HASAN ALİ TOPTAŞ

Sonsuzluğa Nokta

İLETİŞİM

HASAN ALİ TOPTAŞ 1958 yılında Denizli'nin Çal ilçesinde doğdu. İlk öykü kitabı Bir Gülüşün Kimliği 1987de, ikinci öykü kitabı Yoklar Fısıltısı 1990'da yayımlandı. Ölü Zaman Gezginleri adlı öykü dosyasıyla 1992 yılında Çankaya Belediyesi ile Damar edebiyat dergisinin düzenlediği yarışmada birincilik ödülü aldı. Aynı yıl Sonsuzluğa Nokta adlı yayımlanmamış romanıyla Kültür Bakanlığı'nın düzenlediği yarışmada mansiyon aldı ve Sonsuzluğa Nokta Kültür Bakanlığı tarafından yayımlandı. 1994'te Gölgesizler adlı yayımlanmamış romanıyla Yunus Nadi Roman Ödülü'nü aldı. Bin Hüzünlü Haz adlı romanı ise 1999 Cevdet Kudret Edebiyat Ödülü'ne değer görüldü. Yazarın ayrıca Yalnızlıklar adlı şiirsel metinlerden oluşan bir kitabı, Kayıp Hayaller Kitabı adlı bir romanı, Ben Bir Gürgen Dalıyım adlı bir çocuk romanı ve Harfler ve Notalar adlı bir deneme kitabı vardır. Toptaş'ın son romanı Uykuların Doğusu 2005'te yayımlandı.

Kültür Bakanlığı Yayınları, 1993 (1 baskı)
Doğan Kitap, 2006-2007 (5 baskı)
İletişim Yayınları 1416 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 198
ISBN-13: 978-975-05-0702-1

1. BASKI 2009, İstanbul
EDİTÖR Belce Öztuna
KAPAK Suat Aysu
KAPAK RESMİ Kornet
UYGULAMA Hüsnü Abbas
DÜZELTİ Begüm Güzel
BASKI ve CİLT Sena Ofset
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11
Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 03 21
İletişim Yayınları
Binbirdirek Meydanı Sokak iletişim Han No. 7 Cağaloğlu 34122 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

HASAN ALİ TOPTAŞ

Sonsuzluğa Nokta

İletişim Yayınları

1

Otobüsün ön koltuğuna yorgun bir tavşan gibi büzülmüş, öylece bakıyordum. Çantam dizlerimin üstündeydi; onu tepemdeki rafa ya da aşağıdaki bagajın karanlığına, onca sepetin, naylon torbanın ve içlerinde ne olduğu bilinmeyen eciş bücüş bavullarla çuvalların arasına koyamazdım. İçinde kitaplarım vardı çünkü, kimselere göstermediğim, herkesten köşe bucak sakladığım şiirlerim vardı ve annemin babamın uykuya gömüldüğü, kardeşimin kolunu bacağını dağıtarak ölü gibi kalakaldığı ve evdeki sessizliğin kalemimin cızırtısına doğru eğilip eğilip duvarlarda yankılandığı saatlerle doluydu o şiirler; kendimi kalem ucuyla deşmelerimle, kendimi gizli gizli kanatmalarımla, ruhumun çıplaklığı ve çıplaklığımın yorgan altlarında küflenen acemiliğiyle doluydu. Ayrıca, o şiirlerde ben, birkaç yıldır içimde yaşadığını hissettiğim oldukça sinsi ve silik bir hayvanın varlığını da seziyordum. Her dizede tüyleri vardı sanki, dizeler arasında belli belirsiz ayak izleri ve o gibi, ö gibi ya da a gibi yuvarlak harflerin ortasında da kocaman kocaman bakan, derin derin gözleri vardı. Şiirlerimi kimsenin okumasını istemiyordum bu yüzden, onlar elimin altında oldukları sürece kendimi de elimin altında hissediyordum. En önemlisi de, içimdeki o silik hayvana hâlâ sahip olabildiğimi görmenin mutluluğunu duyuyor ve o anda, çantamı dizlerimden indirip yere bırakırsam birdenbire eksileceğimi ve kente, yolculuk boyunca yüreğinde bir çantalık boşluk taşıyan, yarım yamalak bir Bedran götüreceğimi düşünüyordum.

Otobüs, küçük, loş ve tozlu dükkânlarla çevrili kasaba meydanını geride bırakıp da tek katlı evlerin bahçeleri arasından kıvrıla kıvrıla ilerlemeye başladığında, içimde başka boşluklar açılmıştı oysa ve bu boşluklar, önümde pofur pofur sigara içen şoförün vitesi her değiştirişinde biraz daha genişlemişti. Kayalıklar arasından çıkıveren uçsuz bucaksız bir deniz gibi tıpkı, ya da, tepeden tırnağa yeşile kesmiş alacakaranlık bir ormanda yürürken yürürken ağaçların gerisinde beliriveren, sonsuzluğu parçalanmışlığında saklı, bulutlu bir gökyüzü gibi. Öyle ki, gitgide genişleyen bu boşluklara bakmamak için ben gözlerimi solumdaki dikiz aynasına çevirmiştim artık ve çevirir çevirmez de, sanki başka bir boşlukla karşılaşmışım da ansızın düşecekmişim gibi, bu yandan sırtımı koltuğa yapıştırırken bir yandan da sımsıkı dizlerimin üstündeki çantaya

sarılmıştım. Aynada hâlâ kasaba vardı o sırada ve otobüs ilerledikçe, yol boyunca sıralanan kırmızı kiremitli evleri, iğde kokulu bahçeleri, bahçelerden taşan sessizlikleri ve bu sessizliklerin içinde yüzen, çiçek saksılarıyla dolu, tekdüze pencereleriyle yavaş yavaş geride kalıyordu. Kimi zaman, yüzleri dikiz aynasının sarsıntısıyla bozulup dağılmış çocuklar görüyordum bahçe duvarlarının dibinde. Her biri ayrı ayrı zamanlarda yaşıyor gibiydi bu çocukların; kimisi beş, kimisi on, kimisi de on beş yıl öncesinin çizgilerini, renklerini ve duruşlarını taşıyordu. Onları tanımamam imkânsızdı; kırmızı çamurdan testiler yapan Mehmet Ali'nin, şimşir tarak yardımıyla testilerin bellerine desen çizen uzun parmaklı ellerine bakıyorlardı çünkü; emekli postacının gelip okul önlerine özene bezene sıraladığı ve aman rüzgâr uçurmasın diye uçlarını küçücük taşlarla bastırdığı, her biri birbirinden heyecanlı masal kitaplarının kapaklarına bakıyorlardı. Sonra, Mehmet Ali küpleri, testileri, bardakları ve kulplu taslarla saksıları fırına dikkatle döşeyip kızılcık harmanını ateşe verince, pişen toprak kapların iniltisini işitirmişçesine korkuyla oradan uzaklaşıyordu bu çocuklar; göğe yükselen kapkara dumanların ortasında türküler söyleyen Mehmet Ali'nin kızılcıkları dirgenle eğile doğrula aktaran bulanık görüntüsünü geride bırakarak, emekli postacıdan satın aldıkları "Konuşan Katır" masalının ürpertili dünyasına gömülüyorlardı.

Duruşlarında bir İngiliz anahtarını babama zamanında yetiştirememenin, bir tornavidayı bulamamanın ya da anahtar çantasının paslı mandallarını açamamamın sıkıntısını taşıyan dikiz aynasındaki bazı çocukların ellerindeyse, motor yağına batmış kirli bezler vardı. Sonra, ansızın şaklayan bir tokadın ardından, alev alev yanan yüzlerini üzüm bağlarının yeşillikleri arasına saklıyordu bu çocuklar; ya da gidip bir evin alacakaranlık odalarında geziniyorlar, sık sık yeri değiştirilen tabancayı buluyorlar ve onu hayal meyal dokunuşlarla, korka korka okşuyorlardı. Derken, köpüre köpüre akan ve aynada apaçık gözükmeyen uzun mu uzun bir zaman geçiyordu çocukların üstünden ve çocuklar, bahçe duvarları, yola taşan iğde dalları ve onların yere düşen gölgeleri kendi zamanlarında yaşlanır, kendi zamanlarında oyalanır ve biraz biraz eksilirken, değişmemenin o şaşılası hızıyla birdenbire değişiyorlardı. İşte o zaman, göğüs ceplerinde taşıdıkları, arkaları bir kayanın üstüne konmuş çil keklik ya da kan kırmızı ibiklerini titreterek gagalarını iki yana sallayıp duran horoz resimleriyle süslü aynalarının ışıltısı düşüyordu üst dudaklarına ve kaşıkları tatlı tatlı karıncalanmaya başlarken, bakışlarına yakıcı, yırtıcı, hatta öldürücü bir

anlam oturtmaya çalışıyorlardı. Giderek kendilerini denemenin, kendilerini görmenin, kendilerini var etmenin sabırsızlığı bulaşıyordu seslerine; sözcükleri sağa sola bıçak niyetine savuruyorlardı, sözcükleri tabanca gibi doğrultuyorlardı boşluğa ve dişileştiriyorlardı onları, dişlerini hırs ve iştahla batırıyorlardı sözcüklerin tenine ve kendi tenlerinin yankısını arıyorlardı sonra; dokundukları şeylerde arıyorlardı, baktıkları şeylerde, işittikleri, düşledikleri, bildikleri, bilmedikleri şeylerde... Arayışın büyüsüne kapılıyorlardı aradıkça ve aradıkça, dikiz aynasının tozlu derinliğinde gitgide kayboluyorlardı.

Onların hepsi birer Bedran'dı hiç kuşkusuz; zamanları ayrı, özlemleri ve tutkuları ayrı, binlerce, milyonlarca Bedran bırakıyordum kasabada. Beni tanıyan herkesin gözünde, o gözün derinliğiyle biçilmiş bir Bedran... Kasabanın her gününe, her saatine, her dakikasına ve her saniyesine kimi yürüyen, kimi duran, kimi ağlayıp kimi gülen birer Bedran... Herkesin gördüm, bildim, dokundum, konuştum ya da büyüttüm sandığı, ama kimsenin göremediği, bilemediği ve dokunamadığı gerçek Bedran'ıysa kente götürüyordum tabii; en gizli yerimdeydi o; belki de, zaman zaman kıpırtılarını hissettiğim o silik hayvanın uykularında saklıydı, gölgesinde ya da, kıpırtılarında, bana sessizlik tadında gözüken seslerinde saklıydı.

Gene de ben, dikiz aynasında yavaş yavaş kaybolan Bedranlardan en güçlü olanının (sözgelimi, bir bayram sabahı kasaba meydanındaki minibüsün içine gizlenerek akşama dek sessiz sessiz ağlayanın) peşime takıldığını düşünmekten kendimi alamamıştım kasabadan çıkarken. Onun önünde bir av gibi hissetmiştim kendimi. Hatta, kasaba tarihinin alacakaranlığında kalan o avcının, kendini onlarca parçaya bölerek bir otobüs dolusu yolcuya dönüştüğünü ve beni şoförün hemen arkasındaki koltuğa kadar kovaladığını düşünmüştüm. Bu yüzden, denetleyemediğim bir irkilişle ikide bir gözlerimi şoförün tepesindeki aynaya dikerek, uzun uzun yolcuları süzüyordum o gün. Doğrusu, ellerindeki gazeteleri hışırtıyla katlayan, camlardan dışarı bakan, mırıltıyla konuşan, başlarını koltuklardan sarkıtarak yolu gözetleyen, ya da uyumaya çalışan yolcuların hiç de avcıya benzer yanları yoktu. Tedirgin değildiler bir kere, duruşlarını koltukların duruşuna ekleyerek asla gizlenmeye çalışmıyorlardı ve yüzlerinde, avlarından yansıyan buruk gölgeler dolaşmıyordu. Hatta, hiçbirinin bakışı tetikte bile değildi ve hiçbirinin ağzından avcı susuşu sarkmıyordu. Kimilerinin bakışlarında ileriye doğru atılma hazırlığı varmış gibi görünüyorsa da, bu, otobüsün o yöne doğru hızla gidişindendi. Gene de ben,

belki de bilmeden kovalıyorlar beni, diyordum içimden; avcı olduklarından habersizdiler yani, ya da otobüsün ön koltuğunda uzun süre tavşan konumunda kalmakla, avcı olmaya ben zorlayacaktım onları... İçlerinde uyuyan avlanma tutkusu, bir yığın tutkunun arasından sıyrılıp merakla başını kaldırdığında, ister istemez silah kuşanmak zorunda kalacaklardı tabii. Bir türlü dağılmak bilmeyen sıkıntılarını kuşanacaklardı sözgelimi, kemikleşmiş bakışlarını, aynı boşlukta aynı dalgalanışlarla tekrarlanan kıpırtılarını, ter kokularını, ten kokularını, dillerini, seslerini ve seslerinde yankılanan kuşkularını kuşanacaklardı; sonra gülünesi yengilerini, gülünesi yenilgilerini, ardından anılarını, deneyimlerini ve aksayanlarını ve bozulanlarını ve kokuşanlarını ve unutulanlarını kuşanacaklardı... Bütün bunlardan önce de, evet en önce, birincil silahları olan görüntülerini kuşanacaklardı hiç kuşkusuz. Sonra da, daha nelerini kuşanacaklardı kim bilir? İnsanlar isterlerse her şeyi, ama hemen her şeyi bir tür silaha dönüştürebilirlerdi çünkü. En çok da sevgiyi elbette, alışılan yaşam biçimlerini, alışılacakları... Ava hazırlandıklarında, silaha dönüştürdükleri şeylerin geride kalan izlerinden, belki durumlarına uygun birer gerekçe yaratacaklardı daha sonra bu yolcular; gerekçelerin gölgesinden de çeşitli yetkiler çıkaracaklardı kendilerine ve böylece, bütün silahlar dosdoğru bana yönelecekti.

Sigara yakmıştım... Parmaklarımın arasından yükselen duman mavi bir tel gibi kıvrıla büküle havada dans ediyor, kimi zaman kaskatı kesiliyor, kimi de ani bir kararla önümdeki şoförün kırışık ensesine doğru yaklaşıp onu boğmaya hazırlanmasına duraksıyordu. İçimde hissettiğim o silik ve sinsi hayvan yavaş yavaş derin bir uykudan uyanıyordu sanki, şimdiden sigaramın dumanını ele geçirmiş, şoförü onunla boğmaya çalışıyordu.

Sonuna kadar içmediğim halde, şoför boğulacakmış da otobüs yolcuların çığlıkları eşliğinde peş peşe taklalar atacakmış gibi, hemen söndürdüm sigarayı.

Kasaba gerilerde kalmıştı artık; şimdi uçsuz bucaksız bir bozkırda, ahlat karaltılarının seyrekleşe seyrekleşe uzaklaştığı, toprağın ölü gibi yattığı ve kuşların gökyüzünde savrula savrula kaybolduğu sapsarı bir bozkırda, uğultuyla ilerliyorduk. Kimi zaman, yolun iki yanında toprak damlı ıssız köyler görüyorduk ve bu köyler, kavakların arasından yükselen küflü minareleri, başıboş gezinen ya da güneşli bir duvar dibinde unutulmuş post karaltısıyla yatan köpekleri ve tezek yığınlarıyla birlikte arkamızda kalıyorlardı hemen; bozkırın yüzünde, küçük küçük noktacıklar halinde

kaybolup gidiyorlardı. Hiç bitmeyecekmiş gibi uzanan ve güneşin altında ince ince tüten kapkara bir asfalt yol kalıyordu geriye; bir de eğri büğrü duruşlarıyla, haberleşme kolaylığına duyulan güveni zayıflatan telgraf direkleri...

Yolcuların birçoğu yüzünü dışarıya dönmüştü. Bunun bir nedeni, herhangi bir şeyin içinde bulunmanın verdiği güdüyse; bir nedeni de, telgraf direklerinin camdan geçişine bakarak otobüsün hızını saptamaktı belki. Meraktı yani; boş kalmanın boşluğundan doğan ve kapısı sessiz sedasız kendine açılan, kupkuru bir meraktı. Belki de, geçmişle geleceğin hesaplarına dalmıştı yolcular; yaşamlarını, yaşamdan yontulmuş ve yaşamın bilinmezliğine sürtüle sürtüle bilenmiş düşsel makaslarla kesip biçerek, zihinlerinde yeniden biçimlendirmeye çalışıyorlardı. Ya da düşünme konumuna girmişlerdi de, hiçbir şey düşünemeden ve gözlerinin önüne hiçbir şey getiremeden öylece bozkıra bakıyorlardı bozkır gibi...

Bense, ufuktaki mor dağlara dikmiştim gözlerimi. Korkular geçiyordu içimden o sırada; adını veremediğim, derinliğini bilemediğim, bir ucu bende bir ucu bilinmezde, tül ağırlığında, gece karanlığında korkular. Bunlar sürekli büyüyor, birbirlerinin rengini ve biçimini alarak içimin o köşesinden bu köşesine salkım saçak dağılıyor ve kıpır kıpır oynaşan kocaman gölgeleriyle bütün dünyamı karartıyorlardı. Öyle ki, sonunda, insan derisine bürünmüş yorgun bir tavşan gibi hissediyordum kendimi. Hatta, giderek yaşamın sonuna yaklaştığımı ve pek yakında kötü bir şeyler olacağını düşünüyordum. Birkaç saat sonra tatlı bir dönemeçte, bir düzlüğün ortasında ya da gökyüzünü büsbütün mavileştiren kocaman ağızlı, derin bir uçurumun başında ansızın her şey bitecekti sanki; yeni düşlere yönelik düşlerim uzun süre taşınamadan, en önemlisi de doyasıya yaşanamadan, renklerini bulamadan ve doğru dürüst geliştirilemeden toprağa karışacaktı. Bunları aklımdan geçirdikçe bedenimin her noktasında, giderek çekilmez hale gelen tuhaf bir yorgunluk hissediyordum. Gerçi, babamın gölgesinde yaşamaktan bıkarak kente gitmeye karar verip de otobüse bindiğimde, yerleşik bir yaşamı noktalamanın beni uzun süre zayıflatacağını ve yolculuk boyunca epeyce yoracağını hesaplamıştım ama, bu denli güçsüz kalacağımı düşünememiştim. O gün, otobüsümüz bozkırı kasıp kavuran boğucu bir güneşin altında, şoförün teybe taktığı kasetten yayılan berbat bir müzik ve yolcuların fısıltıları eşliğinde ilerlerken, ben inanılmayacak kadar büyük, ağır ve gizli bir yük taşıyor gibiydim.

Belki de bu yük yüzünden, otobüsümüz ancak akşam karanlığı çökerken ulaşabilmişti ufuktaki mor dağlara... Uğultusu da artmıştı. Tavandaki solgun ışıklar, uykuya dalan yolcuların keçeleşip sarkan yüzlerini bulanık bir sarıya boyamıştı. Camlardan geçi geçiveren görüntülerse silinmişti artık; ne bulutlar vardı, ne gökyüzü, ne uzak uzak tepeler, ne de aşağılarda kalan bozkır... Her yer, bir anda zifiri karanlığa gömülmüştü. Yokuşları tırmanıp inen, dönemeçleri yumuşak frenlerle dönen ve gecenin alnına yapışmış inatçı bir sinek gibi çırpınan otobüsün uğultusundan başka hiçbir ses işitilmiyordu. Kimi zaman, karanlığın içinden ansızın uzanan çam dalları camlara dokunup dokunup geçiyordu yalnızca. Çok yükseklere çıkmış olmalıydık; aşağılardan, ta karanlığın dibinden irili ufaklı ışıklar tırmanıyordu yukarıya, arada bir kayıplara karışıyor, sonra umulmadık bir uzaklıktan yeniden görünüyor, bir sağımıza bir solumuza sıçrıyor, derken yamaçları ışığa boğarak yanımızdan geçip geçip gidiyorlardı. Onlar geçer geçmez, içinde bulunduğumuz karanlık bir kat daha koyulaşıyordu sanki ve ben alnımı cama dayamış, o karanlığa bakıyordum; yeryüzünün, yeryüzündeki insanların, ağaçların ve böceklerin karanlığına...

2

Otobüsün uğultusu hâlâ kulaklarımda çınlıyor.

Oysa, ben bir odadayım şimdi. Buzlu camının varlığıyla arkasında salona, odalara, sokaklara, caddelere ya da meydanlara bölünmüş bir dışarıyı sakladığını anımsatıp duran şu kapının açılıp kapanışını bile özlüyorum kimi zaman. Gerçi dışarının sonsuzluğuna pek inanmıyor, sık sık, mutlaka bir hapishane duvarında, bir apartman girişinde, çanta ağzında, namlu ucunda ya da bir insanın gözlerini kapatışında biterek geri dönüp kendi genişliğinin içerisinde gezintisini sürdürüyordur, diyorum. Gene de, onca şeye dokunup biçimlenen, parkları dolaşıp kokulanan ve ateşli bakışlarıyla her yeri dumana boğan genç kızların memelerine yaslana yaslana ısınan dışarının bana ulaşabilmesi için, kimi zaman kapının açık kalmasını istiyorum.

Turan'ın kucağında getirilip de yatağa bırakıldığım günlerde, bunu hiç çekinmeden söyleyebiliyordum Karıma; ne de olsa bir kazadan sağ çıkabilmek kimi ayncalıklar tanıyor insana, özgürlüğünün sınırlarını sessiz sedasız genişletiyor. Günün herhangi bir saatinde acıkabiliyorsunuz sözgelimi, durup dururken masmavi bir balonun uçuşunu özlüyor ve bunu "Çocuk musun Allah aşkına?" demelerinden korkmadan anlatabiliyorsunuz, rahatça gülüp rahatça ağlayabiliyorsunuz, ya da hiç de mevsimi olmayan bir şeyi pekâlâ isteyebiliyorsunuz... Çünkü, yaptığınız her davranışı o andaki acılarınızla açıklıyor insanlar; ağlasanız da neden ağladığınızı sormuyorlar, bildiklerini sanıyorlar ve bu yüzden, size acıyanların gözlerine baka baka, geçmişteki kimi olaylara da doyasıya ağlayabiliyorsunuz. Hatta, kazadan önce yaptığınız bir şey, akşam kavgalarına ya da haftalarca süren kırgınlıklara neden olabilecekken, yalnızca feci bir kaza geçirdiniz diye, yumuşacık bir hoşgörüyle karşılanabiliyor Bir anlamda, sargı bezleri, pamuklar ve inlemelerle sergilenen güçsüzlüğünüz inanılmayacak kadar güçlü kılıyor sizi, çocuk kılıyor. Ne var ki, pek uzun sürmüyor bu ayrıcalıklı dönem; olayın sıcaklığı geride kaldıkça, her şey yavaş yavaş eski sınırlarına çekiliyor. Acıma duygusunun omuzlarında yükselen kimi haklar, kimi hoşgörü ve anlayışlar günden güne yıkılıp yerle bir olmasa da, aynı duygunun dokunuşlarıyla kirlenmiş birer sadakaya dönüşüyor; yenilip yutulması uzun çiğneyişler gerektiren, zehir zıkkım birer sadakaya... Elinizi

uzatıp o hakları almadan önce yıllarca düşünüyorsunuz artık, ölçüp biçiyor ve almak zorunda kaldığınızda da, birçok şeyden, hatta kendinizden bile vazgeçiyorsunuz.

Bu yüzden, kapıyı açık bırakmasını isteyemiyorum karımdan. Üstelik ona, yatağımın altındaki sidik ve bok kabım, açlığım, susuzluğum ve hâlâ yeryüzünde bulunuşumla, hatta bütün bunları bir süre daha sürdürebilme olasılığımla o denli yük oluyorum ki, “Kapıyı açık bırakır mısın?” tümcesinin omuzlarına yeni bir ağırlık vermesinden korkuyorum. O, sabahları apar topar işe koşarken, bakışlarımdaki isteği okumasın diye yüzümü pencereye dönüyorum.

Oradan görebildiğim dünya, soluk renkli birkaç apartman çatısıyla kimi zaman bulutlanıp kararan, kimi de unutulmuş bir mendil gibi kendi mavisiyle oyalanan kuşsuz bir gökyüzü... Uzunlu kısalı bacalar sonra, isli televizyon antenleri, terk edilmiş bir leylek yuvası, güneşin altında titreşen kirli kiremitler ve ikindileri parlayan perdesiz bir pencereyle o küçücük balkon... Kimse oturmuyor orada; aylardır kiraya verilmesini ya da sahiplerinin bir an önce gelip yerleşmelerini, balkona çıkmalarını, renk renk çamaşır asmalarını, toplanıp çay içmelerini ya da neler düşüneceğini hiç bilemeyeceğim kadın tenli bir erkeğin, ama genç ve sessiz, ama dargın ve örtük bir erkeğin oraya oturup uzaklara bakmasını, hatta ağzından sigara dumanları saçarak bana hâlâ bir şeylerin kıpırdayabileceğini anımsatmasını sabırsızlıkla bekliyorum. Yoksa, başucumdaki pencereden bir insan kıpırtısı görüp yorumlara gidebilmem, bir sırta yüz düşleyebilmem, ya da çatıların üstünde sakınımlı adımlarla yürüyen uzak bir karaltıya, henüz gerçekleşmemiş bir düşüşün çığlığını yakıştırabilmem imkânsız. Belki de bu yüzden pek sık bakamıyorum pencereden, Karımın ayak sesleri uzaklaşınca gözlerimi tekrar odadaki eşyalara çeviriyorum

Köşede, portatif bir kitaplık var. Siyah demir çubuklara bağlanan tahta raflar doğal renklerinde bırakılmış; talaş ve reçine kokan marangoz işliklerini anımsatıyorlar insana. En üst rafta deneme, inceleme, günlük ve felsefe kitapları; onların altında sırasıyla öyküler, romanlar ve şiirler; en alttaysa, ciltlenmiş edebiyat dergileri duruyor. Nedense, yattığım yerden onların tozlu kapaklarını gördükçe hep hangi yıla ait olduklarını düşünüyorum ama, bir türlü bulamıyorum. Hepsi de sırtlarındaki yaldızlı harflerle yüzüme boş boş bakıyorlar. Oysa o kahrolası trafik kazasından önce, hangi cildin hangi yıla ait oluşu bir yana, içlerindeki şiirleri, öyküleri ya da hangi sayıda nelere değinildiğini, sözgelimi Edebiyatımızda Cinsellik,

Türk Romanının Dünü Bugünü, Tarih ve Toplum, Tarih Bilinci ve Sanat, Edebiyatımızda Star Sistemi gibi konuların hangi sayılarda kimlerce tartışıldığını bile bir bakışta bilirdim. Hatta, kimin neler dediğini, kimin kime karşı çıktığını ve kimlerin gülünç sözler ettiğini bile... Sonraları hem doktor, hem de eski bir dost olarak beni görmeye geldiğinde Turan da şaşırmıştı buna ve onca şeyi aklımda nasıl tutabildiğimi sormuştu.

O zamanlar, haftada bir iki kez uğrardı. Peşinden sürüklenip gelen hastane kokularıyla birlikte kapıdan girer girmez, karımın hazırladığı, yüze yarım yamalak oturtulmuş hüzünler, abartılı hoşgeldinler, renksiz gülümseyişler, kolonyalar ve hal hatır sormalarla dolu uzun mu uzun bir törenle karşılaşırdı tabii. O töreni aşıp başucuma gelinceye dek neredeyse tanıyamazdım onu, öyle ince, öyle buğulu hareket eder ve öyle sessiz gülümserdi ki, bir an için ben, İsvan'ın Turan kılığına girip yatağıma doğru yürüdüğünü sanırdım. Oysa imkânsızdı bu. İsvan, hiçbir zaman ziyaretime gelemezdi artık; dönülmez bir yere gitmişti o, hiç dönülmez bir yere...

Başucuma gelip yavaşça oturduğunda, uzun uzun susardı Turan. Çoğunlukla abuk sabuk şeyler konuşan bu adamın susuşu da abuk sabuktu sanki, insanın tenine ve yüreğine diken gibi batardı. Sonra, kendi sessizliğini bozmaktan korkarcasına söze başlar ve zaman geçtikçe de, sanki tepeden yuvarlanıyormuş gibi hızlandıkça hızlanırdı. Hatta kimi zaman bir virgül susumuyla konuyu ansızın değiştirir, şiirdi miirdi derken, yaka paça tutup beni de peşinden sürüklerdi. Gitme vakti geldiğindeyse bir türlü yerinden kalkamaz, hatta bir türlü cesaretini toplayıp gitmesi gerektiğini bile söyleyemezdi, ikide bir saatine bakardı böyle zamanlarda; hareketleri kilometrelerce uzaktan izleniyormuşçasına yavaşlar, sesine, duruşuna ve bakışlarına, belli belirsiz bir ağırlık çökerdi.

işte o anda, ikimizden de kaynaklanmayan, ama dönüp dolaşıp ikimizde noktalanan bayat, bayatlığı kadar da tuhaf mı tuhaf bir sessizlik kaplardı odayı; öyle ki, bu sessizliğin derin zonklayışlarıyla yanaklarımız bile çukurlaşırdı kimi zaman, alınlarımız çöker ve bileklerimizle birlikte parmaklarımız da yamyassı olurdu. O, omuzlarına çöken ağırlığın altında gözlüklü bir kurbağa gibi debelenirken, ben ne yapacağımı, nasıl davranacağımı bilemezdim. Gözlerim nereye takılıp kaldıysa, orayı oyup kanatmaya başlardı. Bir yandan da, yaşadığı sıkıntıdan Turan'ı kurtaracak çareler düşünürdüm. Çoğu kez, onu bu durumdan kurtarmak için öldürmekten, ama herkesin bir anlığına kabul edeceği ve artık ömrü boyunca bir daha anımsayıp konuşmayacağı bir yöntemle, şöyle bir

hamlede öldürmekten başka çıkar yol bulamazdım. Bu sırada o, anılara dalıp çıkan sözcüklerin sıcaklığını ellerinin tersiyle ağzının kenarından silip birkaç kez kalkacakmış gibi yapar ve ceket düğmelerini çözüp çözüp yeniden iliklemeye başlardı.

Gelişleri gibi gidişleri de sessizdi, birdenbireydi ve ben ne kadar istersem isteyeyim, çok kısa sürerdi. Öyle ki, bir daha asla dönüp gelmeyecek, kapının önünden geçse de hiç yüzünü çevirip bakmayacak, hatta duvarların arkasında benim yattığımı aklına bile getirmeyecekmişçesine çıkardı odadan; kayıp bir masalın karanlığına, bir karanlığın bilinmezliğine gidercesine çıkardı ve çıkarken, getirdiği armağanları başucuma gizlice, sanki düşürmüş gibi bırakıverirdi. Yüzü renkten renge girerdi bunu yaparken. Çoğu kez, yeni yayımlanmış bir şiir kitabıyla karşılaşırdım onun getirdiği paketleri açtığımda; burcu burcu mürekkep kokarlardı, kâğıt kokarlardı burcu burcu, acemilik, çizgi dişilik ya da ustalık kokarlardı. Kimi zaman da, artık piyasada pek bulunmayan Edip Cansever’in kitaplarını getirirdi bana... Sahaflardan alıyordu herhalde; kim bilir kaç karanlık depoyu karıştırıp kaç sandığın küf kokularını didikliyordu? Ben de, onun bu zahmetine karşılık, kitaplığın alt rafındaki dergi ciltlerinden Cansever’in yayımlandığı sayıları bulup yattığım yerden şiirler okuyordum. Buna sevinir miydi, yoksa seviniyor mu görünürdü bilmiyorum. “Ben Ruhi Bey Nasılım” adlı şiiri okurken, İsvan’ı Ruhi Bey’in torunu yerine koyduğumu sezer miydi, onu da bilmiyorum. Ama, ikimiz de kırları dolaşmış, yalnızlığın işlettiği bir kır kahvesinde peş peşe demli çaylar içmiş, daha sonra da muşambaların, iplerin ve tentelerin çoktan derlenip toplandığı ıssız pazaryerlerinden geçmiş, geçerken fısıltıyla söyleşmiş ve boşluğa yağan sıkıntılı bir yağmurun altında sırılsıklam ıslanmış gibi, biraz kır, çiçeklerini, biraz uçurumları ve biraz da pazarcıları andırarak, hatta belki biraz da içimizdeki yoklukta yıkanarak dönerdik odaya... Sonra, şiir kendi kendine hâlâ devam ediyormuşçasına, susardık bir süre; Cansever şiirlerinin ardından gelen sessizliklerin tadına, ne yaparsak yapalım, bir türlü doyamazdık. Dahası, şiirle nerelere gidip gelmişsek, sessizliğiyle de aynı yerlere, aynı şekilde gidip gelirdik.

Derken, bir gün gene böyle doyumsuz bir gidiş geliş sırasında, Turan dönmedi odaya. Ben elimde kocaman bir dergi cildiyle, başucumda duran tozlu sandalyeye bakakaldım. Sonra, bir şeylerden yonta yonta, belki bir gün döner gelir umudu yarattım içimde ve o umudun gölgesine tokatlanmış bir çocuk gibi, kovulmuş bir çocuk ya da sevgilisinde anasının sıcak

dokunuşlarını arayan, ama bilmeden ve düşünmeden arayan bir delikanlı gibi sığınıp Turan’ın dönmesini bekledim. Onca beklememe karşın, döndü mü peki? Dönmedi... Upuzun günler geçti gidişinin üstünden, uçuşunun üstünden haftalar geçti, kayboluşunun üstünden aylar... Nedenini hâlâ anlayabilmiş değilim. Bir nedene bağlanması da gerekmiyor zaten, kimi şeylerin nedeni yalnızca kendileri olmalı ve öyle kalmalı. Üstelik, insana kendi yaşamı bile büyük geliyor kimi zaman; ne yapsa, kimi sevse, kimlerce sevilse, hangi işlerle uğraşsa ve nerelerde gezip dolaşsa, bir türlü dolduramıyor. Her şeye karşın, ele geçirilemeyen derin boşluklar kalıyor önümüzde arkamızda. Belki de Turan o boşluklarla uğraşıyor şimdi, belki de başka bir kentin hastanesine atandı. Bundan böyle, artık ansızın çıkıp gelse de sevinemem herhalde... Şiir de okuyamam ona; çünkü o çekip gittiğinden beri dergi ciltlerini elime almıyorum, alamıyorum ve bu yüzden, içindekileri unuttum. O koca koca ciltler gök mavisi kapaklarıyla, odada bulunan öteki renklerin dengesini sağlamaktan başka hiçbir işe yaramıyorlar şimdi.

Kitaplıkla pencere arasında ütü masası duruyor; üstünde, karımın alelacele bıraktığı, kolu kanadı aşağıya sarkmış, renk renk giysiler... Sanki bana dışarıyı anımsatıp durmaları için oraya bile isteye atılıyorlar ve daha çok anımsayıp da bir an önce çıldırayım diye günden güne birikerek, dokularına sinen park, sokak, çiçek ve uğultulu çarşı kokularını odaya sinsi sinsi yayıyorlar.

Ütü masasının üstündeyse Van Gogh portresi asılı. Kanamaya hazırlanıyormuş gibi, sakalının ve kaşlarının kırmızılığı yavaş yavaş kulağında birikiyor Van Gogh’un. Başındaki hasır şapkanın gölgesi, burun kemerine kadar inmiş. Gözlerindeyse sarı sarı soluk alıp veren, bir çift yeşil fişek var; uygun iklimi bulup ateşlenememişler, ama bir vınlamanın eşiğinde öylece, heyecanla kalakalmışlar gibi... Hani onlar da olmasa, Van Gogh her zaman sokaklarda karşılaşılan, gırtlağına kadar borca batmış, çökük yanaklı, çiftçi duruşlu ve hazırlanmış coşkulara hazır, sıradan bir insana benzeyecek. Ne var ki, yaratıkların gözlerine bakılıyor önce ve Van Gogh’unkiler de bütün yüzünü değiştirip onun baktığı her yeri deli-dâhi bir sarıya boğuyorlar. Sarılara daha doğrusu, kendi içlerinde çoğalıp kendi içlerinde ölen, çeşit çeşit sarılara... Kimi zaman, karşı duvarın dibinde üst üste duran sehpaları bile sapsarı görüyorum bu yüzden. Zaten onlar da, Van Gogh portresiyle aynı odada bulunmanın kendilerine yüklediği çılgın bir sessizlikle duruyorlar yerlerinde; iç içe geçmiş uzun ve dirsekli

bacaklarıyla, ahırdan boşanmaya hazırlanan huysuz atlara benziyorlar. Hele öğleden sonraları güneş vurduğunda, kilimin üstüne düşen gölgeleri tam anlamıyla şahlanmış bir at sürüsüne dönüşüyor; kişneye kişneye kapıya doğru fırlıyorlar sanki, salona çıkıp ortalıkta ne kadar eşya varsa hepsini kırıp dökecekler!

Onların bu çabasını, yattığım yerden coşkulu bakışlarla desteklemiyor değilim doğrusu; çünkü aylardır görmediğim halde çok iyi biliyorum ki, salonda adım atılacak yer yoktur. İki duvarın dibi pembe koltuklarla doludur gene; önlerinde, birkaç cam sehpa vardır; onların üstünde de tozlu danteller, küllükler, camgöbeği bir şekerlik, unutulmuş kalemler, fesleğen saksısı ve insana aslında her şeyin ne denli küçük olduğunu düşündüren minicik minicik biblolar... Öteki duvarı boydan boya, o hantal vitrin kaplamıştır; ortasında aylardır tamir ettirilemeyen yorgun bir televizyon vardır, onun solunda renk renk yapma çiçekler, küçük viski şişeleri, boş parfüm kutuları, uçları bile isteye sarkıtılmış gevşek danteller, sonra çiçek sepetiyle bir prenses, onun karşısında serenat yapan al kuşaklı bir prens ve onların ötesinde kırmızı ibikli hırçın bir horoz, sonra gürgenden yontulmuş, derilerinde kum ürpertisi taşıyan upuzun bir deve katan... Televizyonun sağındaysa, tepe tepe kullanılma hasretiyle dolu kristal kadehlerle kırmızı desenli beyaz fincan takımları... Yukarıya baksan salkım salkım bir avize, köşeye yürüsen yusyuvarlak bir masayla çevresinde mürit sessizliğiyle bekleyen pembe kadife kaplı altı sandalye... Onların yanında da, oraya buraya dağılmış kasetler...

Bunca ıvır zıvırın benimle bir ilgisi yok aslında; birbirimize, yalnızca görüntülerimizle bağlanıyoruz. Birbirini görmeyen görüntülerimizle. Bunun ötesinde bir alışverişimiz de olamaz zaten, çünkü onlara gece gündüz Karım hükmediyor. Her dediği yapılmış ve her dediği yapılacak gururlu bir komutan gibi, burnunu havaya kaldırıp dimdik yürüyor onların arasında. Gizli bir sevda taşıyor ya da onlara karşı, benim yatağa çivilenip kalışımdan bu yana büsbütün artan, gizli ve güçlü bir sevda...

Evliliğimizin ilk yıllarında böyle bir tutkusu yoktu oysa; çarşı pazar dolaşarak arkadaşlarından işittiği ya da bir yerlerde görüp heveslendiği eften püften şeylerin peşinden koşmazdı. O zamanlar, birlikte hafta sonu gezilerine çıkar, konuşa konuşa kentin bir ucundan bir ucuna yürür, o kitapçı senin bu kitapçı benim, bıkıp usanmadan saatlerce dolaşırdık. Belediye zabıtalarının inanılmaz bir gaddarlıkla sokaktan sokağa sürdüğü kaldırım kitapçılarının peşinden koşarak, “Seç: 1000TL.” tabelasının

çevresine yığılan ve bilirbilmezlerce karıştırıla karıştırıla büsbütün yıpranan, yıprandıkça da kabarıp kalınlaşan kitapların içinden daha önce arayıp da bulamadığımız ya da pahalı olduğu için dükkânlardan alamadığımız kitapları tek tek seçerdik. İşbirliği yapmış iki kitap kurdu gibiydik. Hatta kimi zaman, adlarımızı bile bilmeyen, ama görür görmez bizi tanıyan ve birkaç yıl sonra dükkânı bir köfteciye (ardından da Köşem Bar'a) dönüşecek olan, bir bacağı aksak Selim Ağabey'e gider, köşedeki piknik tüpünün üstünde fokurdayan mavi sırlı çaydanlığı devirmemeye dikkat ederek dükkânın arka tarafına geçer ve gün boyu, bacaklarımız yorgunluktan bükülüp topuklarımıza ağrılar oturuncaya dek, Millî Eğitim Bakanlığı'nın yıllar önce Türkçeleştirip yayımladığı klasikleri bir bir gözden geçirirdik. Tozlu bir kitap cennetiydi o dükkân, insan içeriye girdi mi yavaş yavaş dışarıyı unuturdu. Çıkarken de, beyazlığı kirli sarıya dönüşmüş ve dağılmasın diye fasikülleri lastiklerle bağlanmış birkaç kitaba kaç lira vermek istediğimizi, gözlerimizden okurdu Selim Ağabey; bu yüzden de o ne derse verir ve hiç pazarlık etmezdik.

Sonra karım, dağılmış kitapları özenle ciltlerdi evde; bir bebek gibi uzun uzun okşardı onları, kıvrılmış yapraklarını bir ağırlığın altına koyup düzeltir, kapakları eskimiş olanlara da renkli kartonlardan çeşit çeşit kapaklar takardı.

Akşamlarıysa, şiir okurduk. Buhurdanlıkları eksik, alacakaranlıksa ve müritsiz bir tapınma törenine benzerdi şiir saatlerimiz. Sessizce, hiç konuşmadan karar verir, yine aynı sessizlikle hazırlanır ve dalgalanışlarını durup dinlenmeden erteleyen kocaman bir sessizlik denizinin ortasında, yavaş yavaş kendi derinliklerimize doğru çekilirdik. Ben okumaya başlamadan önce, çevremizde uçuşan sinekleri bile sustururdu Karım; sonra gelip karşıma oturur ve suya dalacakmış gibi derin bir nefes alırdı. Yemyeşil gözlerini iri iri açarak öyle güzel, öyle derin ve öyle dalgın dinlerdi ki sesimi, kimi zaman şiiri mi yoksa onun yüzünü mü okuyacağımı bilemezdim. Onun da o anda kaç şiiri birden dinlediğini düşünürdüm sürekli. Kuşkusuz, üç şiiri birden dinliyor, derdim; bir benim okuduğumu, bir sesimle yüzümün oluşturduğunu, bir de düşlediğini...

Şu anda evimizi tıka basa dolduran eşyalar, üç şiirli akşamlarımızdan daha önemli değildi o zamanlar. Hatta, cebimizde az çok para bulunmasına, Fahir Ağabey'in istediğimiz yerden istediğimiz kadar eşya alabileceğimizi söylemesine ve çevremizdeki her kafadan ayrı bir ses çıkmasına karşın, oldukça basit, hafif ve gerekli şeylerle döşemiştik evimizi. Eşyaya zerre

kadar önem vermiyormuş havalarına bürünen ablanın aylar öncesinden çarşaf çarşaf listeler yaparak hazırlandığı, annemin kara kara düşündüğü ve babamın üst üste mektup yazarak benden üç aşağı beş yukarı yuvarlak bir rakam sorduğu ve herkesin uzaktan uzağa merakla beklediği düğün alışverişi, benim ve karımın çabalarıyla ancak birkaç saat sürmüştü. Kaleiçi'ndeki mağazalardan satın alınan küçüklü büyüklü gezer sehpaları, birkaç portatif yatağı, bir iki iskemleyle bir oval masayı, bir açılır kapanır kanepeyi ve bir iki postla bir iki battaniyeyi yüklediğimiz kamyonet, içimizden geçenleri okumuşçasına pek gürültü çıkarmadan, taş döşeli sokaklardan eve getirmişti bizi ve bir solukta her şeyi taşıyıp yerli yerine yerleştirmiştik. Evin hemen hemen her köşesinde bir yer açmıştık birlikteliğimize, bakışlarımıza ufuklar, adımlarımıza geniş geniş ovalar bağışlamıştık.

Bütün bu yaptıklarımız, şiddetli tepkilerle karşılanmıştı tabii; külüstür minibüslerle onca yolu tepip gelen akrabalarımız, mağazalardan alınıp eve taşınacak, kapılardan bin bir güçlükle ıhlaya ıhlaya geçirilecek, urganlara bağlanıp balkonlardan çekilecek ve kan ter içerisinde sökülüp oflaya puflaya birbirlerine takılacak bir yığın eşya yerine bizim yüzümüzdeki gülümseyişlerle karşılaşınca, umduğunu bulamayan hamallar gibi önce şaşırmış, sonra da tuhaf bir şekilde somurtmaya başlamışlardı. Birkaç gece süren yolculukları boyunca eşyaları hayal etmişlerdi hiç kuşkusuz, eşyaları konuşmuşlar ve içlerini onları taşımanın telaşına hazırlamışlardı. Her şeyi önceden bilen karımın ablası bile, ötekilerden daha çok somurtuyordu. Hatta onun önerdiği, arkası lahana gibi dürülen ve ancak birkaç kişiyle taşınabilen koltukları, kalkıp yürüyen şıngırtılı dükkânları andıran vitrinleri ve tıpatıp Nuh'un gemisine benzeyen upuzun yemek masalarını satın almadık diye, ikide bir homurdanıyordu.

Minibüslerle gelen yorgun yüzlü kadınlarsa, adım adım birbirlerine sokulmuş, kaş altından sessizce bakışıyorlardı. Seslerinde bozkır sessizliği taşıyan bu kadınlar, dallı güllü giysileriyle çocukluğumun kırlarını anımsatıyorlardı bana ve bir arada durmakla o kırların sürekliliğini koruyorlardı sanki, giysi ve deri kıvrımlarının arasında kente taşınan o kırların serinliğini, ılıklığını ve çiçek kokularıyla dolup taşan, kuş cıvıltılarıyla süslü güzelliğini koruyorlardı. Gene de endişeliydiler; kırları bu kadar yakınlarındayken ve kendileri bir düğünün gürültüsünde kalabalıkla birlikte oradan oraya koşuşturur ya da oynayanlara bakıp bakıp alkış tutarken, gene de endişeliydiler.

Annem de vardı aralarında... Ama o alkış tutmuyor, ince ince ağlıyordu. Hiçbir şey demeden ve ortada hiçbir neden yokken, salonun duvarlarını titreten orkestraya, kapışılan limonata bardaklarına, gelip geçen asık suratlı garsonlara, annelerinin kucaklarında uyuyan bebeklere, akıp giden zamana, geri gelmeyen zamana, unutulan zamana, ikide bir piste fırlayan uçan kızlara, birbirlerini oracıkta gözleriyle soyup gözleriyle yiyen gençlere ya da uçuşan sineklere, kırıtan kadınlara ve göz süzüp bıyık buran erkeklere bakıp bakıp ağlıyordu.

Daha sonra, kalabalığın arasından yavaşça sıyrılarak, kimseye, özellikle de babama sezdirmeden düğün salonunun köşesine, yaptıkları yaramazlıklar yüzünden anne babalarınca geriye itilmiş birkaç somurtkan çocuğun yanına çekilmişti annem. Orada dururken, kasabamızın girişindeki yaşlı çeşmeye benziyordu artık; ister istemez gözyaşlarıyla soluk alıp veriyor ve yaşama onların ışıltılarıyla tutunuyordu. Gene de, o sırada onun böyle neden ağladığını bilemiyordum ben; az eşya almış olmamıza ağlıyordu belki, özlemlerine ağlıyordu ya da, umutlarına, düşlerine, dediklerine, demediklerine ağlıyordu. Sonra da, böyle bir günde ağlamaması gerektiğini düşünüyor olmalıydı ki, babamın gözlerinin içine baka baka kendini toparlamaya Ve gülümsemeye çalışıyordu. O anda, yarısı ağlayıp yarısı gülen yüzüyle öyle tuhaf bir görünüme giriyordu ki, bunu fark eder etmez, bu kez de bu tuhaflığına ağlamaya başlıyordu.

Artık, terden ve gözyaşından sırılsıklam olmuştu.

Ağır aksak dans ederken, ben onu izliyordum sürekli... Kimi zaman, kalabalığın arasında kayboluyordu. Böyle anlarda bile, gene de görüyordum onu; önüme omuzlarla yüzlerden oluşmuş kalın bir perde çekilse, aramıza sesler, renkler ve hareketler girse de görüyordum. Onu görebilmek için, gözlerimin dışında başka bir organ kullanıyordum sanki. Derken, giderek ben de terlemeye başladım. Yüzüm ağlamaklıydı, hissediyordum. Yıllar önce Hürü Teyze'nin küflü makasıyla kesilen göbeğim hâlâ anneminkine bağlı gibiydi, ister istemez etkileniyordum ondan, gövdesindeki titreşimleri gövdemde duyuyor, onların şiddetiyle sarsılıyor ve bu sarsıntılarla birlikte gelip giden ter dalgalarının arasında yavaş yavaş kayboluyordum.

Beni pistin ucuna doğru sürükleyen karım, bu olup bitenlerin farkında değildi tabii; kollarımın arasında, pembe pembe gülümsüyordu. Kimi zaman da, dans edenlerin birbirlerine o sırada mutlaka bir şeyler fısıldamaları ve izleyenlere de mutlaka bunu göstermeleri gerekirmiş gibi, ağzını kulağıma yapıştırıp ılık bir sesle uzun tümceler fısıldıyordu. Ama

ikide bir kopan alkışlarla arada bir öteki çalgıları geride bırakıp tavana doğru şahlanan, oradaki ıslak lekelerle kocaman kocaman beyaz lambalara çarptıktan sonra da şakır şakır yere dökülen trompetin sesi yüzünden, doğru dürüst işitemiyordum onu. Gene de her şeyi anlamış, hem de çok iyi anlamışçasına gülümsüyor, hatta arada bir gözlerinin içine bakıp başımı sallıyordum. O anda İsvan'ı anımsamıştım oysa; ona bir akşam karanlığında, öteki çalgılara oranla trompetlerin daha asi olduklarını söylediğimi, onun da bu düşüncemi onayladığını anımsamış ve bir trompet olmak istemiştim. "Trompet olmak istiyorum," demiştim içimden; "Trompet olmak istiyorum..."

Ama, bana bu tümcenin ilk sözcüğü eksik gibi gelmişti.

Yumuşak salınanlarla karımı pistin o köşesinden bu köşesine sürüklerken mutluluğumun coşkusunu yaşıyor görünsem de, o eksik sözcüğü arıyordum aslında. Ya da, o sözcüğün eksikliğinden doğan, uçsuz bucaksız bir boşlukta savruluyordum.

"... Trompet olmak istiyorum."

Bu arada, karımın fısıltıları sürüyordu ve ben başımı sallıyordum gene. Bir yandan da tiksiniyordum kendimden; beni, anlamadığım şeyleri onaylamak zorunda bıraktığı için karıma öfkelenirken gösterdiğim ikiyüzlülüğe lanet okuyordum. Lanet okurken de gülümsemek zorundaydım tabii, bu nedenle yüz kaslarımı öfkemin ellerine teslim edip rahatça tüküremiyordum. Mutlu olmaya mahkûmdum o gün; topuklarımın dibinde gezinen bulutlara, canlılığıma ve yüzümde yanıp sönen bol ışıltılı gülümseyişlere bakılırsa, öyleydim de belki. Mutlu görünüyordum yani, hiç olmadığım kadar mutlu biliniyordum. Oysa, salonun öteki ucunda tıpkı bir çocuk gibi tek başına dikilen, kimseye fark ettirmemeye çalışarak bir babama bir bana bakan ve ince ince ağlayan annemi gördükçe üzülüyordum. Üstelik, "... trompet olmak istiyorum" tümcesi aklımdaydı hâlâ. Sonunda, saatler sonra mı ne, eksik sözcüğünü buldum bu tümcenin. Ana'ydı bu sözcük; "Ana, trompet olmak istiyorum !" demeliydim.

Gene de, bu sözcüğü o gün Lorca'nın "Gümüş Olmak İstiyorum" adlı şiirinden mi, yoksa düğün salonunun köşesindeki çocukların arasında sürekli gözyaşı döken annemin görüntüsünden mi yonttum, bilmiyorum. Ama, evliliğimin temeline saatlerdir gözyaşı döken annemin varlığını hesaba katmadan artık hiçbir şey yapamayacağımı, acı da olsa uzun süre düşündüm. Bir yandan da beni ona, onu bana bağlayan bağlara lanet okuyordum. O bağlar ister birkaç yudum sütün ılıklığından, ister bir rahmin

karanlık anılarından, ister bir sarılışın sıcaklığından doğsun; hatta ister ilk lokmamızın hatırından, ilk adımımızın sevincinden, ilk sözcüğümüzün tınısından ya da planlanmamış bir birlikteliğin planlanmamış fedakârlıklarından oluşsun, sonuçta ikimizi de biraz körleştiriyor, topallaştırıyor ve sağırlaştırıyordu. Ellerimizin uzun çabalarla kazandığı çeşitli ustalıkları budayıp gözlerimizin keskinliğini oyuyordu belki de, yalnızlığımızı, tekliğimizi, acımızı ve sevincimizi kana kana yaşamamıza engel oluyordu. Ömür boyu gereksiz bir yük gibi gizlice taşıyorduk bu zinciri, taşımadığımızı sandığımız ve artık iyice olgunlaşıp ondan kurtulduğumuzu düşündüğümüz zamanlarda bile birdenbire ağırlığını hissediyorduk bileklerimizde, birdenbire tenimizde şakırtılarını işitiyor ve hâlâ anne sıcaklığına ihtiyaç duyan küçücük bir çocuğun içimizde kımıldanıp durduğunu görüp ürperiyorduk. Sonra da, istesek de istemesek de, o zincirin öteki ucundaki insanın varlığı kadar eksiliyorduk.

O akşam Karıma, fısıltılarına karşılık verircesine; “O zincir belki de insanlığın en eski zinciridir,” demiştim.

Kocaman bir kahkaha atmış, ardından bembeyaz dişleriyle uzun uzun gülümsemiş ve başını heyecanla omzuma yaslamıştı. Ne dediğimi anlamamıştı kuşkusuz, ama yalnızca bir şeyler mırıldandım diye mutlu olmuştu. Bense, kapının önünde bekleyen ve plakasının üstünde kocaman harflerle MUTLUYUZ yazan, balonlar, renkli kâğıtlar ve ışıltılı simlerle süslü otomobile düzensiz bir alkış yağmuru eşliğinde bininceye dek mutsuzluğumu, yalnızlığımı ve kollarımdaki kadınla, çok sevdiğim bir başka insanla birlikte olamayacağım için evlendiğimi düşünmüştüm. Belki de bu kadın hiçbir zaman öğrenemeyecekti bir başkasının yerine geçtiğini. Hiçbir zaman, içimdeki boşluğu dolduramadığını, ruhuma yakınlaşamadığını, yalnızlığıma ulaşamadığını da öğrenemeyecekti. Ama, hep yerine geçtiği insanı anımsatacaktı bana, hep onun hayalini çağıracak, o hayali besleyecek ve bir ömür boyu farkına bile varmadan yaşatacaktı.

Eve geldiğimizde, düğün salonundan bizden önce ayrılan karımın ablası açmıştı kapıyı! Eşikte durmuş, bir eli belinde, sinsi sinsi yüzümüze bakıyordu. Rahatlığına bakılırsa, yatak odamıza kadar gelecek gibiydi. Kısacık eteğiyle önümüz sıra yürürken kalçaları inanılmaz bir coşkuyla sallanıyordu ve biz, onun kalça hareketleriyle ısınan ılık bir koridordan, yıllarımızı geçireceğimiz yuvanın derinliklerine doğru yavaş yavaş ilerliyorduk.

Daha sonra, üçümüz salonda oturmuştuk bir süre. “Salon dediğin böyle kedi padişahınınki gibi döşenmez,” demişti abla.

Karım gülmüştü bu sözlere, bir yandan da beni öpüyor, ablasını kıskandırmak istercesine gelinliğinin tülleriyle oynuyor ve bembeyaz bir köpük halinde, dalga dalga dizlerimin üstüne doğru yayılıyordu.

Ablaysa, karşımızda bacak bacak üstüne atmış, öfkeyle, kızgın bir kedi gibi yüzümüze bakıyordu. Şimdiye dek evlenmediği için mutluydu sanki, bir zamanlar peşinden koşan o tel gözlüklü nüfus memuruna hayır dediği, geceleri yalnız yatabildiği, herhangi birisine bağlanmadığı ve kimsenin çoraplarını, kimsenin gömleğini ve donunu yıkamak zorunda kalmadığı için mutluydu. Değilse bile, bize o anda öyle görünmek istiyor ve bunu başarıyordu. Memeleri bluzunun altında kalkıp kalkıp inmeye başlamıştı. Bir ara, dudakları da kıpırdadı belki, bir şeyler de mırıldandı ama karım görmedi onu, hatta işitmedi; kor gibi yanan dudaklarını, ıslak ıslak dudaklarıma doğru uzatmıştı çünkü. Abla, telaşla yerinden fırladı o sırada.

“Eh,” dedi, “ben gideyim artık.” Onunla birlikte ayağa kalktık.

Salondan çıkarken durup bir daha baktı geriye ve ortadaki genişliği gözleriyle tartıp bir paçavra gibi gerisin geri bıraktıktan sonra; “Döne döne zeybek oynarsınız artık burada!” diye homurdandı.

Sonraları, onun dediği gibi döne döne zeybek oynamadık o evde; ama salonda, mutfakta ya da öteki odalarda, ellerimizde dumanlı votka bardaklarıyla, bir yerlere çarpma korkusu duymadan rahatça dolaşabiliyor, votka bardaklarının arkasına sığınıp deli dolu akşamlar yaşayabiliyor, üflesen uçuverecek gibi gözüken incecik kızlarla gece yarılarına dek insanlardan, müzikten, şiirden ve cinsellikten konuşabiliyorduk. Gerçi, ben pek kimseyi tanımıyordum o yıllarda, gelenler çoğunlukla Karımın arkadaşlarıydı. Geldiler mi, hepsi ayrı bir kokuya boğardı salonu, hepsi farklı bir kıvrılışla, farklı bir beyazlık ve farklı bir sıcaklıkla doldururdu kanepeleri ve hepsi evimizin anlamını ayrı ayrı yıkıp ayrı ayrı yeniden oluştururdu.

Genellikle, akşamları toplanıyorduk. Mevsim yazsa çoğu kez ışıkları söndürüp perdeleri açıyor, salona süzülen ay ışığının altında, sigaralarımızı ışıldata ışıldata saatlerce konuşuyorduk. Bir araya gelmiş asi ruhlar gibiydik; herkes kendisinin nerede başlayıp nerede bittiğini keşfediyordu o gecelerde, kuşkularını didikliyor, düşlerini ortaya döküyor, kendini kendisine mahkûm eden gizlerini kanatıyor ve insandaki olabilirliklerin en uç sınırlarını yokluyordu. Kimileri için, kökleri yüzyıllar öncesine uzanan

ve insanların tekrarlayıp durdukları yaşam biçimleriyle sürekli beslenip kalınlaşan karanlık duvarları aşmak hiç de kolay değildi kuşkusuz; ilk anda, bir sınırı aşma düşüncesi bile ürpertiyordu insanı, uzun süre inanılmayacak kadar huzursuz ediyordu... Gene de, kudurgan bir merak yuvalanmıştı avuçlarımızın içine, en kuytu yerlerimizi, taşıdığımız alışkanlıkların katılığını için için kemiren, önüne geçilmez bir isteğin titreşimleri kaplamıştı. Bu yüzden, yalnızca o merakın önüne geçebilmek, belki de alışkanlıklara duyduğumuz, ama çeşitli nedenlerle bir türlü açığa vuramadığımız öfkeyi kusmak için, davranışlarımızın giysilerini çıkarıp atıyorduk bir köşeye; seslerimizi, bakışlarımızı ve belli kurallara bağlı olduklarını çok geç fark edebildiğimiz oturuş biçimlerimizi bir bir soyuyorduk kabuğundan. Çırılçıplak bir sesle konuşabilmenin tatlarını yaşıyorduk, çırılçıplak bir gözle bakabilmenin... Bu sırada, votka bardaklarına, kuruyemiş tabaklarına, küllüklere, ayak altında dolaşan sigara paketlerine ve çakmaklara karşın, çırılçıplak bir boşluk açılıyordu önümüzde. Gövdelerimize bakan, ruhlarımıza dokunan ve bakışlarımızı alıp yavaş yavaş yutan bu boşluk karşısında, tatlı bir sarhoşluğa kapılıyorduk. Evimiz de genişliyordu böyle gecelerde, daha da genişliyordu genişlemeyi alışkanlık edinmiş gibi ve Vivaldi eşliğinde büyüyüp ateşlenen okşamalar, kimi zaman birbirlerini cesaretlendirerek kanepelerden yere, salondan yatak odasına, belki de mutfağa, koridora ve öteki odalara kadar yayılabiliyordu. Öyle ki, bir tencere kapağının ışıltılı yüzeyinden yansıyordu artık çıplaklığımız, bir kapının açılışıyla çoğalıyor, bir çakmak aleviyle parçalanıyor ve bir ışığın söndürülüşüyle kendi sınırlarından taşıp tıpkı sıcak bir deniz gibi, duvarlar arasında köpüre köpüre çalkalanıyordu. Böylece biz, kendi çıplaklığımızı bir başka çıplaklıkla tanıyor ve kendi çıplaklığımıza ulaşacaksak, başka çıplaklıkların dağlarını, ovalarını, nehirlerini ve pembe bulutlarla kaplı derin derin vadilerini aşmak zorunda kalıyorduk... Saatler süren, zaman zaman sigara içimleriyle kesilip yeniden başlayan o uçsuz bucaksız dokunuşlar denizinde, herkesin kendini bir daha, bir daha doğurabilmesi ve keyfince boğulabilmesi için, herhalde en uygun sığınak bizim evdi o yıllarda.

Bir keresinde o denizin derinliklerinden başını kaldırıp ansızın; “Evinizde cinselliğimi iki katına çıkaran bir şey var,” demişti Meftune.

Karım şehvetten titreyen dudaklarıyla gülümsemişti ona, inançla gülümsemiş ve, “Eşyaların yaşamasına izin yok bu evde de ondan güzelim,” diye mırıldanmıştı.

Her şey nasıl oldu da değişti ve ben bu değişikliği neden yıllar sonra fark edebildim, anlamıyorum. Görmem gerekirdi oysa; dünyamı daraltan, özellikle de içimdeki o silik hayvanın hareketlerini sınırlayan bunca eşya, akşam karanlığında gürül gürül gürüldeyen kocaman bir kamyonla getirilmemişti kapımıza; kimi ikindi tenhalığında, kimi öğle aralığında, kimi de hafta sonlarının o uyuşuk boşluğunda, tek tek taşınmıştı. Karımın bana, başkalarına ve kendine duyduğu güvensizliğin karşılığıydı hepsi. Maddeleşmiş güvensizlikti. Kuşkusuz, aldığı her eşya onun içindeki bir gediği kapatıyordu ve kim bilir ne zaman açılmıştı o gedikler, kimler açmıştı, nasıl açmıştı ve kim bilir kaç yıldan bu yana serin rüzgârlar geçiyordu oralardan? Bunları bilemedim tabii, belki kendisi de bilmiyordu; bir sokağa onlarla bakmak, bir sokağı onlarla yürümek olağanlaşmıştı gözünde. Bu yüzden, eşyaları neden satın aldığını da düşünmüyordu. Yalnızca satın almak önemliydi onun için, sahip olmak, sahip olmayı sonsuza dek tekrarlamak, sahip olduğunu bilmek ve sahip olduğu şeylere sabah akşam dokunup durmak önemliydi. Bana öyle geliyordu ki, neleri ne kadar aldığını bile unutuyordu kimi zaman. Mutfak lavabosunun altındaki karton kutular, başı kopmuş heykelcik, etamin, termometre, çay tabağı, fincan takımları ve oraya buraya mıknatısla tutturulan sebze meyve süsleriyle doluydu. Sehpa takımlarının sayısı dörde çıkmıştı durup dururken, kullanılmayan avizelerle sessizce duvarlardan indirilen resimlerse, kanepelerin altında sürünüyordu.

Her şeyi kavrayıp tıkış tıkış bir salonda içimde soluk alıp veren o sinsi hayvanla birlikte şaşkınlıktan yarı açık ağızla dikilip kaldığımda, iş işten geçmişti. Daha ilk karşılaşmamızda, kanıtım günün birinde böyle bir insana dönüşeceğini sezemeyişime içerlemekten başka yapılacak bir şey yoktu; çaresiz, bugünü dünden göremeyenlerin acısını çekecektim, içinde bulunduğum koşulların kışkırtıcılığına kapılıp da eşyaları tek tek kapının dışına fırlatmak hiç de akıllıca bir iş değildi. Kaldı ki, onlar da yalnızca eşya değillerdi zaten; onlar, karımın beynine kök salan tutkunun eşya görünümüne bürünerek evimizin orasına burasına dağılışıydı, kokuşuydu o tutkunun, dumanıydı, sisiydi ve giderek genişleyen, kalınlaşan ve kendisini yaratanla birlikte benim de üstüme çöken karanlığıydı... Bir bibloyu eksiltmek, sehpa takımlarından birini ortadan kaldırmak, metal yığınlarını balyoz darbeleriyle yamrı yumru etmek, tahtalardan oluşan dağları çatır çatır ateşe vermek ya da bulundukları mekânla eşyaların uyumundan ve orantısından söz açmak, olsa olsa karımın tutkusunu biraz daha körüklerdi.

Gene de, bütün bunları düşünmeme karşın, sabrımı taşıran son eşyayı birdenbire karşımda bulduğum gün, uzun uzun tartışmıştık onunla... Bir ikindi vaktiydi, işten yorgun argın çıkmış, eve gelirken de köşedeki büfeye uğrayıp iki votkayla bir büyük meyveli gazoz almıştım. Koltuğumun altında da dergiler vardı, çok iyi anımsıyorum; hatta, onunla birlikte okuyalım diye kapaklarını bile açmamıştım. O zamanlar, hâlâ edebiyat dergilerini izliyorduk demek ki. Özellikle de o, yazar bulmakta güçlük çeken yerel gazetelere birkaç yazı vermekle, o gazete için adlî olayları öğrenip valinin ya da garnizon komutanının basın toplantılarını izlemekle kendini gazeteci sanmaya ve giderek validen, ağabeysiymiş ya da amcasıymış gibi söz etmeye, sonra da kendi kendini yazar olduğuna inandırarak (özellikle de eleştirmen) dergilerde, dergilerin birbirleri hakkında neler dediklerini içeren ve ortaokul öğrencilerinin ödevlerine benzeyen yazılar yazmaya başlayan, hatta bu yazılarda, sevmediği ya da ürünlerini anlayamadığı bazı sanatçılara, “Bana falanca kokteylde neden selam vermedin?” diye sitem eden Rasim’in yazılarını izliyordu. Rasim, çocukluk arkadaşıydı onun. Her ay hangi dergide çıkacağı belli olmayan “Dergilerde Dergiler” başlıklı yazısını kaçırmamak için bütün edebiyat dergilerini alıyorduk. Beni rahatsız ediyordu bu durum; hatta, Karımla Rasim arasında geçmişi çocukluklarına dek uzanan, üstü, tekrarlanan kopuşlarla, yıllarla, olaylarla ve anne babalarının titrek gölgeleriyle tozlanmış bir ilişkinin varlığından kuşkulanmaya bile başlamıştım.

Gene de o ikindi vakti, bütün dergileri almıştım tabii; kocaman bir deste halinde, koltuğumun altındaydılar. Seyyar satıcılar, sinekli çöp bidonları, işsizler, dilenciler ve geceleri yazılıp gündüzleri silinen sloganlarla dolu caddenin sonuna geldiğimde, apartmanın önündeki yaşlı kamyoneti görmüş, ama bunun Karımla bir ilişkisi olduğunu düşünmemiştim. Sonra, eve adımımı atar atmaz kocaman bir karton kutu dikilmişti karşıma. Kamyonetin görüntüsü belleğimde yeniden canlanırken, Karım mutfaktan çıkıp gelmiş, yüzünde kanat kanat uçuşan çocuksu bir sevinçle, kutunun içindeki portatif masanın şirinliğinden söz etmeye başlamıştı. Düş görüyor gibiydi konuşurken, anlattığı şeylerin ötesinde kalan büyülü bir dünyanın doyumsuz güzellikleri arasında dolaşıyordu sanki; gözlerindeki parıltılar giderek canlanıyor ve sesi kimi zaman uzaklara, ama çok uzaklara çekiliyordu. Arkadaşlarının evlerinde gördüğü, ablasının kullandığı, annesinin evinde ya da mağazalarda, karşılaştığı öteki masa modelleriyle

aldığınınkini kıyaslarken, o sırada onun bu işten cinsel bir tat aldığını bile düşünmüştüm.

“Sahip olma duygusu ruha yüktür,” demiştim daha sonra. O da, pencere kenarlarında birer Osmanlı nöbetçisi gibi dikilen beli sırma kuşaklı perdeleri tutup yüzüme doğru öfke savurarak, benim hâlâ kasabalı olduğumu, yalın ve basit bir yaşam tarzına alıştığım için gözlerimin, aklının ve ruhumun zengin görüntülere bir türlü katlanamadığını söylemişti.

Savrulan perdelerin kırmızı rüzgârları arasında, bas bas bağırıyordu. Şaşırmıştım. Öyle ki, o anda eşyaları bile düşünmeyi bırakmış, yalnızca ona bakıyordum. Üst dudağındaki minik tüyleri dilimle bir bir saydığım, ağzının hoş kokulu karanlığında keyifle gezindiğim, kulakmemelerine uzanıp tatlı tatlı emdiğim, kimi zaman da ellerimin arasına alıp saatlerce, uzun uzun baktığım o yüzün böyle bağırabildiğine, böyle yaralayıcı sözcükler kusabildiğine ve beni acımasızca suçlayabildiğine inanmakta güçlük çekiyordum. Bir yandan da, ne kadar çok şey birikmiş, diye geçiriyordum içimden; ne kadar çok şey birikmiş...

Şimdi, her şeye karşın, onun ilk kavgamız olduğunu söyleyebilirim. Bir hayli yaralanmıştık bu yüzden, hatta kavganın sıcaklığıyla, daha sonra anlamsız bulacağımız bazı pişmanlıklara bile kapılmıştık. Kimi konularda da, keçiler gibi diretmiştik. Bütün bunların yanı sıra, kendimizi biraz daha tanıma olanağına da kavuşmuştuk gerçi ve tanıdıkça da, ağzımızdan çıkan sözcüklere, kafamızdan geçen düşüncelere ve birtakım hareketlerimize epeyce şaşırmıştık. Gene de, ilk sözcüğünden son sözcüğüne kadar her şeyi ölçüsüzdü o kavganın; ödünler şartsız ve belirsiz, saldırılar umulmadık ve ansızın, suçlamalar bulanık ve katıydı.

Eşyalar konusunda bir daha hiç tartışmamıştık; o hangi vitrinde ne gördüyse, karınca gayretiyle eve taşıyıp salonu ve odaları daraltmayı sürdürmüştü. Bense, bir yandan, başka konularda çıkacak kavgaların temelinde gene eşyaların yer alacağını düşünürken, bir yandan da, artık öteki kadınlardan pek farkı kalmayan karımın, evlendiğimiz yıllarda kısa bir süre için çizgi dışı yaşayarak beni gafil avladığına inanmaya başlamıştım.

Çünkü o zamanlar, tutkulara pamuk ipliğiyle bağlı yeşil gözlü bir çılgındı o. İnsan kılığına bürünmüş bir trompetti ya da; öteki çalgıları geride bırakarak alır başını gider ve bu gidişler beni ona her gün biraz, her gün biraz daha yakınlaştırırdı. Hatta bir gün, anımsıyorum, o ilginç mantık yürütme biçimiyle yalnızca beni değil, başkalarını da şaşırtmıştı... Bütün

nesnelerin titreşe titreşe buharlaştığı sıcak bir yaz günü, onlara gitmiştim. Ablasıyla birlikte, lambalarını gündüzleri de yakmak zorunda kaldıkları, yarı karanlık bir bodrum katında oturuyorlardı o zamanlar. Ablası, bir dal çiçek almadan, elimi kolumu sallaya sallaya kapıdan girişime biraz dudak büküp sitem etmişti ama, Karım (o yıllarda henüz Karım değil) umursamaz bir tavırla elini sallayarak, "Boşveeer..." demişti. "Herkes çiçek götürüyor birilerine. Sevginin, çiçek dediğimiz otlarla ifade edilmesi şart mı yani?"

"Evet," demiştim ben de kendi ruhumla konuşurcasına, "şart mı?"

Sonra, pencereleri yukarıda kalan, o rutubet kokulu salonda oturmuştuk. Figen adlı bir arkadaşları da vardı evde; masaya yakın bir yerde, teypten yayılan Ravel'in İspanyol Rapsodisi'ni dinliyordu. Beyaz bacaklı, küçük memeli ve altın sarısı saçları beline kadar dökülen, iri dudaklı bir kızdı bu ve o anda, müzik dinleyen elle tutulur, gözle görülür bir insandan çok İspanyol Rapsodisi'nin içinden çıkıp gelmiş düşsel bir varlığa benziyordu. Karımla ben onun karşısındaki kanepede, ellerimizde sigara, bir yandan Ravel'i dinliyor, bir yandan da pembeye çalan yumuşacık sözcüklerle tatlı tatlı fısıldaşıyorduk. O sırada kapı çalındı. Abla, banyodaki çamaşır makinesini kendi başına bırakıp hemen koştu ıslak elleriyle, dizlerimizin dibinden etekleri uçuşan telaşlı bir rüzgâr gibi geçti ve kayboldu. Yeniden göründüğünde, yanında uzun boylu, kapkara bir adam vardı. Ablanın arkadaşı Günay'dı bu; Figen'le bize yarım yamalak bir merhaba dedikten sonra, kalın bıyıklarını dişleyip deri ceketini ışıldatarak ablanın peşinden çamaşır makinesinin uğultusuna doğru yürüdü.

"Sendikacı," dedi karını kaşlarıyla işaret ederek, "ama sarı sendikacı!"

Ben susup Ravel'in müziğiyle çamaşır makinesinin uğultusunu dinledim bir süre.

Derken karım, şimdi çamaşırı unutur bunlar diyerek banyoya yürüdü. O gidince, Figen usulca kıpırdandı oturduğu yerde. Bacaklarının beyazlığı parlayıp söndü bir an. Hatta, bütün salona dağılıp eteğinin altına hızla yeniden toplandı. Figen yüzünü kaldırıp bana baktı sonra, gülümseyerek baktı, baktı ve birdenbire göz kırptı. Şaşırıp kalmıştım. Hiçbir anlam veremiyordum bu harekete; onun, göz kırpmalarla ilişki kuracak kadar sıradan bir insan olduğunu düşünemiyordum. Çamaşır makinesi sustu o sırada... Birkaç dakika sonra yeniden çalışmaya başladığında karım kapıdaydı ve bana, parmağını bükerek "gel gel" yapıyordu.

Yavaşça kalktım yerimden.

Banyonun solundaki odanın kapısı aralıktı ve ablayla Günay içerideki halının üstüne uzanmış, sıcak sıcak yankılanan kesik inleyişlerle, alt alta, üst üste sevişiyorlardı.

“Demedim mi sana,” dedi karım, “bak, çamaşırı unutmuşlar!”

Gülümsedim.

Sonra, onları baş başa bırakıp salona döndük. Figen, bedenini müzikle sevişircesine biraz daha gevşetmiş, yarı oturur, yarı uzanır bir konuma girmişti. Bacaklarının beyazlığı duvarların yüzüne yansıyıp yansıyıp bu kez bacaklarına daha sık dönüyordu sanki ve o bu yansımalara! ortasında gitgide güzelleşiyordu. Hiç konuşmadığı halde, dudakları az önce kapanmış gibiydi sözgelimi; görüntülerinin diriliğinden, ılık ılık rüzgârlar gelip geçiyordu. Onun karşısında, belki bir saat öylece, çıt çıkarmadan oturduk. Derken, Figen’le karım banyoya gideceklerini ve birbirlerinin sırtlarını keseleyeceklerini söyleyip aynı anda kalktılar. Kalkarken de, sanki kalın bir kir tabakası oluşmuş da giysilerinin üstünden bile görünüyormuş gibi, birbirlerinin sırtlarına dokunup, “Şuna bak, şuna!” diye söylendiler nedense, şakalaştılar, yalancıktan kızdılar ve yan gözle bana baka baka, bir çift melek gibi kayboldular.

Salonda tek başıma kalmıştım. Bir duvardan bir duvara yürüdüm bir süre vakit geçirebilmek için, pencerenin önünde dikildim, masanın başında oyalandım ve bir ara sabredemeyip banyoya doğru ilerledim ve içerideki loş koridora göz attım; çamaşır makinesinin küf kokulu uğultusu bütün hızıyla sürüyordu. Figen’se, soldaki odanın kapısına eğilmiş, iki büklüm, ablayla Günay’ın sevişmelerini seyrediyordu. Doğruldu sonra... O doğrulurken, ben alelacele geri çekildim.

Banyo kapısı açılıp kapandı.

Salona döndüm yeniden, bir sigara yaktım ve oyalanayım diye bu kez de, duvardaki resimleri dikkatle incelemeye başladım. Hiç de Türk evlerine benzemeyen, daha çok bol yağışlı İskandinav ülkelerinin dik çatılı yapılarını anımsatan birkaç evin, doruklarında kar kalıntıları ışıldayan yüksek dağların ve evlere doğru giden bir kadınla onun arkasından süklüm püklüm yürüyen uzun tüylü bir köpeğin bulunduğu resmi incelerken, ortalık karardı birden; ampul söndü, Ravel öldü ve çamaşır makinesi sarsıla sarsıla, hatta koridora fırlayıp o küflü gürültüsüyle duvarlara çarpa çarpa, sustu. “Masanın altındaki karton kutuda mum var, bize getirir misin?” diye bağırdı Karım.

Ablayla Günay'ın bulunduğu odadan çıt çıkmıyordu. Çakmak aleviyle mumu bulup yaktım. Sonra, tavana sıçrayan gölgemi sürükleyerek banyoya doğru yürüdüm. Ben, çamaşır makinesinin gürültüsünden kalan koridordaki sessizliği geçip eşiğe yaklaşırken, usulca aralandı kapı... Sütbeyaz bir el mumu alacakmış gibi uzandı önce, uzanırken inceldi, incelirken hızlandı, hızlandı ve zarif bir kıvraklıkla bileğimden tutup beni ansızın içeriye çekti. O sırada belki savruluşun hızıyla, belki de birisinin dudaklarını büzüp hınzırca üfleyişiyle mum çoktan sönmüştü. Islak bir karanlığın ortasındaydım artık, kafamda birbirini kesip biçen bir yığın soru, ellerimde şimdi hiçbir şeye benzetemeyeceğim garip bir ürperti, öylece duruyordum. Sonra, gömleğimin omuzlarımdan kaydığını hissettim birden. Ardından, bir çift el yaklaşıp pantolon düğmelerimi çabuk çabuk çözmeye başladı. Birkaç dakika sonra, ağzına kadar ılık su dolu bir küvetin içinde çırılçıplak dikiliyordum. Figen mi yoksa Karım mı olduğunu bilemediğim birisi, dudaklarını dudaklarıma kenetlemiş hırsla öpüyordu. Bense hâlâ şaşkındım. Gene de öpüşlere karşılık vermeye çalışıyor, bir yandan da yavaş yavaş küvetteki suyun dibine doğru çöküyordum. Kimin kim olduğunu bilemeyişim, ne de olsa hareketlerimi bir ölçüde güdükleştiriyordu. Hatta, aldığım tatlarla verdiklerimi garip bir biçimde azaltıyor, dokunuşlarımı biraz dokunmayışa, öpüşlerimi biraz öpmeyişe ve gerçekleşen her şeyi biraz gerçekleşmeyişe dönüştürüyordu desem, herhalde daha doğru olur. Ama, pek uzun sürmedi bu durum. Bir süre sonra, bilinmezi bilinmez olarak kabul etmeye başladığımdan mıdır nedir, küvete giren her kimse, alıp içimin derinliklerine götürmek istercesine arzuyla kendime çektim. O da olanca ağırlığı, olanca çıplaklığı, olanca varlığı ve suyun ıslaklığını aşan olanca ıslaklığıyla bedenini bedenime kenetlemişti. Birbirimizin sıcaklığındaydık artık, birbirimizin varlığında, birbirimizin dokunuşlarındaydık. Küvete sığmayan ya da bilmediğim bir nedenle küvetin dışında kalmayı tercih eden öteki kadınsa, dizlerinin üstüne çökmüş olmalıydı. Arada bir dipdiri memeleri geliyordu ağzıma ve elleri, suyun içine dalıp öteki kadının elleriyle birlikte durup dinlenmeden benim oramı buramı kurcalıyordu.

Orada kaldığımız uzun ve sıcak saatler boyunca, kimin kim olduğunu anlayabilmek için boşuna konuşturmaya çalışmıştım onları; susuyorlardı ve hemen hemen aynı uzunlukta olan saçlarından yola çıkarak kimliklerini anlamaya da imkân yoktu.

Kim bilir ne zaman çıkmıştık banyodan; el yordamıyla giyinmiş, salona yaktığımız iki mumun başına gelip yorgun argın oturmuştuk. Ben bir ara merakımı yenemeyip, küvete kimin kaç kez girdiğini sormaya kalktıysam da susturulmuştum. Sonraları, belki evlendikten yıllar sonra bir kez daha soracaktım Karıma aynı soruyu, ama o gene yanıtlamaktan kaçınacak ve beni banyodaki gizle baş başa bırakacaktı. Figen'se ondan daha suskundu, olayı çözmeme yardımcı olacak küçücük bir ipucu bile vermiyordu. Bu yüzden, sık sık, küvetten sayısız kere çıkanla sayısız kere girenin belki de aynı kişi olduğunu düşünmüştüm. Ama o Figen miydi yoksa Karım mı, bunu hiç öğrenememiştim.

Salonda uçuşan sigara dumanlarıyla devleşen gölgelerin arasında, akşama dek oturmuştuk o gün. Günay'la abla da çıkıp gelmişlerdi artık; karanlıkta birbirlerini kaybetmişler de yeniden bulmuşlar gibi, durup dinlenmeden göz göze bakışıyorlardı. Derken, sinir bozucu uzun bir bekleyişten sonra elektrikler geldi. Salon ışığa boğuldu birden, çamaşır makinesi sarsıla sarsıla uğuldamaya başladı gene ve Ravel'in İspanyol Rapsodisi ortalığı sarıverdi. Bu sırada abla, Günay ve Figen sevinç çığlıkları atarak zıpladılar yerlerinden. Karım (o zamanlar Karım değil), iri iri açılan gözleriyle şaşırarak baktı onlara. Böyle çocuklar gibi neden sevindiklerini sordu sonra, ağlayacakları yerde? Neden ağlayacakmışız yanıtını alınca da, elektrik gibi sıradan bir yirminci yüzyıl ürününün böyle ikide bir kesilişinin, evet bu akıl almaz ve utanç verici olayın, insanlara nelere mal olduğunu sordu; karşılığında boğuk birkaç kem küm alınca da, çaresiz, anlatmaya başladı: Bu elektrik kesintisi ne kadar sürmüştü? Bir iki saat. Diyelim, iki. Peki, bu iki saatte neler olmuştu? Neler olacak; kentteki bütün ütüler, dikiş makineleri, matbaalar, elektrikli daktilolar, buzdolapları, teypler, radyolar, televizyonlar, bilgisayarlar, hesap makineleri, fırınlar, dönme dolaplar, saç kurutma makineleri, tıraş makineleri ve elektrikli duşlar, videolar, orglar, sonra kaynak makineleri, matkaplar, vantilatörler, tost makineleri ve fabrikalar ve değirmenler ve daha akla gelmedik bütün elektrikli şeyler birdenbire susmuştu. Bunları kullanan insanlar da, kesinti süresince oflayıp puflamışlardı. Peki, on bin kişinin iki saatlik homurdanışını, iki saatlik öfkesini ve iki saatlik yıkımını bir insana yüklesek ne olurdu? O insan ölürdü! Peki, bu kentin nüfusu kaçtı? Beş yüz bin. Böl on bine; eder elli! Demek ki bu iki saat boyunca, yalnızca elektrik kesintisinin yarattığı etki yüzünden, elli kişi ölmüştü bu kentte. Cesetler ortada yoktu; çünkü, elli kişilik ölümü, beş yüz bin insan paylaşmıştı. Çevremizdekileri

telaşlandırmadan, üzmeden, ağlatmadan ve birbirimize fark ettirmeden, biraz biraz ölmüştük yani...

Karım bunları anlatırken, onun herkesten, en azından orada bulunan ablasından ve Figen'den farklı olduğunu düşünmüştüm. Ama o kavgadan sonra, onun da herkese benzediğini anladım. Belki bir süre için farklı olabilmişti, belki insanlar koskoca yaşamları boyunca yalnızca bir süre için farklı olmaya katlanabiliyor, sonra da yavaş yavaş öteki insanların davranışlarına, düşüncelerine ve duygularına bürünerek, durup dinlenmeden kendini tekrarlayan uçsuz bucaksız bir benzerlikler denizinde kaybolup gidiyorlardı. Yaşamları herkesinkine benzediği ya da farklı görünmesine karşın aynı özü taşıdığı için, herkes gibi ölüyorlardı daha sonra da; herkes gibi, bayatlamış birkaç anı kırıntısının uzaklığını koklaya koklaya, geleneksel ziyaretlerle kirletilmiş ya da geleneksel yalnızlıklarla gölgelenmiş buz gibi bir yatakta, farklı yaşadıkları yılların tadını tenlerinde, belleklerinde ve ağızlarından dökülen mecalsiz ahların karanlığında arayarak, yavaşça, alışılmış bir ölümle ölüyorlardı. Herkes eninde sonunda her şeyiyle ölüme doğru yol aldığına göre, Karım da bu eşyaların arasında ölecekti belki. Bu yüzden midir nedir, ölüm şeklini düzenlercesine özenle düzenliyordu eşyaları; köşelerde dokunulmaz yerler ayırmıştı onlara, kimi zaman karşılarına geçip fotoğraflarını çekecekmiş gibi uzun uzun süzüyor, farklı açılardan bakıp bakıp yeni gizler keşfetmeye çalışıyor ve bütün bunlardan sonra da, onlarla doyasıya sohbet etmiş de mutluluktan uçuyormuş gibi, tatlı tatlı gülümsüyordu. Öyle ki, her eşyanın bir arsası vardı artık evimizde, avlusu vardı, bahçesi vardı ve her biri komşu eşyaların bahçesine girmeden, kendi mülkünde, kendi halince yaşayıp gidiyordu.

Bazı geceler, ortalıktan el ayak çekildiğinde, derin derin soluk alıp verişlerini bile duyuyordum ben onların. Birbirlerine bir giz devredercesine, karanlıkta uçuşan rengârenk sözcüklerle fısıldaşıyorlardı hatta; fısıl fısıl, sabahlara dek konuşuyorlardı. Belki günden güne çoğalıp genişleyen, yüzümüzün önünde adım adım gerileyen ya da ensemizin peşinden ilerleyen boşluklara bile kök saçak salan bu eşya ormanının ortasına dikilip, elimizi kolumuzu bir şangırtı ya da un ufak dağılıp gitme anının dışında tutmaya çalışarak karımla gene tartışacaktık ama, yaşam buna fırsat tanımadı. Bir akşam karanlığında o feci kazayı yaşadım. Geriye, körpe bir çocuk ölüsü kaldı o akşamdan, bir de yatağa çivilenmiş ben...

Gene de, şu anda yatağımda hiç kıpırdamadan yatarken, salondaki eşyaların renklerini, duruşlarını, birbirleriyle uyumlarını, uyumsuzluklarını

ve yere düşen gölgelerini merak etmekten kendimi alamıyorum. Sonra, kapı açılınca dışarıya nasıl baktıklarını, yere nasıl serilip yerden nasıl yükseldiklerini, nasıl kıvrıldıklarını ya da neleriyle neleri anımsatıp neleri unutturduklarını... Bir koltuğun pembeliği renk kazanı gibi fokurdayan halıyı, boşluğu ve öteki eşyaları aşarak karşı duvara kadar nasıl uzanır, sonra oradan yankılanarak titreşe titreşe kendisine nasıl döner ve bu gidip gelişlerle pembeliğini yavaş yavaş nasıl kaybeder, onu bile unutmak üzereyim.

Karımınsa beni kucağına alıp salona çıkaracağı yok. Kahvaltımı yatağıma getirmesine, öğle yemeğimi başucuma bırakıp gitmesine ve arada bir yüzüme yarısı donmuş kekre bir gülümseyişle bakmasına karşın, bu odada çürümemi istiyor sanki, bu odada çürümemi bekliyor ve bu odada çürümemi umut ediyor... Belki bütün bunların sonunda onun için bir güneş doğacak da, onun sıcaklığına hazırlıyor kendini; güneşine uygun bir gökyüzü düşlüyor sözgelimi, gökyüzüne yakışan bulutlar biçiyor gizli gizli, bulutlara güzel yağmurlar yüklüyor ağlamalarıyla, güzel yağmurlara saçlarını hazırlıyor sonra, tenini hazırlıyor, ayak izlerini, bakışlarını, susuşlarını ve temizlikle örtülen kirlerini hazırlıyor... Kazadan bu yana, her hareketiyle bir şeylere hazırlandığı belli. Daha doğrusu, Turan’ın umutsuz konuşmalarından bu yana.

“Çok zor,” demişti Turan. “Bu kadar açık konuştuğum için ikiniz de bağışlayın beni, ama çok zor... Dostunuz olarak ayrıca şunu da belirtmeliyim ki, çok zor demek, imkânsız demek değil.”

Sonra bana dönüp, giderek gücünü yitiren bir sesle, “Hiç belli olmaz,” diye sürdürmüştü sözlerini. “Yaşam irili ufaklı mucizelerle doludur. Bakarsın, bir gün ayağa kalkmayı başarırsın. Bu, yaşamdan ne beklediğine bağlı.”

O günden sonra korkmaya başladım Karımdan. Arada bir göz göze geldiğimizde, artık hiçbir şeyin eskisi gibi olamayacağını ve aramızdaki uçurumun giderek genişleyeceğini düşünüyorum. Değişiyoruz çünkü, değişen her şeyle birlikte, farkına varmasak ve değişimin rüzgârını yüzümüzde açıkça hissetmesek de, yavaş yavaş değişiyoruz. Ne o söylemeye cesaret edebiliyor bu gerçeği, ne de ben... Değişimin dile getirilemeyecek kadar nazik oluşuysa, büsbütün korkutuyor beni; telaşlanıyorum kimi zaman, ne yapacağımı bilemiyor ve yüzümü yastıklara gömüp derin uykulara dalıyorum. Kaçış uykularına. Uyuduğum sürece yaşam duracak ve yürüyen ne varsa benim uyanmamı bekleyecekmiş gibi

geliyor çünkü bana. Uçan kuşlar donacak, güneş bulunduğu noktaya çivilenip kalacak, sesler katılaşacak ve ışıklar, ampullerden sarkıp sarkıp kalacakmış gibi... Oysa, her şey bir akıntıya kapılmış sürükleniyor; dallar, taşlar, yıldızlar, bulutlar, hatta ölüler bile. Hiçbir şey hiçbir şeyi beklemiyor. Bütün bekleyişler bir yanılsama aslında, hem de gerçekliği kavranamayacak kadar büyük bir yanılsama; çünkü bekliyor görünen ne varsa, bekleyişinin içinde yavaş yavaş yürüyor; gizleniyor kimi zaman, daralıyor, dağılıyor ve biçimden biçime girip kendi özündeki sonsuzluğa doğru akıyor... Bir akışın ya da gidişin önüne engeller yığmak, olsa olsa tadını değiştiriyor onun, rengini bulandırıyor bir süre, ya da soluklanıp daha da güçlenmesine yol açıyor; ısıracaksa dişlerini, tırmalayacaksa tırnaklarını anımsamasına.

Birikimler de gidişlere benziyor bir bakıma, akışlara benziyor ve ne yapılırsa yapılsın, asla önlenemiyor. Karım, kazadan sonraki durumuma her ne kadar katlanıyor görünse de, duvar diplerinde, kapı arkalarında, dolaplarda, çekmecelerde ya da çarşafların, küllüklerin ve dantellerin altında ya da bakışların ve duruşların bir köşesinde ya da belleğin ıvır zıvırla dolu karanlık odalarında kin gibi, usanç, nefret, hatta düşmanlık gibi bir şeyler birikiyor. Hem de, durup dururken. Bizler yaşamın görünen yanlarıyla oyalanırken yani, bilinen yanlarıyla avunurken. Gerçi açıkça adını koyamadığım bir şey, bu birikimlerin günlük davranışlarımıza sızmasını şimdilik önlüyor. Karım tam ağzını açıp haykıracakken ya da ben yattığım yerden parmağımı bir süngü gibi uzatıp öfkeyle bir şeyler söyleyecekken, içimizde bir yer çıtırdıyor; bir damar kopuyor sanki, bir lif yarılıyor... İşte o an, ağzımız haykırışın, parmağımız savruluşun eşiğinde kalakalıyor. Duraksıyoruz yani bir süre; sonra da, hangi sınırı geçmek üzereysek kendimizi bir suçlu gibi yakalayıp sürükleye sürükleye alışılmış davranışlarımızın içine sokuyoruz ve yaşam, kendi sessizliğini taşıyan bir tren hızıyla yeniden akmaya başlıyor.

Oysa ikimiz de biliyoruz ki, boşlukta sallanan ellerimizde, duvarları okuyan yüzlerimizde, düğümlenen hıçkırıklarımızda ve dudaklarımızdaki sessizlikte konaklaya konaklaya ilerleyen bu yorgun tren, usancın, nefretin ve sonunun nereye varacağı şimdiden kestirilemeyen bir düşmanlığın tohumlama taşıyor geleceğe...

3

Otobüs, ertesi gün akşam saatlerinde girmişti kente. Önümüzde mor dağlar yoktu artık, bozkır da yoktu, toprak damlı köyler de, ovalar da. Alacakaranlık caddeler vardı, dev karaltılarıyla kocaman kocaman binalar, gecenin bir ucundan bir ucuna abanan köprüler, ıssız kavşaklar, durup dinlenmeden akan ışıklar ve ışıklar vardı. Otobüs terminaline girdiğimizdeyse, yağmur karşılamıştı bizi; koşuşan insanların, perona girip çıkan otobüslerin, tepeleme dolmuş çöp bidonlarının, bavulların ve ayrılıkların üstüne sinsi sinsi çiseliyordu.

Yol boyunca dizlerimin üstünde duran çantayı alıp inmiştim hemen. Biraz sonra bavullarını, torbalarını ya da sepetlerini kapışmaya başlayacak olan yolcuların arasından bir an önce kurtulmak istiyordum. Aceleyle birkaç adım atmıştım ki, karanlık bir el yapıştı koluma. Muavindi.

“Bavulunu almayacak mısın?” dedi kuru bir sesle. Şaşırmıştım.

“Bavulum yok,” dedim.

Bagajın karanlığından kocaman, ağır bir karanlık çıkarıp topuklarının dibine bıraktı. Gözleri, kapıdan inen yolculardaydı.

“Bir kadınla getirmiştiniz kasabada,” dedi. “Hani, ak saçlı bir kadınla.”

Annemden söz ediyor olmalı, diyerek bavulun kulpuna yapıştım. Leş gibi ağırdı. Öyle ki, olanca ağırlığıyla geçmişimi taşıyormuşçasına çarçabuk yoruluyor, iki adımda bir yere bırakıp şöyle bir soluklanıyor, sonra onu bir daha kasabaya dönmeyeceğimin kanıtı olarak görüyor, bir yandan da içinde neler olduğunu merak ediyordum. Kasabadan, bir daha dönmemek üzere ayrılırken, nelerimi almıştım acaba? Peron lambalarının beyaz beyaz parlayan ölgün ışıkları altında durup bavulu tepeden tırnağa, dikkatle süzdüm içindekileri görebilecekmişim gibi. Hiç, ama hiç mi hiç anımsamıyordum onu, daha önce bir kez olsun görmemiştim. Yoksa annem mi hazırlamıştı, diye geçiriyordum içimden; bir annenin özenle katlanmış kara kara kaygıları mı vardı içinde, bir annenin sıcaklıkları, hasretleri, titizlikleri ve öngörüleri mi vardı? Yoksa, beni eninde sonunda kasabaya sürükleyip götürecek olan paslı bir zincir mi bulacaktım açtığımda? Bir tılsım mı ya da, bir işaret, bir zorunluluk mu? Ya da kasabadan çıkarken, şoförün solundaki dikiz aynasından gördüğüm Bedranlardan birini mi göndermişti annem, beni bana bekçi kılmak için?

Bilemiyordum. Ama bu olasılıkları düşündükçe, bavul elimde büyüyüp gitgide ağırlaşıyordu. Öyle ki, neredeyse sürükleye sürükleye taşıyabiliyordum onu ve artık peronlarda bekleyen otobüslerin yanına kadar gelmiştim. Birden, durduğumu fark ettim orada; bavulu yere bırakmış, giderek uzayan burnumla havayı kokluyordum. Her yeri burcu burcu bir egzoz dumanı kaplamıştı, kıvıl kıvıl, ince mavi, gözle görülür ya da görülmez, sihirli bir tül... Hiç dayanamazdım kokuya, nerede duysam çarpılırdım. Sever miydim sevmez miydim kestiremiyorum, ama fena halde büyülenirdim. Betim benzim de atardı herhalde, uyurgezerlere benzerdim bir an, evet benzerdim ve içim egzoz dumanıyla dolup taşarken, yıllardır şoförlük yapan babamı düşlerdim.

Yaşım ilerledikçe öksürüğümün onunkine benzemesine, bir şey yerken ağzımdan onunki gibi ses çıkmasına ve onunki gibi upuzun bir boyum olmasına karşın, kimi zaman gerçekten babam olup olmadığından şüphelendiğim bu adamın görüntüsü gözlerimin önünde yavaş yavaş belirir ve giderek netleşirdi. Çekine çekine, başka, ama çok başka bir baba yaratırdım onun bu görüntüsünden. Gerçi yarattığım babanın hiçbir zaman yere basamayacağını, direksiyon tutup vites değiştiremeyeceğini, şanzımanı tek başına söküp göbeğinin üstüne indiremeyeceğini, vites balatasını ayarlayamayacağını ya da radyatörün önünde büyük bir sabırla saatlerce dikilerek, peteklere yapışıp yapışıp ölen sinekleri avucunda toplayamayacağını bilirdim. Hatta, onun bütün bunlardan nefret edeceğini ve ben ne denli didinirsem didineyim, gerçek babama benzemeyeceğini de bilirdim. Sonra onun, binlerce yıl hiç kıpırdamadan yüz yüze dursak bile beni tanıyamayacağını da bilirdim. Belki onun, elimden hiçbir zaman istediğim gibi tutamayacağını, bana hiçbir zaman sarılamayacağını ve sert sakallarıyla yüzümü acıta acıta öpemeyeceğini de bilirdim ama, gene de vazgeçemezdim onu yaratmaktan. Bir baba yaratmanın tadı, yaşamın bütün tatlarından daha güzeldi çünkü; ister hamurdan yaratılsın, ister tahtadan, ister çamurdan, ister çerden çöpten... İnanılmaz bir sarhoşluk veriyordu insana; kendi yokluğunu doğurmak gibi bir şeydi bu; var olmadan önceki boşluğunuza, var olduktan sonra dokunmaktı bir anlamda; o boşluğu gönlünüzce doldurmaktı; tatların, güzelliklerin ve şehvetin, evet pespembe ve karanlık bir şehvetin sınır çizgisini hızla geçip sonra yeniden hızla geçmekti... Belki bütün bunların temelinde, yenilenip değiştirilmeden sürdürülen, yenilenmesi hiç mümkün olmayan, tekdüze ve zorunlu bir baba sevgisi vardı. O sevgiden su içen çürümüş bir yorgunluk; düşmanlık yani;

minik başkaldırılarla törpülenen ve üstü el öpmelerle, aynı sofraya oturmalarla, aynı ateşte ısınıp aynı soğukta üşümelerle örtülmüş, nedeni nedensizliğinde saklı, itirafı güç, hatta imkânsız bir düşmanlık vardı.

Şakaklarım zonklamaya başlamıştı. Gene de o akşam, çiseleyen yağmurun altında, sabaha dek terminalde dolaşıp egzoz dumanlarını koklayabilirdim. Ne var ki, yağmur büsbütün azıtmadan, caddeden vızır vızır gelip geçen taksiler seyrelmeden ve apartman kapıları kilitlenmeden önce o eve varmam gerekiyordu. Kente geldiğimi hissetmem için gerekliydi bu, babamın gölgesini terk ettiğimi bilmek için de gerekliydi; üstelik, otobüs terminali kocaman bir bavulla gezip dolaşılamayacak kadar kalabalıktı. Parçalara bölünmüş ve her parçasına değişik giysiler, değişik ayakkabılar, değişik anlamlar giydirilmiş bulanık bir et ve kemik denizi; teri, telaşı, umutsuzluğu ve kararsızlığıyla dönüp dolaşıp birbirlerine kavuşan loş koridorlarda, peronlarda, otobüslerin çevresinde ve yazıhane kapılarının önünde uğultuyla dalgalanıyordu. Herkes bir yerlere bakıyordu, bense herkese ve her şeye. Kirli duvarlarda, tozlu bavullarda, ellerde, ayaklarda ve kimsenin ilgisini çekmeyen mavi mavi çöp sepetlerinde bile bir yerlere ulaşmanın telaşı vardı. Bu telaş, insanların o anda yaşamdan almaları gereken tatları oburca yiyip yutan bir canavardı kuşkusuz, ama kimse bunun farkında değildi. Hatta koşmaları, biletlerini ön koltuklardan almaya çalışmaları, üst üste sigara içmeleri ya da eşyalarını yerlerinde duruyor mu diye ikide bir bakışlarıyla yoklayarak saate bakıp durmalarıyla o canavarı sessiz sedasız beslediklerini de bilmiyorlardı. Hareket saati yaklaşan otobüslere binip koltuklarına oturanların yüzündeyse, bir yerlere çekip gitmenin heyecanını ve sevincini aramak boşunaydı. Kıpırtısızdılar çünkü... Her koltuğa insan duruşunda, insan bakışında ve insan sıcaklığında birer eşya bırakılmıştı sanki; yalnızca görüntüleriyle bakıyorlar, yalnızca görüntüleriyle işitiyorlar ve görüntülerinin diliyle konuşuyorlardı. Tek tük sevinçli görünmeye çalışanlar olsa da, onları yolcu edenlerin durumu daha hüzünlüydü, öyle ki, otobüs penceresindeki yakınlarına el sallarken hüzünlerini de gösterebilme telaşıyla birbirlerinin tepesine çıkıyorlardı. O sırada, yaşlı bir kadını ya da yerlerde bin bir güçlükle emekleyen bacakları kesik dilenciyi üzüm gibi ezseler, neredeyse hüzünleri haklı kılacaktı onları...

Oysa ortalıkta acele acele dolaşan ve gün boyunca kim bilir kaç kez aynı noktadan bağırarak geçen simitçilerin umurunda değildi bütün bunlar, kimsenin duygusal konumuna bakmaksızın tozlu mallarını satmaya

çalışıyorlardı. Sıcak sözcüğünü tekrarlıyorlardı sık sık, o denli çok tekrarlıyorlardı ki bayat simitlerin üstünde belli belirsiz bir buhar uçuşuyordu sanki. Terminali çevreleyen yazıhanelerin öteki ucunu bir solukta dolaşıp geldikleri için, insan hep aynı noktada görüyordu onları. Bu yüzden, giderek bir bavula dönüşüyordu sesleri, giderek beton kanepelerden birine dönüşüyordu ya da; kimse işitmiyordu yani, görmüyor ve ilgilenmiyordu. Lacivert giysili temizlik işçileriyse, terminalin en sessiz varlıklarıydılar. Temizledikleri yerler birkaç dakika sonra çekirdek kabukları, çikolata kâğıtları ya da izmaritlerle yeniden kirlendiğinden, onlar da aynı noktada dönüp dolaşıp duruyorlardı. Simitçilerle aynı kaderi paylaşıyorlardı bir anlamda. Hiç değilse onlar devletin rengini taşıyan giysilerinin içindeydiler ve bu giysilerden aldıkları cesaretle, uzun saplı süpürgeleriyle insanların topuklarına ikide bir vurup tozlu tozlu homurdanıyorlardı.

Terminalin çıkışındaki taksi durağına ulaşıncaya kadar canım çıkmıştı o akşam. Boncuk boncuk terlemiştim. Dinlenmek için bavulu yere bıraktığımda ne yapacağımı bilemiyordum, kalabalık üstüme üstüme geliyordu. Bugün bile kalabalıktan hâlâ korkarım ben; onların arasına düştüğümde, kollarımı hangi salınımda tutacağımı, yüzümü nereye döneceğimi, sesimi, hatta soluk alıp verişlerimi nasıl ayarlayacağımı bilemem. Derken, korkunç bir bölünmüşlük duygusu sarar içimi; kıpırdayanla kıpırdadığımı, gidenle gittiğimi, konuşanla konuştuğumu, dahası, ağlayanla ağladığımı sanırım. Giderek çevremdekilerin acılarına karışırım bu yüzden, sevinçlerine, telaşlarına karışırım. Bölünüp bölünüp gitmekten, ne yaparsam yapayım kendimi alamam bir türlü. Hızla çoğalırım. Çoğaldıkça da, kendimi bir posa gibi bir yana iterek başkalarını yaşamaya başlarım. Yorulurum sonra, onca kişinin gülüşünü bir ağızla gülmekten, onca kişinin gözyaşını iki gözle ağlamaktan ve onca kişinin yüzünü bir yüzde taşımaktan, parmağımı oynatamayacak derecede yorulurum. Ardından, ne kadarının bana ait olduğunu bilmediğim bir sürü anıyı yüklenip yavaşça kendime sığınırım biraz dinlenmek için. O sırada, herkes gözucuyla bana bakıyormuş gibi gelir bana. Eksiğimin fazlamın o bakışlarca tek tek saptandığını, bilmediğim ölçülere vurulduğunu ve sonuçta, hiçbir zaman bana açıklanmayacak kimi yargılara varıldığını düşünürüm. Müthiş bir rahatsızlık duyarım bundan, üstüme her bellekte bana ait bir dosyanın tutulduğunu bilmenin tedirginliği çöker. İnsanlar bu tedirginliğimden yararlanıp büsbütün ele geçirirler beni ve yüzüme aç aç

bakarlar; doymazlar hiçbir zaman, hiçbir zaman asla doymazlar. İnsanların gözlerinden başka birer göz daha vardır gözlerinin içinde, böyle zamanlarda onlarla bakarlar. Onlar dilli gözlerdir çünkü, sahiplerindeki gücün dışında başka bir güçten de beslenirler ve sahipleri neyi amaçlamışsa onu apaçık yansıtırlar.

Çocukluğumda, katılmak zorunda olduğum millî bayramlara itile itile götürülürdüm bu korkularım yüzünden. Her zaman, kasabanın anacaddesini bir uçtan bir uca dolduran öğrencilerin en arkasında yürümek isterdim ama, nedense bizim sınıf hep ortalara düşer ve ben de hep siyah önlüklü yüzlerce çocuğun arasında kalırdım. İçimi kaplayan sıkıntıdan kurtulayım diye, sürekli kasabanın üstünde yükselen kayalıklara bakardım o sırada. Orada, kekik kokularının arasında bir başıma yürüyor varsayardım kendimi ve daldan dala seken rengârenk kuş cıvıltılarının yanaklarımı çizip çizip geçtiğini düşünürdüm. Sonra, kayalıkların çevresini saran o masmavi, o koskoca boşluğun sessizce toplanıp topuklarımda, küçücük bir nokta halinde, adeta beni uzaklara çağırırcasına tatlı tatlı zonkladığını, zamanla bu zonklamaların çam dallarında kıpırtı olarak yankılandığını, yankılana yankılana yeşil bir rüzgâra dönüştüğünü ve rüzgârın da yeryüzünü köşe bucak dolaşıp gene bana döndüğünü düşünürdüm. Ne var ki, pek uzun sürmezdi bu düşler; önümdeki öğrenciler yavaş yavaş yürürken, arkamdakiler de sanki peşlerinden kovalayan varmış gibi hızlandıkça hızlanırdı. Hep ezilirdim ortalarında, topuklarım, yürüyüş boyunca yediğim tekmeler yüzünden mosmor kesilirdi. Ayrıca, öndekiler bulut bulut savrulan berbat bir ter kokusu salarlardı üstümüze. Bazıları da, bu ter kokularının içinde yürüyüp giderken, zart zart osururdu. Her osuruşta da, sanki bir şey icat etmiş ya da akıllara durgunluk verecek bir hüner sergilemişçesine, başlarını çevirip pişmiş kelle gibi sırıtırlardı bize. Kimi zaman da, havada asılıp kalan bol dişli, pis bir sırıtışın ardından gelirdi zart zart sesleri... En önde ilerleyen bando takımındaki trampetlerle davulların ritmine denk düşen kalın sesli osuruklarsa, toplu bir kikirdeyişe yol açardı. Sıranın kenarından ceketlerini düğmeleyerek yürüyen asık suratlı öğretmenlerin çatılmış kaşlarıyla uyarıla uyarıla, aniden durarak, üst üste yığılarak, öndekilerin ensesine şaplak atarak, toz duman içerisinde ilerleyip sonunda varırdık tören alanına ve siyahlar giyinmiş kocaman bir ordu gibi, bölük bölük sıralanırdık.

Kasabalılar da, meraklı yüzlerle gelip çevremizi kuşatırlardı hemen; bahçe duvarlarının üstüne, kaldıranlara, damlara, pencere ve balkonlara

tepeleme yığılırlar, hatta ağaçlara tırmanıp tıpkı kuşlar gibi üçer beşer tünerlerdi. Sonra hepsi kalabalığın içinde kendi çocuğunu arar, bulunca el sallar, sanki onu ilk kez görüyormuşçasına garip bir şekilde duygulanır, derken yanındakilere de gösterir ve ağızlarını kulaklarına kadar yayarak içten içe gururlanırlardı. Kasabadaki her çocuk, yalnızca törenlerde görülebilmek ve başkalarına gösterilebilmek için büyütülüyordu sanki.

Kimi zaman, babam da gelirdi bu törenlere ve nedense bir suçlu gibi hep kıyıda köşede dururdu. Beni görür müydü görmez miydi bilmiyorum ama, hiç el sallamazdı. Hatta, bakışlarıyla bile dokunmazdı bana; gözlerini yere indirir, ellerini ceplerine sokar ve durup dinlenmeden, öylece, yutkunur dururdu. Onun öteki babalarınkine benzemeyen bu davranışı yüzünden, ben yapayalnız ve korunmasız hissederdim kendimi. Sonra, herhangi bir şey olacak olursa, onca kalabalığı yarıp hiçbir yere kaçamayacağımı düşünürdüm. Öyle ki, avuçlarım şıpır şıpır terlerdi sıkıntıdan, saç diplerim kaşındıkça kaşınırdı. Kayalıklara bakardım gene... O sırada, belediye binasının önündeki tahta kürsüde, insanların millî duygularını okşayan ateşli şiirler okunurdu. Kasabalılar, şiir biter bitmez, kimi zaman da henüz son dörtlüğü okunmadan coşkuyla alkışlamaya başlarlardı. Kürsüdeki öğrencinin kafası, alkış seslerini duyunca, okumaya fırsat bulamadığı dörtlüğün de ağırlığıyla göğsüne düşerdi hemen. Bir selamlama biçimiydi tabii bu ve işte o zaman alkışlar bir perde daha yükselirken bando takımının boru ve trampet sesleri de katılırdı bu curcunaya, davullar da katılırdı tok gümbürtüleriyle ve havada ışıldayıp sönen ziller, ortalığı şangır şungur çınlatırdı. Her şey titrerdi sanki, her şey ürperirdi ve ben korkar, öteki insanlardan ayrı düşmemek için de, yavaşça kaldırıp ellerimi isteksiz isteksiz çırpardım. Bir yandan da, durup dururken kürsünün devrileceğini, öğrencilerin sıraları bozup kapkara bir böcek sürüsü gibi sağa sola koşuşacağını, öğretmenlerin öldürüleceğini ve birdenbire kopan bu kargaşanın ortasında herkesin, ama herkesin paniğe kapılacağını düşünürdüm.

Bu dediklerimin hiçbiri gerçekleşmezdi oysa; yıllardır tekrarlanan biçimiyle tören öğleye doğru sona erer, insanlar da sakin sakin dağılıp evlerine giderlerdi. Gene de bana her seferinde, sanki müthiş bir kargaşa yaşamışım gibi gelirdi. Ellerim sapır sapır titrerdi çünkü, gözlerim çevremdeki her kıpırtıya kuşkuyla bakardı ve ben bütün kemiklerimde, giderek ağırlaşan berbat bir yorgunluk duyardım. Kalabalığın arasından alelacele sıyrılıp mahallemizin eğri büğrü sokaklarında yürürken, soluğum

ağzıma sığmazdı bu yüzden. Hatta, eve bir an önce varabilmek için, peşimden kocaman bir ordu kovalıyormuşçasına soluk soluğa koşmaya başlardım. Beni gördüğünde, o şaşılası sezgisiyle annem yüreğimin titreyişini fark ederdi hemen.

"Bu bayramlar seni çok heyecanlandırıyor, acaba n'etsek?" derdi.

Kasabadaki törenler, işte böyle hiç değişmeyen bir programla sürüp giderken, bir gün alışılmadık bir olayla karşılaşılmıştı.

Kasabalılara göre, belki de kasaba tarihinin en kara sayfasıydı o gün... Tören alanındaydık gene, anacaddeyi boydan boya yürümüş, rap rap havalanan toz bulutlarıyla birlikte gelmiş ve siyahlar giyinmiş kocaman bir ordu gibi, Atatürk heykelinin çevresinde yerlerimizi almıştık. Kasabalılar da gelmişlerdi bizi görünce ve kaldırımlardaki, duvarlardaki, damlardaki, ağaçlardaki ya da balkonlarla pencerelerdeki yerlerini onlar da almışlardı. Ortalıkta kapanmış ağızlara tutuna tutuna genişleyen kocaman bir sessizlik vardı artık; belediye başkanının, karakol komutanının ve kasabaya birkaç ay önce gelen nahiye müdürünün, tören alanını bir uçtan bir uca ciddi bir tavırla yürüyerek halkı ve öğrencileri selamlamaları bekleniyordu. "Yaşa! Varool!" haykırışlarıyla karşılanıp uzun bir alkışla noktalanacak olan bu selamlamanın ardından da, bu üç kişiden biri, "günün mana ve ehemmiyetini belirten" bir konuşma yapacaktı tabii. Karakol komutanı, yeni boyanmış botlarını gıcırdata gıcırdata alana gelip durmuştu. Belediye başkanıysa, yalnızca törenlerde kullandığı siyah silindir şapkasını elinde evirip çeviriyor, kimi zaman gözlerini kısıp kalabalığı süzüyor, kimi de birkaç adım yürüdükten, ansızın durduktan ve kafasını belli belirsiz salladıktan sonra geri dönüp sıkıntıyla komutanın yüzüne bakıyordu. Görünüşe bakılırsa, ikisi de tedirgindi. Hem de öyle tedirgindiler ki, çok değil hepi topu birkaç dakika içerisinde, herkes yolunda gitmeyen bir şeyler olduğunu anlamıştı.

Sonunda, nahiye müdüründen dem vuran garip bir fısıltı yayıldı tören alanına. Fısıltıyla birlikte, gizli bir işaret verilmişçesine öğrenciler şakalaşmaya, öğretmenler de sıranın neresinde bir dalgalanma varsa oraya doğru koşup öfkeli uyarılarda bulunmaya, çocukların kulaklarını lastik gibi uzatmaya ya da dengesi bozulan omuzları tutup tutup eski duruş şekillerinin içine sokmaya başlamışlardı. Derken, karakol komutanıyla belediye başkanının, yan yana durup dikkatle kasabanın üstündeki çıplak tepeye baktıkları görüldü. Herkes oraya döndü hemen. Kalabalığın içinden bazıları, parmaklarını uzatmışlar, uzaklardaki bir noktayı gösteriyorlardı. Belli

belirsiz homurdanıyorlardı bir yandan da, hissedilmeyen bir rüzgâr ya da gözle görülmeyen bulanık ve derin bir fırtına gibi uğulduyorlardı. O anda tören alanında bulunması gereken nahiye müdürü, tepeye çıkmış, ardına bile bakmadan, yavaş yavaş dağlara doğru yürüyordu çünkü.

O gün, halkı ve öğrencileri selamlamaya gelmedi müdür; belediye başkanıyla karakol komutanı, müdürün boşluğunu aralarına alıp hüzünlü bir yürüyüşle, yavaşça önümüzden geçtiler. Başkanın silindir şapkası, kanatlanıp uçacakmış gibi havada tir tir titriyordu. Yüzüyse, öfkeden kaskatıydı. Yalnız o mu, bütün kasabalı öfke duyuyordu müdüre; hatta biz, selamlama işi biter bitmez, karakol komutanının yanına iki jandarma eri alıp müdürün peşine düşeceğini, dere tepe demeden koşacağını ve onu yaka paça sürükleyip getirerek hesap soracağını sanıyorduk. Ama, bunu yapmadı komutan; upuzun bedeniyle alkış yağmurunu ikiye biçe biçe geldi, kürsünün önündeki sandalyesine oturdu. Gene de ben, o olaydan sonra herkesin nefretini kazanan müdürü sevmiş ve gelecekte tıpkı onun gibi biri olmayı istemiştim. Kaçmıştı çünkü o, herkesin beklentisini boşa çıkarmış, kuralları ve alışkanlıkları ayaklarının altına alıp bir güzel çiğnemiş ve kalabalığı ardında bırakıp o çıplak tepede, tepenin ötesindeki kayalıklarda, kayalıkları sarıp sarmalayan yemyeşil bir maviliğin ortasında tek başına olabilmişti.

Gerçi, babamla dayımın konuşmalarına bakılırsa, pek “hırlı ayakkabı” değildi bu müdür. Her şeyden önce alabildiğine karanlıktı ve yaşı elliye yaklaşmasına karşın, hâlâ bekârlar gibi çeşitli yoksunluklar içerisinde, tek başına yaşıyordu. Gelirken ne karısını getirmişti yanında, ne çocuklarını; evli olup olmadığı bile bilinmiyordu henüz. Kimseyle konuşmuyordu zaten, buzdolabı gibiydi ve sabahın köründe kalkıp gece geç saatlere dek, bıkıp usanmadan kasabanın her yerini karış karış dolaşırdı. Herkes, günün her saatinde harman yerlerinde, ıssız bağ aralarında, çeşme başlarında, tarlalarda ve sokaklarda görürdü onu. Oralarda ne aradığı, neyin peşinden koştuğu ya da neden ve nelerden kaçtığı hiç bilinmezdi. Üstelik, yüzünün yarısını boynuna doladığı kırmızı puanlı atkının içine gömerek o soğukta ya da kravatını gevşeterek o sıcakta onca yolu hangi amaçla teptiği ve bunu her gün neden tekrarlayıp durduğu, cesaret edilip sorulamazdı da... Kaidesini arayan asık suratlı bir heykele benzerdi çünkü dolaşırken, adımlarını düzenli atar, kollarını düzgün sallar ve ceketinin düğmelerini hiç çözmezdi. En sevdiği şeyse, gazetelerin köşesindeki bulmacaları çözmekti; bu yüzden kahvehaneleri dolaşıp tek tek bütün gazeteleri toplar, daha önce

bulmacası çözülmüş olanları buruş buruş buruşturup yere fırlatır, öfkesi biraz geçince de, bir köşeye çekilip düşünmeye başlardı. Çözemediği bulmaca yoktu, ne yapar eder bütün kareleri doldurur, sonra da altlarına, kimin çözdüğü belli olsun diye midir nedir, sanki kasabanın kaderini değiştirecek çok önemli bir kararı onaylıyormuş gibi kocaman kocaman imzalar atardı.

Parasal konularla hiç mi hiç ilgilenmezdi müdür; çayı, kahveyi, gazozu bedava içerdi. Onun, maaş almadığı bile söylenirdi kasabada. Gene de, bu işin aslı pek bilinmezdi tabii, araştırılamaz ve sorulamazdı. Zaten, maaş verseler de vermeseler de bir şey değişmezdi onun yaşamında; çünkü nelere ihtiyacı varsa hepsini bir kâğıda yazıp gece bekçilerinin ya da jandarma erlerinin eline tutuşturuyor, ısmarladığı şeyler getirilince de, çıkarıp parasını vermeden paketleri kaptığı gibi dosdoğru lojmanına koşuyordu. Bu yüzden, bekçilerle jandarma erleri köşe bucak kaçmaya başlamışlardı ondan. Hatta onu görünce, huyunu bilen kasabalılar da uzaklaşıyorlardı hemen, arkalarından seslenilse de işitmiyorlardı... Müdürün umurunda değildi bunlar gene de, hiç umurunda değildi ve o gene dimdik yürüyor, umulmadık köşelerden fırlayıp ansızın gene birilerini yakalıyor, onlara gene bir şeyler aldırıyor ve paketleri kapıp gene elini cebine atmadan lojmanın yolunu tutuyordu.

Ondan kaçma gereği duymayan ya da kaçamayan tek kişi, terziydi... Dere kenarındaki dükkânının önünde, bacak bacak üstüne atıp sabahtan akşama dek dut yapraklarının gölgesini birbirine dikercesine sürekli iğne sallayan bu sepet kafalı, sarkık dudaklı gençle müdürün arasında, kimsenin akıl erdiremediği tuhaf bir ilişki vardı. Terzi, dükkânının önünü teneke maşrapayla sularken, havalanan toprak kokusu kasaba meydanından bulutlar halinde kıvrıla kıvrıla giderdi de, müdürü lojmandaki yatağında uyandırırdı sanki... Birkaç saat sonra müdür, yeni tıraş olmuş uykulu bir heykel gibi kucağında paketlerle parkın köşesinden çıkıp doğruca terziye gelirdi. Artık gününün yarısını, onun pantolonlarını, gömleklerini ve mendillerini ütülemekle geçiriyordu terzi. Sonra onları tek tek askılara takıyor, aman tozlanıp mozlanmasın diye üstlerine kâğıt ya da naylon geçiriyor ve kocaman bir çelenk taşır gibi, kucaklayıp lojmana götürüyordu. Söylentilere bakılırsa, bazı akşamlar dönmüyordu lojmandan; nedense orada, müdürün yanında kalıyordu. Zorla mı tutuluyor, gönüllü mü kalıyor bilinmiyordu gerçi; bilinen tek şey, lojmandaki ışıkların sabahlara dek ışıl ışıl yandığı ve dışarıya içli şarkılarla birtakım gürültülerin geldiğiydi.

Terziyle müdürün bütün gece ne iş yaptıklarıysa meçhuldü! Babama göre, hiç de meçhul değildi aslında ama, o sepet kafalı terzi, olup bitenleri anlatmaktan fena halde korkuyordu.

Bütün bu söylentilere karşın, ben gene de müdürü seviyordum o zamanlar; kasabalıların onu ajan ya da komünist olarak görmelerine, hakkında bin türlü hikâye uydurmalarına, hatta bu denli anarşist bir adamın, nasıl olup da ruhunu açığa vurmadan böyle bir makama oturabildiğine şaşmalarına hiç aldırmıyordum. Onun kuşkulu oluşunu seviyordum çünkü, karanlık oluşunu, gizlerini, gizlerini gizleyebilişini, hakkında söylenenlere kulak asmayışını, çoluksuz çocuksuz tek başına yaşayabilişini, en önemlisi de, canı çektiği zaman törenleri bırakıp dağlara kaçabilişini seviyordum.

Terminalin çıkışındaki taksi durağında, o akşam gene aynı sevgiyle doluydum ona karşı. Çiseleyen yağmur, caddeden gelip geçen otomobillerin ışığında kocaman bir tül gibi aydınlanıp kararırken, müdür olanca gizemi ve karmaşıklığıyla gelmiş, birkaç adım ötemde durmuştu sanki. Sonra, kayboldu nedense; gecenin karanlığında, yağmur damlacıklarının, otomobil farlarının ve gürültülerinin içinde eriyip kayboldu. O sırada, arkamda kalan terminalin durup dinlenmeden devinen gürültüsü, müdürün yokluğundan doğan boşluğu doldurmak istercesine, karanlıkta yükselen binaları aşıp bulunduğum yere kadar geliyordu. Ben de, dilerim böyle bir yerde çalışmak zorunda kalmam, diye geçiriyordum içimden. Çünkü, ani bir olay karşısında kalabalığın nasıl davranacağını merak etmekten hiçbir iş yapamazdım o zaman. Kovulma tehditleri alsam, defalarca uyarılsam ya da herhangi bir olay çıkmayacağını ve her şeyin yolunda gideceğini bilsem bile, her gün sabahtan akşama dek, kalabalığın yaşayacağı kargaşayı beklerdim; otobüslerin birbirine gireceğini, yolcuların camlardan kol kol, kafa kafa, ayak ayak sarkacağını, aşağıdakilerin paniğe kapılacağını, şoförlerin yere yatırılıp kurbanlık koyun gibi boğazlanacağını ve bir anda ortalığın cam kırıklarıyla, kan golleriyle ya da çığlıklarla dolup taşacağını düşünürdüm gene... Küçük bir tartışma görünce de kaçardım, ardıma bakmadan kaçardım. Hıncahınç bir kalabalıkta, insanın en büyük sorunu kaçmaktır bence. Ama insanların çoğu bilmez bunu, hatta düşünmezler ve en büyük sorunlarından habersiz yaşarlar. Belki de, büyük sorunları büyük yapan, onların fark edilemeyişleridir. Sözgelimi, böyle bir kalabalıkta kavga çıksa nereye kaçabilirsiniz ki? Dört yanınız insan dolu... Onların gözlerini aşmak zorundasınız önce, kokularını, korkularını, telaşlarını aşmak zorundasınız, sonra kararsızlıklarını, seslerini, sonra onların aşmak zorunda

olduklarını, ardından kendi telaşınızı, kendi korkularınızı, teninizdeki yükleri, o yüklerin öteki insanlardan yansıyarak size yeniden dönüşünü ve bütün bunların sizde oluşturduğu karmaşayı ve o karmaşanın kalabalığın karmaşasına eklendiği köprüleri ve bütün bunları önceden düşünememenin irkiltisini ya da önceden düşünememenin şaşkınlığını aşmak zorundasınız. Büyük bir olasılıkla, o anda herkes sizin gibi kaçmayı düşünüyordur. Üstelik, yeryüzündeki bütün kaçışlar bulaşıcıdır hâlâ ve üstelik o sırada, kalabalığın öteki ucundaki kavganın ne nedenini biliyorsunuzdur, ne taraflarını... Kavganın ne zaman başladığını ve ne zaman biteceğini de bilmiyorsunuzdur. Belki başlamamıştır henüz, ama siz beyninizde çoktan başlatmışsınızdır, yani zamanın önünde gidiyorsunuzdur insan olarak ve insan olarak zamanı birazcık olsun siz yaratıyorsunuzdur. Derken, kalabalığın kıpırtısı dalgalana dalgalana kışkırtıcı bir boyuta ulaşıyordur. Bir tedirginlik, boşluğu boşluk yapan doluluklardan dökülüyordur kuşkusuz, bunu bildiğiniz için bavullara bakıyorsunuzdur sürekli, insanların ellerine bakıyorsunuzdur, yerlerde debelenen yaralı hayaletlerin yüzlerine, yüzlerindeki karanlığa, tek tek, uzun uzun, kaygıyla bakıyorsunuzdur. Bir adamın ılık sulardan, güneşlerden, renk renk giysi dokunuşlarından ve bir kadının yumuşacık okşayışlarından artakalmış karnı insafsız bir bıçakla deşilirken, çığlığı size doğru kanayacaktır sözgelimi ve siz, kavgada hangi silahların kullanıldığını bile bilmediğinizi anımsayacaksınızdır o sırada. Oysa, kaçış anında önemlidir bu konu; havadan taş mı, kurşun mu yağacağını bilip rotanızı ona göre belirleyeceksinizdir. Ama, hiçbir şey bilmiyorsunuzdur. Ne yapacaksınız şimdi? Elbette, hiçbir şey! Çünkü insanın bir şeyler yapabilmesi, nelere bağlı olduğuyla doğrudan ilintilidir. Hiç kuşkusuz, siz o anda kalabalığa bağlısınız; o nereye akarsa oraya akmak zorundasınız. Bütün hareketleriniz önünüzdeki insanın hareketlerine kilitlidir yani, onunki bir başkasının, bir başkasınınki ötekinin... En uçtaki insanınsa, ne denli doğru hareket, ettiği meçhuldür; kargaşadan sağ çıkarsanız doğru yöne kaçtığını anlayacaksınız onun, çıkamazsınız, yanlış hareket ettiğini bile anlayamayacaksınız...

Dalmış gitmiştim durakta. Önümde bir taksinin durduğunu nice sonra fark ettim. Saçlarımdan süzülen yağmur damlacıklarıyla birlikte, elimdeki bavulu bagaja koyup hemen arka koltuğa attım kendimi. Atar atmaz da, sanki içimdeki hayvan ayağa kalkıp gerinmeye başlamış gibi, iliklerime kadar ürperdim. Hatta şimdi size, tir tir titredim bile diyebilirim. Taksinin içi sıcaktı oysa ve bu sıcaklığın derinliklerinde de, daha önce inip binen

yolcuların, bana camlardan bakıyormuş, şoförle konuşuyormuş ya da inmeye hazırlanıyormuş gibi gelen farklı farklı sıcaklıkları vardı. Kapının kapanmasıyla birlikte hareket ettik. Direksiyonda oturan karanlık yüzlü şoför hiç konuşmuyor, başını çevirip nereye gitmek istediğimi sormuyor, bir yandan sigarasını tüttürürken, bir yandan da önümüzdeki yağmur birikintilerine hızla girmemek için sık sık vites değiştiriyordu. Bense, nereye gittiğimiz hiç umurumda değilmiş gibi, üzerime çöken uyku verici, tatlı bir ağırlığın altında öylece susuyor, susarken de, karşıdan gelen araçların ışığından yararlanarak, şoförün dikiz aynasında parlayıp sönen yüzünü yakalamaya çalışıyordum. Kemerli burnu, kısık gözleri, yarı karanlık alnı ve sigara dumanlarıyla örtülen ağzıyla babamı andırıyordu çünkü. Belki de bu yüzden, birkaç kez içimden geçmesine karşın nereye gideceğimi söyleyemedim ona; konuşursam birdenbire çocukluğuma dönecekmişim de babamla olan ilişkimizi yeniden yaşayacakmışım, yeniden üzülüp yeniden kahrolacakmışım ve kederli bir geçmişin karanlığına saplanıp kalacakmışım gibi, üst üste yutkundum. Şoförün, giderek babam gibi öksürmeye başladığını görünce de, düpedüz korktum ondan, arka koltuğa iyice gömüldüm ve başımı çevirip camdan geçen ıslak kent görüntülerine bakmaya başladım.

Yağmurlu caddelerde, serseri mayın gibi öylece dolaştık durduk bir süre. Şoför sigara içti peş peşe, bir ara radyoyu açıp ibreyi istasyonlar arasında gezdirdi, ensesini kaşıdı ve sanki beni nereye götüreceğini biliyormuşçasına, taksiyi kentin derinliklerine doğru sürdükçe sürdü. Bense, içimdeki merak kurdunu susturamadığım için, dikiz aynasına yeniden bakmaya başlamıştım. O ânda, babama benzeyen şoförün babam olmadığına inanmaktan başka hiçbir şey istemiyordum. Ama, babamındı o yüz, bana bakmıyordu belki, benimle konuşmuyor ve beni tanımıyordu ama, babamındı. Oldukça soğuk bir görünümü vardı gerçi; gene de, çocukluğumun sıcak yazlarını buluyordum onda, terini, tozunu ve bunaltısını buluyordum.

Okullar tatile girer girmez, babama yardıma koşuyordum o zamanlar... Kamyonetten bozma, portakal renkli, yaşlı bir minibüsümüz vardı. Kasabayla kent arasında gidip gelirken, sık sık arızalanırdı bu minibüs; biz de akşamları evin önünde orasını burasını söküp dağıtır, el fenerlerinin cılız ışıkları altında, sabahlara dek onarmaya çalışırdık. Bazı geceler, gözümüzü bile kırpmazdık; komşularımız sıcacık yataklara uzanıp horul horul uyurken, biz benzin kokularının, naylon leğenlerin, anahtar takımlarının,

cıvataların ve babamın homurtularının arasında, ailece didinir dururduk. Ellerimiz mosmor kesilirdi gecenin ayazında, ayak parmaklarımız keçeleşir, karnımızdan gurul gurul sesler gelir ve burnumuz damla damla akardı. Öyle ki, “Komşular bir sabah uyandıklarında bizi kaskatı donmuş bulacaklar,” derdi annem.

Gene de, bizi onca üzmesine, uykusuz bırakmasına, hatta kimi zaman yemek yemeyi bile unutturmasına karşın, ailemizden biriymiş gibi severdik minibüsü. Belki kasabalılar da, bizim ailenin kanlı canlı bir üyesiymişçesine bakarlardı ona. Dahası, babam yılbaşı çekilişlerinde annemin, benim, kardeşimin ve kendisinin adına piyango bileti aldığında, bir tane de minibüs için alır ve arkasına kurşun kalemle “minibüsün” yazardı. Sonra, biz o demir yığınının şanslı olup olmadığını merak ederdik günlerce, aramızda konuşur, çeşitli yorumlar yapar, vakit daraldıkça da heyecanlanırdık.

Yaz tatili boyunca her gün, sabahın köründe annem uyandırırdı beni. Yataktan kalkışım, en az yarım saat süren tuhaf bir işkenceydi. O anda, annemin öpüp okşamaları diken gibi batardı tenime. Kimi zaman da, elini soğuk suyla ıslatarak yavaşça alnıma dokunup yalvarırdı annem; süt kıvamında, ılık bir sesle, ama gene de sesinin ılıklığına belli belirsiz bir tehdit gizleyerek, saatlerce yalvarırdı. Babam öfkelenecek diye korkardı herhalde. Çünkü o sırada, babam çarşıya varıp minibüsü çoktan çalıştırmış ve durağa çıkmış olurdu. Uyuyor olsam da, adım adım izlerdim onu: Beyaz iç donuyla yatağımın kenarından hayal meyal geçer, önüne getirilen naylon leğende gırtlağını kazıya kazıya elini yüzünü yıkar, havluyu boynuna dolayıp duvardaki aynada saçlarını özenle tarar, sonra iştahla kahvaltısını edip, savaşa gidiyormuş da ordunun çok gerisinde kalmış gibi, kapıdan çıkıp anlaşılmaz bir telaşla sabahın alacakaranlığında kaybolur giderdi. Kış aylarında da ayakkabılarını teneke sobanın dibinde kurutur, rüzgâr vurmasın diye göğsüne gazete döşer ve yine aynı saatlerde, aynı telaşlı adımlarla, dam saçaklarından sarkan upuzun buzların ağartılarına dala çıka çarşıya koşardı. Çocukluğum boyunca, işte böyle, hep onun gidişlerini gördüm ben, hep onun gidişlerini duydum ve kendimi hep onun gidişlerinden artakalan herhangi bir şey gibi hissettim. Çok seyrek gelirdi eve çünkü, sık sık giderdi ama, alabildiğine seyrek gelirdi.

Seyrek geldiği yıllarda minibüsümüz yoktu henüz, babam ekmek parası için kentten kente gezer, hiç görmediğimiz, hiç bilmediğimiz kamyonlarda uzun yol şoförlüğü yapardı. Annemse, ömrünün en güzel yıllarını duvar diplerine, yollara ve dam başlarına saçıp savurarak hep onu beklerdi;

kardeşimle benim nefesime tutunurdu beklerken, kokumuza tutunurdu, aydan aya uzayan boylarımıza, yanaklarımıza, sesimize ve rengimize tutunurdu. Kimi zaman, iki çocuk iki göz olurduk ona, dam başına çıkıp babam geliyor mu diye, saatlerce yol gözlerdik. İki kulak olurduk kimi zaman da, uykuda yüzen yastıklardan başımızı kaldırır, dirseğimizin üstünde doğrulur ve küt küt atan kalplerimizle, evimizin önünden gelip geçen ayak seslerini dinlerdik. Çok uzaklardaki babamın yüzünü, dayılarımızın yüzünde arardık sürekli. Bu yüzden, arada bir annemin halini hatırını sormaya geldiklerinde, bize birkaç kilo peynir, zeytin getirdiklerinde ya da herhangi bir nedenle avlu kapımızın önünden geçtiklerinde, kardeşimle birlikte peşlerine takılıp saatlerce koşardık. Kerpiç duvarlarla çevrili sokakların uzak bir köşesinde onları yakalayınca da, türlü türlü şaklabanlıklar yaparak saçlarımızın okşanmasını ya da yanaklarımızın sıkılmasını beklerdik. Sıkılmaya sıkılmaya, ruhumuz gibi yanaklarımız da gerilirdi çünkü, katılaşırdı.

Ama, o acılı yıllar geride kalmıştı artık, şimdi minibüsümüz vardı ve babam her akşam eve geliyordu. Annem, belki biraz da onun eve dönüşünü garanti altına almak için sabahları ısrarla uyandırıyordu beni. Gözlerimi açtığımda onu bir elinde su, bir elinde havluyla başucumda buluyordum. Sonra, uykulu adımlarla mızırdana mızırdana avluya çıkıyor, onun ellerime döktüğü suyla yüzümü yıkıyordum. O anda, su dolu avuçlarım onunmuş gibi geliyordu bana, yüzümde gezinen, gözlerimdeki uykuyu silen parmaklarımın tadına varamıyordum bir türlü. Bir belirsizlik sarıyordu çevremi, tenime bir yabancılık siniyordu. Belki de bu belirsizlikten kurtulmak için, annemden koparak, babamın peşine düşmüş kadınsı bir duygu yumağı halinde koşa koşa çarşıya gidiyordum sonra. Ellerimsiz gidiyordum, tenimsiz. Ya da, annemin ellerini ellerimde, tenini tenimde, özellikle de babamı izleyip gözleyecek olan gözlerini gözlerimde yaşatarak gidiyordum. Çarşıya vardığımda, minibüsün çevresinde bekleyen yolcularla eşyaları görünce ellerimi bana geri getireceklerini düşünerek seviniyordum. Ağzı üzüm yapraklarıyla örtülü sepetleri, elma çuvallarını, bavulları ve tahta kasaları, kendimi kendime bir an önce kavuşturabilmek için acele acele minibüsün tepesine çıkarıyordum hemen; hepsini yerleştirip iplerle sımsıkı bağlıyordum. Dokunduğum her şey ellerimi geri getiriyordu yavaş yavaş, duyumsuyordum onları, sabah serinliğinde morardıklarını ya da iplerin sürtünüşleriyle nar gibi kızardıklarını görüyordum.

Ben bunlarla uğraşırken, babam oralarda olmuyordu ama, onun tozlu bir bakkal dükkânında ya da erkenci yaşlılarla dolu bir kahvehanede çay içtiğini ve gözucuyla beni izlediğini, hatta yaptığım her işe bir not verdiğini biliyordum. Elim ayağıma dolaşıyordu izlendiğimi düşününce; bir gözümle aşağıdan uzatılan sepete bakıyorsam, bir gözümle de gizlice babamı arıyordum. Gerçi, çekinecek bir şeyim yoktu; eşyaları bagaja çıkarıp indirmekte, minibüsün içini süpürüp koltukların tozunu almakta, küllükleri boşaltmakta ya da camları gazete parçalarıyla sile sile ayna gibi parlatmakta bir zorluk çekmiyordum.

Zorluk çektiğim tek şey para toplamaktı. Önceden bilet vermiyorduk yolculara, ücretleri, varacağımız yere yaklaştığımızda alıyorduk. Ben, koltukları tek tek dolaşıp elleri bir türlü ceplerine gitmeyen o insanlardan para isterken utanıyordum nedense, her koltukta, bir suç işlemişim de onu itiraf ediyormuşum gibi yüzüm alev alev yanıyordu. Topladığım paralarsa, hemen hemen her seferinde eksik çıkıyordu. Benim para toplamak için yerimden kalkıp ön koltuklara doğru ilerlediğimi gören bazı yolcular, hemen uykuya dalıyorlardı çünkü ve ben onları bir türlü uyandıramıyor, uyandıramayınca da, uykunun derin sularında yüzen buruşuk ve kederli yüzlerine bakıp bakıp bir sonraki koltuğa geçiyordum.

Uyumayan ya da yolculuk ücretini ödemek için uykularını yarıda kesip ellerini ceplerine atanların sayısı çok azdı. Genellikle mahkemeye giden tasalı insanlardı bunlar. Bir de, ikide bir yedi sekiz enik doğuran emektar kedilerini başlarından atmak için yolculuğa çıkanlar vardı tabii. Onlar hiç mi hiç uyumaz, içine kedilerini koydukları dokuma torbaları kucaklarında özenle tutarak hep dışarıya bakarlardı. Kedilerini atacak uygun bir yer ararlardı hiç kuşkusuz, yönlerin birbirine karıştığı, içinden çıkmaya kedi aklının yetemeyeceği, uçsuz bucaksız bir yer, bir bakıma, bir kedi mezarlığı... Kedinin yön duygusunu kaybedip ansızın afallayacağı, derelerle, tepelerle ve sağa sola dağılıp minare yüksekliğindeki çamların arasından geçen kargacık burgacık patikalarla dolu bir yere geldiğimizde de, minibüsün camından sarkıtıp ters çevirirlerdi. O anda bir kedi kuyruğu kıvrılırdı havada, bir miyavlama sesi...

Bütün bu çabalar boşunaydı oysa; artık kayboldu sanılan kediler ne yapar eder, daha o akşam, sahiplerinden önce kasabaya dönerlerdi. Bu gerçeği hemen herkes bilirdi ama, gene de her hafta kedisini atmaya giden, eli torbalı birkaç yolcu binerdi minibüse. Onlar, tutuklu götüren jandarma edasıyla kasılırlardı koltuklarında ve az önce de dediğim gibi, asla

uyumazlardı. Yol parasını verirken de, kedilerinden ayrıca bir ücret istenmediği için sevinirlerdi sanki; bir bana, bir torbaya bakıp incecik gülümserlerdi.

Babama göre, benim anlattığım bu uyku işi, zerre kadar inandırıcılığı olmayan, akıldan ve mantıktan uzak, kocaman bir masaldı; uyuyan muyuyan yoktu yani ve ben gözümü dört açmalıydım. Benim uyuyor diye yanlarından geçip gittiğim o ciğeri beş para etmeyen hinoğlu hinler, bal gibi uyanıktılar aslında; yalnızca, para vermemek için böyle yapıyorlardı. Bu numarayı hiçbir zaman yutmamalıydım ben; uyuyor numarasına yatanları, eğer hakkımı başkalarında bırakmamayı öğreneceksem, ne yapıp edip uyandırmalıydım.

Babamın bu söylediklerine inanıp birkaç kez uyandırmaya çalışmıştım daha sonra uyuyanları; omuzlarından tutup sarsmış, amca ya da dayı diyerek çağırmış, hatta dizlerinin üstünde duran ve sahiplerinin uykusundan daha derin bir uykudaymış gibi görünen ellerine, şöyle yavaşça, pıt pıt vurmuştum. Bunca şeyi yapabilmek benim için hiç de kolay değildi tabii, korkudan yaprak gibi titriyordum. Koltuklarına yayılıp ölü yorgunluğuyla uyuyan bu adamların, benim dokunuşumla ansızın uyanacaklarını düşünüyordum sürekli, kıpkırmızı gözlerini gözlerime dikip öfkeden köpürmüş ağızlarıyla yüzümün ortasına doğru şiddetli bir sesle bağıracaklarını, sonra da hızla yerlerinden fırlayıp beni kollarının arasına alarak, tıpkı emektar bir kedi gibi camdan atacaklarını düşünüyordum. Parmak uçlarımla onlara dokunurken, bir yandan uyanmalarını istiyorsam, bir yandan da hiç uyanmasınlar diye dua ediyordum bu yüzden; uzaklardaki Tanrı’ya, babamın asla göremeyeceği bir şekilde kalbimdeki titreşimlerle mesajlar gönderiyordum. Tanrı, incecik titreşimler halinde gelen o mesajları alıp okuyor muydu, okurken bir bana bir babama bakıp bıyık altından kıs kıs gülüyor muydu ve sonuçta benim dualarımı kabul ediyor muydu, bilmiyorum. Bilinen şu ki, ne yapılırsa yapılsın adamlar asla uyanmıyorlardı ve ben de o anda hem için için seviniyor, hem bu sevinç yüzüme vurmasın diye olabildiğince dikkatli davranıyor, hem de dikiz aynasından beni izleyen babamın, yolcuları uyandırmak için elimden gelen her şeyi yaptığımı görmesini istiyordum. Babam, yolcuları tek tek sayıp toplanması gereken parayı kafasında hesaplarken, benim verdiğim mücadeleyi de aynadan açık seçik görüyordu hiç kuşkusuz, ama gene de, uyuyanların uyuduklarına bir türlü inanmıyordu. Oysa, düpedüz uyuyordu adamlar; hatta horluyor, arada bir sayıklarmış gibi birtakım sözler

geveliyor, kimi zaman da uykunun verdiği sersemlikle, kafalarını küt diye camlara çarpıyorlardı.

Bir süre sonra, çaresiz, onlar için kütük kalınlığında bir veresiye defteri açtık. Artık, her akşam gaz lambasının ölgün ışığına oturuyor, önce gözlerimizi belerte belerte oflayıp pufluyor, sonra da o gün veresiye yolculuk edenlerin isimlerini bu deftere yazıyorduk.

“Hadi öt bakalım, kimler bedavaya gitti geldi yine, kimler tatlı uykulardaydı?” diyordu babam.

Ben, gözlerimi onun elindeki kaleme dikip tek tek sayıyordum isimleri, titrekten de titrek bir sesle, korkarak sayıyordum, isimleri söylemek para toplamaktan daha zordu çünkü; söylediğim her ismin ardından kinayeli kinayeli başını sallıyordu babam, dile getirilen her isimle onun içindeki güzelliklere bir darbe indiriliyormuş, geriye kalan ömründen bir gün eksiliyormuş ya da yaşamla kurduğu bağlar hoyratça koparılıyormuş gibi, iri iri yutkunuyordu.

Sonra, bizi uzaktan, ta duvarın dibindeki alacakaranlığın içinden kaygıyla izleyen anneme dönüp; “Şahanının uyandıramadığı adamlar bunlar!” diyordu, suçun birazını da ona yüklercesine.

Annem bana bakıyordu o sırada, karanlıkta, gözlerindeki kederli ışıltılar usulca yer değiştiriyordu. Bense, sıkıntıdan boğuluyordum olup bitenler karşısında, ter içinde kalıyordum.

Yazım işi sona erdikten sonra, defteri pat diye kapatırken “Bok torbası!” diye bağırıyordu babam.

Bu sözü deftere mi, yoksa bana mı dediğini bir türlü anlayamıyordum tabii; yavaşça kalkıp öteki odalardan birine kaçıyordum hemen ve orada, hıçkıra hıçkıra ağlamaya başlıyordum. Ağlamaktan başka yapabileceğim hiçbir şey yoktu zaten, üstelik ben yalnızca olup bitenlere değil, olacaklara da ağlıyordum. Ertesi gün gene minibüs muavinliği yapmak zorundaydım çünkü, gene para toplayacaktım ve kimi yolcular gene uykuya dalacaklar, ben ne yaparsam yapayım gene uyanmayacaklar ve akşama gene upuzun bir veresiye listesi oluşturacaklardı. Ağladıkça ağlamak istiyordum bu yüzden, sesim öteki odadan duyulmasın diye de, yüklükteki yorganların uçlarını ısırıyordum. Kimi zaman da, pencereye koşup kasabanın üstündeki karanlık dağlara bakıyor, günün birinde onları aşmayı, dere tepe demeden günlerce yürümeyi, ormanın derinliklerindeki muhacir köylerini geçmeyi ve yeşil gölgelerle dağ çiçeklerinin kokularına bata çıka, hiç görmediğim,

bilmediğim ve düşlemediğim yerlere doğru, başımı alıp gitmeyi düşünüyordum.

Birçok kez de, kendimi öldürmeyi tasarlamıştım böyle anlarda... Bu amaçla, hıçkırıklarımı dişlerimin ardında boğmaya çalışarak, yüklükteki yorganların arasında gizlenen tabancayı soluk soluğa aramıştım ama, sık sık yeri değiştirildiği için bir türlü bulamamıştım. Tabancayı bulamamak kahrediyordu beni, kendimi öldürmeyi bile beceremediğimi düşünüyordum. Çaresizliğimin ve yetersizliğimin boyutlarını kavradıkça da, sesim bir kat daha yükseliyordu tabii...

Belki saatler sonra, sesime tutuna tutuna annem geliyordu yanıma; ellerimi buluyordu önce, yalnızca ellerimden ibaretmişim ya da insanlar karanlıkta yalnızca elleriyle var olabilirlermiş gibi uzun uzun okşuyordu onları, avuçlarına hapsediyor ve teninin sıcaklığını sessizce sıcaklığıma aktarıyordu.

Hiç konuşmuyordu gerçi, sözleri havada donup kalacakmış da sonraki günlerde babam evin içinde dolaşırken kazara onları görecek ve öfkelenecekmiş gibi hiç konuşmuyordu; sıcaklığıyla anlatıyordu her şeyi... Bir süre sonra, o sıcaklığın peşine düşüp bir bebek saflığıyla öteki odaya yeniden dönüyor ve duvar dibindeki minderin üstüne oturuyordum. Babamsa, bir köşede uyuyup kalmış oluyordu artık. Uyurken de, bol kemikli kocaman ellerini yanağına koyuyordu sürekli, bacağımın tekini kıvırıp öteki bacağının üstüne atıyor ve hep yüzükoyun yatıyordu. Kendisinin araya araya bulduğu ve kimselerin bilmediği bir yatış biçimiydi sanki bu, ya da hiç kuşkusuz, o yıllarda ben öyle sanıyordum. Hatta kimi zaman, bir gün benim de özel bir yatış biçimimin olacağını düşünüyordum ona bakarken, ıslak kirpiklerimin arasından onunkini aşağılarcasına bir kez daha süzüyor ve içimden, “Ama benimkisi buna hiç benzemeyecek,” diye geçiriyordum.

Yaz aylarının sonuna doğru, âdet olduğu üzere, aile gezileri başlardı o zamanlar. Zorla götürürlerdi beni, onlardan ayrı hareket etmeye, üstelik babamın sürekli benim ve kardeşimin hatırı için katlandığını söyleyip durduğu hayvanat bahçesi turlarına, bağbozumu şenliklerine ya da Pamukkale Festivali’ne gitmemeye hiç hakkım yoktu. Oysa, bizden çok babam mutlu oluyordu oralarda, herkesin içinde herkes gibi davranabilmek rahatlatıyordu onu ve sanıyorum, çocuklarıyla birlikte kalabalığın arasında ne kadar uzun süre görünürse, babalık duyguları da o denli pekişip güçleniyordu. Öyle ki, hepi topu bir gün süren ve geriye zonk zonk

zonklayan topuk ağrılarıyla eriyip akıveren dondurmalı anılardan başka hiçbir şey bırakmayan bu bol gürültülü gezilerden sonra, elimde olmaksızın onun karşısında birdenbire güçsüz düşüyordum.

O da bunun farkındaydı sanki; bir tuhaf bakmaya başlıyordu bana, hatta sesinin tonu bile değişiyordu ve aramızdaki bağ giderek öyle bir renk alıyordu ki, o ne derse desin kabullenmeye hazır hissediyordum kendimi. Hiç kuşkusuz, bir tür ölümdü bu; ayakları yere basmasa da, basit ve küçük görünse de, bütün ölümlerden daha gerçek, daha acı ve daha berbat bir ölümdü... Çocuklara tattırılan ve babaların bol kemikli kocaman elleriyle yaşatılan gizli ve uzun süreli bir uykuydu ya da; evet, uykuydu. Uykumda babam çıkıyordu gene karşıma; tıpkı para almakta zorlandığım yolcular gibi o da uyuyordu direksiyonda, ara sıra gözlerini açıp düşlerini anlatırcasına gezilerden söz ediyor, sanki onunla gitmemişiz gibi hayvanat bahçesindeki ceylanın nasıl zıpladığını, filin hortumuyla nasıl su püskürttüğünü ve oradakilerin de ıslanmamak için çığlık çığlığa nasıl kaçıştıklarını anlatıyordu. Hatta, zamanla o hayvanlara, hareketlerine uygun birer ad takarak bana da onaylattırıyordu. Onları cebine koyup getirmiş de, evdeki odalardan birinde bizden gizli besliyormuş gibi, gözlerinden kabarıp taşan bulanık ışıltılarla kıs kıs gülüyordu ardından da. Nedense gülmekten vazgeçti sonra, yüzüne belli belirsiz bir karanlık çöktü. Artık, yalnızca dişlerinin beyazlığı kalmıştı karşımda; o konuştukça parlayıp sönen, küçücük bir beyazlık... Ama, işittiğim ses hiç de babamın değildi.

“Allah aşkına,” diyordu, “nereye gitmek istediğini söylemeyecek misin daha?”

Elimi alnıma götürüp sıkıntıyla ovalarken sesin sahibini tanımıştım; taksi şoförüydü. Karanlık bir caddede, kaldırımın kenarında durmuştuk. Ne zamandan beri kenti dolaştığımızı ve şimdi hangi semtte olduğumuzu bilemiyordum. Cebimdeki adresi çıkarıp uzattım. Şoför dikiz aynasının dibindeki lambayı yakıp okudu. Sonra yüzü tuhaf bir hal aldı, öfkelenmiş gibiydi, adresi ve orada kimin oturduğunu biliyordu sanki.

Başını sallayarak önüne döndü. Çiseleyen yağmurun altında, caddenin sonuna doğru ilerledik. Işıkların yanıp söndüğü kavşaktan geri döndük sonra; sağa saparak daha büyük ve daha ıssız bir caddeye çıktık. Asfalt, kapkara bir sel gibi akıyordu altımızdan ve biz giderek hızlanıyorduk. Arkama yaslanmış, vitesin ikiden üçe, üçten dörde, dörtten beşe alınışını izliyordum. Derken, büsbütün hızlandık. Şoförün ağzı sımsıkı kapalıydı gene, gözlerini uzaklara, ta karanlığın dibine dikmişti.

Karanlığın dibiyse yakındı, ölüm kadar yakın.

4

Karım işten döner dönmez, yatağımın altındaki sidik ve bok dolu kabı boşaltıp pencereleri sonuna kadar açıyor, ikimiz de, göz göze gelmekten çekiniyoruz bir süre; ben başucumdaki kitaplardan birini okuyor görünürken, o öteki odalarda oyalanıp içerinin havalanmasını bekliyor. Gene de, odaya sinen sapsarı bok kokusu bir türlü uçup gitmiyor olmalı ki, yarım saat sonra yanıma geldiğinde, sanki içeride başka kaplar varmış da gizliyormuşum gibi kuşkuyla çevresine bakınıyor. O sırada, kırılgan bir sessizlik dolaşıyor bedenini saran boşlukta; nefesimi tutuyorum bu yüzden, okuduğum kitabın satırları arasına girmek ve odadaki her şey kendi kokusuna kavuşuncaya dek orada kalmak istiyorum.

Ben bunu isterken, bir anne yumuşaklığıyla başucuma oturduğunu hissediyorum sonra onun. Hatta, konuşmaya bile başlıyor. Söz edecek konu bulmakta zorluk çektiklerinde ikide bir askerlik anılarına dönen ve bu dönüşleri yaşamları boyunca binlerce kez tekrarlayan, bu yüzden de son nefeslerine dek hep asker kalıp bir türlü terhis olamayan bazı erkekler gibi, dönüp dolaşıp düğünümüzden söz açıyor böyle zamanlarda. Minibüslerle gece gündüz yolculuk ederek düğünümüze gelen bozkır insanlarının dallı güllü ve bol dökümlü şalvarlarıyla hangi akla hizmetle orada bulunduklarından, dahası, çiçeklere bakış biçimlerinde bile bir çobansılık yatan bu insanların, hangi cesaretle o güzelim töreni zedeleyebildiklerinden yakınıyor. Unutulmuş sözleri anımsıyor sonra, yıllar önce kim kime ne demişse bir bir sıralıyor. Düğün salonunun girişindeki gelin odasında, orkestranın toza dumana boğduğu bölüme geçmeden önce son kez makyajını tazeleyip duvağının tellerini ve belindeki kırmızı kurdeleyi düzeltirken, annemin bir avuç buğdayla ağlaya ağlaya içeri dalıp orada bulunan herkesi hayrete düşürmesini bir türlü anlayamıyor. Sonra, bütün bunlara ilişkin uzun uzun yorumlar yapıyor. Vardığı yargılarla, kullandığı ölçü ve değerlerle, dahası, peş peşe sıraladığı önermelerle şaşırtıyor beni. Çoğu kez onu dinlerken, bir insanı tanıyabilmenin hiç mi hiç mümkün olmadığını düşünüyorum.

Oysa, kolumu kanadımı kıran o trafik kazasını geçirdiğim günlerde, ilgiyle dinlerdim onun anlattıklarını. Sorular sorardım hatta. Yattığım yerde, gün boyu kılı kırk yararak hazırladığım sorulardı bunlar; Karımın içindeki

mahzenlere girmeyi, kapalı kapıları açmayı, labirentlerde gezinmeyi ve ağızları kim bilir hangi duyguların, hangi alışkanlıkların ve hangi değerlerin gölgesiyle örtülmüş olan karanlık kuyulara inmeyi amaçlayan sorulardı. Ama o, hiçbir zaman doğru dürüst yanıtlamadı sorularımı; gerçek yanıtları nedensiz gülücüklerin ve dalgınlıkların içine sarıp sarıp kendine sakladı. Bu yüzden, yatağa çivilenmiş halimle evliliğimizi nereye dek götürebileceğimizi öğrenemedim bir türlü. Oysa, aramızda gizliden gizliye büyüyen ve giderek bir düşmanlığa dönüşen bıkkınlığın, geleceğimizi nasıl biçimlendireceğini bilmek istiyordum.

Şimdilerde, sesi de değişti sanki; ilk günlerdeki gibi sıcak değil. Üstelik, oldukça cıvıltısız ve ölü... Belki de, yarı ölü bir insana, onun dışarıyla kopukluğundan doğan hüznünü büsbütün büyütmemek için her şey ölü bir sesle anlatılır, diyorum kendi kendime. Karımın sesinin ıssız köy kandillerini anımsatan cansızlığına böyle bir gerekçe bulmak her şeyi doğallaştırıyor gözümde, rahatlıyorum. Sonra da, gözlerimi sımsıkı kapatıyorum. Bu davranışımla Karımın işini de kolaylaştırıyorum kuşkusuz; en azından, kendisine çevrilen bir çift göze bakmak zorunda kalmıyor bıcır bıcır konuşurken, geleceğinin yatağa çivilenmiş hastalıklı özetiyle karşılaşmaktan kurtuluyor. Bir de, yalan söyleyebilmenin rahatlığına eriyor tabii, susmanın kolaylığına kavuşuyor. O susunca, gözlerimi açmadan, sessizliğin altında zonklayan ve benden gizlenen gerçekleri okumaya çalışıyorum. Rasim canlanıyor göz kapaklarımın içinde; elinde kalem, ağzında sigara, öylece susuyor. Evet, o da susuyor... Bakışamıyoruz bile... Karımsa, böyle anlarda gözlerimi neden kapattığımı hiç sormuyor. Belki de, anlattığı dış dünyayı gözlerimi kapatarak düşlemeye, balıkçıları anlatıyorsa denizin, kentin üstündeki tepelerden söz ediyorsa çiçeklerin kokusunu duymaya çalıştığımı düşünüyor.

Çevremi saran duvarların aşılmazlığını bir an olsun unutup can sıkıntımı gidermek ve ruhumu pencereden görebildiğim dünyanın ötesine götürmek için, kimi zaman dışarıda neler yaptığını anlatması beni üzüyor aslında; ama onun benden çok kendisini rahatlatmaya çalıştığını bildiğim için sesimi çıkarmıyorum. Bir şeyler anlattıkça, beni kucağına alıp caddelerde dolaştırmışçasına mutluluk duyuyor çünkü. Akşam karanlığı camlara yaslanıp da evin içindeki eşyaları birbirine eklemeye, gözden silmeye ya da devleştirmeye başladığında da, sesi yavaş yavaş değişiyor. Bu değişiklik, biraz yaklaşan yemek saatinde sofraya neler hazırlayacağını düşünmesindense, biraz da bir görevi yerine getirip rahatlamasından

kaynaklanıyor, biliyorum. Sesinin titreşimlerinden anlıyorum bunu, tümcelerin ortasından ansızın susup bir şey kaybetmiş de bulamıyormuş gibi çevresine bakıp bakıp hafifçe iç çekmesinden ya da sözcüklerin önüne arkasına serpiştirdiği sessizliklerden anlıyorum. Kimi zaman da, okşayışlarına aylardır uzak kaldığım o bembeyaz ellerini uzatıp omuzlarımı tutuşundan anlıyorum. Hiç kuşkusuz, o anda benim rahatladığımı düşünüyor ve bu rahatlamanın bedenimdeki varlığına elleriyle dokunmak istiyor.

Evet, biraz rahatlıyorum ama, dışarıda neler olup bittiğini öğrendiğimden değil; o rahatladığından..: Gün geçtikçe daha çok korkuyorum çünkü; onun giderek bir yay gibi gerildiğini ve bir katlanışın sınır çizgisine doğru hızla sürüklendiğini düşünüyorum. Her şey belli ediyor bunu, her şey gizliden gizliye onun sürüklenişinin titreşimlerine kapılıp onun sürüklenişinin rengine bürünüyor. Evin içindeki bütün eşyalar, gergin bir telin üzerinde duruyor artık; sesler, görüntüler ve kıpırtılar, durup dinlenmeden bir patlamayı besliyor; her şey sessiz sedasız duruyor gözüktüğü halde, aslında hep aynı noktaya doğru akıyor. Karımın ilgisinden yoksun kalan ütü masasının, kilimlerin, tozlanan sehpa takımlarının, kitaplığın ya da her gün odaya getirilip götürülen leğenin, havlunun ve katlanışın ağırlığıyla dolup taşan küçücük tabaklarla kaşıkların, tam olarak hangi noktaya doğru aktıklarını anlamak henüz mümkün değil. Belki bir terk ediliş anıdır o nokta, belki bir ölüm...

Gerçi, karşılaşacağı engeller düşünülecek olursa, karımın sürüklene sürüklene gidip katlanışın sınırını aşabilmesi epeyce zor. Sözgelimi, böyle bir durumda, her şeyden önce anılarımız dikilecek önüne, yasalar dikilecek, insanların yasalara yaslanarak yarattığı çeşit çeşit korkular dikilecek, bu korkuların gölgesiyle beslenen hayaller dikilecek, sonra komşularla tanıdıklarımızın yaşama bakış biçimleri, toplumsal değerler, olmuşlar, olmuş sanılanlar ve olacaklar dikilecek. Ardında da, yerli yersiz öğütler, acımalar, belleğin ağlarına takılıp kalmış küflü sözcükler ve bu sözcüklerin çağrışımlarıyla bu çağrışımların sildiklerinden oluşan bulanık bulanık, uzak uzak görüntüler... Belki, bunca engel yüzünden Karım bir süre daha geçemeyecek sınırı; bir süre daha çizginin bu yanında Karım olarak yaşayacak, bir süre daha benim tarafımdan öldürülmemiş ya da beni öldürmemiş, beyaz elli, asık suratlı ve hüzünlü bir insan olarak gelip gidecek eve. Bir yandan da, bana katlanabilmek için düşlerine sığınacak tabii ve kimselere devredemediği, kaldırıp çöpe atamadığı ya da alıp

satamadığı bıkkınlığını, yavaş yavaş başka şeylere dönüştürecek. Eskisine göre daha çok uyuyacak sözgelimi, daha hızlı yürüyüp daha çok çalışacak, daha dikkatli olacak, daha titiz davranacak ya da her şeyi kontrol altına alıp eşyalara, seslere, hareketlere ve görüntülere daha çok hükmedecek. Yani, bir süre daha her şeyi gerektiği gibi yerine getirerek isyan edecek yaşama; yemeği tam saatinde hazırlayacak ısrarla, işe tam zamanında gidecek, aynı eteği giyecek ısrarla, aynı ses tonunu, aynı bakışı, aynı duruşu, ısrarla, ısrarla, ısrarla...

Böylece, benim her gün görmeye alıştığım sıradan davranışlar bile bir isyanın parçası olacak onda. Gene de bir süre sonra, herhalde uzun sürmüş tekdüze bir isyan, isyan tadı vermeyecek Karıma. Bu tadın yokluğu giderek damağını oymaya, bakışlarını eksiltip sesini örselemeye, bir bahçe gibi kurutmaya ve yaprak yaprak, renk renk, için için çürütmeye başlayacak. Karımın, isyanına isyan edesi gelecek bir bakıma. Belki bu sırada, sınır geçenlerin nasıl geçebildiklerini düşünecek kendini birazcık da olsa cesaretlendirerek; acaba onlar nelere tutunarak geçebiliyorlar, diyecek; yanıp sönen bir umudun ışıltısına mı, yeni keşfedilmiş bir duyguya mı, tadını gizliliğinden gücünü yeniliğinden alan bir aşka mı, bir dalgınlığa mı, yoksa sağlıksız dediğimiz türden bir an sağlıklı düşünebilmeye mi? Hiçbirine belki, nereden bilsin?

Çünkü bir sınırın hangi şartlarda ve nasıl geçildiği, ne düşlenir, ne anlatılır, ne de anlaşılır; onu, ancak ve ancak yaşayanlar bilir. Onlar da anlatmaktan kaçınırlar, kaçınmasalar da anlatamazlar; ya da anlattıkları bir düştür yalnızca, gerçeğin kokusuyla tatlandırılmış, gerçeğin rüzgârıyla biçimlendirilmiş, imkânsız bir düştür...

Bütün bunlara karşın, Karım ne yapıp edip bir gün o sınıra yaklaşacak hiç kuşkusuz; çünkü yaşam dediğimiz şey, önceden yarattığı her şeyi aştığı için sürüyor. Onun bizde ki bu yönünü pek fark etmiyoruz gerçi, içimizdeki ikinci kişinin eline pek sık tutunamıyoruz, ama Karım yapacak bunu, başaracak! Bir gün, boklu pijamalara, sevişmesiz geçen gecelere, el ele yürüyemediğimiz sokaklara, artık eskisi gibi eve kimselerin gelip gitmeyişine, yatak yalnızlıklarına, mutfak yalnızlıklarına, görme, dokunma ve işitme yalnızlıklarına ve daha bir yığın şeye karşı, minik bir isyan ateşi parlayacak gözlerinde; kirpikleri kıvıl kıvıl tutuşacak sonra, kıvılcımlar evin içine çıtırtıyla saçılırken kendisi olabilmek için kendisi olmaktan çıkacak bir süre; deliler gibi bağırıp çağıracak... Belki, hiç beklemediğim bir şekle girecek yüzü o anda, köpüren ağzı şiddetle hiç beklemediğim sözcükleri

savuracak. Ben, bakakalacağım yatağımda; onun öteki odaya koşup, Turan'ın yıllar önceki bir kargaşada prefabrik büroya getirip bıraktığı, ortalık duruldduğunda da unuttuğu ve bizim oradan oraya kaçırdığımız tabancayı alıp gelişini izleyeceğim iri iri açılmış gözlerimle. Oda, tabancanın varlığıyla buza kesecek hemen... Ya da, zahmet edip tabancayı almaya bile gitmeyecek Karım, bunu yapabileceğini düşünmem yetecek ona, evet yetecek ve aramızdan kısacık bir sessizlik akacak. Her şeyin anlamını tersyüz eden, kısacık bir sessizlik... Sonra, odanın içi kararacak birden, hızla kararacak ve ben çarpılan kapı gürültülerinin, yuvarlanan tabak tıngırtılarının, cam kırıklarının ve kanayan sözcüklerle kanayan sessizliklerin, bavulların ve sarkan perdelerin ortasında, öylece bakakalacağım. Geride kalan eşyalar, kendilerini bir terk edilişin titreşimlerine ayarlayıp giderek ıssızlığa gömülecekler yani; bir çift gözün eksikliği yavaş yavaş kemirmeye başlayacak görüntülerini, sessizlikleri bir ağız daha acımasız yürüyecek üstlerine. Bense, bakakalmışım... Başka ne yapabilirim ki? Yataktan fırlayıp tutabilir miyim karımı, bavullarını alabilir miyim elinden, gitme diyebilir miyim?

Diyemem herhalde, asla, gitme diyemem.

Kimi zaman, ablası çıkıp geldiğinde, koltuğunun altında siyah, buruşuk bir çantayla kapıdan boynunu uzatıp nasıl olduğumu soruyor bana. Laf olsun diye soruyor biliyorum, sormaz ya da bana bir çift söz söylemezse, kalkıp gidinceye dek varlığımdan rahatsız olacak çünkü. Zaten, yanıtımı beklemeden kapının kenarından kafasını hemen geri çekiyor. Bu nedenle, o eve geldiğinde, onun yüzüyle aydınlanıp kararan bir kapı boşluğuna hep "İyiyim..." diye mırıldanıyorum ben. Gülesim geliyor bu duruma ve o zaman da, gülünecek o kadar az şey var ki yaşamımda, sinir sistemimi doyurmak için, beynim ağlanacak durumlardan bile gülüşler yontuyor, diye düşünüyorum.

Sonra karım, ablasıyla birlikte öteki odaya çekiliyor. Orada, ikisi baş başa verip uzun uzun fısıldaşıyorlar; neyi hesapladıklarını bilmiyorum ama, bana hep Rasim'li bir gelecekten söz ediyorlarmış gibi geliyor. Belki de abla, kardeşinin durumuna dayanamayıp ona cesaret aşılıyor sınırı aşabilmesi için; öteleri anlatıyor ona, çocukluk arkadaşı Rasim'e dönmesi gerektiğini anımsatıyor, Rasim'in hâlâ evlenmemiş olduğundan söz ediyor ve belki de bütün bunların, yani karımın benimle kayıtsız şartsız evlenişinin, çılgınlıklarla geçen yıllarımızın, sonra benim kaza geçirişimle her şeyin altüst oluşunun uzun mu uzun bir ders, Rasim'in hâlâ ortalıkta yalnız

dolaşmasınınsa bir şans olduğunu ileri sürüyor. Bunları konuştuklarını açık seçik bilmiyorum, ama kesinlikle bir şeyler tasarlıyorlar. Abla gittikten sonra, evdeki her şeyin değişmesinden anlıyorum bunu, kapıların açılıp kapanışından, bir havlunun ellerime bırakılışından, karımın alnındaki saçları geriye atışından ya da bir düğmenin yavaş yavaş iliklenişinden... Binlerce ipucu sarkmaya başlıyor o gidince. Sürekli hesaplanan, sürekli korkulan, ama ne olduğu henüz bilinmeyen bir durumun ipuçları bunlar, hepsini görüyorum yattığım yerden. Her türlü gelişmeye hazırlanıyorum bu yüzden, en olmaz senaryoları kafamda yüzlerce kez tekrarlayıp içimi her şeye alıştırmaya çalışıyorum.

Gene de, karım bir gün çekip gidecekse, bu birdenbire olmasın istiyorum. İnsan, ne denli çaba gösterirse göstersin ve kaçınılmazlığına ne denli inanırsa inansın, ayrılığa hiçbir zaman hazırlanamıyor çünkü. Hazırım, dediği anda bile içinde ele geçiremediği bir nokta kalıyor sürekli; ayrılığa alıştıramayacağı, sızlanışlarını durduramayacağı bir nokta kalıyor. Acıyı yüklenip çoğaltacak bir nokta... Belki de, yalnızca bu noktanın ele geçirilemeyişi yüzünden, birçok terk ediliş anında gerekli gereksiz bir yığın şey konuşuyor insanlar; içlerindeki o noktayı örtebilmek için gülünç tartışmaların tozuna dumanına boğuluyorlar, geçmişe ve geleceğe acımasızca saldırıp kendi yarattıkları harabelerin ortasında yuvarlanıyorlar. O nokta yüzünden hüngür hüngür ağlayanlar da var belki, köpek gibi yalvaranlar, kendilerini içkiye, kumara vuranlar, dövüşenler, sızanlar, yaralananlar, hatta kendilerini kendilerine vuranlar da var.

Ben de yalvarır mıyım karım giderken? Hayır.

Rasim’e gittiğini bilsem de mi? Bilsem de.

Evet, bilsem de yalvarmam. Yatak yalnızlıkları giderek büyüyor çünkü onun; ne yazık ki, geçen ay denediğimiz son girişimden de elleri boş çıktı.

Yağmurlu bir geceydi sanıyorum, evin içine burcu burcu bir toprak kokusu dolmuştu ve bu koku insanı gizlice kışkırtıp sevişmeye doğru itiyordu. Karımda, nedenini bilmediğim tatlı bir yumuşaklık seziyordum o gün; her şeyden umutluydu sanki, tabakları doldurur, su bardağını uzatır ve ellerimi yıkatırken, ta kalbime uzanan belli belirsiz bir gülümseme dolaşıyordu yüzünde. Kahvelerimizi bile içmiştik sanıyorum. Sonra, kalkıp fincanları mutfağa götürmüştü o ve gelip yatağın kenarına, biraz daha pembeleşen yüzündeki gülümsemeyle, yavaşça oturmuştu. İki ürkek serçe gibi, elleri bedenimde duraksaya duraksaya gezinmişti önce. Derken, pijamamın sıyrıldığını hissetmiştim. O sırada hiç kımıldamadan, korkulu bir

heyecanla bakıyordum yüzüne ve açlıktan gerilen teninin alev alev yanışını, ıslak dudaklarının incecik bir titreyişle dudaklarıma doğru uzanışını görebiliyordum. Ardından, pütür pütür kabaran çıplak meme uçlarının dokunuşlarını duydum göğsümde. Duyunca da, allak bullak oldum sanki, sarsılırcasına ürperdim, dağılıp dağılıp toplandım ve tam karşılık verip onu şaşırtıyordum ki, birden, bakışlarım tepemizdeki ampulün tozlarına takıldı. Sonrası karanlıktı; diş parıltıları ve ten ürpertileriyle dolup taşan, ıslak mı ıslak, yapışkan bir karanlık... Ben çırpınıyordum artık o karanlıkta, bir yandan da o güne dek kimlerle sevişmişsem bir bir aklımdan geçiriyor, her sevişmeden çılgın kıpırtılar, ıslak dokunuşlar, deli sarsıntılar düşlüyordum. Hatta, düşümü enine boyuna genişleterek, elektriklerin kesildiği gün banyo küvetindeki üçlü sevişmemize dek gidip Figen mi yoksa Karım mı olduğunu bilemediğim bir kadını, suyun kayganlığında yakalayıp şiddetli bir arzuyla kendime doğru çekiyordum. Sonra, daha gerilere, prefabrik büronun bitişiğindeki evin bahçesine bile gidiyor, oradaki yarı uykulu gecelerimi, oradaki büyülü düşlerimi ve inanılmaz gerçeklerimi yeniden yaşıyordum. Bütün bunların arasında, rüzgarın açıp kapadığı bir kapı aralığından bakıyormuşum gibi, ikide bir ablayı görüyordum yere serilmiş halının üstünde; Günay'la uzanmışlar, çırılçıplak sevişiyorlardı. Sarı sendikacı, ablayı kollarıyla bacaklarının arasına sımsıkı hapsetmiş, dev bir körük gürültüsüyle inip inip kalkıyordu. Önümdeki kapı kim bilir kaçıncı kez açılıp kapanırken; ablayla Günay ansızın kayboldular sonra ve benim karşıma, ay ışığıyla gümüşlenmiş geniş bir salon geldi. Bu salondaki kanepelerde, yere serilmiş postlarda ve köşedeki minderlerin üstünde, yüzleri karanlıkla ay ışığı arasında kalmış dört beş kişi oturuyordu. Figen'e benzeyen, Meftune'ye, Ayhan'a, Ergül'e ve Güler'e benzeyen dört beş kişi... Karımla ben de vardım belki aralarında, ya da ikimiz, mutfakta votka bardaklarını hazırlıyorduk o sırada. Kuruyemiş kâseleriyle birlikte tepsiye koyup bardakları onların yanına getirdikten, bir süre içtikten, fısıl fısıl konuştuktan ve biraz gevşedikten sonra da, hepimiz hareketleniyorduk. Eller elleri, tenler tenleri arıyordu artık ve ay ışığı kıvrım kıvrım bükülüp örseleniyordu. Sonra, ansızın karanlıktan daha karanlık bir karanlık çöktü salona... Fısıltılar kaldı geriye, sağa sola saçılan ıslak ıslak inlemeler kaldı...

Ama, ne o inlemeler yarar sağladı bana, ne de banyo küvetinden gelen su sesleri; Karımın altında, onun sıcaklığına küçücük bir yanıt bile veremeden, tıpkı bir ölü gibi, kalakaldım. Yapılacak hiçbir şey yoktu. Karım da biliyordu bunu, gergin bir tel sessizliğiyle yatağın kenarına oturmuş, dalgın

dalgın duvara bakıyordu. O anda, ona bir şeyler söylemek geçti içimden, belki evliliğimizin geleceğine ilişkin birtakım çözümler... Ama söyleyemedim. Bilmediğim bir güç, dilimin ucuna kadar gelen sözcükleri seslendirmeme engel oluyordu sanki. O güç, içimde yaşayan hayvanın soluğuma karışan soluk alıp verişleri miydi, gözlerimdeki solgun ışıltılar arasında gezinen uzun tüylü gölgesi miydi, yoksa yalnızca bana bende oluşunu hissettirişi miydi, bilemiyorum. Bildiğim, o gece söyleyeceğim her şeyin içimde kaldığı...

Şimdi çekip gitmeye kalksa, işte bu yüzden gitme diyemem ona, işte bu yüzden yalvaramam. Yalnızca susar ve bakarım... Yaşamın, bana o anda yalnızca susma hakkı tanıdığını bilirim yani. Bakmaksa, elimde olmayan bir şey; bakışlarımla belimi doğrultabiliyorum çünkü, bakışlarımla karşı duvara kadar yürüyüp geri gelebiliyor, tavana uzanabiliyor ya da odamdan çıkabiliyorum. Karım iki şişman bavulla kapıya kadar gidip son kez başını çevirdiğinde de, bakışlarımla ayağa kalkacağım kuşkusuz; belki de ayağa kalkan bakışlarımın içinde ince sesli bir başka bakış, “Gitme...” diyecek yavaşça, “Git...me!”

Bunu işitir işitmez, Karım bir an duraksayacak tabii, bavulların ortasına dikilip uzun uzun düşünecek. Düşündükleri duraksayışına, duraksayışı düşündüklerine karışacak bir süre. Tam o sırada, bir sıkıntı çıkacak ortaya nereden çıkacaksa; bavulların çevresinde, yavrularını peşine takmış bir sokak köpeği gibi, havlamaya hazırlanıp hazırlanıp vazgeçerek dolaşmaya başlayacak. Dünya belki o sokak köpeğinin gözlerinde kurulup yıkılacak bir zaman... Karım, her şeye karşın, bakışlarımı görmezlikten gelip gidecek sonra; peşinde tin tin yürüyen bir sokak köpeğiyle gidecek. Her adımda yaşlanacak sonra köpek, her adımda yavaşlayacak. Derken, ufukta kaybolacaklar. Köpeğin yavrularıysa bana kalmış; kirli patileri, tozlu kuyrukları ve ışıldayıp sönen çapaklı gözleriyle, yatağımın çevresinde, kitaplığın dibinde, ütü masasının tepesinde bekleşiyorlar... Her biri, geçmişten gelen birer sıkıntımı simgeliyor sanki, oysa biliyorum, değiller; hepsi de az önceki terk edilişin yavrusu. Bakışları canlı doğasını aşan korkunç bir büyüme hırsıyla dolu bu yüzden, birkaç gün sonra devleşecekler belki; kocaman gölgeleri duvarlarda bir dev masalı gibi oynaşacak, dişleri içlerindeki iştaha sürtüne sürtüne bilenecek ve yorganımı, çarşafımı parçalamaya başlayacaklar. Hem de nasıl? Boğuşa boğuşa... Salyalı hırıltılarıyla odayı tıka basa doldurarak, çarşafın parçalarını yerlerde

sürükleyerek ve paylaşamayarak, doyamayarak, yetinemeyerek, bilemeyerek...

O sırada, kimse benim sessizliğimi işitmez herhalde, kimse yüzünü çevirip pencereme pencere olduğunu anımsatmaz. Van Gogh bile kendi yalnızlığına, yani fırçasının o çılgın darbelerine gömülüp uzaklaşır benden, sapsarı bir hüzün bırakır çerçevede sapsarı günleri anımsatan; yaşama sevincinin fırçaları tel tel boğan hüznünü, ya da yaşama acısının renkleri renklerin ötesine götürüp getiren hüznünü, ya da yaşamdaki yankısını yalnızca kendi düşlerinde bulmanın ve bunu bilmenin hüznünü... Şahlanmış at sürüsüne benzeyen uzun bacaklı sehpalarsa, köpek seslerinin gölgesinde öylece kalakalırlar; ne yeleleri kıpırdar, ne kuyrukları. Upuzun bir zaman geçer üstlerinden. Bu sırada aşklar yaşanırdı şanda, gene o alışılagelmiş, artık kurallaşmış ve tekdüzeleşmiş aşklar; aşkın gülünesi gülünesi karikatürleri yani; ve dudaklar dudaklara dudak olduklarını anımsatırlar burgaçlı, değdi değmedili, dalmalı, gezinmeli, varıp gelmeli, ısırmalı ve oymalı öpüşlerle... Kendilerine, kendilerini aşka hapsetmeyecek kadar âşık olan yepyeni insanlar doğar o öpüşlerden o öpüşlerle aydınlanan dünyaya; domatesler dilimlenir gene düşman dilimlenir gibi, domatesler çiçek demetlenir, domatesler resim yapılır, domatesler piyano tuşlarına basılır gibi ve kimyasal savaşları sayıklayarak zonklar ahnlarda gelecek, gelecek avuçlarımızda kız memesinin ürpertileriyle çoğalır, gene minibüsler bir yerlere gidip gelirler soluk soluğa, gene bir muavin para toplamaya başlar sessizce, uyuyan yolcuların yüzlerine baka baka dilencileşir günden güne, kulaklarına kadar kızarır elindeki para demetini gördükçe ve ölümler yaşanır ölümlere bakarak, ölümler yaşama tutunarak, ölümler sevdaya adanarak, ölümler ayrılığa dayanamayarak ve kim bilir kaç mevsimi yüklenip geleceğe taşır tenler ve kaç mevsim, tenleri yüklenip bir sonraki mevsimin kıyılarına bırakır kim bilir... Camdan gördüğüm o boş pencereye ılık bir perde bile takılır belki, balkon temizlenir ve kadın tenli bir erkek sessiz adımlarla o balkona çıkıp duvar dibine yavaşça çömelir. Sonra, sigara içer sürekli, uzaklara bakar uzaklardan benim ona baktığımı düşünmeden.

Bu sırada, köpek yavruları sıpa kadar büyümüş olurlar odamda. Yatağın altına yavrularlar hatta, bok kabımı devirip topuklarına kadar pisliğe batarlar. Ne yapacağımı şaşırırım onları görünce. Yumuk gözlü yüzlerce enik, analarının peşinde mızıklaya mızıklaya çevremde döner durmadan; gitgide köpekçe bir törenin sarhoşluğuna kaptırırlar kendilerini, beni alt

etmenin yollarını öğrenme telaşıyla durup durup tenime saldırırlar; tenim gözlerinde bir giysidir artık, bir çarşaf imgesi ya da, atalarından kalmış...

5

Bindiğim taksi saatlerce dönüp dolaştıktan sonra, bir caddenin köşesinde durmuştu o akşam. Ben de, çantamı alıp usul usul çiseleyen yağmurun altında, şoförün gösterdiği apartmana doğru yürümüştüm. Apartmanın girişinde, nereden yayıldığı bilinmeyen ölgün bir ışık vardı. Işığın içinde, bacaklarının gölgesi merdiven basamaklarına kadar uzanan bir sandalye duruyor, sandalyede de, en az ışık kadar cansız ve bulanık görünen ürkek bir adam oturuyordu. Ansızın yüksek sesle bağırsanız ya da şöyle birkaç dakika yüzüne içinizden kötü şeyler geçirerek ısrarla baksanız, hemen ortalıktan kaybolacaktı sanki. Basamakları çıkarken, bıyıklarını hiç fark etmemiştim; ama ben yaklaştıkça bıyıklandı adam, ben yaklaştıkça bıyıklandı, hatta aradan yıllar geçmiş gibi kır düştü bıyıklarına, hatta yalnızca bıyıklarıyla dikildi ayağa, yalnızca bıyıklarıyla baktı yüzüme ve bıyıklarıyla, “Kimi aradın?” diye sordu.

“Turan Küçükaslan’ı,” dedim.

Çenesiyle bodrum kata inen merdiveni gösterdi. “Otuz üç numara!”

Yavaş yavaş yürüdüm.

Onun, bıyıklarını çevirip arkamdan baktığını hissediyordum. Dönüp ben de ona bakmak istedim ama, yapamadım nedense, basamakları indim, otuz üç numaralı kapıda durdum ve zile bastım. İçeride, dönüp geriye bakma isteğimi örten boğuk bir kanarya ötüşü yankılandı. Sonra, oralarda saatlerdir çeşitli renklerle ötüşen binlerce kanarya varmış da ansızın uçup gitmişler gibi, derin bir sessizlik kapladı ortalığı. Bence, gelecekte açıklayamayacağım birçok şeyin başlangıcıydı o sessizlik. Terlemiştim çünkü, durup dururken kalbim hızlı hızlı çarpmaya başlamış ve ben oradan gerisin geri dönüp çabucak kaçmayı düşünmüştüm. Turan kapıyı açıp karşıma dikilmekte birkaç saniye daha gecikseydi kaçacaktım belki; artık gene kasabaya gidip alışkanlıklarımla birlikte babamın gölgesine mi sığınırdım, başka bir kentin yolunu mu tutardım, yoksa kaçıyorum diye döne dolaşa varıp yaşamımın kaçınılmaz noktalarına mı saplanıp kalırdım, bilmiyorum. Bildiğim tek şey, ne yaparsa yapsın, insanın birkaç saniyeye bile söz geçiremeyişi... Başka bir deyişle, yaşam dediğimiz o kocaman ve karmaşık serüvenin, kimi zaman birkaç saniyede kurgulanıp birkaç saniyede inanılmaz bir hızla yön değiştirdiği ve günlerimizin,

haftalarımızın, aylarımızın, hatta yıllarımızın gerisinde kalan o birkaç saniyenin bütün ömrümüzü kapladığı...

O akşam, kapı eşiğinde dikilen ve kasabada özlediği ne kadar koku, ses ve renk varsa hepsini ceplerime doldurup ona armağan getirmişim gibi yüzüme ışıl ışıl bir sevinçle bakan Turan'ın karşısında, bunları düşünmüyordum tabii. O sırada kendimi, babamın ellerinden kurtarılıp kente getirilmiş, oldukça kirli, hantal ve karmaşık bir yük olarak görüyordum. Hem de öyle derin hissediyordum ki bunu, kendimi bütün varlığımla Turan'ın ayakları dibine bırakıvermiştim. Sonra, bir elim onun elinde, çaresiz, boynumu büküp içeri girdim.

Orada, üç öğrencinin oturduğu basık, rutubetli ve yarı karanlık bodrum katında, tam iki ay on iki gün kaldım, içlerinden kıvırcık saçlı olanı uzun süre kabullenemedi beni, varlığıma, özellikle de sessizliğime alışamadı bir türlü; beynimin ıssız koridorlarında, bütün Türkleri bir bayrak altında toplamaya çalışan burma bıyıklı yeniçeri ağalarının gezinip durduğunu düşünüyor olmalıydı ki, yüzüme hep kuşkuyla baktı. Hatta gelişimin ertesi günü, kır bıyıklı kapıcı, taksinin bagajında unuttuğum o lanet olası bavulu, "Dün akşam şoför bana teslim etmişti," diye sürükleyip getirdiğinde, bakışları ansızın garip ışıltılarla dolup taşmıştı kıvırcık saçlının; ardından da, geçmişimi simgeleyen çok önemli bir nesneyi yaşamımdan bile isteye çıkarmaya çalışmışım da beni suçüstü yakalamış gibi, başını sallamıştı uzun uzun... Bense, herhangi bir açıklama yapmamıştım. Pek konuşmazdım zaten; onlar akşam karanlığında üniversiteden döndüklerinde, kimi zaman bulaşığa, yemeğe, sofranın hazırlanmasına ya da çay içilecekse bardakların taşınmasına falan yardım eder, hatta kıyıda köşede unutulan şeker kutusunu bulup herkese tek tek tutardım ama, pek konuşmazdım. Evin belli yerlerini yurt edinmiştim kendime; salondaysak ki, genellikle orada otururduk hemen battaniyelerle yorganların gelişigüzel yığıldığı köşeye çekilir, dizlerimi büküp ellerimi çeneme dayar, sonra da uyumaya niyetli bir minibüs yolcusu gibi yavaş yavaş kendi içime eğilirdim. İş bulmak için o gün dolaştığım sokakları düşünürdüm sürekli, kasabayı, babamı ve geleceği düşünürdüm.

Onlar öteki köşede, yüzlerinden sigara külleri havalanan kirli minderlerin üstüne sıralanıp, kentlerin semt semt siyasî bölgelere ayrıldığı, kanlı hesapların yapıldığı, intikam yeminlerinin edildiği ve pencerelerin ölüm korkusuyla sımsıkı kapatılıp kapıların evlatlara bile bin bir kuşkuyla açıldığı, tatsız bir dünyadan söz ederlerdi her akşam. Otomatik silahlarla taranan okul bahçelerini, bombalanıp harabeye çevrilen öğrenci yurtlarını,

kan gölüne dönmüş kahvehaneleri ve kantinleri, ele geçirilen sokakları, sağda solda dağıtılan kalın sesli bildirileri, zorla satılan gazeteleri ya da üstünden aylar geçtiği halde hâlâ aydınlanmamış karanlık baskınları dönüp dolaşıp yeniden tartışırlarken, nasıl davranmaları gerektiğini bir kez daha gözden geçirir, üniversiteye sızan provokatörlerin kimliğini saptar ve olup biten bunca karmaşanın özünü birkaç sloganın çekirdeğine sığdırmaya çalışırlardı. Her şey sırtlarındaki gömlek numarası kadar kesindi onların gözünde, her şey olağandı, her şeyin nedeni, gelişimi ve sonucu belliydi ve her şey bütün boyutlarıyla önceden görülüp hesaplanabilirdi.

Belki de bu yüzden, üçü de benim işsizliğimle pek ilgilenmiyor, ne zaman konu açılacak olsa sözü böyle bir düzende işsizler ordusunun kaçınılmazlığına getiriyor, hatta beni üyesi olduğum bu ordunun kavgasına katılmayıp bir köşede pısırık pısırık, tam da düzenin istediği biçimde oturmakla suçluyorlardı. Ne diyeceğimi şaşırıyordum bu suçlama karşısında. Özellikle Turan'la kıvırcık saçlı, benim şaşırdığımı gördükçe dillerini büsbütün sivriltip acımasızlaşıyorlardı. Adı İsvan olan uzun boylu, kadın tenli öğrenciyse, yalnızca bakıyordu ötekiler bana saldırırken. Kimi zaman sigara üstüne sigara yakıp yere çömeliyor, sırtını duvara dayıyor ve oturmayı unutmuş da bir türlü anımsayamıyormuş gibi öylece, saatlerce bekliyordu. Kimi de, parmaklarının arasından tüten sigara dumanına takılıp kalan bakışlarıyla, genç, acemi ve kısa, hatta biraz da kadınsı bir dalgınlığa gömülüyordu. Böyle anlarda, dünya birdenbire duruyordu sanki; tavandan sarkan tozlu ampul giderek kararıyor ve ellerimiz, oraya buraya dağılmış kitaplar, çay bardakları, şarap şişeleri ve uçuk renkli kilimlerle birlikte incecik bir karanlığın altında kalıyordu. İsvan, gömüldüğü dalgınlıktan herhangi bir şey elde edememenin hüznüyle sıyrılıyordu sonra, yeni doğmuş kocaman bir bebek duruluğuyla çömeldiği yere dönerek daha canlı bakıp konuşulanları daha canlı dinlemeye başlıyordu.

Onunla birlikte ben de dalıyordum sanki, onunla birlikte geri dönüyor ve birdenbire ben de canlanıyordum. Bir başkasının canlılığını ona hissettirmeden çalmışım da hoyratça kullanıyormuşum gibi, hafifçe kızarıyordum sonra, belli belirsiz, tuhaf bir utanç duyuyordum. Belki de bu yüzden, belki de benim kadar sessiz ve kendine dönük olduğundan, biraz daha yakınlaşmak istiyordum İsvan'a; zaman zaman ellerine dokunmak, onunla bakışmak ve hiçbir şey, ama kesinlikle hiçbir şey konuşmadan saatlerce karşılıklı oturmak istiyordum. Bunları gerçekleştirip öteki öğrencilerden daha farklı bir yakınlık kurabilsem, şiirlerimi bile

okuyabilirdim ona, hatta hızımı alamayıp babamdan, kayıp hayallerimden ve korkularımdan bile söz edebilirdim. Ama, ne zaman bu düşünceyle bir şey söylemeye kalksam ya da çayı sigarayı bahane edip ne zaman ellerimi ellerine hafifçe dokundurmaya çalışsam, hemen ötekilerin sesleri giriyordu aramıza. Kimi zaman da, İsvan katılıyordu onlara, yüzlerce yıllık bir uykudan uyanmışçasına birdenbire değişip bir üniversiteli öğrenci konumuna giriyor ve yavaş yavaş konuşmaya başlıyordu. Söylediklerinden anladığıma göre, hemen hemen her şey yörüngesinden çıkmıştı artık; bu kentte öyle zor genler yaşıyorlardı ki, duvarlara yapıştırılan bir afişi görmemekle pekâlâ suç işleyebilirler ve hiçbir kötü niyet beslemeden, yalnızca yaşamaları için gereken günlük davranışları tekrarlamakla, hiç farkına bile varmadan, bir başkasının ölümüne neden olabilirlerdi.

Salonda otururken, bu üç öğrencinin sesi beş on adım ötemden değil de, kentin karanlık sokaklarından, okul önlerinden, öğrenci yurtlarından, bildirilerin uçuştuğu alanlardan ya da sigara dumanına boğulmuş, upuzun toplantı salonlarından gelirdi sanki... Her sözcük onca uzaklıktan bana ulaşıncaya dek birçok görüntüyü de sürüklerdi ardından; sözgelimi anaların kuşkulu bakışları, genç kızların hüzünlü yüzleri, caddelerde ateşe verilen otomobiller, sokak ortasına damlamış kanlar, kaldırım satıcılarının gün boyu süren tedirginliği, köşelerde belirip belirip kaybolan gölgeler, hastanelerden kaçırılan ölüler, koridorları ağarta ağarta geçip çıkış kapısında bayraklaşan kanlı çarşaflar ve balkonların ıssızlığı ve parkların, pencerelerin, kapıların ve yüreklerin; sonra sahipsiz kalmış kitaplar, sonra avuçtan avuca aktarılan buz gibi mermi şıkırtıları ve daha ne kadar şey var ve var olacaksa, hepsi gelip salonun ortasına yığılıverirdi. Birazını oradaki öğrencilerin konuşmalarından, birazını da iş ararken dolaştığım sokaklardan tanıyıp bildiğim bu karmaşık yaşam korkuturdu beni. Artık ne denli çaba gösterirsem göstereyim, hiçbir zaman kendim olamayacağımı, eninde sonunda bu karmaşanın çekimine kapılacağımı düşünürdüm. Olup bitenlere, olup bitenlerin izin vereceği ölçüde uzak durabilirdim ancak; hiçbir yere kaçılamazdı, kaçamazdım.

Belki günün birinde, karanlık bir sokakta karşılaşacaktım kendimle; bakacaktım ki, belimde tabanca var! Büyük bir olasılıkla hiç inanamayacaktım. Gene de, akan bir şeylerle birlikte yavaş yavaş akacaktım. Çekimine kapıldığım dünyanın görüntülerde soluk alıp veren ruhuna doğru, nereye gittiğimin farkına varmadan yürüyecektim yani... Gece de yürüyecekti benimle, sokak da, anılarım, düşlerim ve korkularım

da yürüyecekti. Hatta, uyuyan yolcularla dolu, kamyonetten bozma külüstür bir minibüs görüntüsü, belki kendini yürüyüşün hızına kaptırıp beynimin kıvrımları arasından sarsıla sarsıla çıkacak ve sokağın karanlığına karışacaktı. Ortalık sessiz olacaktı o sırada; tıpkı, bir patlama öncesinde ya da sonrasındaki gibi. Pencerelerde ne göz, ne ışık, ne de kıpırtı... Ama bir egzoz kokusu var havada ve yağmur da yağmış sanki, gece, egzoz dumanıyla birlikte burcu burcu toprak ve bulut kokuyor. Babam, minibüsün direksiyonunda; başını solundaki camda uzatmış, uzak bir yüzle bana bakıyor. Onca yolcu horul horul uyurken, neden tepesindeki aynaya değil de bana bakıyor, bilmiyorum. Tam o sırada, önümde bir çift otomobil fan parlıyor birden ve ben tavşanlaşıyorum fışkıran ışıkların içinde; bir elimi belimdeki tabancaya uzatırken, ötekiyle gözlerimi korumaya çalışıyorum. Hiçbir şey görünmüyor. Ama, işitiyorum; otomobile gaz veriliyor hızla. Gürültüsü sokağı saran karanlık bir cam ve demir yığını, üstüme doğru ilerliyor. Belimdeki tabancayı sıyırıp doğrultuyorum hemen. Otomobilde kaç kişi olduğunu bilmiyorum gerçi, ama gene de, önce şoförü vurmak istiyorum. Sonra, yeniden şoförü! Öteki ya da ötekiler, beni açtıkları ateşle kalbura çevirip sokağın ortasına kanlar içerisinde devirseler de, ben ısrarla dizlerimin üstünde doğrulup perişan bir halde, kim bilir kaç kurşun yemiş olan şoförü bir kez daha kurşunlamak istiyorum. Otomobil, benim içimdeki bu istekten haberdarmış gibi giderek hızlanıyor ama, ezecek, biliyorum; ertesi günkü gazeteler, feci bir trafik kazasından söz edecekler... Ölür müyüm acaba, diyorum kendi kendime, yoksa sakat kalıp yıllarca yatakta mı yatarım? Hangisi zor? Hangisi daha acı? Toprağın altındaki ölüm mü, üstündeki ölüm mü?

Kendime bunları sorarken, otomobil epeyce yaklaşacaktı artık. Bense, tabancayı bir kez olsun ateşleyemeyecektim. Tetiği çekemeyişimle çocukluğumdaki tabancayı bulamayışım arasında bir bağ kuracaktım o an. Derken, kaçmayı düşünecektim; çocukluğumda kendimi öldürmek için hıçkıra hıçkıra yüklükteki yorganların arasında aradığım, ama bir türlü bulamadığım o kayıp tabancaya doğru, zamanın bağrında uzun uzun tüneller açıp yaşanmışlıkların üzerinden atlaya sıçraya, kocaman adımlarla kaçmayı... Gene de, günlerin, ayların ve yılların arasından zikzaklar çize çize koşarken, kaçtığım için mi kaçmayı düşündüğümü, yoksa düşündüğüm için mi kaçtığımı kestiremeyecektim belki. Ben kaçtıkça afiş hışırtıları yükselecekti duvar diplerinden, bir yapıştırıcı kovası kaldırımda şangır şungur yuvarlanacak ve parlak, iri gözlü gölgeler sokakta kedi hızıyla,

ansızın yer değiştireceklerdi. Saatler sonra, soluk soluğa gene bu öğrenci evine sığınacaktım tabii... Gitgide artan, uzun bir kaçışla beslenen ve doğup büyüdüğüm kasabaya kadar uzanan korkumla birlikte kapıdan girdiğimde, minderlerin üstünde oturan Turan'ın, İsvan'ın ve kıvırcık saçlının yanında yerimin ayrılmış olduğunu görecektim. Hiç kuşkusuz, köşeye yürüyecektim hemen; aylar ya da yıllar önce bıraktığım sessizliğin içine girip sessizce oturacaktım.

Gerçi, bu düşlerimin hiçbiri gerçekleşeceğe benzemiyordu. Turan gibi belime tabanca takmıyordum o zamanlar; hatta, onlar bazı geceler silahlarını yere serdikleri gazetelerin üstüne çıkarıp bakım yaparlarken, yarattıkları görüntüden tiksinti duyuyor, gösterdikleri özenden, verdikleri emekten ve harcadıkları zamandan nefret ediyordum. Bakım işi sona erince, namluyu doğrultup oraya buraya nişan almaya başlıyordu Turan; yüzüne, Yılmaz Güney'in At Hırsızı ya da Çirkin Kral filmlerindeki yüz ifadesini oturtmaya çalışarak kaşının tekini havaya kaldırıp bir gözünü yumuyor ve salondaki herhangi bir noktaya, şık diye tetik düşürüyordu. O nokta, perdelere konup konup havalanan bir sinekse, uçmayı gene sürdürüyordu tâbii; ama Turan, tek atışta avını yere sermiş gibi, geriye doğru kaykılıp gururla sırıtıyordu. Bu düşsel atış talimlerinin ardından, tabancayı birkaç kez de benim önüme sürmüştü ama, ben bakışlarımı bile dokundurmamıştım. Gülmüştü. Hatta, kıvırcık saçlıyla birlikte biraz da küçümseyerek bakmışlardı bana, belki de içlerinden bedeninin gerisinde kalmış kocaman, sevimsiz ve korkak bir çocuk olduğumu geçirmişlerdi. Bense, silahlara uzak durabildiğim için, için için sevinmiştim. Kasabadaki evimizin alacakaranlık odalarında fellik fellik aradığım ve nereye saklandığını bir türlü bulamadığım, gene de babam temizleyip yağlarken ya da annem bir odadan ötekine taşırken arada bir gördüğüm tabancanın, bilinçaltıma yerleşerek bende bir tutkuya dönüşmediğini düşünmüştüm. Kıvırcık saçlıyla Turan anlayamazdı bu sevincimi, anlasa anlasa İsvan anlardı belki... Farklı bir incelik vardı onda çünkü, kimselerin ulaşamadığı, kirlenmemiş, pırıl pırıl bir yan vardı; oturmayı bile unutup saatlerce çömeldiğine, kirpiklerini kırpmadan günlerce sustuğuna ve bakışlarından yansıyan tedirginliğe bakılırsa, kendi kendini deşmeyi biliyordu. Kendi kendini kanatmayı... Ama, onunla düşlediğim yakınlığı kuramamıştım henüz. Bu konuda pek umutlu da değildim artık; giderek, yazgımın beni çeşitli yollardan, zamanlardan ve olaylardan geçirip yine kendime getirdiğine ve bunun hep böyle süreceğine inanmaya başlamıştım. Kendi

kendime mahkûm olduğumu kabullenmekten başka çıkar yol bulamıyordum. İsvan, hafta sonu tatillerinde kitaplarını küçük, tozlu bir çantaya doldurup kentin öteki ucundaki teyzesine gidiyordu çünkü ve pazartesi akşamlarına dek, tamı tamına üç uzun gün eve dönmüyordu.

Köyle kent arasında sürünüp duran, oldukça yaşlı, buruş buruş bir kadındı teyzesi; ne gürültüsüne alışabilmişti buraların, ne görüntüsüne, ne suyuna, ne de havasına. İsvan'ın dediğine göre, gecekondu mahallesinde, bahçesi erik ağaçlarıyla gölgelenmiş tek katlı, şirin bir evde oturuyorlardı ama, teyze gene de koynunda köy düşleri taşıyor, her gün onlarla yatıp kalkıyor ve ağzından çıkan her tümceyi onların sıcaklığıyla tatlandırıyordu. Üniversiteye giden Gülderim'le, kentin en işlek çarşılarından birindeki bir çeyiz dükkânında çalışan Asuman'ın hatırı için katlanıyordu her şeye. Katlanıyordu katlanmasına ya, uzun süre kentte kalınca sudan çıkmış bir balık gibi bunalıyor, üst üste her biri birbirinden korkunç rüyalar görüyor, nefes alamıyor, bütün bunların ardından da, üzüm zamanı, armut zamanı ya da kelebeklerin kozadan çıkma zamanı diye çeşitli bahaneler uydurarak arada bir köye kaçıyordu. Bu yüzden, İsvan kente geldiğinde, ancak iki ay misafir kalabilmiş onlarda. İki genç kızla aynı evi paylaşmaktan pek memnun değilmiş o günlerde zaten; onların karşısına pijamalarıyla çıkmaya bile çekiniyor, banyo ya da tuvalet kapısında kızlara rastladığında kızarıp bozarıyor ve sesini soluğunu keserek sürekli odasına kapanıyormuş. Sonunda dayanamamış tabii, Turanla tanışınca, teyzesine durumu açıklayıcı birkaç söz söyleyip bavullarını topladığı gibi doğruca bodrum katına gelmiş. Belki teyzesi de rahat etmiş böylece, köye gidip gelirken bin bir kuşku taşımaktan, iki genç kızla bir erkeği baş başa bıraktım, acaba bir şey olur mu, diye düşünmekten kurtulmuş. Gelgelelim, bu kez de İsvan'ı merak etmekten alamıyormuş kendini; onun bu kargaşada sağ olup olmadığını görmek için, her gün değilse bile haftada bir eve gelmesini, kendisine sağ salim görünmesini, hatta cumartesi pazar günlerini orada, dizlerinin dibinde geçirmesini istiyormuş.

Giderkenki telaşına bakılırsa, İsvan dünden gönüllüydü böyle bir çağrıya. Kızlardan birini gizli gizli sevdiği için mi telaşlanıyordu, yoksa teyzesini, Gülderim'i ve Asuman'ı görünce köyünü görmüş gibi oluyordu da onu bu durum mu sevindiriyordu, bilmiyorum. Belki de, hafta boyunca süren siyasî gerginlikten, ölüm korkusundan, toplantılardan, zoraki görevlerden ya da bodrum katında oturup sabahlara dek çene çalmaktan kaçıyordu. Onun, bütün bunlara bulaşmaktan zerre kadar hoşlanmadığını seziyordum.

Sessizliğin insanıydı o; dili ve sesi fısıltılar içindi bana göre, kolları hesapsız uzanmalar, teni rengârenk dokunmalar, soluğu ısınmalar içindi.

Pazartesi akşamları bodrum katına döndüğünde, gizlediğini sandığım heyecanları, sevinçleri ya da bizden ayrı geçirdiği üç koca günün hangi anındaki hangi olaydan kaynaklandığını bilemediğim minicik parıltıları görebilmek için, yüzüne uzun uzun bakıyordum onun. Sonra da, kızlardan hangisini sevebileceğini kestirmeye çalışıyordum. Gülderim'le Asuman sözcüklerini yüzlerce kez yan yana getirerek, mırıldanarak, hatta bir kâğıda yazıp saatlerce bakarak, İsvan'ın en çok hangisinden etkilenebileceğini düşünüyordum. Asuman, insanları bir işitimde etkileyen "asalet" sözcüğünün ilk iki harfiyle başlıyordu başlangıçlar önemliyse; üçüncü harf olan u'ysa a'nın yani başlangıcın soyundan geliyordu ve Asuman'ın ilk a'sından n'sine doğru giderken, umman ve su gibi sözcükleri anımsıyordu insan. Sonra, ilk izlenimin verdiği hoşnutluk düşünülürse, Asuman'ın başlangıcında insanı, "Aaaa...su!" haykırışının dikkat toplayıcı şaşkınlığı karşılıyordu. Ama, benim uzun incelemelerimin, çözümlemelerimin ve akıl yürütmelerimin sonunda, nedense hep Gülderim kazanıyordu; ...derim'in içinde dermek eyleminden çok, "ben söylerim" anlamı vardı çünkü. Üstelik, son hecede gizlenen "ben" , bendim bir bakıma. Bu yüzden, gitgide daha çok merak etmeye başlamıştım Gülderim'i. İsvan'ın mutlaka onu seviyor olmasını istiyordum. Bu gerçekleşirse, ben de İsvan'ı daha çok sevecektim belki; onunla üniversite kapısında bazı günler buluşacak, bir yerlere gidip oturmayı önerecek ve böylece düşlediğim yakınlığı kurabilecektim. İçindeki tedirginliklerin dışına çıkaracaktım onu, ölüm korkularının, vurmaların, vurulmaların uzağına götürecektim. Bunların hiçbirini yapamayabilirdim de tabii; çünkü onlar her sabah üniversiteye giderken, artık ben de sokaklara iş aramaya çıkıyordum.

İş bulabileceğime ilişkin, şöyle kuş gözü kadarcık bile olsa, küçücük bir umut yoktu içimde. İşi, işsizliğimden çok, iş bulamadığım için arıyordum sanki, ya da bu arayışı sürdürmekle kendimi hiç kimsenin reddedemeyeceği bir konumda tutuyor ve bu yolla, gizliden gizliye toplumla uyum sağlıyordum. Çevremdeki insanlarla birlikte, uyuma koşullanan mantığımı da rahatlatıyordum bir bakıma... Gene de, çaldığım kapılar yüzüme kapandığında hüzünlenemiyordum bir türlü; kendimi, başkası adına iş arayan, öylesine, kaygısız birisi gibi görüyordum. Kimi zaman da, sınırları belirlenmemiş gülünesi bir oyunun içinde, farkına bile varamadığım birtakım hareketleri tekrarlaya tekrarlaya dönüp durduğumu düşünüyordum.

Başvurduğum yerlerde ne denli inandırma, göze girme ve umut verme yeteneğim varsa, hapsini ustaca sergiliyordum çünkü. Bunları yaparken utanç duyuyordum aslında, sevmediğim bir yığın işi sevdiğimi söylerken kendimden fena halde tiksiniyor ve her davranışımın leş gibi ikiyüzlülük koktuğunu biliyordum. Böyle zamanlarda, kendi oyununa kendini inandırmaya çalışan oyunculara benziyordum kuşkusuz, hatta elimi kolumu alışılagelmiş saygı sınırlarının dışına taşırmamaya özen gösterip, gözlerime de çalışmaya can atanların gayretkeşliğini yansıtan ışıltıları yığarak öyle inanılmaz sözler ediyordum ki, kimi zaman kendimden birkaç adım uzaklaşarak kendimi izleme arzusuna kapılıyordum. Bu mümkün değildi tabii, herkes gibi kendimi kendi içimden izlemeye mahkûmdum.

Oysa içimden, ağzımdan çıkanlara hiç de denk düşmeyen birtakım şeyler geçiyordu böyle anlarda. Sözgelimi, bir keresinde, iş dilendiğim bir büroda özgeçmişim üstüne nefes tüketirken, kırlarda soluk soluğa koşan sütbeyaz at sürülerini düşlediğimi fark etmiş ve birdenbire ürpermiştim. Sonra, bu ürperti tepeden tırnağa yıkayıp yeniden odaya döndürmüştü beni, getirmiş, iş dilendiğim masanın karşısına, süklüm püklüm bırakmıştı. Ben de, elimdeki dilekçeyi, süklüm püklümlüğümün havadaki titreşimleri arasından yavaşça masanın gerisindeki kel kafalı adama uzatmıştım. İşte tam o sırada, tuhaf bir şey olmuştu. Kel kafalı adam dediğim adam, olup bitenleri henüz görmemiş, anlamamış, hatta hissetmemişti ama, ben bütün gerçeği olanca çıplaklığıyla yaşamış ve ileriye doğru uzanan elimin tıpatıp babamınkine benzediğini açık açık görmüştüm. Buna bir türlü inanasım gelmemişti önce; bedenimin bir köşesine büzülmüşüm de ellerimdeki değişimi uzaktan seyrediyormuşum gibi ipiri gözlerle bir daha, bir daha, bir daha bakmıştım.

Koltuğuyla birlikte sağa sola dönüp duran adam, benim yaşadıklarımdan habersizdi o sırada. Yüreğinde lunapark taşıyan kel kafalı, kocaman bir çocuk olduğundan ve o çocuğun oturduğu koltuğu sürekli sağa sola çevirip durduğundan da habersizdi hiç kuşkusuz; çok şey görüp geçirdiklerine inananların o şaşılası rahatlığıyla gözlerini dilekçeye dikmiş, dudaklarını elma şekeri gibi yalaya yalaya okumasını sürdürüyordu. Yüzünden elindeki kâğıda, kâğıttan sümene, sümenden de masaya durup dinlenmeden bir büyüklük akıyordu sanki ve masa, gitgide biraz daha büyüyordu. Öyle ki, birkaç dakika içerisinde masa, kâğıt, sümen takımı ve kalem yüklü kocaman bir gemiye dönüşerek odayı daraltmaya başlamıştı. Bense, yavaş yavaş köşeye sıkışmıştım ve soluk alıp vermem bile... güçleşmişti. Üstelik, masayla birlikte adam da büyüyordu artık, duvarlar da, misafir koltukları ve

koltukların arasında duran solgun yapraklı çiçeklerle süslü sehpalar da büyüyordu. Onları engellemek için kılını bile kıpırdatmıyordu adam, o anda o da bir oyuncuydu aslında, hem de sessizliği sözcük sözcük yontan usta bir oyuncuydu ama, işiyle evinin dışında kalan birçok şey gibi, bundan da habersizdi. Dilekçemin altındaki imzayı bile uzun uzun okumuş, kendine göre anlamlar çıkarmış, belki de imzamın titreşimlerinde babamın varlığını görmüş ve kaşlarını, alnının ortasındaki çizgiye kadar kaldırarak, “Baban ne iş yapıyor?” diye sormuştu o gün.

Şaşırıp kalmıştım bu soru karşısında; ağzımı açıp da, babam şofördür, minibüsçülük yapar, diyememiştim. Dersem, babamın bende süregeldiğini kabullenmiş olacağımı, ondan sonra da artık babamdan hiç kurtulamayacağımı mı düşünmüştüm bilmiyorum. Kel kafalı adamsa, bu denli sıradan bir soruya yanıt veremeyişime kalın kalın dudak bükmüştü ben çıkarken.

Bodrum katına oldukça yorgun ve umutsuz dönmüştüm o gün. Kır bıyıklı kapıcının yüzüne bile bakmadan, merdiven basamaklarını asık bir suratla inip sessizce içeriye süzülmüştüm. Ellerime bakmıştım kuşkuyla, mutfakla salon arasında gidip gelmiş, lavaboda oyalanmış, bir sigara yakıp pencerenin önünde saatlerce heykel gibi dikilmiş, tüle kara benekler halinde konup havalanan sinekleri izlemiş, daralmış, öfkelenmiş, sonra da bir köşeye çuval gibi yığılıp kalmıştım. Ellerime dikkatle bir daha bakmıştım orada. Benimdiler; yaşları yaşıma, renkleri rengime hemen hemen denkti. Gene de korkuyla bakıyordum onlara, duruşlarında, son hızla giden bir minibüsün titreşimlerini arıyordum.

O sırada kapı çalındı. Öğrencilerden birinin anahtarını evde unutup gittiğini ya da kaybettiğini düşünerek kalkıp açtım. Karşımda, iri gözlü bir kız duruyordu.

“Hasta mısınız?” dedi gözlerini daha da irileştirerek. “Hayır,” dedim şaşkınlıkla.

“Renginiz soluk da...” dedi sonra, “İsvan evde mi?” “Hayır,” dedim, “dönmedi.”

Sol bacağını dizinden büküp ellerini birbirine kavuşturdu. “Annem çağırıyordu onu, ben teyzesinin kızıyım.” Yüzüme bakıyordu, iri gözleri, uçuk mavi gömleği, bacaklarını saran pantolonu ve bükülmüş dizi, hatta yüzüne kıpırdadıkça farklı anlamlar veren bal peteği dudaklarıyla, yüzüme bakıyordu.

“Döndüğünde söylerim,” dedim kuru bir sesle.

Elini, hem teşekkürler, hem de hoşça kal anlamında sallayarak merdiven basamaklarına yürüdü.

“Siz...” dedim arkasından telaşla, “Asuman mısınız?” , İki avuçluk poposunu çalkalaya çalkalaya basamakları tırmanmaya devam ediyordu. “Gülderim!” diye yanıtladı.

Kapıda, öylece kalakalmıştım. Artık İsvan, Gülderim’i sevmiyorsa bile, onun İsvan’ı sevdiğini anlamıştım; gözlerinden belliydi bu, onun adını anarken teninin derin derin soluk alıp verişinden ve sesinin titreşimlerinden belliydi. Sessizce içeri girip salona doğru yürüdüm. Kafam karmakarışık olmuştu; kendimi İsvan’la Gülderim arasındaki ilişkinin neresine koymam gerektiğini bilemiyordum. Gene de, sonraki günlerde onları hep yan yana düşledim. Hoşuma gidiyordu çünkü; bu iki insanı bir otomobilde gidiyor, bir parkta yürüyor, bir kitabı okuyor ya da bir yastığı paylaşıyor görmek, bütün dertlerimi unutturuyordu.

Gülderim’in bodrum katına gelip gidişinden bir hafta sonra, temiz bir gömlekle ütülü bir pantolon giyip iş aramaya çıkmıştım gene. Nedense ilk kez umutluydum o gün; her şeyin yolunda gideceğini fısıldayan budala mı budala bir ses taşıyordum içimde. Bir binanın on üçüncü katına asansörle çıkarken, o sesin söylediklerine kanıp aynaya son bir kez daha bakma gereğini bile duymuştum hatta. Bir yandan da, giderek iş arayanların görüntüsüne bürünüyorum, demiştim kendi kendime. Koridorlardan geçmiştim sonra, iki yanı banklarla, bankları insanlarla, insanları kederlerle dolu uzun koridorlardan geçmiş ve elleri tespihli odacıların şeytani bakışlarını peşime takıp bir büronun kapısından içeri süzülüvermiştim. Tek masalı, ama masası kat kat ve geniş; iki pencereli, ama pencereleri büyük mü büyük bir yerdi burası... Yanakları buruşuk elma yarımlarına benzeyen bir adam, ensesini koltuğun arkalığına iyice gömmüş, aylak aylak dışarıyı seyrediyordu. Beni görünce, ağzını kapatma gereği bile duymadan çenesini ayırarak uzun uzun esnedi. Masanın birkaç adım gerisinde, bir dilenci yalnızlığı, bir dilenci çaresizliği ve bir dilenci iyimserliğiyle beklemeye başlamıştım. Adam, sümenin arasından aylar önce verdiğim dilekçeyi bulup çıkardıktan sora, özgeçmişimi ağzımdan bir kez daha dinlemek istediğini belirtti. Yumuşak ve uysal bir sesle, güdülmeye eğilimli bir sesle yani, ürkütülmeye hazır bir sesle, doğduğum tarihi, yeri, ardından da hangi okulları nerede, hangi dereceyle bitirdiğimi anlatmaya koyuldum.

Adam, kafasında herkes için bir özgeçmiş oluşturmuş da ben benimkine uygun bir biçimde anlatıyormuşum gibi, ikide bir başını sallayıp; “Güzel...

Güzel...” diye mırıldanıyordu. Derken, ben ansızın sustum. Özgeçmişim uzadıkça sesim babamınkine benzemişti çünkü. Biraz daha anlatsam, düpedüz onun sesi çıkacaktı ağzımdan. Bu sırada, adam gözlerini devirmiş, yüzüme bakıyordu. Bense ağzımı dikildiğim yerde sımsıkı kapatmış, olacakları bekliyordum. İşe girip girmemem pek önemli değildi artık, oradan bir an önce uzaklaşmak istiyordum. Yüzümün derisi giderek inceliyordu sanki, derimin altından babamın görüneceğini, yüzümü bir minibüs camı gibi kullanıp dışarıya sarkacağını ve karşımdaki adama değilse bile, mutlaka bana dönüp bir şeyler söyleyeceğini düşünüyordum. Ama, karşımdaki adam babamdan önce davrandı.

“Beni işitmiyor musun kardeşim?” dedi. “Açık kadro yok!” Yutkundum.

işte tam o sırada, palabıyıklı dayımın yüzünü hissettim yüzümde. Nikotin kokulu, buruşuk bir deri, alnımdan başlayıp çenemin altına kadar uzanıyor, alt dudağıma, bıyıksız olmama karşın diken diken kıllar batıyordu. Hızla çıktım bürodan; uzun koridorlar upuzun olmuştu dışarıda, banklarda oturanlar ayağa kalkmışlardı ve sigara dumanları artmıştı havada. Koşuyordum. Dayımın yüzü de benimle koşuyordu. Bu yüzden, koridorların bitimindeki merdivenin başına konulan ve üstlerinde kırmızı plastik harflerle “Kıyafetini Düzelt” uyarıları bulunan boy aynalarıyla karşılaşmaktan bile çekiniyordum. Gene de o gün, koridorlardaki aynalardan kaçıyorum derken, asansördekinin kucağına düştüm, işin kötüsü, içerde tek başımaydım. Gerçi yüzüm kapıya dönüktü, aynayı görmüyordum, ama asansör, aynasıyla işbirliği yapmışçasına oldukça yavaş iniyor, her katta durup soluklanıyor, ya da yanıp sönen kat düğmeleriyle oyalanarak o daracık yerde benim bunalmamı, belki de aklımı oynatmamı bekliyordu. Zaman tanıyordu bana kimi nesneler gibi, beni benimle bırakıyordu yani, beni beynimle, beni dayımla... Sonunda, zemin kata inmiştim. Tam kapıyı aceleyle itip dışarı çıkıyordum ki, içimdeki hayvan sendeleyerek ayağa kalktı ve ben bunu açıkça hissettim. Geriye döndü sonra. Onunla birlikte ben de dönmüştüm. Aynadaydım artık, geriye dönen kendime oradan bakıyordum. Boyum yerinde duruyordu, boyumu bakışlarımla ölçebildiğime göre demek ki gözlerim de eski gözlerimdi ve burnum kemeriyle, çenem ileriye doğru fırlayan sivriliğiyle yerli yerindeydi. Gelgelelim, burnumla üst dudağımın arasında dayımın palabıyıkları vardı, inanılmaz bir şeydi bu, gerçekten bıyık olup olmadıklarını anlamak için elimi kaldırıp dokunamıyordum onlara.

Uyuşmuştum sanki, ya da düpedüz ölmüştüm.

Zaten, o gün ölü adımlarla yürümüştüm caddelerde, ikindiye doğru, çiçekçilerle, ekmek içi köfte, kokoreç satıcılarıyla ve adım başı banklarla dolu daracık bir sokakta, oturmuş, bira içiyordum. Şimdi, o sokağın kentin neresinde olduğunu bile anımsamıyorum; belki de bu kentte öyle bir sokak olmamıştı hiçbir zaman, ya da o gün kurulup o gün yıkılan minicik bir sokaktı orası... Kentin tarihine bir masal sızmıştı ya da nereden ve nasıl sızdıysa, masaldan bir sokak düşmüştü yaşamın ortasına ve oradan geçenler yaşamıştı onu, duranlar yaşamış, görenler yaşamıştı; sonuna kadar gidip geri döndüklerindeyse, yerinde bulamamışlardı bir daha, görememişler ve anımsayamamışlardı. Oysa ben, hemen camın dibindeki masaya oturup bira içmiştim orada. Camın arkasında yaşlı bir akasya gölgesi vardı, dalları salkım salkım yere eğilmiş, beyaz çiçeklerinin diliyle gövdeye gençlik anılarını fısıldıyordu. Siyaha çalan kirli kabuklarındaki bıçak yaralarına, kusmuk lekelerine ve gözeneklerine sinen bira kokularına karşın gövde, çiçekçeyi anlıyor muydu bilmiyorum ama, garson beni çok iyi anlıyordu. Bardağımdaki son yudumu çekerken hemen karşıma dikiliyor ve cebinden çıkarırcasına, bir solukta koşup yeni bir bardak daha uzatıyordu.

Üçüncü bardaktan sonra biraz rahatlamıştım. Masanın beyaz formikalı yüzeyinde, bira bardağımın hemen birkaç parmak gerisinde duran ve soluk alıp veren iki yorgun yaratığa benzeyen ellerimde babam yoktu artık; dayım, palabıyıklarını da alıp sessiz sedasız yüzümü terk etmişti. Giderek kendim olmuştum yani, çevremdeki her şey eski canlılığını yeniden kazanmaya başlamıştı. Birahane daha gerçekti şimdi; kapıdan girip masalara üşüşenlerin uğultusunu, duvarlardaki dumanlı dağ resimlerinin yalnızlığını, atılan kahkahaların ve barın gerisinde duran, gözleri üzüm kızılı adamın garsonlara ikide bir seslenişini duyabiliyordum. Kilimler, kozalı heybeler, bakır siniler ve mısır koçanlarıyla süslü köşedeyse, bir grup genç vardı. Kimi sedire oturup sırtını hasır yastıklara dayamış, kimi de yere bağdaş kurmuştu. Ortalarına aldıkları uzun saçlı erkek bağlama çalıyordu; bir türkü vardı ağzında, gözlerinde, alnında sonra, kaşlarının duruşunda ve dumanlı parmak uçlarında, yanık mı yanık bir türkü

Kimi zaman, gözlerini kapatıp boynunu büküyor ve her sözcük ucu zehirli bir hançermiş de ağzından dökülür dökülmez bağrına saplanıyormuş gibi, acıyla kıvranıyordu. Kıvranışı ötekilere de bulaşıyordu tabii, hep birlikte, birbirlerine yaslanarak, bir sağa bir sola sallanıyorlardı.

Oradan ne zaman çıktığımı anımsamıyorum şimdi. Nereye gittiğimi bilmeden yürümeye başlamıştım, içimde, kocaman bir boşluk...

Yüzyıllardır kayıptım sanki, döne dolaşa her sokakta, her köşede, her kıpırtıda ve her seste kendimi arıyordum, kendimi onların gürültüsüne, rengine ve şekline bulaştırarak. Yürümek gibi en sıradan kıpırtının bile derinliklerine gömülüyordum yürüyen kendimin ayak seslerini duyabilir miyim diye, kaldırım taşlarına bakıyordum kaldırım taşlarına bakan kendimle göz göze gelebilme için. Ama, bütün çabalarım boşa gidiyordu. Bu arada, kendimi kendimde bulamayışımın hüznü de giderek büyütüyordu içimde, peşpeşe devirdiğim biraların sarhoşluğuysa, yürüyüşümü peltek ve boğuk bir konuşmaya dönüştürüyordu.

Sonunda, otobüs terminalinde, gene o uğultulu kalabalığın ortasında buldum kendimi. Bir an, kente yeni gelmiş olup olamayacağımı düşündüm. Bu düşünce, bir süre sonra çivilenip kaldı kafamda. İsvan bir düş, dedim kendi kendime; Gülderim bir düş... Kıvırcık saçlı, Turan, sokak sokak dolaşıp iş aramalarım, kır bıyıklı kapıcı, bodrum katı, sonra ellerimde ansızın babamın ellerini hissetmem, iş dilendiğim o alacakaranlık koridorlar ve dayımın palabıyıkları yalnızca birer düş, dedim.

Peronların kenarındaki beton kanepelerden birine oturmuştum. Ellerim pantolonumun ceplerindeydi ve kente yeni gelmiş olabileceğim düşüncesi, içimde giderek büyüyordu. Derken, parmaklarımın ucu cebimdeki bir kâğıda dokundu. Tenimle, ne olduğunu anlamaya çalıştım önce, üst üste dokunup iki parmağımın arasında sıktım. Yavaşça çıkardım sonra. Bir yolcu biletiydi bu, kente az önce gelmiş olduğumun kesin kanıtıydı! içini açıp iş olsun diye okumaya başlamıştım. Birden, varış yeri hanesinde kasabanın adını gördüm. Şaşırmıştım. Kasabaya gitmek için bilet aldığımı hiç anımsamıyordum çünkü.

“Demek hiçbir şey düş değil,” diye mırıldandım.

Beni otobüs terminaline götüren, yazıhanelerden birine sokan ve o bileti aldıran şey neydi bilmiyorum. Ellerime sızan babam davranışlarıma da mı hükmetmeye başlamıştı, yoksa ellerini ellerimde hissettim diye kasabaya gidip onun karşısına dikilmeyi ve artık benim peşimi bırakmasını söylemeyi mi düşünüyordum, bilmiyorum. Palabıyıklı dayımın yüzünü yüzümde duydum diye gidip onunla mı konuşmayı tasarlıyordum, bilmiyorum. Doğup büyüdüğüm o toprağa gizli bir bağla bağlıydım da bütün bu olup bitenler beni oraya dönmeye mi zorluyordu, ya da o toprağın tenimdeki ağırlığından bıkıp usanmıştım da yükümden kurtulmaya mı gidiyordum, ya da babamla dayımdan sonra annemin de bedenimin herhangi bir yerinden kendini göstereceğinden mi korkuyordum, bilmiyorum. Yoksa, kent bir

gerçekti ve ben oradaydım da kasabaya doğru düşsel bir yolculuğa mı çıkıyordum, onu da bilmiyorum.

Ama, bir düşteymişim gibi kalktım o gün yerimden, bilette yazılı olan perona gittim ve orada bekleyen tenha bir otobüse binip koltuğuma oturdum. Yolculuk boyunca içmek için, büfelere kadar koşup birkaç bira aldım sonra, arkama iyice yaslanıp birinin kapağını açtım.

Kasabaya varıncaya dek, enine boyuna işsizliğimi düşünmek istiyordum.

Resmî kuruluşlara, gazetelerden bulup seçtiğim işyerlerine ve caddelerde dolaşırken rastladığım vitrin duyurularında belirtilen adreslere, şimdiye dek yüzlerce dilekçe vermiştim. Dilekçelerin sayısı arttıkça, yavaş yavaş iş bulma umudum da kayboluyordu sanki. Gerçi, başvurularımın çoğuna henüz olumsuz bir yanıt verilmemişti ama, zaten o günlerde kimse kimseye, bu konuda olumlu ya da olumsuz bir şey söylemiyordu; her başvuru, bekleyecek, incelenecek, sıraya konulacak, araştırılacak ya da kadro boşaldığında değerlendirilecek denerek savuşturuluyordu. Aslında, siyasî parti merkezlerinden verilen kartvizitlerin dışında hiçbir şeyin doğru dürüst değerlendirildiği yoktu. Belki de, her gün tomar tomar dilekçe birçok büroda çöp sepetine atılıyordu. Devlet kuruluşlarının giriş kapılarına asılan duyurular, büyük büyük salonlarda yüzlerce gözetmenin önünde bin bir titizlikle yapılan sınavlar, giriş koşulları, bilmem şu kadar vesikalık resim ya da savcılıklardan alınan sabıkasızlık belgeleriyle muhtarlara birkaç kuruş karşılığında mühürlettirilen iyi huy kâğıtları ve ikametgâh ilmühaberlerinin hepsi, sonuçları çoktan belirlenmiş bir oyunun gülünesi görüntülerini tamamlıyordu. Sınavlara katılanlar, bu oyunda birer figüran olduklarını biliyorlardı bilmesine ama, gene de şaşılası bir iyimserlikle çaba gösterip ter döküyor, kitapları karıştırıyor, üstlerine başlarına alışılagelmiş saygıyı uyandıracak giysiler alıyor ve küçücük sözlerden, küçücük olasılıklardan bin bir umut kırıntısı toplayarak oradan oraya sürüklenip duruyorlardı. Bu arada, inandığı her şeyi bir yana bırakıp hiç sevmedikleri partilere üye kaydı yaptıranlar da vardı. Küçücük bir ücretle günlük yaşamlarını yarı aç yarı tok sürdürebilmek için, bir gecede çeyrek yüzyıldan bu yana taşıdıkları kişilikten vazgeçmiş görünen bu insanlar, yeni aldıkları siyasî kimliklerini gereğinden abartılı yaşadıklarından mıdır yoksa birdenbire değişmeleri kaçınılmaz bir kuşkuyu da beraberinde getirdiğinden midir nedir, gene de bir kapıya kul olmakta epeyce zorlanıyorlardı. Bu kez de, rüşvet verme yoluna sapıyorlardı tabii; oradan buradan topladıkları paralarla, kapı kapı dolaşıp geleceklerini iki dudağının arasında tutan bir adam arıyorlardı.

İçim burkuluyordu onları görünce, insana olan bütün güvenimi, inancımı ve umudumu yitiriyordum. Onların arasında bulunmak bile acı veriyordu bana. Gerçi, kente gelirken yakınlarımın söylediklerine kulak assaydım, ben de onlardan herhangi biri olup çıkacaktım. Bu tür işlerin yeryüzünde nasıl döndüğünü bilen palabıyıklı dayım, bir telefonla partiden üye kartı alabileceğini ileri sürmüştü kasabadayken, halam ortalıkta aylak aylak dolaşıp durduğumu gördükçe uykularının kaçtığını, eğer istiyorsam müfettiş olan eniştesinden bana bir iş bulmasını rica edebileceğini söylemişti. Babamsa, yirmi yıl önce Çorlu'da askerlik yaparken tanıdığı bir binbaşıya gitmekten başka çıkar yolumuzun kalmadığını belirtmişti. Nasıl olsa, lise diplomamın bir boka yarayacağı yoktu ona göre, hiç değilse birkaç sepet üzüm götürüp o binbaşıyla bir konuşmalıydı. Bodur bir adamdı gerçi, belki yaşlılık daha da bodurlaştırmıştı onu; ama askerin kolu her zaman, her koşulda uzun olurdu.

Bütün bu sözleri, kasabaya vardığımda bir kez daha işitmiştim tabii; ertesi gün, avlusu eski minibüs tekerlekleriyle dolu evimizin penceresi dağlara bakan odasında, olanca yenilmişliğimle sedirin bir köşesine oturmuş, sanki hiç kente gitmemişim gibi, her şeyi yeni baştan dinliyordum. Dağlar, çocukluğumun aşamadığı o kekik kokulu güzelim dağlar, yavaş yavaş karanlığa gömülüyordu. Ben onlara bakıp bakıp atları düşünüyordum gene; yamaçlardan ardıç kokuları, kuş cıvıltıları ve yeşilin yüzünde gözünde gezinen mavinin çeşitli tonlarıyla birlikte bir sel gibi akıp gelecek olan, sütbeyaz atları düşünüyordum. Onların, geceyi beyaz beyaz, köpük köpük ürperteceklerini... Sonra, büyülü titreşimlerden oluşmuş halkalar halinde gelip birdenbire beni aralarına alacaklarını, beyazın derinliklerine sarıp sarmalayacaklarını ve bütün insanlardan ayırıp ya da kurtarıp ya da bir şekilde koparıp, ta uzaklara, ama çok uzaklara götüreceklerini düşünüyordum... Rüzgârların bile erişemeyeceği kadar uzaklara...

Ama bütün bunlar, o anda odayı dolduran insanların elinden kurtaramıyordu beni; kasabalılar tahta merdiveni gıcırdatarak, öksüre tıksıra, tek tek gelip sedirlere, duvar diplerine ya da eşiklere sıralanıyorlardı. Gözlerinde öyle meraklı, öyle gizemli ve heyecanlı parıltılar vardı ki, gören onları büyük bir şamatayı ya da ne olduğu bilinmeyen, ama üzerinde çeşitli yorumlar yapılmış garip bir nesneyi seyretmeye geliyorlar sanırdı. Gene de, sessizdiler nedense; öylece geliyor, duruyor, oturuyor ve bakıyorlardı. Bir süre sonra, onlar kalkıp kafalarını önlerine eğerek düşünceli düşünceli kapıya yürüdüklerinde, avluya başka

bir kalabalık giriyordu. Gidenlerle gelenler, birbirlerine bir şey devretmenin gizliliği ve sakınımı içinde, orada, avlunun alacakaranlığında, gözucuyla selâmlaşıyorlardı. Birkaç dakika geçmeden sedirler yeniden doluyordu böylece, duvar diplerini delik çoraplı ayaklar, kurumuş eller, çatlamış dudaklar ve savruluşlarıyla insanı kırlara götürüp getiren acı ot kokulu peştemallar, yamalı pantolonlar, şalvarlar kaplıyordu. Kapı önlerinde mızıklayan ağızları yüzleri sümüğe batmış çocuklarsa, bir tokatla susturulup eşiklere oturtuluyordu. Hepsine ayrı ayn göz belertip ayrı ayrı tokat vurmak gerekmiyordu zaten, içlerinden biri tokatlanınca ötekilerin yanakları da kıpkırmızı oluyordu. Ardından da, kaş altından birbirlerine sessizce bakıp yan yana çöküyorlardı çocuklar, kafalarını eğiyorlar, içlerini çekiyorlar ve yüzyıllar önce oraya getirilip bırakılan taş heykeller gibi, hiç kımıldamadan öylece duruyorlardı. Sigaralarını, boyunlarını kısıp gözlerini yumarak bir düşü yaşıyormuşçasına içen aksakallı yaşlılar, uzun süredir bekleyen bir idam hükmünü onaylamış gibi, derin derin susuyorlardı böyle anlarda.

Sonra, havadan sudan söz ediliyordu önce. Herkesin benim işsizliğimi konuşmak için toplandığını biliyordum ama, söz bir türlü oraya gelmiyordu. Hatta, havada daireler çizip duran kasabalıların birbirine benzeyen el kol hareketleriyle rotalarını değiştirmek zorunda kalan sinekler bile, bu konunun uzağından uçuyordu. Derken, odanın havası, bitimleri başlangıçlarında noktalanan kısacık gülüşlerle ısıtılıyordu yavaş yavaş... Kim bilir kaçıncı kez konuşulan şeyler, ilk kez konuşuyor olmanın tadı ve heyecanıyla yeniden ortaya atılıyordu ardından da. Yaşlılar, birer sigara daha yakıp, kentlerde sürüp giden kargaşadan söz ediyorlardı sözgelimi, bu yangını körükleyen anarşist ruhlu gençlerden şöyle otuz kırk kadarının bir meydanda ipe çekilmesi gerektiğini, yoksa bu işle başa çıkmanın asla mümkün olamayacağını ileri sürüyorlardı. Kimse ürpermiyordu bu öneri karşısında, kafalarını eğip düşünüyorlar, belki de ipe çekilecek genç sayısını yetersiz bulup içlerinden biraz daha yükseltiyorlardı.

Ardından, belli bir sakınımla, işleyen bir yaradan söz edercesine, benim işsizliğime dönülüyordu gene; köşeleri el kol hareketleriyle törpülenen yumuşak sözcüklerle, benim, babamın minibüsü, kamyonu ve otomobili dururken kente gitmekte neden bu denli inat ettiğim tartışılıyordu. Yeni gelenler, gidenler hangi virgülde bırakmışlarsa oradan başlıyorlardı konuşmaya. Bir görevi, nöbetleşe sürdürüyorlardı sanki. Aynı inançla yetiştirilmiş, çoluklu çocuklu bir orduya benzetiyordum onları; saçları bile ağarmıştı kiminin, derileri buruşup sarkmıştı. Hatta, toprağa benziyorlardı

biraz da, çocukluğumda benim aşamadığım dağlara, kayalıklara ve badem ağaçlarının duruşlarına benziyorlardı. O kadar uzun ve dolambaçlı konuşuyor ve o kadar çok hikâye anlatıp o kadar ayrıntılı örnekler veriyorlardı ki, kimi zaman, onların elinden kurtulup işemeye gitmek yâ da bir köşeye çekilip iki lokma bir şey yemek mümkün olmuyordu.

Bu yüzden, kasabadaki ikinci günümüzde de gece yarısı yemiştik akşam yemeğini. Annem, bir yandan yer sofrasını hazırlayıp siniyi yerleştiriyor, bir yandan da babamın bana, onca kasabalının önünde, “Herkes gibi olamadın gitti!” demesine pek üzülmememi söylüyordu. Sonra, konu komşu akın akın gelip eve üşüştüğünde asla tasalı görünmemeli ve bir an için boş bulunup da ileri geri konuşmamalıydım. Gelenlerin yarısı bana üzüldüğü için geliyorsa, öteki yarısı, halime gülmeye geliyordu çünkü. Dert ortağı, kara gün dostu ya da sessiz sedasız birer komşu gibi görünmelerine karşın, aralarında birçok felaket tellalı vardı onların; yarın mahalleye çıkıp dile düşürürlerdi beni, ağızlarına sakız ederler, sonra da hayvani bir iştahla cak cuk çiğnerlerdi. Hatta, ortalığı velveleye verdikleri yetmiyormuş gibi, bire bin katarak hiç akla gelmeyecek şeyler uydururlardı.

Babam, hiçbir şey demiyordu o sırada anneme, susuyor, susuyor, susuyordu. Dilsiz bir seyirciydi o; insanı altüst eden feci bir trafik kazası geçirmiş de olayın etkisinden hâlâ kurtulamamış gibi, öylece bakıyordu. Belki de olacakları bekliyordu, bilmiyorum. Bildiğim şu ki, kasabanın erkenci horozları ötmeye başladığında, biz küçük, kahverengi benekli yer sofrasının çevresine oturmuş, tadına gecikmişlik sinen lokmalarımızı uzun çiğneyişlerle yutmaya çalışıyorduk. Babamın çiğneyişleri, yutkunuşlar ve duraksayışları, söze dökülmemiş acı birer düşünceydi sanki ve ben ne yaparsam yapayım, o anda onu izlemekten kendimi alamıyordum. Dahası, çene hareketlerine koşut olarak şakaklarında kabarıp inen damarların oynayışına, giderek daha dikkatli bakmaya başlamıştım.

Palabıyıklı dayım geldi o sırada; omuzlarında, yaz ortasında neden giydiği anlaşılamayan uçuk renkli, buruşuk bir pardösü vardı. Yakalarını çekiştire çekiştire duvarın dibine çöktü. Annemle babam, hiç değilse sofranın mübarek hat için birkaç lokma almasını söyledilerse de, dayım yerinden kıpırdamadı. Yanıt bile vermedi hatta, babamın sessizliğini yankılayan karanlık bir dağ gibi öylece sustu. O haliyle, uykusundan uyandırılmış yorgun bir savaşçıya benziyordu. Çenesini havaya dikip tavana baktı bir süre, sonra, birdenbire aklına gelmiş, hatta bunu yapmakta

çoktan gecikmiş gibi pardösüsünün iç cebinden bir bira şişesi çıkarıp lıkır lıkır içmeye başladı.

Şaşırmıştım.

Dayımı hiç böyle görmemiştim çünkü, içki kullanmazdı o... Gözlerim iri iri açılmış olmalıydı ki, annem ağzındaki lokmayı alelacele öteki yanağına aktararak, “îşte böyle Bedranım,” dedi boğuk bir sesle, “dayın su yerine her gün bira içiyor artık!”

Dayıma baktım, gülümsüyordu. O an hiçbir şey sormadım ona. Eve gelip giden kasabalıların gürültüsüyle körelen iştahım büsbütün kaybolmuştu. Kaşığı çatalı bir yana itip sofradan kalktım. Dayım, boşalan bira şişesini duvarın dibine yan yatırmış, bıyıklarını sıvazlıyordu. Daha sonra, birlikte dışarıya çıkıp karanlıkta, ağır adımlarla onun evine doğru yürümeye başladık. Bütün sokaklar, pencereler ve kapılar sessizdi; ben onun, o benim soluğumu duyuyordu.

“Bir derdin mi var?” diye sordum biraz yürüyünce. Durdu birden, bir an, yıllardır orada dikiliyormuş gibi geldi bana.

“Ne derdi?” dedi bulanık bir sesle. “Bira içmezdin?” dedim. Yüzünü dağlara çevirdi. O da bir yerlere kaçmak istiyordu sanki.

“Derdim falan yok yeğenim,” dedi, “inan, neden içtiğimi ben de bilmiyorum.”

Sesi perde perde, oldukça uzağa çekilmişti. “Ne zaman içmeye başladın?”

“Üç gün önce... Akşama doğruydu, nasıl oldu bilmiyorum canım sıkıldı birden. Hem de, çok fena sıkıldı. Ruhum beni terk etmişti sanki, şu dağları aşıp gitmişti. Bunu hisseder etmez, nasıl oldu da çarşıya gittim, nasıl oldu da Vehbi’nin köfteci dükkânına dalıp kendime bira ısmarladım, bilmiyorum. Kendime geldiğimde sarhoştum, zilzurna sarhoş...”

Kafam allak bullak olmuştu. Kentte dayımın yüzünü yüzümde hissedip biracıya gidişimle onun zilzurna sarhoş oluşunun aynı güne rastladığını düşünüyor ve bundan rahatsızlık duyuyordum. Belki de, hemen hemen aynı saatlerde, aynı hızla uzanmıştık bardaklara...

“Ben kente gidiyorum!” dedim dayıma. Hiç konuşmadı.

Kasabanın aşağısındaki ovaya doğru yürüdüm. Anayola çıkıp, gelip geçen otobüslerden birine binmeyi düşünüyordum. Karanlık çözülmemişti henüz; kimi zaman beni yolumdan çevirmek istercesine birdenbire ahlatlar dikiliyordu karşıma, kimi zaman da el yordamıyla yürürken, tarlaların ortasındaki köstebek yuvalarına tosluyor, bir ayağım çukura gömülünce

düşecek gibi oluyor, sonra toparlanıp kalkıyor ve aynı hızla tekrar yürüyordum. Ova köylerinden gelen köpek havlamalarını dinliyordum kimi de... Uzaklardan, çok uzaklardan otomobil ışıkları geçiyordu. Onlara ulaşmak hiç mümkün değildi sanki, beni oralarda bırakmayı tasarlıyorlarmış gibi ansızın kayboluyorlardı. Ter içinde kalmıştım. Bir yandan da dayımın yüzünü düşünüyordum, bıyıklarını, kaşlarını, biraya uzanışını; düşünmek istemediğim halde düşünüyordum. Hatta onun, babamın uzun yol şoförlüğü yaptığı yıllardaki yüzünü de anımsıyordum zaman zaman ve anımsadığım o yüzde babamı görüyordum; evden sık sık giden, ama seyrek gelen babamı...

Kentteki bodrum katına döndüğümde, akşamdı gene; kır bıyıklı kapıcı aynı sandalyede, aynı kayıtsızlıkla oturuyordu. Yanından acele adımlarla geçerken, bir haftadır nerelerdeydin koçum dercesine gözlerini devirip baktı ama, bir şey demedi. Yalnızca, merdiven basamaklarını inerken, varlığını bana bir kez daha anımsatmak istercesine kalın kalın öksürdü.

Kapıyı açıp eve girdiğimde, Turanla kıvırcık saçlı, salonda ateşli bir konuşmaya tutuşmuş, öfkeyle bağırıp çağırıyorlardı. Ne konuştuklarını anlamak mümkün değildi. Turan, abuk sabuk şeyler geveliyor gibi geldi bana, kıvırcık saçlı gülümsüyordu çünkü, ağzı kulaklarına kadar yayılmıştı. İsvan'sa, tavana kadar yükselen sigara dumanının içinde, başını duvara dayamış çömeldiği yerde uyukluyor, arada bir ötekiler sustuğunda ya da birisi daha yüksek sesle konuştuğunda da, göz kapaklarını kocaman iki kepenk yavaşlığıyla açıp yeniden kapatıyordu. Bu haliyle, konuşmanın seyrini yansıtan etten kemikten bir gösterge aletine benziyordu. Sessizliğini seviyordum onun, hatta yokluğumda benim , yerime de susmuş olabileceğini düşünüyordum. Bu nedenle, daha sıcak öptüm yanaklarından, kadınsı teninin ürpertilerini ürpertilerimle sorguladım bir süre... Bu arada, Turan kıvırcık saçlıyla tartışmayı bırakmış, kasabadan haberler soruyordu.

“Hiçbir şey anlattırma bana,” dedim ona. “Kasaba yerin dibine batsın!”

“Neden?” diye sordu İsvan.

Gözleri gözlerimdeydi. Onların bana yönelişinin tadını çıkarmak istercesine sustum bir süre, bile bile yanıt vermedim. “Nedeni...” dedim sonra. “Nedeni, orayı sevmiyorum!

Gittiğimde, şakaklarıma ağrılar saplandı. Hem gitsem de gitmesem de bir şey fark etmiyor artık; kasabalılara göre yelken kulaklı bir uyumsuzum ben.”

Başını salladı İsvan, gerçekten söylediklerimi dinliyor, benimle ilgilenip anlattıklarımdan bir şeyler çıkarıyor muydu bilmiyorum. Belki de laf olsun diye soru yöneltmişti bana, ardından da, görmesi gereken bir düşü kaçırmak üzereymiş gibi hemen gözlerini kapatıp gene uykuya dalmıştı. O ipeksi teninden buğular saça saça birkaç yüzyıl daha uyuyacaktı sanki, beni birkaç yüzyıl daha düşlerimle ve yalnızlığımla baş başa bırakacaktı. Gelgelelim, uyuyamadı. Turan'la kıvırcık saçlının çeneleri gece yarısına dek kapanmadı çünkü, hatta bir ara, ses sese süren tartışma, ansızın patlayıp şiddetli bir kavgaya bile dönüştü. Sonunda, kıvırcık saçlı, elindeki kitabı Turan'ın önüne öfkeyle fırlatıp ayağa kalktı, İsvan, gürültüyü işitir işitmez gözlerini açmış, korkuyla onlara bakıyordu. Oturduğum yerde ben de telaşlanmıştım doğrusu, kalbim hızlı hızlı çarpmaya başlamıştı. Kıvırcık saçlı, kısa ve düzenli adımlarla pencereyle duvar arasında gidip geliyor, bir yandan da Turan'a dönüp dönüp hâlâ önyargılarından kurtulamadığını söylüyordu. Gidip gelmekten vazgeçti sonra, köşeden bir battaniye alıp sürükleye sürükleye öteki odaya geçti. O salondan çıkınca, Turan da, Tanrı'nın dikkatini kıvırcık saçlının densizliğine çekmek istercesine ellerini havaya kaldırıp tavana baktı bir süre.

Olup bitenlerden hiçbir şey anlayamamıştım. Kalkıp tuvalete gittim. Bu bir kaçış mıydı, yoksa gerçekten çişim mi gelmişti bilmiyorum ama, uzun uzun işemiştim o gece... Sidiğim incecik bir şelale gibi, beyazlığın ortasındaki deliğin karanlığına şarıltıyla akıyordu. Uzun süre baktım ona kendime bakarcasına ve bakarken de, keşke bu arınmanın boyutu farklı olsaydı, diye düşündüm: Bedenime gözlerimden, kulaklarımdan ve derimden sinen ne varsa şû sidikle birlikte dışarı çıksaydı; dayım sözgelimi, babam, onlardan hazır olarak aldıklarım, sonra her şeyiyle kasaba, kasabayı kente bağlayan yollar ve kentteki karmaşa ve karmaşadaki abartı, karmaşadaki ikiyüzlülük, sonra işsizliğim, sonra içime yerleştirilmiş umutlanma güdüsü, sonra alışkanlıklarım, sonra uyumsuzluk korkum, düşlerim, beni eksilten sevinçlerim ve daha bir sürü şey... Dışarı çıksaydı.

Geriye ne kalırdı ki? Diyelim, anne şefkati kaldı varlığımın en incelmiş yerinde ve onu da işedim, babamın eve seyrek gelip sık gittiği yıllarda açılmış yaralarım vardı yüreğimde onları da işedim, bir kadın düşlüyordum anneme baktıkça onu da işedim, “Beni yaşata yaşata öldürüyorlar,” tümcesi uzun süredir dilimin altında yatıyordu onu da işedim, beynimde “insanlar çirkinliğin en güzel gülü” dizesi geziniyordu saçma saçma onu da işedim ve binlerce öpüşe ve dokunuşa tutunarak varılan noktada, ten ne denli sarhoş

olursa olsun kimse kimsenin olamıyor, ya da kimse kimseye kendini kendinden kurtarıp veremiyor diyordum, onu da işedim... Geriye ne kalırdı ki? Herhalde, miniminnacık, süt kokulu bir bebek olarak çıkardım tuvaletten; emekleye emekleye, acıkmış bir köpek eniği gibi, arındığım şeylere doğru giderdim gene... Ağzımı yaşamın memesine dayardım yani... Yaşamları bir zahireci dükkânına benzeyen insanların yaşamından yontardım yaşamımı, onların onaylanmış coşkularıyla evcil hayvansılıklarıyla gölgelenirdi kâğıtlara dökmeye bile kıyamadığım coşkularım, onların hesaplarıyla anılırdı yaşamayı düşlediğim hesapsızlıklar ve bir gün, kasıklarım zonklardı gene, bir tuvalet bulup alelacele işemeye başlardım. Burası, kentin göbeğindeki genel tuvaletlerden biri olurdu belki... Bir yandan işerken, bir yandan da duvarlardaki insanlık hallerini (Olcay ah Olcay... Gel ulan teskere gel!) okurdum. İnsanların iletişimsizliğini yani (benimle sevişmek isteyen saat ikide parkın önünde beklesin. / İnek herifin tekisin!)... insanların yalnızlığını (Büyük mü seninki? / Dar mı, dar? / Ne haber cicim? / Tuh ulan sizin TÜRKLÜĞÜNÜZE! / Kesin lan ŞEREFSİZLER!) okurdum bir de, insanların mahpusluğunu (Üçlü sevişme için dişi aranıyor! / Moskova'ya git lan ibne!) okurdum. Okurken de, gözlerimi sidiğime dikerdim gene ve işedikçe arınmanın mutluluğunu duyardım.

Sonra, beni yeniden arınmaların gelir geçer mutluluğuna kilitleyen yaşamın içine öfkeyle tükürmek isterdim. Kocaman bir kentin kocaman bir alanına sözgelimi; öğle sıcağında... Herkes fark edilemeyecek kadar büyük bir çemberin çevresinde yorgun atlar gibi dönüp dururken... Havada duygulardan, heveslerden, tutkulardan, alışkanlıklardan ve coşkulardan örülmüş renk renk kamçı sesleri... Ama, insanlar kamçılardan habersizler, hatta kamçıları kendilerinin savurduklarından da...

Fermuarımı kapattım. Salona döndüğümde, ışık söndürülmüştü. El yordamıyla yürüyüp perdeyi açtım, pırıl pırıl ay ışığı doldu içeriye. Turan'la İsvan, minderlerin üstüne kıvrılıp yatmışlardı. Üstlerinde geniş bir battaniye vardı. Yorganımı pencerenin dibine serip altına girdim. Öteki köşeden kulağıma Turan'la İsvan'ın fısıltıları geliyordu ama, ne dedikleri pek anlaşılmıyordu. İsvan'ın sesi de tenine benziyordu sanki, pürüzsüz ve inceydi; karanlıkta, ay ışığını dalgalandırarak ılık bir süt gibi akıyordu. O sütün tadına tutunup derin bir uykuya dalmak istiyordum ama bu mümkün değildi, babamın, “Herkes gibi olamadın gitti!” deyişi kulaklarımdan gitmiyordu. Çoğunluğunun bir işte çalıştığı, aynı dükkânlardan alışveriş

yapıp aynı yöntemlerle yediği, aynı şeyleri konuştuğu, çocuklar doğurduğu, sonra onların hep birlikte okula gittikleri, aynı renk giysilerle sınıflarını geçip mezun oldukları, ardından tabur tabur askeri birlikler oluşturdukları, aynı marşları aynı biçimde söyleyerek aynı koğuşlarda aynı kıvrılışlarla yattıkları ve bu edimlerle beraberlik ruhunu yakaladıklarını sandıkları, sonra bir bavul dolusu anıyla terhis olup eve döndükleri, anne babalarına hiç değişmeyen ve toplumun hazırladığı reddedilmez duygularla sarıldıkları, aynı yasalara uyarak evlendikleri, babalarından devraldıkları yöntemlerle seviştikleri ve babalarından boşalan iş kadrolarına kapılanınca dünyanın yarısını ele geçirmişçesine sevindikleri, sevinçlerini aynı yüz ışıltısıyla yansıttıkları ve tıpkı kendilerinden öncekiler gibi, gene çocuk doğurdukları ve onları besleyip büyütmeye başladıkları ve bütün bu olup bitenlere “dönüp duran paslı bir çember” diyecekken “akıp giden yaşam” adını verdikleri uyumsuz bir toplumda, yelken kulaklı bir uyumsuzdum ben. Kentte, gidebileceğim derli toplu arkadaş evleri dururken, dönüp dolaşıp bu üç öğrencinin karmaşık dünyasına gelişimin ve burada huzur buluşumun temelinde de bu gerçek yatıyordu belki.

Belli kurallara göre işliyor görünse de, hemen her şey karmaşıktı burada... Açlık son noktaya dayanıncaya dek ne yenileceği bilinmezdi sözgelimi, bu belirsizliğin tadı kimi zaman en güzel yemeklerinkinden daha hoş gelirdi bana. Üstelik, yemek saatlerinde, düzenli evlerdeki gibi mutfakla salon arasında bir tören havası esmez, herkes büyük bir şölene hazırlanırcasına bütün gücüyle yiyip içmeye yönelmezdi. Bir elde tabak taşınıyorsa ötekinde ya kitap ya gazete bulunur, bir göz kaşığın çatalın rotasını çiziyorsa bir göz bir derginin ya da defterin satırlarını tarardı. Sonra, yıllardır yerlerinden oynatılamayan kocaman ve ağır eşyalar, düzenli dolaplar, temiz çekmeceler, iki günde bir tozu alınan raflar, duvarların varlığını bir uçtan bir uca silip süpüren hantal vitrinler ve ışıltılı metal yığınları yoktu burada; her şey işlevinin bittiği yerde öylece bırakılıp bir dahaki kullanıma dek unutuluyordu. İnsanla eşya arasında her an kendini yineleyip duran ve silmek, yağlamak, açıp kapatmak ya da dokunmak gibi belli disiplinleri gerektiren bağlar bulunmuyordu yani; o bağlar insan istedikçe kuruluyor, bir süre sonra da, alınacak alınıp verilecek verildiğinde, koparılıp atılıyordu. Böylece, insan eliyle yaratılmış eşyalar canavarlaşarak insanı aşıp bir köşeye sıkıştırmaya çalışmıyor ve mekânı büsbütün ele geçirmenin şehvetiyle hızlı hızlı soluk alıp vermiyorlardı. Yumuşak tüylü, uysal birer kuzu gibiydiler; kimi zaman sessizce köşelerine çekilerek ya da

ortalıkta dolaşıyorlarsa bile renklerini ve biçimlerini gözden silerek, yürüyüşlere, bakışlara ve duruşlara yer açıyorlardı. Karşılarında, istediğiniz gibi yürüyüp istediğiniz gibi bakabiliyordunuz. Zaten, onların bu davranışları kayıtsız şartsız bir teslimiyet havası yayıyordu evin içine; öyle ki, insan yaşadığının farkına bir kez daha varabilmek için, uyuyan minibüs yolcularına benzeyen bu eşyalardan bazılarının, kendisine direnip karşı koymasını bekliyordu.

Belki de, eşyaların bu silik yaşamları yüzünden söze daha çok yer düşüyordu evde ve öğrencilerin konuşmaları, genişleye genişleye, o günkü olup bitenlerle yüzyıllar önce olmuş olanları da içine alarak, sabahlara dek sürüyordu. Onlara katılmıyordum gerçi, gene de dikkatle dinleyip ses tonlarındaki inancı, şüpheyi ve duygusallığı, özellikle de yaşlarının getirdiği uçarılıkları saptamaya çalışırken, birdenbire ben de bir şeyler söylüyormuşum hissine kapılıyordum. Ağzımı açtığım bile yoktu oysa... Konuşmanın seyrine göre ne zaman kendi kendime bir saptama yapsam ya da bir şeyi açıklamayı düşünsem, daha ben tümceleri beynimde düzenlemeden, Turanla İsvan, aklımdan geçenleri okumuşlarcasına aynı şeyleri söyleyiveriyorlardı. Şaşırıp kalıyordum oturduğum köşede. Kurmak üzere olduğum bir tümceyi, sözcüğü sözcüğüne onların ağzından işitmek irkiltiyordu beni, akıl almaz bir tedirginlikle gözlerimi çevirip ya da kafamı hafifçe kaldırıp yüzlerine bakıyordum uzun uzun. Beni benden almışlar da aralarında bölüşmüşler gibi, hızla eksilmeye başlıyordum. İnsanı insan eksiltir, diye düşünüyordum, nasıl çoğaltırsa... İçimden, ne kadar farklı amaçlara hizmet ediyor görünürse görünsün, bütün ilişkilerin temelinde bu gerçek yatıyor olmalı, diye geçiriyordum sonra; kimi gönüllü kimi gönülsüz, ya da farkında bile değilken, kimi de coşkuya ya da hırsa kapılarak birbirimizi eksiltiyoruz sürekli, birbirimizi çoğaltıyoruz.

Aklımdan geçenleri Turan'la İsvan'ın söyleyivermesine, uyumsuzluğumuzun uyumu gözüyle bakmıştım ilk günlerde. Zamanla uzaklaştım bu düşünceden, çünkü biliyordum ki, öğrenciler şimdilik ne denli dağınık yaşarlarsa yaşasınlar, bütün bunlara, gelecekte kavuşmayı umdukları bir uyum uğruna katlanıyorlardı. Banka müfettişliği, müsteşarlık, doktorluk, mühendislik ya da öğretim üyeliği gibi meslekî etiketlerin özlemini görüyordum üçünün de gözlerinde. Daha sonra da, kafalarına doldurulan verilere göre, şirin birer kız bulup evlenmeyi düşlüyorlardı hiç kuşkusuz... Mutlu bir yuvaları olacaktı. (Yuva ve mutluluk ne kadar birbirine yakışıyorsa, o kadar mutlu bir yuva! Mutluluklarının sınırsızlığı

yuvalarının sınırlarında yani; yani hoşgeldin canım'lar, güle güle'ler, sarılmalar halat gibi, bakmadan görmeler, işitmeden duymalar, kaşık sesleri yani, çatal sesleri, yemek saatlerinin kesinliği ve eşyaların, pazarların sonra, pazartesilerin ve sabahların kesinliği ve uykuların; ardından kestane patlatım törenleri, sünnetler, düğünler, koro halinde üzülmeler, çoğalma törenleri, koro halinde sevinmeler, tören kurallarını ayakta tutmalar sonra, ikide bir ikide bir kural koyma törenleri ve şefkatin köşe bucak arandığı saatler ve şefkatin sebil gibi ortalığa döküldüğü ve bir damla gözyaşının boğduğu ve bir sözcüğün bulandırdığı ve bir hıçkırığın kocaman bir soru işaretine dönüştürdüğü ve minicik bir kuşku kurdunun kemirdiği günler, sonra gelecek hesapları, yüzlerde gezdirilen ve arada bir, bir sözcükle ısıtılan gülümsemeler, sonra çoraplar, sonra ikilemler, ikilemsizlikler sonra, konuşma zorunluluğu, bu zorunluluğun doğurduğu içtenliksiz sesler, bu seslerin doğurduğu derin sessizlikler, bu sessizliklerin...)

Üçü de, bir ucu yuvalarına, bir ucu mesleklerine dayanan koskoca yaşamlarında sevilip sayılmak da istiyorlardı tabii, sevilip sayılmak neyse; temiz temiz giysilerle bir sürüden ayrılıp ötekine katılmak, mesleki saygınlıklarını koltuk değneği gibi kullanıp dolaşmak ve edinecekleri mülkleri de yanlarına alıp, yükselebildiklerince yükselmek istiyorlardı. (Yükselmek: Kendini aşağılarda saymanın ateşli hastalığı; insanın kendisi için doğurduğu son anne; bugünün tadını alıp götüren büyülü bir düş, ya da; yukarıya doğru alçalış...) Bu düşleri taşımıyor olsalar, ailelerinden kopup bunca uzağa gelmez ve bunca bulaşık dağına, duvar diplerinde yuvarlanan boş şarap şişelerine, gecikmiş akşam yemeklerine, uykusuzluklara, kirli çamaşırlara ve tozlu odalara boyun eğmezlerdi herhalde, her gün öldürülme korkusuyla üniversiteye gidip gelmezlerdi... Demek ki, düzenli, uyumlu ve güçlü olma istekleri, ölümü bile göze aldırıyordu onlara. Belki de ölümlerin birçoğu, bu denli eften püften şeyler için göze almıyordu ve hiç kuşkusuz bu öğrenciler, uyumun bir denetleme ve kabullenme olduğunu bilseler de, onun ilk aşamada bazı tatlar vermesine karşın, uzun erimde yaratıcısını yok edeceğini düşünmüyorlardı. Belki yıllar sonra, yaşamlarının herhangi bir noktasında, uyumun kemirip bitirdiği birer ölüye dönüştüklerinde de düşünmeyeceklerdi bunu; ya da içlerinden biri, sözgelimi İsvan, kendi kendini uyuma zorlayan biricik canlının insan olduğunu ve uyumun, insanın kendi kendine buyurabilmesini engellediğini fark edip aykırı davranışlar gösterecekti. Kendine yön verme gücünü yeniden kazanmaya çalışacaktı yani; çiçek saksılarıyla aynı odada yaşamanın temelinde yatan gerçeğe

doğru yaklaşacak, hayvanla insan birlikteliğinin gizini sezecek, insanların pencerelere yakın durma güdülerini ansızın anlayacaktı.

Bilemiyorum, bu varsayımlarım, belki de o günlerdeki iyimserliğimin bir sonucuydu. Çünkü, öğrenciler beyinlerini uyumlu bir geleceğe öylesine güçlü programlamışlardı ki, bacak aralarındaki yarı uykulu şişkinliklere, dipdiri tenlerine ve gençliklerine karşın, bedenlerini unutmuş gibiydiler. Gerçi, beden dediğimiz sinsi hayvan kendini hiçbir zaman unutturmazdı; an gelir, en umulmadık yerde ve zamanda en deli tepmişlerle varlığını anımsatıp kendi kendine yetmediğini farklı farklı biçimlerde ortaya koyardı. Kimi zaman, ne yapılırsa yapılsın önüne bile geçilemezdi onun, yalnızca peşine takılınır ve sürüklenip gidilirdi. Bu sürükleniş, onu ele geçirmenin başka bir yoluydu belki, ona egemen olmanın, onun görüntüsüne sığınarak dışımızdaki görüntülere katlanabilmenin ve onun devinimleriyle devinmenin vazgeçilmez koşuluydu.

Gene de, bu gençlerin bedenlerine egemen olmaya (ya da olmamaya) hiç vakitleri yoktu; elleri yalnızca kitap ve ekmek tutmak içindi; gözleri, tenleri, dudakları ve bacaklarının arasındaki şişkinlikleri, günlük yaşamlarını sürdürmeye yarayan bıçak gibi, çatal, kaşık, ayakkabı gibi şeylerdi. Onlar kadar önemli bile değildiler hatta; en azından bir kaşık ağza, tabağa ya da tencereye girip çıkarak, bir şeyler taşıyarak ya da sofranın bir köşesinde yer alıp tabakların anlamını koyulaştırarak önceden tasarlanan işlevlerini yerine getirebiliyordu. Oysa öğrencilerin taşıdığı üç ağız, burukça gülümsemenin, konuşmanın, yiyip içmenin, sessizliği dantel dantel örüp genişletmenin ve bulundukları yüze alışılagelmiş görüntüsünü vermenin ötesine geçemiyordu. Başka bir ağzın alevini yutmak ya da başka bir ağza kendi alevlerini bırakmak için kullanılmıyorlardı sözgelimi, başka bir bedenin coğrafyasında kendi ıssızlıklarını çoğaltan pembe yamaçlara, karanlık uçurumlara ve ten fısıltısıyla dalgalanan uçsuz bucaksız düzlüklere, hiçbir zaman terli atlar gibi başıboş bırakılmıyorlardı.

Bir köşeye çekilip öğrencilere, hiçbir söze karışmayan, ama her şeyi kendi iç sesiyle ölçüp biçen bir tiyatro seyircisi rahatlığıyla bakarken, onların cinselliğe bu denli uzak oluşuna kimi zaman şaşırıyordum. Ders kitaplarının arasına, yataklarının altına, çoğunlukla da banyo kazanının çevresine bırakılan boş kutuların içine gizledikleri üç beş erotik dergiyle baş başa kaldıkları kısacık sürelerle sınırlıydı cinsellikleri... O sürelerin dışında yoktular sanki, hiç mi hiç yoktular. Var olsalar da, fark edemedikleri binlerce kuralla örtülüydüler. Meme uçlarıyla incecik kumaşları nokta nokta

kabartan, oturup kalkarken eteklerinin altından bembeyaz aydınlıklar saçan ya da daracık pantolonlar giyerek kasıklarındaki eğimin derinleştiği yerde insana soluk alıp veriyormuş sanısını veren iki dudak taşıyan kız öğrenciler kimi zaman eve gelseler de, kimse aldırmıyordu onlara. Hatta, bu kızların devrim türküleri eşliğinde demledikleri çaylar salona getirilip tek tek dağıtıldığında, kimse bardakların rengindeki cinselliği çağrışım yoluyla kavrayamıyordu. Kızların aybaşı kanamaları, hiç fark edilmeden, bardak bardak içiliyordu böylece; ya da bakireliğin ölüm şerbeti çay kılığında yavaş yavaş yudumlanıyordu. Birbirlerine “bacım” ya da “arkadaşım” diye seslenen bu gençlerin, kentteki olaylar, yeni dağıtılmış bildiriler ve dergiler üstüne konuşacak o kadar çok şeyleri vardı ki, başka bedenler bir yana, kendi bedenlerini bile görmeleri mümkün değildi.

Her şeyden önce, tutarlı bir kişilik kazanmaya çalışıyorlardı. Birbirlerinin söylediklerini reddetmeler, bu reddedişlere kılıf aramalar, sözcüklerin anlamını sağa sola çekiştirmeler, farkında değilmişçesine konuyu saptırmalar, savunmalar, anımsatmalar ve toplumsal kavgada önderlik etmiş kimi insanları örnek almalar, örnek göstermeler, susmalar ve birbirlerinin bedenlerini görmezlikten gelmeler, hep o tutarlı kişiliğe ulaşabilmek içindi. Her yol, yaşamın biricik anahtarı sanılan, öteki insanlar arasında bize yer açtığını düşündüğümüz ve tenimizin dışında ne varsa onlarla ilişki kurup uyum sağlamamıza yaradığını kabullendiğimiz o tutarlı kişilik kavramına doğru uzanıyordu. Ama ben, ağzımı açıp, tutarlı olmanın da bir tür gericilik sayılacağını söyleyemiyordum onlara. Dilimin ucuna biriken bir yığın sözcükle, yüzlerine öylece bakakalıyordum. Ne olduğunu bilmediğim bir şey (belki de tutarlı olamayışımın bende yarattığı korku) ellerimi, ayaklarımı ve dilimi iplerle, zincirlerle sımsıkı bağlıyordu.

O gece, yorganı omuzlarıma kadar çekip ay ışığının tavandaki güzelliğini izlerken hep bunları düşünmüştüm. Sabahın ilk gürültülerini işittiğimde, Turan’la İsvan’ın fısıltıları hâlâ sürüyordu.

Birlikte bir düşü yaşıyorlardı sanki, beni kıskandırmak için...

6

Dün, aylardır ortalıkta görünmeyen Turan ziyaretime geldi. Akşamdı ve karım, bok kokusu çıksın diye pencereleri sonuna kadar açmıştı gene. Mutfakta bir şeyler pişiriyordu sanırım, salondaki radyonun sesine fasulye kokuları karışıyordu. işte o sırada çaldı kapının zili, az sonra da, yaklaşan öksürük seslerinden, gelenin Turan olduğunu anladım. Radyodaki “Beraber ve Solo Şarkılar”ın içinden geçti öksürükler, hatta geçmişe, bodrum katındaki o dağınık günlere bile gidip geldiler bir ara. Sonra, sesinin ardından Turan girdi içeri, gülümseyerek kucağındaki paketle birlikte başucuma oturdu ve birkaç kez, serçeparmağının ucuyla gözlüğünü düzeltti. Hâlâ gülümsüyordu, bir şey saklıyordu sanki, o şeyin ne olduğunu merak edip bilemeyişimizden gizli bir tat alıyordu. Dizlerinin üstündeki paket, o gülümsedikçe büyüyüp devleşmişti. Kim bilir kaç saat öylece, hiç konuşmadan oturduk; o oturdu daha doğrusu, ben yatakta boylu boyunca yatıyordum, kimi zaman bakışıyor, gülümsüyor, kimi de düşüncelere dalıp sessizce iç geçiriyorduk. Sonunda, Turan, kucağındaki paketin arkasında küçücük kalmıştı. Öyle ki, bütün varlığı gülümseyen bir ağızla parlayan iki gözlük camından ibaretti.

“Evlilik yıl dönümünüzü kutluyorum!” dedi birden. Buz gibi bir sessizlik kapladı odayı.

Ortaya top mermisi düşmüş gibi karımla göz göze geldik hemen, sonra burukça, evliliğimizin ilk günlerine hüzünlü bir mesaj gönderircesine gülümsemeye çalıştık. Turan, nereden bulduysa o sırada üç kadeh bulmuş ve kucağındaki paketi açıp kırmızı kurdelelerle süslü kocaman bir şarap şişesi çıkarmıştı. Mutluluk üstüne birtakım sözler de söylüyordu belki, işitiyordum ama hiç anlamıyor, anlayamıyordum. O sırada, üçümüzün bir sahnede olduğunu düşünüyordum; birdenbire bir ışık sıkılmıştı da sanki üstümüze, artık hiçbir yere kaçamıyorduk. Görülmek ya da görüldüğünü bilmek, insanı olduğu yere çiviliyordu. Önümüzde şöyle yeryüzü genişliğinde, uçsuz bucaksız bir salon olmalıydı. Gerçi bizi seyredenleri o anda göremiyorduk ama, varlıklarının içimize yansıdığını duyuyorduk; soluk alıp verişlerinin birer özetiydi soluk alıp verişlerimiz, sesleri vardı sesimizde ve sessizliğimizde, sonra bakışlarının ağırlığı bakışlarımızda, tenlerinin titreşimleri tenimizdeydi. Çok eskiden karşılaşmıştık belki

onlarla, bakışmış, dokunmuş, selamlaşmış, dövüşmüş, aynı otobüslere binmiş, aynı dükkânlara girip çıkmış, hatta tanışmış ve sevişmiştik. İçimizdeydiler şimdi, büyük bir kalabalık halinde, uğul uğul devinip duruyorlardı... Seyircisini belleğinde taşıyan birer oyuncu olduğumuz için, biz de, bir türlü terk edemiyorduk sahneyi. Gene de, hiçbir yere kaçamayışımızın nedenini üstümüze sıkılan ışıkta buluyor ve oynadığımız oyunu tuhaf hareketlerle gönülsüzce sürdürüyorduk. Gönülsüz sürdürümlerde gerçeğin kendisini kullanmaktan korkuyorduk yani, onun yerine, başka bir dayanak buluyorduk. Belki de bu tavrımız, gönülsüzlüğe gönüllü oluşumuzu kendimizden gizlemenin biricik yoluydu.

Görünüşe bakılırsa, üçümüz de kendimizi oynuyorduk o gün. Akşamın ışıkları da yardım ediyordu buna, karanlıkları, yansımaları ve kırılıp dökülen çizgileri de yardım ediyordu. Hatta, eşyalar bile ucundan kıyısından oyuna katılmış gibiydiler; en azından, oyuncuların geçmişini yansıtıyorlardı eskimişliklerinden, sessizlikleriyle sessizliğimizi görüntüleri kadar genişletiyor, ya da varlıklarıyla bakışlarımızı onaylayarak bulunduğumuz mekâna tutunmamızı ve giderek oraya uyum göstermemizi sağlıyorlardı. Seyircilerdense, çıt çıkmıyordu; bizim kendi kendimizi oynayışımızdan memnun olmalıydılar. Oysa, ben kesinlikle kendimizi oynadığımıza inanmıyordum, olsa olsa o anda seyircileri canlandırıyor olabilirdik biz; onların özlediği kılıklara girip onların düşlerini yumuşatıyor, onların gizli kalmış tutkularını okşuyor ve onların kabul ettikleri davranışların doğruluğunu bir kez daha onaylayıp kabul ediyor olabilirdik. Yoksa, başkasını seyretmeye bu kadar kolay katlanamazlardı; karşılarına gerçek karakterlerimizle çıkabilseydik taşa tutarlardı bizi, sebzeye, meyveye, gazoz şişesine ve leblebiye tutarlardı. Korkuya tutarlardı ya da, telaşa, kıskançlığa ve şüpheye tutarlardı...

Bütün bunlar, Turan'ın umurunda değildi tabii; kendini oynadığından emin olmanın verdiği güvenle sürekli konuşuyor, bana ayağa kalkabilme cesareti vermek için dönüp dolaşıp geçmişteki birlikteliğimizi anlatıyordu. Gene de, onca şeyi anlatmasına, yılların tozları arasında gezinmesine, birtakım olaylara değinmesine karşın, İsvan'dan hiç söz etmedi... Karım arada bir odadan çıktığında, onun yokluğunu fırsat bilip İsvan'ı anmaya birkaç kez niyetlendim ama, buna ben de cesaret edemedim. Böylece, o kadın tenli yokluk, Turan'la benim aramdaki boşlukta bir kez daha yok olmuş gibi oldu.

Oysa özlemiştim onu, kirpiklerinin kıvrılışını, bakışlarının sekişini, teninin fısıltısını, en çok da duvar diplerine çömelip kendi sessizliğine gömülüşünü özlemiştim. Burcu burcu tütüyordu burnumda, hep tütecekti, tütmeliydi. Belki Turan da özlemişti İsvan'ı, ama ya beni üzmekten korktuğu ya da karımın işitmesinden çekindiği için konuşmuyordu. Aklı fikri kasabadaydı; bir yandan şarabını yudumlayıp gözlüğünü düzeltirken, bir yandan da bütün çocuksuluğuyla çocukluğumuzu yaşatmaya çalışıyor, üzüm bağlarının buğulu serinliğinde geziniyor, kağnı gıcırtılarından şimdiki aklıyla bazı anlamlar çıkarıyor ya da durup durup Mehmet Ali'nin inleyen toprak testileriyle emekli postacının masal kitaplarından söz ediyordu.

Derken, beni muayene etmek istediğini söyleyip yorganı açtı ve belime doktor gözüyle uzun uzun baktı. Yüzümü yastığa gömmüş, onun parmaklarının omurgamın üzerinde gezinişini, bel kaslarımı hafifçe bastırıp yoklayışlarını dinliyordum.

"Hiç ayağa kalkmayı denedin mi?" diye sordu. "Hayır," dedim.

O sırada, karım sessizce yaklaştı yanıma. Baktım bana bakıyor, gözlerimi kapattım hemen.

"Denemelisin," dedi Turan. "Ben bu konuda ilk günlerdeki kadar umutsuz değilim. Her şey sana bağlı, başarabilirsin." Yanıt vermedim.

Bütün dikkatimi toplamış, soluk alıp verişlerimi dinliyordum. Karım kollarımdan tutup yüzümü yukarı çevirince, gözlerimi açtım. Turan ayakucuma oturmuş, gözlüklerinin arkasından dikkatle bana bakıyordu. Sonra, gözlüğünün camları giderek büyümeye başladı, alnı genişledi, dudakları dev dudağı gibi sarktı ve burnu, inanılmayacak bir biçimde uzadı. Gördüklerim bir düştü kuşkusuz, dört duvar arasında bunalan beynim bana oyun oynuyordu. Turan da bu oyunun bir parçasıydı artık, beni kollarımdan yakalamış, kendine doğru asılıyordu. Onun bir düşü yaşadığımızı anlamasını istemiyordum, bu yüzden; "Gerçekten ayağa mı kaldıracaksın beni?" diye sordum. Ama o yanıt vermedi. Gülümsüyordu. Soruyu seslendirmemiştim de sanki, yalnızca düşünmüştüm.

Derken, Turan birdenbire silindi gözlerimin önünden. Gülümseyişinin burukluğundan ve gözlüğünün parıltılarından küçücük bir ışıltı bile kalmadı belleğimde... Karşımda, o inanılmaz duruluğuyla İsvan vardı. Dudakları sessizdi İsvan'ın, teni sessiz, alnı sessiz, hatta gözleri sessizdi; ama bütün bu sessizlikler güvenle bakıyordu bana, güvenini gülüşlere sarıp sarmalamadan, umudunu abartmadan, inancını iğreti ifadelerin gerisine gizlemeden bakıyordu. İşte o sırada, bir mucize gerçekleşti! Nasıl olmuşsa

olmuş, sırtım yataktan bir karış havalanmıştı; sonra bir karış daha havalandı ve İsvan ellerimi yavaş yavaş bıraktı. Yatağın ortasında, hiçbir şeye tutunmadan, rahatça oturabiliyordum.

Yüzündeki sevinci görebilmek için o anda hemen gözlerimi Karıma çevirdim ama, o, yüzünü ekşiterek bakıyordu bana. Dağların ardından bakıyordu, tüllerin, buzlu camların, dumanların ve sislerin ardından bakıyordu. Hiç kuşkum yoktu artık, böyle uzak uzak durup gitmeye hazırlıyordu kendini. Evet, gidecekti. Bu evde onu sürekli dışarıya iten bir şeyler vardı, dışarıda da elinden eteğinden çeken güzellikler olmalıydı. Evimizdeki çirkinliklerle beslenen güzellikler... Ama, insan güzelliğin karşısında onun hangi çirkinlikten doğduğunu düşünmezdi ki, düşünse, güzelliğin büyüsü bozulurdu zaten. Karım kim bilir nasıl dayanıyordu onca güzelliğin çağrısına, nasıl direniyordu büyüsüne ve nasıl eksiliyordu direndikçe, nasıl yıpranıyor, nasıl allak bullak oluyordu?

Sabahları işe koşarken, otobüs durağına varıncaya dek hiçbir şeyi doğru dürüst göremiyordu belki; işçilerden memurlara, arabalara, seslere ve dükkânlarını açmaya çalan esnaftan kaldırımların yalnızlığına kadar her şey, uykulu yüzüyle telaşlı adımlarının karanlığında kalıyordu. Durağa vardığındaysa, gözleri mutlaka bir güzelliğe takılıyordu. Belki de kalabalığın ortasında beklerken, o güzelliğe birkaç dakika daha yakın olabilmek ve belleğindeki çirkinliklerle üşüyen ruhunu birazcık olsun ısıtabilmek için, otobüsün gecikmesini diliyordu içinden.

O güzellik, her gün aynı saatte karşılaştığı, ama her gün ayrı ayrı düşlere sürgün ettiği bir erkektir sözgelimi; eli kolu sağlamdır, Rasim’e benziyordur biraz ve tıraşı taze, gömleği temizdir. Uzaktır bir de ve uzaklığı neden yakın olunamayacağını düşündürüyordur insana, nasıl yakın olunacağını, ne zaman yakın olunacağını ve yakın olunursa, acaba nasıl olacağını düşündürüyordur. Bu soruların hepsi birleşip bir gize dönüşüyordur sonra; giz yakışıyordur erkeğe (giz hep uzaklığa yakışır çünkü), erkek de gize elbet ve bir büyü, biz ona büyü desek de demesek de, giderek yayılıyordur ortalığa... Bu sırada erkeğin bileğindeki altın saat, acaba gerçekten altın mıdır sorusunun yanıtsızlığıyla büsbütün altınlaşarak, otobüsün gecikmesini bile güzelleştiriyordur. Susuyordur erkek; dilinin hünerini ve işlevini üzerindeki giysilere devretmiştir de sanki, ceketi konuşuyordur insanlarla, bakanlarla ayakkabıları, ilgilenenlerle kravatı konuşuyordur. Bileğinden, kravat iğnesinin yanıp sönüşünden, bembeyaz dişlerinden ve gözlerinden yansıyan ne denli parıltı varsa, Karıma doğru akıyordur sonra... Arsızca bir

akıştır bu, ele geçirme eğilimlidir, dursuz duraksızdır. Karım direniyordur bir süre, etten kemikten bir kale gibi bütün kapılarını kapatıp, dahası sımsıkı sürgüleyip direniyordur; direnmesi gerektiğini düşünüyordur bir yandan, öte yandan, direnmemesi gerektiğini düşünmek istiyordur ve giderek karmakarışık oluyordur kafası; karmaşanın hükmettiği her şey gibi zayıflıyordur yani... Artık, zayıflığının kölesi olacaktır bundan böyle, onun içinde debelenip duracak, dışına çıkarsa da onun eliyle güdülecektir. Biraz sonra, o erkeğe gözucuyla bakarken yakalayacaktır kendini sözgelimi; onun duruşunda, kol kola gezmelerin, dokunmaların, öpüşmelerin yavaş yavaş biriktiğini sezecektir. Duraktaki dişi sayısı kadar biriktiğini... Sonra, birdenbire beni anımsayacaktır; yatağa çivilenmiş beni; kolları ve başı oynayan, ama beli kıpırdamayan ve bok kokuları içinden sapsarı bakan beni... Ben de ona bakarım herhalde buradan, hiçbir şey söylemeyecekmiş gibi bakarım. Ama, karım benim ağzımda bir tümcenin acı acı paslandığını sanır. İşte o sırada, bir şey düşer otobüs durağındaki tahta kanepenin dibine. Bir çakmaktır belki bu, Karım eğilse alabilecek, tozunu toprağını üfleyip çantasına koyabilecektir ama, eğilmez. Çünkü ne düşürdüğünü görmemiştir. Üstelik yaşam, geçip giden zaman, durağa yaklaşan otobüs, itişip kakışan insan, ses ve telaş kılığına girerek, görünmez bir ağız hamlesiyle yiyip yutmuştur çakmağı. Kim bilir kaç saat sonra, karım işyerinde sigara yakmaya kalkıştığında, alay edercesine bir çakmak görüntüsü uzatacaktır ona; belleğin tozlarına batmış, titrek bir çakmak görüntüsü...

Akşamları kaset satıcıları, havlucular, konfeksiyoncular, iplikçiler, örgücüler ve çeyizcilerle dolu işhanının ıslak merdivenlerini inip çiçekçilerin önüne geldiğindeyse, şarkı yüklü bir otomobil geçiyordur Karımın yanından. Şarkıların içinden dal gibi kız kahkahaları dökülüyordur caddeye, dal gibi erkek kahkahaları, belki biraz da içki kokusu, biraz da pipo dumanı belki kakao kokan. Duruyordur Karım, çiçeklerle şarkı sözlerinin arasında, kıpırdamadan duruyordur. Yürümeye kalkarsa, ya çiçeklere kaptıracaktır kendini, ya şarkılara... Tek kurtuluş kendi içine doğru kaçmaktır artık; en kolay yol yani ve en çetin. Dönüyordur hızla, koşa koşa içinin kapılarına vardığında benimle karşılaşıyordur gene, beni görüyordur. Kapıların arkasında çürük bir gölge; yatakta, ona bakıyor... Düşmanca bakıyor yattığı yerden, suçlayarak bakıyor, kıskanarak, severek, sonra gene kıskanarak, gene severek bakıyor... Dilenerek bakıyor hatta, bakmak istemeyerek bakıyor ve öldürmek isteyerek, öldürmek isteyerek, öldürmek isteyerek bakıyor. Sonra da, ölmek isteyerek bakacaktır belki

ama, Karım ürperiyordur birden ve yere gene bir şey düşürüyordur. Mendil hafifliğinde ve sessiz... Karım daha neyi düşürdüğünü fark edip eksikliğini tastamam yaşayamadan, bu kez bir dondurmacının önüne getirmiştir onu ayakları... Kimi zaman ayaklarımız, istemediğimiz yerlere götürür bizi; istediğimiz yerlere yani, çok önceden isteyip de kendi kendimizi engellediğimiz yerlere. Çiçekçinin birkaç dükkân ötesindeki dondurmacıda, tezgâhın başında, allı yeşilli efe giysilerine bürünmüş bir adam duruyordur; belinde küflü bir kılıç, kuşağının arasında çakaralmaz bir tabanca... Kaymaksı sesiyle caddeden gelip geçenleri çağırıyordur adam. Dilinde maniler vardır; burma bıyıkların gölgesiyle süslenen maniler; dilinde türküler vardır, kartal bir burunla gagalanan; ve tekerlemeler vardır dilinde adamın içindeki çocuk kadar tatlı; ve kepçelediği dondurmayı sakız gibi uzatıyordur adam, mani gibi, türkü gibi, tekerleme gibi uzatıyordur.. İnsanlar birbirlerinin ayaklarını çiğneyerek, bir yandan da hep birlikte homurdanarak, efenin görüntüsünden yansıyan imgelere doğru koşuyorlardır nereye koştuklarını bilmeden. Belleklerinde kopuk kopuk efe hikâyeleri, roman sayfalarından çıkıp gelen atlar, şiirlere yaslanan dumanlı dağlar ya da bir filmin sonunda, mavzerine sarılıp yokuş aşağı koşan, yalnız, yapayalnız bir efe, rüzgârda uçuşan cepkeni, hışırdayan çalılıklar ve aşağılarda, çok aşağılarda kınalı bir gelin... Herkes belleğindeki görüntülere doğru mu gidiyor, içlerinde gezdirdikleri çocuğa doğru mu, belli değildir. Külahlar uçuşuyordur havada; uçuşan eller uçamayan insanlar için, uçuşan külahları kapmaya çalışıyordur. Kakaolu, çilekli, muzlu, portakallı, limonlu... Bir de çanlar vardır tezgâhın üstünde; yan yana dizilmişlerdir, kıpırdamasalar da sesleri işitiliyordur sanki; koyun sürüleri, yorgun deve katarları ve çadırlarla dolu bir yayla kokusunu saklıyorlardır ısrarlı çekiç darbeleriyle nakışlanmış bakır tenlerinde...

Karımsa, hâlâ yürüyordur dondurmacı dükkânının önünde; cadde boydan boya dondurmacı dükkânıdır artık, ne yapsa, ne etse bir türlü geçip gidemiyordur. İnsanlar kafalarını kurcalayan şeylerin önünden, bir şey bırakmadan ya da almadan geçip gidemezler çünkü. Belki de, karımın canı bir külah dondurma çekmiştir o sırada. Gidip alabilecektir almasına, ama bunu kendisi için bir başkası yapsın istiyordur. Beni düşünüyordur gene, ya da otobüs durağındaki o erkeği... Belleğinde ikimiz de canlanıyoruzdur yavaş yavaş; aslında ikimizin de ölmesini istiyordur o ama, biz, doğamız gereği, bunu umursamıyoruzdur. Sonra aynı anda, ikimiz de tezgâha koşuyoruzdur! Ben öyle sanıyorum ya da, koşamıyorum oysa ve yataktayım

ve bakıyorum yalnızca, yalnızca bakıyorum... Yalnızca bakmanın ne demek olduğunu yaşıyorum bütün boyutlarıyla, bütün boyutların bakmakla ne olduğunu yaşıyorum. Ben bakarken, zaman geçiyor üstümden; küçücük bir direnişimle bile karşılaşmadan, kolayca geçiyor; süt akışkanlığıyla, yağ kıvamıyla ve sular gibi her şeyi yansıtarak gürültüyle geçiyor... Bu arada, öteki erkek, elinde iki külah dondurmayla dönüp geliyor Karımın yanına ve birini ona uzatıyor. O anda, rahatça alıp verebilsinler diye varlığımı silmeye çalışıyorum bodrum katındaki öğrenci evinde yaşayan eşyalar gibi, gözlerimi efe giysilerinin içindeki adama çeviriyorum sözgelimi; çünkü, birbirlerinin beğenilerini kollayarak giyinen bir yığın insanın arasında en farklı olanı o... Belindeki çakaralmaz tabancanın tahta işlemeli kabzasına, yavaşça dokunuyorum bakışlarımla. Hesapsız bir dokunuş bu, başka bir şeyden kaçmanın sıradan sonucu. Kendimizi kendimizden uzaklaştırmak için, çoğunlukla ilgisiz bir sese ya da görüntüye tutunup kaldığımız sıkıntılı anlardan herhangi biri yani... Ama bir süre sonra, bu hesapsız dokunuş, kendi sınırlarını zorlamaya başlıyor. Bakışlarım kabzada gezinirken başka şeyler düşünmekten vazgeçip bir noktada yoğunlaşmaya başlıyorum. Tahta işlemelerin kıvrımlarında, bakışlarımın sıcaklığına karışan başka bir sıcaklık fark ediyorum ansızın. Sıcaklık tetiğe doğru ilerleyip kollara ayrılıyor sonra; bir kol horozun küfüne doğru yürürken, bir kol sessizliğini kuşağın arasına kusan namluya doğru uzanıyor. Belki yüzyıllar önce dağlarda müfrezelerle vuruşan bir eşkıyanın ellerinden kalmıştır bu sıcaklık, diye düşünmek istesem de düşünemiyorum. Tanıdık geliyor bana çünkü, o sıcaklığı bir yerlerden anımsıyorum ben. Ürperiyorum birden ve ürperişimle birlikte anlıyorum, korkularına sürtüne sürtüne bilenen o ipince sezgimle anlıyorum; karımın sıcaklığı bu! Minik dil darbeleriyle dondurmasını yalarken, o da tabancaya dikmiş gözlerini... Bakışlarımız bir ölüm anahtarında buluşmuş. “Biraz daha gayret, biraz daha!”

Dondurma tezgâhındaki efe İsvan’a dönüştü birden, İsvan aceleyle Turan’ın kılığına girdi. Karım başucumda, ayaktaydı. Dondurma külahı falan yoktu elinde, gözlerini yüzüme dikmiş, öylece bakıyordu. Turan’sa, kollarımı tutuyordu hâlâ ve asıldıkça asılıyordu.

“Yoruldum,” dedim ona.

Başımı yavaşça yastığa bıraktı. Gözlerim dolu dolu olmuştu. Nedense, babamı düşünüyordum o sırada; upuzun boyu, ak sakalı ve kambur beliyle, yol kenarına devrilmiş yüzlerce kamyonun, otomobilin ve minibüsün

arasında, yapacağı hiçbir şey yokmuş gibi büyük bir umarsızlıkla yürüyordu.

Annemse, görünürde yoktu; uzaklarda, çok uzaklarda bir yerde, gözyaşları içinde babamı bekliyor olmalıydı.

7

Bodrum katından kıvırcık saçlıyla birlikte çıkmıştık o gün. Polis otomobillerinin durup dinlenmeden gelip gittiği, sakınımlı ve sessiz insanlarla dolu upuzun caddelerden geçmiş; alınlarından zincirli taslar sarkan çeşmelerin susuzluğuyla yoksullaşan taş döşeli sokaklara dalmış ve hiç konuşmadan, iki dilsiz gölge gibi saatlerce yürümüştük. Seyyar satıcılar geçmişti yanımızdan, teneke yüklü at arabaları, yosun tutmuş duvarlar, yıkıldı yıkılacak kapılar, iğde kokularına yaslanan tahta çitler, çocuk yüzleri ve çocuk yüzlerinde gezinen hayal meyal bisikletler geçmişti. Sonra, kendini caddenin kalabalığına hazırlayan yırtık pırtık bir dilenci, ardından eteğindeki çocuklarla mor bakışlı bir kadın, ardından yusyuvarlak gözleriyle bir simitçi, derken peşindeki yalnızlığıyla bir delikanlı ve ikinci, üçüncü katlardan eğilip eğilip aşağıdaki kapıların çıngıraklarını gözetleyen ahşapları çürümüş pencereler geçmişti.

Sonunda, iki yanı akasyalarla kaplı küçücük bir sokakta, sac levhalar, çerçeveler, boya kutuları, alçı torbaları, plastik kalıplar ve bembeyaz heykelciklerle dolu bir dükkânda bulmuştuk kendimizi. Kapının solundaki masada, yalnızca kırışıklıklardan oluşmuş, bulanık bir adam oturuyordu. İstemeye istemeye gülümsemeye çalıştı bizi görünce. Pek beceremedi ama, bu uğurda çabalaması, ticarî gerekleri yerine getirmiş olmanın rahatlığını hemencecik yaydı yüzüne... Çay ısmarladı sonra. Tiner kokulu, kocaman elleri masanın üzerindeydi. Bütün dünyayı elinde tutuyormuş da az önce hemen hemen her şeyi yitirmiş gibi, inanılmaz bir boşluk vardı parmaklarının çevresinde. Belki de bu yüzden, elindeki çay kaşığı zangır zangır titriyor, o boşluğun içine, çın çın ötüp birbirine karışan bulanık şıkırtılar yayıyordu.

Uzun ve sıkıcı bir bekleyişten sonra, kıvırcık saçlıyla konuşmaya başladılar. Şimdi bile neler dediklerini anımsamıyorum. Zaten, o gün orada sessiz sedasız oturup olacakları beklerken, birbirlerinden oldukça farklı dünyalarda yaşayan bu insanların onca zaman nasıl konuşabildiklerini de anlayamamıştım. Belki de bu yüzden, sürekli masanın üzerinde duran külüstür radyoya dikmiştim gözlerimi. Adam, arada bir konuşmayı bırakıp bakım isteyen bir çocuk gibi onunla ilgileniyor, kimi zaman da dükkânın dip köşesindeki çalışanlara şöyle bir göz atıp, herhalde onları bir konuda

uyarmak için, sesini gereğinden fazla yükseltiyordu, işçilerin onun sesine mesine pek aldırdıkları yoktu oysa; kendi bildiklerini okudukları her hallerinden belliydi. Bir yandan fısıl fısıl konuşuyor, bir yandan da yoğurdukları alçıları plastik kalıplara döküyorlardı.

Ertesi gün, onların arasına katıldığımda, iş bulmanın heyecanıyla tir tir titriyordum. Sevinç yoktu yüreğimde, böyle bir duyguyu yaşamak aklımın ucundan bile geçmiyordu. Yalnızca uzun soluklu bir yürüyüşün sonuna vardığımı, boşlukta savrulup duran uyumsuz bir görüntü olmaktan çıktığımı ya da zayıflığımın gülünesi bir yöntemle beni ele geçirmesine boyun eğip eninde sonunda bir noktaya bağlandığımı düşünüyordum. Artık o noktanın malıydım; o düzenin ya da, o kapının, o yaşamın, o biçimin... Bu bağlanışın gölgesi günden güne büyüyüp üstüme de çullanacaktı hiç kuşkusuz, onun altında debelendikçe debelenecek, ama bir türlü kendimi kurtaramayacaktım.

Gene de, bütün bunları o gün tam anlamıyla düşünebilmiş miydim, yoksa yarım yamalak bir heyecanın dalgalarına kapılıp belirsiz bir yöne doğru sürüklenip gitmiş miydim, bilmiyorum. Zaman ağda kıvamındaydı o gün, yeryüzünün ağırlığını da ağırlığına ekleyerek yavaş yavaş üstüme kapanıyordu. Onun bu acımasız devinimine, nasıl bir ad vereceğimi şaşırıyordum. Hiç kuşkusuz, zaman, bir iş sahibi kılmakla çoğunluğun yanına atmıştı beni. Korktuğum da buydu zaten. Çoğunluğun işlettiği kocaman bir uyumun parçasıydım artık; yani, yükselişlerinin en uç noktasına tırmandıkları için çoğunluk oluşturabilen insanların yanında yer almakla, her şeye karşı yeniktim! Haklılığım, daha başlarken çoğunluğun haklılığıyla birlikte süresini doldurmuştu. Bu noktadan sonra, onların yaşama biçimleri kadar yaşlıydım ve beni yıkımlar bekliyordu gelecekte, düşbozumları, gözyaşları, öfkeler, gerilemeler ve çatırtılar bekliyordu. Bir de şaşırmalar tabii, yeni filizlenen her uyumsuzluğun karşısında sarsılmalar, sonra iç geçirmeler, sonra korkular...

Daha işe başladığım an, işsiz kalır mıyım endişesi bütün davranışlarıma, tenime, hatta soluk alıp verişime çoktan sinmişti ve çalıştırılan insanların ezikliği, gözbebeklerimin ortasında, herhalde ikinci bir gözbebeği gibi giderek büyüyordu. Bunu patronum da fark etmiş olmalıydı ki, parmağım kolunun içinden uzanıp gelen bir kamçı esnekliğiyle önüm sıra sallayarak boyama tezgâhına götürdü beni ve orada çalışan Meftune'ye teslim etti. O anda, kıvırcık saçlıdan patrona, patrondan Meftune'ye devredilen ve ancak devredildikçe yaşayabilen iğrenç bir yük olduğumu düşündüm.

Meftune, kendinden önce boyalarla tanıştırdı beni. Öteki işçilerin (kalabalıktılar) plastik kalıplardan çıkardıkları heykelcikleri boyayıp vernikliyor, sonra içleri pamuk dolu karton kutulara yerleştirip kentteki turistik eşya satan dükkânlara sevk ediyorduk. Heykellerin çoğu, kentin de simgesi sayılan horozdu. Bu yüzden, Meftune önce bir sürü halinde onları saldı önüme; hiç de kümes kokmayan, sabah kokmayan horozları... Artık, bir yandan sabahtan akşama dek onların ibiklerini kırmızıya boyuyor, bir yandan da bu horozların, bir gün kentteki her eve dağılıp birer köşeye tüneyeceklerini düşünüyordum. Televizyonların üstüne, sehpalara, vitrinlere ya da kitaplıklara... O evlerde yaşayanlar, kendilerine birkaç dakikakalık alışveriş güzelliği yaşatan bu yaratıkların ibikleriyle çalımlı kuyruklarına baktıkça, içlerinde uyuyan güçlerini duyumsayacaklardı belki; kadınlar baka baka biraz daha tavuklaşacaktı sözgelimi, oturuş biçimlerine folluklarıın loşluğuyla, folluklarıın sıkıntısı sinecekti. Erkeklerin ev içi gezinişlerine de, kabara kabara yürüyen bir horozun duruşu sızacaktı günden güne. Bu duruş, her sabah kalkıp tıraş da olacaktı kuşkusuz, kahvaltı da edecek ve ceket pantolon giyip sokağa da çıkacaktı. Gün boyu dolaşacaktı insanların arasında. Başka başka nedenlerin rüzgârıyla kabaran öteki duruşlara çarpacaktı bu sırada ve çarpışmaların şiddetiyle ibiği şıpır şıpır kanayacaktı... Akşamları, akşamlardan taşan büyük bir yorgunluğun arasına sarıp sarmalayarak eve getirecekti körelen ibiğini ve horoz heykelciğine bakıp bakıp yeniden bileyecekti onu... Gene de bu horozlar, ben kuyruklarını ve ibiklerini ne denli canlı renklerle boyarsam boyayayım, her gün insanlardan sonra uyanacaklardı uykularından. Horozlar bitince, Meftune prensesleri getirdi önüme; bembeyaz atlara binmiş bembeyaz prenseslerdi. Hepsinin gözleri patronun emrettiği yeşile boyanıyordu, saçları altın sarısına, etekleri siyah puanlı maviye ve bellerindeki kuşaklar şehvetli bir kırmızıya, sonra şehvetli kırmızıdan yanaklarına ve dudaklarına... Altlarındaki atların beyazlığı da, topuklarına düşürülen siyah beneklerle canlandırılıyordu. Genede, bütün bu canlılıklarına karşın patinaj yaparcasına yerlerinde sayıyordu atlar, sırtlarındakileri, hiçbir yere götüremiyorlardı. Prensesler birbirine bakıp bakıp duruyor, akşamları dükkânı kapatırken nasıl bırakıyorsak gece boyunca hiç kıpırdamadan öylece kalıyorlardı. Meftune kadar sessizdiler, Meftune kadar pürüzsüz...

Oysa, onca güzel prensese karşın, Meftune'nin apayrı bir yeri vardı dükkânda. Her şey onun bulunduğu noktaya doğru akıyordu ve o, o kadar az konuşup o kadar az gülümsüyordu ki, arada bir sesini işittiğimizde,

içimizde yanıp yıkılmış ne varsa yenileniyordu biraz, canlanıyordu. Patronun alnındaki kırışıklıktan üst üste bindirip saatlerce radyo kurcaladığı ya da ibreyi iki istasyon arasındaki cırıltılı bir noktada unutarak asma kata çıkıp yattığı ve orada, tarlanın en taşlı yerine gelmiş yorgun bir traktör gürültüsüyle horlamaya başladığı zamanlarda, işçiler bir gözleriyle işlerini takip ediyorlarsa, öteki gözleriyle Meftune'yi süzüyorlardı. Gerçi o, erkeklerin ilgisini çekmek için özel bir çaba harcamıyordu; tam tersine, oldukça kurallı yaşıyor, her gün pantolon giyiyor ve kalın bir sessizliğin gerisine çekilip orada duruyordu. Ne var ki, işyerindeki tek kadındı. Sessizliği bile güzel sözcükleri anımsatıyordu insana, ıslak sözcükleri anımsatıyordu, ya da sıcak sözcükleri... Bu yüzden, çizgiyi aşmamak için kendilerini zor tutan erkekler, gün boyu önlerindeki alçıyı yoğuruyorlardı Meftune'nin memeleri yerine, avuçlayıp avuçlayıp düş kuruyorlardı. Gene de, arada bir taşkınlık yapanlar çıkıyordu. Hatta bir gün, onun işiteceğini bile düşünmeden, "Öyle güzel poposu var ki oturduğu sandalyeler bıyık bırakıyor," demişlerdi de, Meftune'den önce ben kulaklarıma kadar kızarmıştım. Göz göze gelmiştik bir an ve o, hafifçe gülümsemişti. Sonraları uzun uzun seyredeceğim, kimi zaman da öpüşlerimle noktalayacağım bu gülümseyişin, o gün hangi duyguların ürünü olduğunu pek kestirememiştim. Doğrusu, bu kadar insanın arasında onunla birlikte olmaktan rahatsızlık duyuyordum. Yaptığım işten çok bu Allah'ın belası rahatsızlık yoruyordu beni. Akşamları bodrum katına dönmeden önce, biraz yürüyordum bu yüzden; rastgele bir caddeye takılıp sonuna kadar gidiyor, tepelere tırmanan gecekonduların göbeğinde ya da deri kokularının kasıp kavurduğu tabakhanelerin arasında, geç saatlere dek avare avare dolaşıyordum.

Çoğu zaman da, yolum sanayi çarşısına düşüyordu. Çok geç fark ediyordum tabii bunu ve karşımda ansızın hurdaya ayrılmış kamyon kasalarını, hızar seslerini ve kriko üstünde duran otomobilleri bulunca şaşırıyordum. Oralara gitmeyi hiç istemiyordum aslında, kahverengi küf kokuları çevremi sarar sarmaz yolumu değiştirip bir yanından sular, öteki yanından sıra sıra kavaklar akan incecik sokaklara dalıp hızla kaçıyordum. Ne var ki, bir süre sonra simsiyah üstü beç yığınları, çekiç sesleri, eciş bücüş otomobilleri, zenciye dönmüş ışıldak gözlü ve kırmızı dilli çırakları ve sıcaktan cayır cayır yanan kepenkleriyle sanayi çarşısı gene önüme çıkıyordu. Aptallaşıyordum artık, aylak adımlarla yürüyüp bir tamirhanenin

kapısına dikiliyor ve havada uçuşan egzoz dumanlarını koklayarak babamı düşünüyordum. İlkokulu bitirdiğim yıllardaki babamı...

O zamanlar, babam oldukça varlıklıydı artık. Minibüs için aldığı milli piyango biletlerine ikramiye falan çıkmamıştı gerçi, hiç çıkmıyordu, o cam ve metal yığınının biletlerden yana zerrece şansı yoktu ama her gün kucak dolusu para kazandırıyordu bize. Hatta, sonunda babam bu paraları biriktirip bir kamyon bile satın almıştı. Tuhaf bir alım satımdı bu... Bir ikindi sıcağında, kentten kasabaya dönüyorduk sanıyorum; kocaman çamlarla kaplı Ayvacık yokuşunun dönemeçlice okşayarak onu kutluyor gibiydi. Yukarıda, köprünün başında bekleyen ve babamın ne yapmak istediğini bir türlü anlayamayan yolcularsa, sabırsızlanmaya başlamışlardı. Derken, ıslık çalarak çağırdılar onu, gel şu direksiyonun başına geç de yolumuza gidelim be adam dercesine el kol hareketleri yaptılar, eğilip doğruldular ya da minibüsü gösterdiler, ama babam, derenin dibinden, “Hepinizin canı cehenneme!” anlamında elini salladı. Dakikalar sonra da, isteksizce çıkıp geldi. Ağzındaki sigara belli belirsiz titriyordu. Köprüden geçerken başını çevirip bir kez daha baktı dereye. Sonraki günlerde ve daha sonraki günlerde de baktı. Artık o köprüden geçerken minibüsü hep yavaş sürüyor ve başını çevirip derenin dibine bakmadan edemiyordu. Oradaki kamyona düpedüz sevdalanmış gibiydi.

Bir hafta sonra da, satın aldı tabii. Pazarlık biter bitmez, kurtarıcı araçlarla derenin dibinden çıkarıp sürükleye sürükleye tamirhaneye götürdük onu, aylarca, o dükkândan ötekine dolaştırdık durduk. Ruhsattaki markası Thames, tipi Mercedes, motoru Saurer olan garip bir kamyondu bu; aylar sonra taze boya kokuları içinde kasabaya getirdiğimizde, kulağı kesik şoförler orasını burasını dikkatle incelemişlerdi de, “Bu bir yarım dünya!” demişlerdi babama. Babam da başını sallamıştı derin derin, bir yandan da, bıyık altından sessizce gülümsemişti.

Artık gündüzleri minibüsle kente yalnızca bir kez gidip geliyorduk. Sonra, babam minibüsü kasabanın ortasına bırakıp kamyonun direksiyonuna geçiyor ve beni yanına almadan (kamyon muavinliğine yaşım tutmuyordu anlaşılan) sefere çıkıyordu. Geceleri annem, kardeşim ve ben onun dönüşünü bekliyorduk. “Geceler yine bizim oldu,” diye iç çekiyordu annem, durup durup iç çekiyordu. Şaşkındı... Kimi zaman yemek yemeyi, su içmeyi bile unutuyordu. Gözleri hep yoldaydı ve ovanın karanlığında, çok uzaklarda, kor parçaları gibi parlayıp sönen araçların

ışıkları hep yüreğinin ortasından geçiyordu. Kamyonun sesine alışamamıştı henüz, bu yüzden rüzgârın uğultusuna bile aldanıp bazen heyecanlanıyordu.

Daha sonra, minibüsle kamyonun kazancıyla kısa sürede kanarya sarısı, küçük bir otomobil aldı babam. Onu neden aldığını bir türlü anlayamamıştık. Daha doğrusu, hiç kimse anlayamamıştı. Kendisine, bu üç aracı birden nasıl kullanacağı sorulduğunda gözlerini uzaklara dikip yalnızca gülümsüyordu. Üstelik, şoför tutmaya niyetli olmadığını da söylemişti. Kafasında kimselerin bilmediği kimselerin anlamadığı kocaman bir hesap vardı sanki, durup dinlenmeden onu düşünüyordu. Son zamanlarda dalgınlığı da artmıştı. Öyle dalgındı ki, kasaba meydanına park ettiği otomobilin, minibüsün ya da kamyonun kapılarını kilitlemeyi unuttuğu gibi, kontak anahtarını da üstlerinde bırakıyordu. Daha doğrusu ben, önceleri öyle olduğunu sanıyordum. O korkunç gerçeği sezdiğim güne dek de, böyle sandım.

Babam kasabadan uzaklaşır uzaklaşmaz, araba kullanmaya hevesli olan birtakım insanlar, geride kalan otomobile, kamyona ya da minibüse binip binip keyiflerince geziyorlardı. Amaçsız gezilerdi bunlar... Ya kasabanın çevresinde ikinci vitesle aheste aheste birkaç tur atıyor ya da en yakın köylerden birine gidip geliyorlardı. Hatta, şoförlüğün ş'sinden anlamayan ve sabahtan akşama dek kahvede oturup çene çalan bazı adamlar bile, canları sıkıldığında bizim arabalara binip gezmeye başlamışlardı. Annemin deyimiyle, direksiyona kasılıp ağızlarını da kulaklarına kadar yayarak, “Hind’i Yemen’i dolaşıp geliyorlar”dı... Ben, kasaba meydanında bekleyen ve arabalarımızı kimlerin alıp götürdüğünü gözetleyen bir çift gözdüm artık; birisinin onların kapısına yapıştığını görür görmez, hemen eve koşup anneme haber veriyordum. Akşamları babam döndüğünde her şeyi harfi harfine ona da anlatıyorduk ama, o hiç aldırmıyordu. Dahası, biz dünyanın en basit şeyiyle uğraşıyormuşuz da o bize bunu bir türlü anlatamıyormuş gibi, küçümseyici bir tebessüm beliriyordu yüzünde.

“Dırdır etmeyin!” diyordu sonra; “Binerlerse binsinler, n’olmuş yani? Yemişler mi arabanın bir yerini?”

Biz susuyor, hayretler içerisinde, öylece bakıyorduk.

Hiç kuşkusuz, babama göre onlar iyi niyetli, aklı başında ve dürüst adamlardı. Nerelere gitmiş, hangi arabayla hangi harman yerinde kaç tur atmış, kırlardan nasıl geçmiş ve neler yapmışlarsa, gelip hepsini babama tek tek anlatıyor, hatta para kazandıklarında da çıkarıp kuruşu kuruşuna teslim ediyorlardı.

Aylarca sürdü tabii bu durum, yıllarca sürdü ve kasabadaki şoför sayısı giderek arttı. Annem, dayılarım, halam, komşular ve kasabanın aksakallı yaşlıları, arabaları böyle herkese vermemesi ve direksiyona geçip oturmanın hayalini bile kuramayan insanları heveslendirmemesi için, babamı nerede gördülerse sürekli uyardılar ama, o dinlemedi.

Derken, kazalar başladı. Kamyon, kasası bulutlara değecek kadar kükürt çuvallarıyla yüklüyken, dönemeçte savrulup yokuştan yuvarlandı önce. Ardından, otomobil gitti dümdüz ovada, onca genişlik varken bir at arabasının tepesine çıktı. Daha, böyle üst üste neler oluyor demeye bile kalmadan, minibüs de resmî bir kamyonetle aynı anda daracık bir köprüye girip aşağıya uçtu. Babam kaza haberini alıp da kasabaya palas pandıras döndüğünde, “Direksiyonda kim varmış?” diye sorardı hemen. Sonra, alelacele yokuştan tepetaklak yuvarlanan, at arabasının tepesine çıkan ya da köprüden aşağıya uçan arabanın yanına koşardı. Kaza yerine toplanan kasabalılar, kapkaranlık bir öfkeyle bağırıp çağıracağını sanırlardı onun, malını izinsiz alıp götüren adamların yakasına yapışıp hesap soracağını, hatta oluşan hasarı ödeteceğini, ödemeye yanaşmazlarsa işi mahkeme kapılarına kadar götürüp analarından emdikleri sütü o zirzopların burnundan fitil fitil getireceğini sanırlardı. Oysa babam hiçbirini yapmazdı bunların, kazaya kim neden olmuşsa varıp onun boynuna sımsıkı sarılır ve herkesin şaşkın bakışları altında, dakikalarca höyküre höyküre ağlardı. Hıçkırıkları birazcık seyrelip soluk alış verişi belli bir düzene girdiğinde de, kazanın nasıl meydana geldiğini anlattırırdı uzun uzun ve gözlerini iyice kısıp uzaklara bakarak, olup bitenleri hayalinde canlandırmaya çalışırdı. Ardından da, kafasını, ah ulan ah, bilmez miyim hiç gibilerden sallayarak, bu kez de kendisi, uzun yol şoförlüğü yaptığı yılları anlatmaya başlardı. Bunu yaparken, çeşitli rastlantıları bir araya getiren öyle ilginç kazalardan, insan ruhunu olanca derinliğiyle aydınlatan öyle akıl almaz aksaklıklardan ve öyle inanılmaz sahnelerden söz ederdi ki, arabamızla kaza yapan adam, bir süre için kaza yaptığını bile unuturdu sanki. Çaylar buz gibi soğurdu bu arada, sigaralar söner ve kahvedeki herkes, anlatılan olayların büyüsüne kapılıp yavaş yavaş babamın masasına doğru yaklaşırdı.

Ben de onun gölgesinde, çığlık çığlığa karanlık uçurumlara yuvarlanan hayalî otobüslerin, kan revan içinde debelenen insanların, çıldıran şoförlerin, siren seslerinin, birbirleriyle tokuşan dev kamyonların ve tekerlek altında kalmış teneke kutular gibi eciş bücüş olan otomobillerin hiçbirine dokunmadan, elimde bir oralet bardağıyla sessizce otururdum. Bir

yandan da, babamın trafik kazalarını dinlemekten ve anlatmaktan büyük bir zevk aldığını düşünürdüm. Belki, arabaları da kasaba meydanına, insanlar gelsinler, binsinler ve bol bol kaza yapsınlar diye park ediyordu. Belki, kontak anahtarını onların üzerinde unutmuyor, bile bile bırakıyordu. Bırakırken de, hiç kuşkusuz hemen her gün bir kaza tasarlıyordu kafasında. Bir Azrail'di o; evet, kasabada babam suretinde yaşayıp insanların canıyla oynayan bir Azrail'di. Kasabalılarla birlikte kaza yerine girdiğimde, kalabalığın arasından sıyrılıp uçurumun dibinde yatan kamyonumuza hüzünlü gözlerle bakarken, belleğimdeki babam bir Azrail kadar sinsileşirdi bu yüzden. Hatta, gerçek hayattaki görüntüsüyle kaza yapan adamın boynuna sarılıp höyküre höyküre ağlarken, belleğimdeki görüntüsüyle iki büklüm olur, gözlerini çanak çanak açar ve durup dinlenmeden zehirli kahkahalar atardı ama, bu kahkahaları herhalde benden başka kimse duymazdı. Babamın, kaza yapan adamın karşısında ezilip büzülen görüntüsü buna engel olurdu çünkü.

O zamanlar, yalnızca bir kaza karşısında Azrail değildi babam...

O kazanın şoförüyse bendim. Bir ikindi vakti, kasaba meydanında kardeşimle birlikte arabalarımızı kolluyorduk gene, kimler binip gidiyor, kimler geri getiriyor, ya da oralarını buralarını kimler kurcalıyor diye, uzaktaki uzağa Bakıyorduk. Sonra, işte böyle baka baka biz de o adamlara benzedik sanki; iki kardeş, ne yaptığımızın farkına bile varmadan, uyurgezerler gibi, kanarya sarısı otomobilimize doğru yürümeye başladık. O sırada, bize yardım etmek istercesine birkaç arkadaşım da geldi yanımıza. Bir süre, kimi zaman birbirimizin yüzündeki sıkıntıyı seyrederek, kimi de gözlerimizi ayaklarımızın ucuna dikerek otomobilin çevresinde dolaştık durduk... Sonra ben, bana hiç de benimmiş gibi gelmeyen, oldukça acayip bir sesle, “Hadi biraz gezelim!” deyiverdim.

Dememle birlikte, arkadaşlar hemen paldır küldür kapıları açıp otomobile doluştular tabii. Herkesin ağzı kulaklarındaydı ve ben de, ister istemez direksiyona geçmiştim. Her şey yolundaydı önce, kasabadan çıkmış, ovanın ortasına doğru uzanan toprak yolda yavaş yavaş, şarkılar, türküler ve alkışlar eşliğinde ilerliyorduk. Arkamızda savrulan toz bulutlarının insandaki serüven duygularını kabartan hoş görüntülerini dikiz aynasından seyrederken, karşımıza çıkan dönemeçleri hiç hızımızı kesmeden, ustalıkla dönüyordum. Üzüm bağlarının arasında öyle çok dönemeç vardı ki, ister istemez onların birini dönerken kaza yapacağımızı düşünüyordum bir yandan da... İşte o zaman, babamın yüzü geliyordu gözlerimin önüne; onun

tasarlamadığı bir kazayla karşılaşınca ne yapacağını, nasıl şaşıracağını ve ne denli çaresiz kalacağını merak ediyordum. Yüzüne, yanılmış bir Azrail yüzü yakıştırıyordum tabii; çizgileri aşağıya sarkmış pörsük pörsük bir Azrail yüzü; panik içinde. Ya da, kimi zaman ne yaparsa yapsın ölümün hızına ve şekline yetişemeyeceğini anlamış, çaresiz bir Azrail yüzü; allak bullak...

Üzüm bağlarının sonundaki yaşlı çınarın yanına ulaştığımızda gerçekleşmemiş bir kazayı düşünüp durmaktan yorulmuştum. Kanarya sarısı otomobille tarlaların içinde takla atışımızın ayrıntılarını saniyesi saniyesine sıraya koymak, olası haykırışları, görüntüleri ve haykırışlarla görüntüler arasına sıkışıp kalan ezilmiş sessizlikleri parça parça birbirine eklemek ve bütün bunların oluşturduğu çizgi dışı bir durumun yüreğimde uyandırdığı yarım yamalak bir heyecandan tat almak, oldukça saçma görünüyordu bana. Kim bilir kaçıncı dönemece girmiştik ki, ansızın, istersem düşlediğim kazanın önüne geçebileceğimi ve olup bitmiş bir duruma gelecekten bakabileceğimi düşündüm. İçimdeki hayvan yavaşça kımıldanmıştı o sırada ve ben biraz da ağırlığımda onun ağırlığını hissettiğimden midir nedir, gaz pedalına hiç farkında olmadan yüklenmeye başlamıştım. Artık, yolun iki yanındaki buğday tarlaları, geldiğimiz yöne doğru sapsarı bir sel halinde hızla akıyordu. Sağımda oturan arkadaşım, kafasını başaklar gibi yana eğmiş, bir yandan parmaklarını torpido gözünün üstünde gelişigüzel tıklatıyor, bir yandan da kararsız ve ürkek bir sesle şarkı mırıldanıyordu. Derken, nereden aklına estiyse, bana dönüp sol eliyle direksiyonu kavradı ve çıtçıtlı meşin kılıfı kastederek, “Barış Manço’nun kemeri mi bu?” diye sordu.

Aklı sıra şaka yapıyordu ama, ben ona yanıt vermek şöyle dursun, yanıt vermeyi bile düşünemedim. O anda, dünya birdenbire kararmıştı çünkü ve biz o zifiri karanlığın içinde büyük bir gürültüyle tangır tungur yuvarlanmaya başlamıştık. Her şey kırılıp dökülen bir savruluşun dışına çıkıp da kendi gürültüsüyle baş başa kaldığında, tarlaların ortasındaydık. Havada kalan tekerlekler, hâlâ fırıl fırıl dönüyordu uçuşan toz bulutlarının içinde. Jandarma komutanı, kaza yapacağımızı günler öncesinden biliyormuş da oralarda bir yerde hazır bekliyormuş gibi, hemen iki erle birlikte gelip olaya el koymuştu. Onların peşinden, at arabalarına, atlara, eşeklere ve minibüslere binip kasabalılar geldi sonra, kaygılı bakışlarla tozlu mırıltılardan oluşmuş kocaman bir halka halinde orada durup seyre başladılar. Babamsa, koşup kardeşimle bana sarılacağı, yaramız beremiz var

mı diye bakacağı ya da öteki arkadaşlarla ilgileneceği yerde, sırtüstü yatan otomobilin çevresinde hızlı hızlı dolaşarak herkesi şaşırtan bir öfkeyle bağırıp çağırıyordu. Hiç kuşkusuz o anda, ölümün hızına ve şekline yetişemediğini düşünen, çaresiz bir Azrail'di.

Daha sonra, otomobili "Hooop, hooop!" sesleri eşliğinde kasabalılarla birlikte ters çevirip bir kurtarıcı araçla kente götürdük. Babam, kaporta elden geçirilirken motorun da sökülüp tamir edilmesini ve her şeyin bir an önce olup bitmesini istiyordu ama, tamirciler oldukça kaygısızdılar. Yağdan simsiyah kesilmiş ve giderek bir meşin gibi parlamaya başlamış giysileriyle küçücük tahta taburelere oturup bir yandan sakin sakin çay içiyorlar, bir yandan da köyleri, evleri, hesapları ya da herhangi bir arızanın nedenleri üstüne saatlerce çene çalıyorlardı. Dişlerinin arasından onlara sövüp sayarak babam motorun bazı parçalarını kendisi söküyordu bu yüzden, yakaladığı kalfaların yardımıyla şanzımanı indirip debriyaj balatasını çıkarıyor, radyatörün suyunu boşaltıp somunları gevşetiyor, motor kapağını açıp pistonları diğiştiriyor, hatta oldu olmadı ayarlarını da yaparak yerlerine yeniden takıyordu. Onun bu acelesini gördükçe, otomobili bir an önce çalışır duruma getirip kasaba meydanına bırakmak ve yeni yeni kazalara yol açmak istediğini düşünmekten kendimi alamıyordum. Bunları düşünmeye başladığımda, hareketlerim yavaşlıyordu nedense, babamın istediği bir anahtarı vermekte gecikiyor, dediklerini anlamıyor ve durup dururken onun öfkelenmesine neden oluyordum.

Bir keresinde de, bir an için her şeyi unutup sanayi çarşısında dolaşan beyaz giysili bir turşucunun peşine takılmıştım. Tamircilerin simsiyah giysilerine inat olsun diye beyazlara bürünmüştü sanki adam, bir düş gibi köşelerden ansızın kayboluyor, birdenbire sokak değiştiriyor ve ararken ararken insanın burnunun dibinde bitiveriyordu. O gün, onu kim bilir kaç sokak ötede güçlükle yakalamış ve üst üste birkaç bardak turşu suyu içmiştim. Ama sonra da, babamın hangi tamirhanede olduğunu bulamamıştım bir türlü. Her dükkân, her araba, her tamirci ve her çırak, şaşılacak derecede birbirine benziyordu çünkü. Hatta dükkânlar insanlara, insanlar dükkânlara benziyordu. Sokaklar da öyleydi dikkatli bakıldığında, araçlar, oraya buraya fırlatılmış boş teneke kutuları, kirli üstübeçler, bezler ve havada uçuşan sesler de öyleydi ve ben benzerliklerin arasında, giderek onlara benzeyerek dönüp dolaşıp duruyordum. Çok iyi anımsıyorum, otomobillerin insanlar tarafından yapıldıkları için iki farlı olduklarını düşünmüştüm o gün ve farlara, bir çift insan gözüne bakarcasına

bakmıştım. Her arabada insan yüzü aramıştım babamın bulunduğu tamirhaneyi arayacağım yerde ve kimi arabaları, burunları, farları, tamponları ve ön camlarıyla bazı tanıdıklarıma benzetmiştim. Babamı bulduğumda aradan saatler geçmişti artık, belki peşine takıldığım turşucu bile cam kavanozlardaki turşuları bitirip evine, çoluk çocuğunun yanına dönmüştü. Babamsa öfkeden mosmor olmuş, elleri belinde, beni bekliyordu. Daha ağzımı açıp nerede olduğumu söylemeye zaman kalmadan üstüme yürüdüğünde, bir an, aklımdan bu Azrail'in elinden kaçıp kurtulmayı geçirdim ama, kaçamadım. Kaçamayınca da, yediğim iki tokadın şiddetiyle yere, motor yağlarının içine yıkıldım. Ilık ılık, kan gibi bir şey yayılıyordu ama, ben onun yüzümde mi, bacaklarımda mı, sırtımda ya da omuzlarımda mı olduğunu bilemiyordum. Hiçbir zaman bilemeyecektim de zaten...

Yıllar sonra o noktanın bedenimin neresinde olduğunu hâlâ öğrenememiş olmam, babama karşı duyduğum öfkeyi bir kat daha artırıyordu varıp tamirhanelerin önüne dikildiğimde. Bu yüzden elimden geldiğince akşam yürüyüşlerini kısa kesmeye başlamıştım. Yoksa sanayi çarşısından kurtulamayacak, dönüp dolaşıp beni oraya çeken şeyin peşi sıra hemen her gün gelecek, bildik seslerle bildik görüntüleri aralayıp yavaşça çocukluk yıllarıma geçecek ve belleğimde kımıldanıp duran bir yığın tatsız olayın karanlığına saplanıp kalacaktım.

Gene böyle, çocukluğuma dek uzanan bir akşam yürüyüşünden sonra yorgun argın bodrum katına döndüğümde, evde kimseyi bulamamıştım. Öğrencilerin bir toplantıya katıldıklarını düşünüp pek aldırmamıştım önce; her şeyi gülünç bulan insanların tasasız hareketleriyle sucuklu yumurta pişirip yemiştim. Belki İsvan ötekilerden önce döner de karşılıklı çay içeriz diye çaydanlığı ateşe koymuştum sonra da, arada bir mutfağa gidip kaynayıp kaynamadığına bakmış, salonun o köşesinden bu köşesine yürümüş, ardından da, İsvan'ın her akşam çömeldiği yere oturup üst üste sigara içmiştim. O yanımda olmasa da, ulaşmaya çalışıyordum sanki, varlığımı varlığına yakınlaştırmak için onun baktığı yerlere bakıp onun dokunduğu yerlere dokunuyordum. Derken, kasabadan ayrıldığımdan bu yana ilk kez şiir yazmak geldi içimden. Kocaman bir bardağa çay koyup defterimi açtım ve saatlerce kafa patlattım ama, "Nerede buluşursak buluşalım sen yoksun" dizesinden başka tek sözcük bile yazamadım. Oysa belleğimde, gökyüzü yerinde duruyor mu diye pencereyi açıp kendi içini yoklayan bir insan görüntüsü vardı. Sonra çöp döküyordu o insan dününü

döker gibi, kapının önüne bırakılan süt şişelerini alıyordu sabahını alır gibi ve ben tam o sırada sular gibi çağlayarak o insanın bahçe duvarının dibinden geçiyordum ve onun gözlerine değmeden geçiyordum ve diyordum ki; vaktim yok kendimi toplamaya gözlerinizden, kendime yetişemiyorum ki ben, kendime yetişemiyorum ki ben!

Gene de bu düşündüklerimi şiirleştiremedim bir türlü. Gerçi son iki dize “Kendime yetişemiyorum ki ben”in tekrarıyla oluşacaktı, öyle tasarlıyordum. Hatta, o iki dize bir ayak sesinin ritmine benzeyecekti. Ki’ler de ayağın yerden havalanışındaki sessizliği çağrıştıracaktı. Çağrıştıramadılar tabii... Didinmekten vazgeçip kasabada yazdığım şiirleri okumaya koyuldum. Onların da hiç tadı yoktu, durup dinlenmeden dağlar geçiyordu içlerinden; kasabanın üstünde yeşil yeşil tüten, kimi zaman karanlığı, kimi de bendeki kaçış umudunu besleyen kocaman kocaman dağlar...

Sıkıntıyla kalkıp lambayı söndürdüm. Pencerenin dibine bir sandalye çektim sonra, elimi çeneme koyup dışarıdaki karanlığı seyretmeye başladım. Caddenin köşesinden dönen otomobillerin ışığı yüzümü yalayıp geçiyordu arada bir, apartmanın giriş merdivenleri çukurda kalmasına karşın belli belirsiz aydınlanıp kararıyordu. Orada, ne zamana dek bekledim ve beklerken neler düşündüm bilmiyorum. Artık taşlar bile uyumuştu dışarıda... Kuşlar uyumuştu, insanlar sonra, evler, ağaçlar ve teller uyumuştu... Uyumayan yalnızca bendim, bende huzursuz olandı ya da, bende bekleyip bende özleyendi...

Derken, uzayıp kısalan, ürkek bir gölge belirdi merdivenin başında, sağına soluna bakındı, iki büklüm eğildi ve basamakları uçarcasına aşağıya indi. Doğrusu meraklanmıştım ama, bu merakın benden çok, kır bıyıklı kapıcıya düşeceğini de gözardı etmemiştim. Gene de, kulağım bizim kapıya doğru yaklaşan karanlık ayak seslerindeydi. Yavaşça kalkıp ne olur ne olmaz diye lambayı yaktım sonra, parmak uçlarına basa basa salondan çıktım. Her adımda heyecanım artıyordu. Oysa, heyecanlanmamı gerektiren elle tutulur, gözle görülür bir neden yoktu ortada; o gölge, apartmanda oturan herhangi biri olabilirdi.

Antreye vardığımda, tepemdeki lamba birdenbire çıt diye aydınlandı. Kıvırcık saçlıyla burun buruna gelmiştik. Onu hiç böyle görmemiştim, ter içindeydi ve kocaman gözleriyle, sanki bir şey diyecekmiş de bir türlü diyemiyormuş, diyemeyince de benim her şeyi onun yüzündeki bitkinlikten okumam gerekiyormuş gibi, öyleyece bana bakıyordu. Derken, dolu dolu

oldu gözleri; iki damla yaş, elmacık kemiklerini aşıp çenesine doğru süzüldü.

“N’oldu sana,” dedim telaşla, “n’oldu sana, n’oldu?” Yutkundu.

Bir elini duvara dayamış, sanıyorum bitkinlikten olacak, yavaş yavaş yere çöküyordu. Onunla birlikte, yüzümü yüzünün denginde tutarak ben de eğilmiştim o sırada, soluklanınız, antrenin serinliğinde birbirine karışıyordu.

“İsvan’ı vurdular!” dedi öfkeyle...

Apartman başıma çöktü birden... Yere, tıpkı İsvan gibi, usulca çömeldim. Nefes alamıyordum artık, orada olduğuma, kıvırcık saçlının sesini duyduğuma ve her şey beşik gibi sallanırken ellerimi ellerimde, bacaklarımı bacaklarımda, yüzümü yüzümde tutabildiğime inanamıyordum. Dünyanın giderek karardığını ve eşyaların, giderek bu karanlığın altında kaldığını görüyordum yalnızca. Solumuzdaki tahta ayakkabılığın sözgelimi, fırçanın, toz bezinin, piknik tüpünün, boya kutusunun ve süpürgenin... Orada, gözlerimi kaldırıp kıvırcık saçlının yüzüne bakmadan, ona İsvan’ın nerede, nasıl ve kimler tarafından vurulduğunu sormadan kaç gün oturdum bilmiyorum. Kendime geldiğimde, kirli bir karanlığın içinde, kıvırcık saçlıyla birlikte yan yana yürüyorduk. Tedirgin bir yürüyüştü bu, her adımda korkunun derinliklerine inen karanlık bir yürüyüştü ve karanlığın ortasına çisil çisil yağmur yağıyordu. Caddelerde, tek tük otomobiller... Uzaklarda, kesik kesik yankılanan bekçi düdükleri... Daha ötelerde, arka sokakların, gökdelenlerin ve uykuların gerisinde birtakım çığlıklar da kopuyordu belki ve bu çığlıkların içinden polis otomobilleriyle siren sesleri de geçiyordu ama, biz onları görmüyor, işitmiyor ve bilmiyorduk. Kent, bizim soluk soluğa yürüdüğümüzü, hiç konuşmadığımızı, hatta korka korka İsvan’ı düşündüğümüzü gördükçe, hızla genişleyip tepelerin arkasına doğru ev ev savruluyordu çünkü. Kıvırcık saçlı, içindeki paniği hesaba katmadan, ıslak bir sesle konuşmaya başlamıştı. Artık bir yandan hızlı hızlı yürüyor, bir yandan da İsvan’ın bir an önce kentten uzaklaştırılması gerektiğini, yoksa onun cesedini önümüzdeki günlerde cadde cadde dolaştırıp bir bayrak gibi kullanacaklarını ya da böyle bir şeye meydan vermemek için birilerinin onu elimizden alacağını, sonra da hiç kimsenin aklına gelmeyecek derecede büyük ve korkunç çatışmaların yaşanacağını söylüyordu. Dediğine göre, belki de İsvan’ı bir daha hiç göremeyecek, hatta nereye götürüldüğünü, hangi mezarlığa gömüldüğünü ya da kurda kuşa yem edilip edilmediğini bile bilemeyecektik.

“Peki şimdi nereye gidiyoruz?” diye sordum ona Saçlarından yağmur damlacıkları süzülüyordu. “Teyzesinin kızlarına,” diye fısıldadı. “Onlardan birini yanımıza almadan İsvan’ı köyüne götürmek biraz tehlikeli olur.”

“Turan nerede?”

“Hiç bilmiyorum... Lanet olası kargaşada kim kimi görebildi ki!”

Kentin gecekondu mahallesinde, çamurlara bata çıka yürüyorduk. Nice sonra, bahçe içindeki bir evin kapısında durduk.

“Korkuyorum,” dedi kıvırcık saçlı. “Onlara nasıl söyleyeceğiz şimdi? Özellikle de Gülderim’e!”

“Umut edelim de dışarıya Asuman çıksın,” diye mırıldandım.

Bu sırada kapı açılmıştı; uykulu bir Gülderim, neler olup bittiğinden habersiz, kapıda durmuş, merakla bize bakıyordu. Merak yerini korkuya bıraktı sonra, Gülderim’in bedeni, fırtınaya tutulmuş incecik bir gül fidanı gibi öne arkaya doğru sallandı. Derken, bir çığlık düştü kucağıma, beni boğan, beni benim dışıma sürüp çıkaran upuzun bir çığlık... O çığlığın içinde, İsvan’ın Gülderim’e dokunuşları da var mıydı ve bu dokunuşlar sese dönüşmüş dudaklar, dişler ve parmaklar halinde havaya dağılıp savruluyorlar mıydı, bilmiyorum. Ama kıvırcık saçlının donup kalan yüzü, kucağıma düşen çığlık, çığlığın beni ve bahçeyi hızla gezinişi, karanlığı, çiseleyen yağmuru, ağaçları ve havayı titretişi hâlâ gözlerimin önünde.

O gece, nereden bulunduğu bilinmeyen ve ilk bakışta insana çalıntı izlenimi veren külüstür bir minibüsle alelacele kentten ayrıldık. İsvan’ı nerede olduğunu şimdi bile anımsamadığım, önü adam boyu tel örgülerle çevrili karanlık bir pamuk deposundan almıştık. Kapkara bir battaniyenin arasına sarmışlardı. İki kişi, ürkek adımlarla omuzlayıp getirdiler, minibüse koydular ve sanki nefes almakta zorlanacakmış gibi yüzünü açtılar. Olup bitenlere bir türlü inanamıyor, minibüsün içinde bir koltuğa yığılmış, İsvan’ın herhangi bir nesne gibi taşınmasını uzaktan seyrediyordum. Arka koltukların önündeki boşluğa boylu boyunca uzatmışlardı.

Kıvırcık saçlı, Gülderim, onu gecenin bir saatinde bir başına bırakmak istemeyen ablası ve ben minibüse doluşup yola koyulduğumuzda, sokak lambaları hâlâ yanıyordu. Kıvırcık saçlı, direksiyona geçmişti. İsvan’ın, o kadın tenli güzel insanın başı, topuklarımın iki üç karış uzağında, asfaltla tekerleklerin uyumsuzluğuna koşut olarak hafif hafif sallanıyordu. Bir süre sonra, bedeninden ayrılıp saha dışına çıkmış bir futbol topu gibi ansızın bana doğru yuvarlanacaktı sanki, ayaklarıma çarpıp duracak ve gözlerini açıp kanlı kanlı bana bakacaktı. Bunları düşündükçe ürperiyordum.

Ürperdikçe de, Gülderim'e bakıyordum ısrarla; alnını ablasının omzuna koymuş, durup dinlenmeden hıçkırıyordu.

Güneşin ilk ışıkları minibüsün tozlu camlarını delip geçerek İsvan'ın yüzündeki kan şeritlerini büsbütün kırmızılaştırdığında, kent, çiseleyen yağmuru, gecesi, sokak lambaları ve gürültüsüyle birlikte çok uzaklarda kalmıştı artık ve biz uçsuz bucaksız bir bozkırın ortasıydaydık. Kıvırcık saçlının yüzü yorgunluktan pelte gibiydi, dikiz aynasına yansıyan gözleri ikide bir kapanıyordu. Bu durumda, karşımızdan gelen başka bir araca çarpmamız ya da iki yanımızdan akıp giden tarlaların içine doğru takla atmamız an meselesiydi. Gülderim'le Asuman olup bitenlerin farkında değillerdi henüz, ama ben giderek korkmaya başlamıştım. İsvan'ı pis bir kaza sonucunda ikinci kez öldürecektik sanki. Bu yüzden, yerimden kalkıp kıvırcık saçlıya yaklaştım.

"Çok yorgunsun," dedim kulağına eğilip. "İstersen biraz dinlen, minibüsü ben kullanırım."

Başını, olur anlamında salladı.

Kavak gölgeleriyle kaplı bir düzlükte durup yer değiştirdik. Şoför koltuğuna otururken kendime hiç güvenemiyordum aslında. Böyle zamanlarda, yıllar önce babamın ısrarlarıyla aldığım ehliyetin hiç önemi yoktu çünkü, ellerim, içimdeki rüzgâra kapılıp birdenbire titremeye başlıyordu.

Ama o sabah, bozkırın ortasında, İsvan'ın cesedini kimseciklere örseletmeden bir an önce köyüne ulaştırmak istiyordum. Elimi vites koluna uzattım yavaşça. Sonra, olanca dikkatimi toplayıp öfkeyle gaza bastım. Ötekilerin hızlı gitmeme karşı çıkacaklarını sanmıyordum; bir polis ekibiyle karşılaşmaktan ve koltukların dibinde yatan İsvan'ın görülmesinden şiddetle korkuyorduk çünkü, ne kadar çabuk gidebilir, köye varıp İsvan'ı yakınlarına ne kadar çabuk teslim edebilir, hatta onu hiç zaman geçirmeden mezarlığa götürüp ne kadar çabuk gömebilirsek o kadar iyiydi. Bu yüzden, minibüsün hızını giderek artırdım. Belki o anda içimin derinliklerinde bir yerde İsvan'ın doğduğu köyün havasını soluyup toprağını görme özlemi de vardı. Belki de, o köyün avlularına girip çıkarak, taş duvarlarına dokunarak ya da sesleriyle birlikte çocuk yüzü genişliğindeki pencerelerinin önünden geçerek, İsvan'ın geçmişinde gezinmeyi ve böylece onu biraz daha yakından tanımayı düşünüyordum.

Telgraf direkleri rüzgâr gibi geçiyordu iki yanımızdan. Büyük bir olasılıkla, o anda hiçbir şey düşünmediğimi sanıyordum. Gözlerim hep

yolun sonundaki noktadaydı. Ama bir süre sonra, içimdeki o silik hayvanın yavaş yavaş kıpırdandığını, doğrulmaya çalıştığını, dahası, kalkıp, yüreğime doğru birkaç adım ilerlediğini hissettim. Beni, içimden ite ite bir çizgiye sürüklüyordu sanki... Sürükledi de. Giderek, İsvan’a bundan sonra ancak ölümle ulaşılabileceğini düşünmeye başladım. Bu arada, gaz pedalına bedenimin bütün ağırlığıyla yüklendikçe yükleniyordum. Çenem sımsıkı kilitlenmişti. işte tam o sırada, bir el uzanıp omzuma pat pat vurdu. Gözucuyla baktım.

“Yavaş,” dedi Gülderim. “Biraz yavaş...”

8

Bu sabah uyandığımda, Karım evde yoktu.

Pek umursamadım doğrusu, onun böyle erken gidip geç gelmelerine alıştım. Hatta bu haliyle, çoktan beri, çocukluk yıllarımda evden sık sık giden, ama seyrek gelen babamı anımsatıyordu bana... Bir zamanlar baba diye binlerce, yüz binlerce kez seslendiğim halde bir türlü ısınamadığım o adamın gölgesinde nasıl küçülerek büyüdüysem, şimdi de karımın gölgesinde yaşayarak öldüğümü düşünüyordum. İkisi arasında gözle görülür bir fark yoktu; ya da babam, kılık değiştirip karıma dönüşmüştü sanki, onun bedeninde yaşıyor, ellerime ellerini onun ellerinden uzatıyor, gözlerime onun gözlerinden bakıyor ve beni onun evden gidişiyle yalnız bırakıyordu.

Başucuma bırakılan ıslak havluyla yüzümü silerken, bakışlarını karşı duvardaki Van Gogh portresinde, ütü masasının üstündeki giysilerde ve artık giderek tozdan rengini yitirmekte olan kitaplıkta gezdirdim bir süre. Turan sık sık gelip gitseydi Karım bu kitaplığın tozunu alırdı, diye geçirdim içimden. Meftune nerelerde, dedim sonra yanımda biri varmış gibi; nerelerde Figen, Güler nerelerde, Ayhan sonra, Ayhan nerelerde?

Daha da diyecek ve kendi kendime bir yığın insanın nerede olduğunu soracaktım ama, gözlerim dolu dolu olunca, yüzümü pencereye döndüm. Artık, gene kimselerin oturmadığı o boş balkona bakıyor, oraya çömelip gözlerini uzaklara, belki de düşlemekten korktuğu düşlere dikerek pofur pofur sigara içecek olan kadın tenli erkeği düşünüyordum. Onun hiçbir zaman geri dönmeyeceğini biliyordum bilmesine ama, gözlerimi çevirip o noktaya bakmak, içimde büyüyen yarım kalmışlık duygusunu birazcık da olsa hafifletiyordu. Hatta böyle zamanlarda, belki avunurum diye, belleğimdeki bazı seslerin peşine takılıp kısa bir süre için bodrum katındaki o çalkantılı günlere bile gidiyordum.

Nedense, hep akşam saatlerinde varıyordum oraya; karanlığı geride bırakıyor, kır bıyıklı kapıcının yanından geçiyor ve geçmişimi altüst etmekten korkarcasına, merdiven basamaklarını yavaş yavaş iniyordum. Daha ben salona girer girmez, İsvan geliyordu arkamdan. Dönüp bakıyordum ona; yüzünde sonbahar... Yüzünde, caddelerden akan kalabalığın kirli ayak sesleri, kentin kokusu yüzünde, insanların yerlere

tükürüşü, binaların ağırlığı, çöp bidonlarının düzensizliği... Yüzünde, yüzlerce bakışın diş izi diş diş... Oyuk oyuk hatta, pençe pençe... Birkaç adım yaklaşıyordu. Ben de derviş oluyordum o sırada, saçım sakalım uzayıp düşüncelerime karışmaya başlıyordu, İsvan'ın dağlarına doğru yürüyordum. Taşlar kadar hızlı yürüyordum, otlar kadar hızlı... Bir yandan da, herhalde dervişlik bu olmalı, diye düşünüyordum. Taşa toprağa karışmak yani, soluğunu onların ölülüğüne ayarlamak, "taşçılayın dilsiz, otçulayın dilli" olmak... Derken, ter içinde kalıyordum yürüye yürüye... İsvan'sa, hâlâ karşımda duruyordu. Tanışıklığımızı unutup unutup yeniden tanışmak istiyordum onunla.

"Benim adım Bedran," diyordum bir insanın âdı çok önemliymiş, insan adıyla varmış ya da insan adı kadarmış gibi.

Susuyordu İsvan, bir ölü nasıl susarsa işte öyle, yaşayanların işitemeyeceği ve dolayısıyla benim de size anlatamayacağım bir şiddetle susuyordu.

Ama bu sabah pencereden o boş balkona bakarken bir türlü ulaşamadım bodrum katına. Ulaşamayınca da, çaresiz yüzümü odadaki eşyalara çevirdim. Birden Turan'ın tabancasını anımsadım gene, yataktan kalkıp onu alabileceğimi düşündüm. Nerede olduğunu bilmiyordum gerçi, kazadan önce (gerçekten kaza mıydı o?) son kez nerede gördüğümü anımsayamıyordum. Ama bunların önemi yoktu, yataktan kalkabildikten sonra, nasıl olsa bulurdum onu.

Bu düşünceyle, başımı doğrultmaya çalıştım önce, çenemi göğsüme yapıştırıp direndim. Ardından, gücümü bu kadar hesapsız harcamamalıyım, dedim içimden. Her şeyi, en ince ayrıntısına kadar baştan hesaplamalıydım. Dirseklerimi yatağa dayadım iyice, sonra dizlerimi bükmeyi denedim ama, başaramadım; aylardır hareketsiz kalmaktan paslanmış olmalıydılar. Bu kez, bacaklarımı iki yana açıp tabanlarımı yatağın yumuşaklığına büsbütün gömdüm. Gene de, bacaklarımdan hiç umudum yoktu bunu yaparken, benim dışımda, benden ayrı yaşayan apayrı birer yaratık gibiydiler. Bu durumda, işin büyük bölümü, anlaşılan dirseklerime ve başıma düşecekti. Derin derin soluk aldım bir süre... Sonra, hızla doğrulmaya çalıştım. Boyun damarlarım gerilmişti, dirseklerimse, çakıl dolu bir kovaya daldırılmışçasına acıyordu. Her şeye karşın, bütün gücümle direniyordum; Karımın yüzünde gördüğüm bıkkınlığı, hareketlerindeki içtensizliği, bakışlarındaki özlemleri ve öksüzlükleri düşünüp düşünüp direniyordum. Terden sırılsıklam olmuştum artık. Başımı yastığa bırakıp dinlendim bir

süre. Oysa, hiç zaman yitirmeden çabamı sürdürmek istiyordum. Değişmiştim sanki, tabancayı düşündükçe değişiyordum. Bir düşteydim ya da, inanılması güç bir düşte, ter ve inanç içindeydim. Karşımdaki Vah Gogh portresi giderek netleşip canlanmaya başlamıştı. Hatta, ütü masasının üstünden sarkan etekler yavaş yavaş uçuşarak yarattıkları rüzgârla ellerimden tutup asılıyor gibiydiler. Şahlanmış at sürüsüne benzeyen sehpalarsa, henüz hareketsizdi.

Dirseklerimi iki yana dayayıp gözlerimi Vah Gogh'un gözlerine dikerek bir kez daha doğrulmaya çalıştığımda, belki benim gibi sizde inanamayacaksınız ama, başım yastıktan epeyce uzaklaşmıştı. Oda sallanıyordu artık; yatağı, tavanı, ütü masası ve toz içinde yüzen kitaplığıyla, bir düş denizi gibi sallanıyordu... Bu arada, eşyaların arasındaki uzaklık sürekli genişleyip daralıyor ve içerinin aydınlığı o duvardan o duvara dalgalanıyordu.

Derken, birdenbire yatağın ortasında oturuyorken buldum kendimi. İnanamıyordum! Ağzımda kuruluk hissedip üst üste yutkunuyor, bir yandan da iri iri açılan gözlerimle, aylardır ilk kez değişen eşyaların konumlarına bakıyordum. Hiç kuşkusuz o sırada, yumurtasını kırmış bir civciv kadar şaşkındım. Sonra, avuç içlerimi yatağa koyup olduğum yerde yan dönmeye çalıştım. Bu hiç de kolay değildi... Üzerimdeki yorgan, kocaman dağlar, derin vadiler ve yamaçları gölgeli küçücük tepeler oluşturup bir yandan bir yana dönmemi engelliyordu çünkü. Yeryüzünün acımasız bir özetiydi sanki, biçimden biçime girip beni egemenliği altında tutmak istiyor, beni kendine çağırıyor ve dağlarının duruşuyla uzaklık kavramımı baltalarken, vadilerin derinliğiyle bakışlarımı kuyu gibi oyuyordu.

Sonunda, bacaklarımı güç bela aşağıya sarkıttım. Yatağın kenarındaydım artık; ellerimle demiri kavramış, öylece oturuyordum. Kilimin nakışları fokur fokur kaynıyor ayaklarımın altında. Kendimi tutmasam gülecektim belki, kıkır kıkır, saatlerce gülecektim ama, gülmedim. Bu güzel düşü hiçbir şeyin zedelemesini istemiyordum, başından sonuna dek yaşamalıydım onu... Hatta, hiçbir konuda acele etmemeli, bir saniye bile olsa, düşümün hızına ya da yapısına ters düşmemeliydim. Belki de düşler, zaman zaman beynimize sızan gözükmez birer varlıktılar; ansızın ürkebilir, başkalarına bulaşabilir ve bir süre sonra, güçlerini yitirdiklerinde, tıpkı insanlar gibi kıvrana kıvrana ölebilirlerdi.

Bacaklarımı ovuşturup kıpırdatmaya çalışarak yatağın kenarında oturuyordum hâlâ. Artık her şeyi düşün akışına bırakmıştım. Gözlerimse,

kilimin üstünde çıplak iki sevgili gibi yan yana duran ayaklarımdaydı. Parmaklarım ölüme doğru sürüklenen solucanlara benziyordu. Gene de, başparmağım yanındakine, o ötekine, öteki daha ötekine ve hepsi bir olup serçeparmağıma bir şeyler fısıldıyorlardı. Epeyce sürdü bu durum... Sonra hep birlikte, bir konuda anlaşmışlarcasına, kilimin nakışlarına batıp çıkarak yan yana ilerlemeye başladılar.

Ayaktaydım artık; güdük adımlarla, kapıya doğru yürüyordum. Yatak, ter kokularıyla dolu terk edilmiş bir gemi gibi giderek pencerenin dibinde bir başına kalıyordu. Ütü masası da geride kaldı sonra, Van Gogh da, sehpalar da.. Salona çıkmıştım. Sırtımı kapının pervazına dayayıp soluklandım bir süre... Düş de olsa, yorulmuştum, topuklarımda belli belirsiz bir ağrı vardı.

Düğünümüzde Meftune'nin armağan ettiği duvar saati on üçe beş var'ı gösterirken, eşyalarla tıka basa dolu olan salonu geçip karşıdaki odaya doğru yürüdüm. İçimden bir ses, tabancanın orada olduğunu söylüyordu. Yavaşça araladım kapıyı... Burnuma serin bir kullanılmışlık kokusu geldi. Boynumu uzatıp baktım önce; burada da Osmanlı nöbetçilerine benzeyen beli sırma kuşaklı perdeler vardı ve sımsıkı kapatılmışlardı. içerisi karanlıktı bu yüzden. Ama ben, perdeleri açmayı düşünmedim nedense, hatta elimi uzatıp lambanın düğmesine bile basmadım. Tabancayı, tıpkı çocukluğumdaki gibi alacakaranlıkta aramak istiyordum sanki; ya da bütün bu yaşadıklarım bir düşse, çocukluk yıllarımdaydım hâlâ, oralarda gene eskisi gibi dönüp dolaşıp duruyordum. Girdiğim odanın bitişiğinde babam vardı belki de. Başucunda veresiye defteri... Veresiye defterinin içinde de, uyuyan minibüs yolcuları... Yer içer uyku tulumları yani, başımın kahrolası belaları, çocukluğumun pıtrakları, dikenleri! Sonra, gaz lambası babamın başucunda. Annem sonra... Bakıyor arada bir. Öyle kısa ve çabuk bakıyor ki, düşünde baktığı bile sanılabilir. Babam da bir düştedir öyleyse. Belki de, kasaba meydanına bıraktığı arabaların hangisini kimin götüreceğini ve nerede kaza yapacaklarını hesaplıyordur bir Azrail mantığıyla...

Kanepelerin dibine çökmüştüm. Ellerimi altlarındaki karanlığa uzatıp bavulları çıkardım önce, içlerini karıştırdım. Bir sürü ıvır zıvırla doluydular. Öfkeyle yerlerine ittim. Odanın ortasına doğru yürüdüm sonra, bir süre ne yapacağımı kestiremeden, öylece dikildim. Derken, tıpkı çocukluğumda tabancayı ararken olduğu gibi, ansızın hıçkırmaya başladım.

İkindiye dek sürdü hıçkırıklarım. Hıçkırırken, bir yandan da alacakaranlıkta nereyi bulursam oraya tutunuyor, kimi zaman boşlukta amaçsızca dönüyor, sonra yine, yine, yine tutunacak bir şeyler arıyordum.

Son kez tutunduğum yer plastik tadında, küçük bir kapak koluydu. Oranın yüklük olduğunu anlayınca irkildim. Parmak uçlarımda gezinmeye başlayan metal serinliğine bakılırsa, tabancaya epeyce yaklaşmış olmalıydım. Yanağımı yorganlara yaslayıp elimi olabildiğinde uzatmış, katların arasını yokluyordum.

Hıçkırıklarım hızlanmıştı.

Ansızın kesildiler sonra..

Tabanca elimdeydi çünkü... Ölü kuş soğukluğu vardı üzerinde, Gene de ben, uçup gitmesinden korkarcasına taşıdım onu odama, yatağa uzanıp hemen yorganın altına girdim.

Şimdi, karımı bekliyorum.

Onun dönmesini beklemekten başka yapacak bir şey yok.

9

İsvan'ı badem ağaçlarıyla dolu köy mezarlığında toprağa verdikten sonra, ardımızda tezek dumanları içinde yüzen kerpiç damların hüzünlü siluetlerini bırakarak kente dönmüştük.

Gülderim, ablasına yaslanmadan ayakta duramıyordu henüz, ablasına tutunmadan yürüyemiyor, bakamıyor ve konuşamıyordu. Kıvırcık saçlının ilk günkü telaşıyla korkusuysa, giderek genişleyen büyük bir perişanlığa dönüşmüştü. Durup durup, "Turan'ın o sırada nerede olduğunu bir türlü anlayamıyorum," diye mırıldanarak başını iki yana sallıyor, dudaklarını dişliyor ya da bir anda olup biten bu beklenmedik olay az sonra bütün dehşetiyle yeniden yaşanacakmış gibi ürkek gözlerle çevresine bakıyordu.

Ben onlardan daha kötü durumdaydım tabii...

Bu yüzden, bodrum katına döndüğümüzde, parmağımı bile kıpırdatmadan iki gün yattım. Kıvırcık saçlı, hâlâ ortalıkta görünmeyen Turan'ın tutuklanmış olabileceğinden kuşkulanıyor, bu nedenle de sabahları erkenden kalkıp akşama dek kentin altını üstüne getirerek onu arıyordu. Bense dışarı çıkıp kentle yüz yüze gelmekten korkuyordum. İsvan'ı dişlerinin arasına alıp nasıl geveleye geveleye öğüttüyse beni de öğütecekti sanki; ağzının karanlığında birdenbire yolumu yitirecektim... Belki de herkes beni bekliyordu dışarıda; İsvan'dan geriye kalan bir parça, koparılıp atılmamış bir saçak ya da kırılmamış bir dalmışım gibi kahvelerin önünde, köşe başlarında, kaldırımlarda, otobüs duraklarında, lokantalarda, kantinlerde, resim galerilerinde ve kapılarda herkes beni bekliyordu. Çoğunlukla hiçbir şey yapmadan arada bir saate ve belli bir yöne bakmaya ya da sessizce hareketsiz kalmaya dayandırılan beklemek edimini, göze batmasın diye beklemiyor görünmenin sınırlarına doğru genişletmişlerdi biraz; işlerinde çalışıyor, yiyip içiyor, tuvalete girip çıkıyor, hatta çiçekler, dondurmalar ve yaşamlar alıp satıyorlardı. Bir yandan bunları sürdürürken bir yandan da benim bodrum katından çıkıp sokaklarda yürümeme ilişkin tasarılar taşıyorlardı kafalarında kendilerinin hangi tasarıda tasarlandıklarını düşünmeden... Şarkılar arttıkça azalıyorlardı şarkıların hızıyla ve kimliklerini onların içinden yontuyorlardı yalnızlıklarının boynuna asmak için ve gülüyorlardı ağlayamamanın yorgunluğuyla, gülüyorlardı, ardından da hıçkırıyorlardı çocukkenki sesleriyle ve bütün bunların üstüne kocaman

bir gürültüyü örtüp beni bekliyorlardı gene... Onların arasına hiç çıkmayacaktım. Ne var ki İsvan'ın yokluğuyla tıka basa dolu olan bodrum katı, giderek kararan havası, canlılığını yitiren tozlu ampulleri, küçüldükçe küçülen pencereleri ve ortalığı mantar gibi saran sessiz sedasız düşleriyle dışarıdan daha sıkıcıydı.

Bu yüzden üçüncü gün, hiç içimden gelmediği halde işe gittim. Patron, her zamanki yerinde oturuyordu. Dirseğinin dibindeki radyodan, arkadaşı İbrahim Çavuş'u Allah'a emanet eden bir zeybeğin türküsü yükseliyordu. Beni görünce patronun yüzü asıldı birden, alnındaki kırışıklıklar karmakarışık oldu. Her şeyi anlamıştım; günlerdir işe gelmeyişimin nedenini artık açıklamama bile gerek yoktu. Geriye döndüm hemen. Ellerimi ceplerime sokmuş, beni bekleyen bir kent dolusu insana doğru yavaş yavaş yürüyordum Yalnızca babamın gölgesinden kurtulup kentin bir köşesine tutunabilmek için yeteneğime uygun olup olmadığına bakmadan kabul ettiğim bu işten ayrılmak garip bir burukluk yaratmıştı içimde. Ama bunu o anda kendime itiraf etmeye korkuyordum. Köşeye varmıştım artık... İçimdeki geriye dönüp bakma isteğini bastırarak hızla yürüyordum ki arkamda bir ses duydum. Meftune'ydi... Yan yana ilerlemeye başladık. İşten atıldığım için üzüldüğünü söyledi. "Boşver," dedim.

"Bir büroda çalışır mısın?" diye sordu sonra. "Her yerde çalışırım," dedim yıkılmış bir sesle.

Doğrusu, İsvan'sız bir yeryüzünün hiçbir önemi yoktu o günlerde; gözümü kırpmadan, babamın gölgesine bile dönebilirdim.

Konuşmasını, "Bu işe girmeden önce sanayi çarşısında bir iş bulmuştum," diye sürdürdü Meftune. "Daha doğrusu babama demişler senin kız orada çalışır mı diye. Anayol üstünde, tam da tamirhanelerin göbeğinde bir büro. Kurtarıcı araçlar bürosuydu. Dur bakayım... Tam adı, evet, Köseoğlu Kurtarıcı Araçlar Bürosu... Ben kabul etmedim tabii; ters yer. Sana orayı diyorum işte, şimdi gidip bir bakalım mı?"

"Bakalım," dedim yavaşça.

Terminalin yanındaki anayola düşmüş, cayır cayır yanan güneşin altında sanayi çarşısına doğru ilerliyorduk. İkimiz de sessizdik, konuşmamız mümkün değildi zaten; tıka basa yolcu dolu otobüsler, yüklü kamyonlar, otomobiller ve minibüsler birkaç adım ötemizden değil de ağzımızın içinden geçiyorlardı sanki, kulaklarımızın içinden geçiyorlardı. Beynimiz egzoz dumanlarına boğulmuştu. Meftune, saçları araçların rüzgârıyla uçuşurken yüzünü buruşturup bana bakıyordu sık sık. Gözlerini ve ağzını

kapatıp yalnızca, insanda şehvet duyguları uyandıran o titrek burnuyla bakıyordu. Bir saat sonra, prefabrik bir büronun önündeydik. Kapısı kilitliydi. Camlara yüzümüzü yaklaştırıp içeriyi görmeye çalıştık ama, tozdan topraktan hiçbir şeyi doğru dürüst seçemedik.

“Buranın sahibi işi bırakmış olmalı,” dedim Meftune’ye. Gülümsedi. Büronun bitişiğindeki oto galerisine geçtik.

Tabanı renk renk çakıllarla kaplı geniş bir yerdi burası, yirmi otuz kadar otomobil yan yana, düzenli bir biçimde sıralanmıştı. Onların arasındaki daracık boşluklardan yürüyerek köşedeki büronun gölgesinde oturan adamlara yaklaştık. Davul göbekli, kalın enseli üç adamdılar. Kurtarıcı araçlar bürosunun sahibinin buralara hiç uğramadığını ve onu ancak garajda bulabileceğimizi söylediler. Sonra içlerinden biri, garajın nerede olduğunu gösterdi. Elini gazoz şişesiyle birlikte anayolun karşısına doğru sallıyordu. Hiçbir şey anlamadan geri döndük.

“İnsanlarımızın tanımlama yeteneğine şaşıyorum,” dedi Meftune. “Adamlar ellerini kaldırıp rastgele sallıyorlar. Bir de işaret ettiklere yere bakıyorsun ki, dünyanın yarısı orada! ” Anayolun karşısına geçmiş, beyaz dişli simsiyah tamirci çıraklarına sora sora garajı arıyorduk. Meftune’nin yanaklarından süzülen ter damlacıkları boynuna doğru akıyordu. Elimde olmadan, ikide bir onun yüzüne bakmaya başlamıştım. Sanayi çarşısının kokusuna, sanayi çarşısının eciş bücüş otomobillerle, çıraklarla dolu görüntüsüne ve sanayi çarşısının hızar sesleri, motor uğultuları ya da çekiç çınlamalarıyla artan gürültüsüne gömüldükçe, farkında olmadan Meftune’ye tutunuyordum sanki... Onun varlığında varlığımı yankılandıracak ılık bir nokta arıyordum.

Vinçler, kurtarıcı araçlar ve söküntü oto parçalarıyla dolu garaja girmiştik. Köşede, üstü sac levhalarla örtülü cansız bir baraka duruyordu. Mendilini boyun derisiyle gömlek yakasının arasına yerleştirmiş, sivri yüzlü sarışın bir adam vardı Önünde; elindeki demir çubukla toprağa bir şeyler yazıp çiziyordu. Meftune’nin kimin kızı olduğunu öğrenince şaşırdı. Ardından da hemen bir tabure buldu bize, sonra barakanın çürük tahtalarını yumruklayarak içinde uyuyan adamı kaldırıp gazoz almaya gönderdi. Çabuk çabuk konuşuyordu, sözcükler birbirlerinin içine giriyordu o ağzını açınca; ya da zaten yeryüzündeki bütün sözcükler tek bir sözcüktü de, o, dağılıp parçalanmış olan sözcüğü yeniden bir araya getirmeye çalışıyordu. Daha gazozlarımızı bitirmeden büronun anahtarını cebinden çıkarıp avucumun içine koydu.

“Yalnız,” dedi, “biraz tozludur orası...”

Gerçekten, beklenenden daha tozluydu büro, Meftune’yle kapısını açtığımızda şaşırmıştık. Sanayi çarşısının öteki ucunda bir çırak öksürse ya da bir usta hızla bağırsa buradaki kanepelerin üstünden bir avuç toz bulutu havalanıyordu. Kahverengi tül perdeler bile tozların ağırlığıyla büsbütün yere doğru sarkmıştı. Hemen içeri girememiştik bu yüzden, kapının dibinde durup bir süre umutsuz umutsuz bakmıştık. Sonra Meftune, sehpaların yanından kalçasını kıvırarak geçmiş ve büronun arka kapısına doğru yürümüştü. İlk kez o kapının önünde öpüşmüştük onunla... Yan yana durmuş, büronun arkasındaki birkaç adımlık boşluğa ve boşluğun sonundaki briket odaya bakıyorduk. Derken ben, yavaşça Meftune’ye çevirdim gözlerimi. Onu şimdiye dek hep bir perdenin arkasından görmüştüm sanki; burnu giderek şirinleşiyordu gözümde, dudakları giderek tatlanıp gözlerinin rengi giderek canlanıyordu. Aramızdaki perde yavaş yavaş kalkmaya başlamıştı. Bunu o da hissediyor muydu bilemiyorum. Bana dönmüştü. Soluğunun sıcaklığını duyuyordum. Derken dudaklarının tıpkı bir ses ya da bakış gibi yüzüme doğru aktığını fark ettim. Onunla aynı zamanda hareket etmemekle gülünç bir duruma düşeceğimi sandım bir an, korktum hatta... Aslında böyle bir korkuya kapılmamın gülünç olduğunu kavradığımda, dudaklarımız çoktan birleşmişti. Ter içindeydik. Dilimize tuz tadı geliyordu. Bedenime sımsıkı sarılan Meftune’yse tuzu muzu bir yana bırakmış, minik ısırmalar eşliğinde ağzımın içine doğru kayıyordu.

Orada, ne kadar süre öpüştük bilmiyorum. Birdenbire, izlendiğimiz sanısına kapılmıştım. Oysa kimsecikler yoktu ortalıkta; büronun arkasındaki briket odanın penceresi boştu, sağımızda oto galerisinin yüksek duvarı, solumuzdaysa tek katlı boş bir ev vardı. Bahçesinin, çatısındaki kırık kiremitlerin ve bazı yerleri naylon parçalarıyla kapatılmış pencerelerinin durumuna bakılırsa tam bir ölüler eviydi orası, içinde birilerinin yaşadığı düşünülemezdi.

“Belli olmaz,” dedi Meftune, “yaşamın büyük bölümü düşünülmeyen şeylerden oluşur.”

Dudağımı büktüm.

O sırada Fahir Ağabey geldi büroya, sivri yüzünü hızla sağında solunda gezdiriyordu. Yürüyüşü de konuşması kadar çabuktu.

“Unuttum,” dedi. “Unuttum işte! Şu parayı al. Toz dedim ya... Toz dedim ya hani. Parayla fırça mırça alırsın. Deterjan falan.”

Parayı alıp cebime koydum.

“Ben uğrarım. Arada bir... Sen burayı açık tut, yeter. Bak, kalacak yerin yoksa o odada kal.”

Başımı salladım. Fahir Ağabey görmemişti oysa, dışarı çıkıp çoktan Chevrolet’sine binmişti.

O akşam, bodrum katındaki bavulumu alıp kıvırcık saçlıyla Turan’a veda ettim. Turan, İsvan’ın ölümü sırasında nerede olduğunu doğru dürüst açıklayamadığı için, ikisinin arasında belli bir soğukluk vardı. Gene de beni apartmanın çıkış kapısına kadar uğurladılar. Kır bıyıklı kapıcı yıllardır oturduğu sandalyeden kalkmış, merdivenlerin dibindeki çiçeklere üşüşen böcekleri topluyordu. Benim yanı başından geçtiğimi görünce kaşının tekini kaldırıp baktı ama, bir şey demedi. İsvan’sızlıktan kaçarcasına uzaklaştım oradan, büronun arkasındaki briket odaya gelip yerleştim.

Artık hem evde, hem işyerinde kendimle baş başaydım. Uzun zamandır özlediğim bir yalnızlık biçimiydi bu, üstelik İsvan buraları hiç görmemişti, yani onun yokluğu yoktu buralarda; onun bakışlarının dokunmadığı, onun teninin ısıtmadığı bir dünyaya çekilmiştim. Ne var ki bu dünya, çocukluğumu, özellikle de babamı anımsatan sanayi çarşısının ortasındaydı. Sabahtan akşama dek büronun kapısında oturup önümden geçen anayolu, ortalıkta dolaşan tamirci çıraklarını, gelip geçen kamyonları, otobüsleri ve oradan oraya sürüklenen kaportası ezik otomobilleri seyrediyordum artık... Havada çınlayan çekiç sesleri yüreğimde yankılanıyordu. Beyaz dişli tamirci çıraklarıysa giderek çoğalıyorlardı. İçlerinde birer çırak daha taşıyorlardı sanki, kimi zaman onları çıkarıp yan yana yürüyorlardı. Şakalaşıyorlardı hatta onlarla; kıpkırmızı dillerini birbirine uzatıp uzatıp gülüşüyorlardı. O sırada kendilerinden sorumlu olan kalfayı ya da asık suratlı ustalarını görünce ansızın yanlarındaki çırağı içlerine gizleyip tek başlarına, büyüklere özgü bir ciddiyetle yürümeye başlıyorlardı. Anayoldan geçen otobüslerle kamyonların da ardı arkası kesilmiyordu bir türlü; ağır ve havalı yükleri, yolcuları ve homurtularıyla prefabrik büronun camlarını gece gündüz zangır zangır titretiyorlardı.

Fahir Ağabey haftada bir kez, yalnızca benim ücretimi vermek için geliyor, ayaküstü birkaç tümce konuştuktan sonra da sekiz silindirli Chevrolet’sine atlayarak çekip gidiyordu. İşlerini garajdaki barakanın gölgesinde yürütmeye alışmıştı. Arada bir beni oradan telefonla arayıp, büroya gelip giden var mı diye soruyordu. Bunu sorması bile gereksizdi aslında, çünkü büroya genelevin nereye düştüğünü soranların dışında kimse gelmiyordu. Öyle ki, kimi zaman bu işin yalnızca beni benimle baş başa

bırakmak için uydurulmuş olduğunu düşünmekten kendimi alamıyordum. Kimi zaman da, bilmediğim bir tasarının içine düşmüşüm gibi tuhaf bir korkuya kapılıyordum. Korkum, bir tek müşterinin bile gelip gitmediği bu büronun, arkadaki briket odanın ve bunlarla bir bağlantısı bulunmayan bitişiğindeki kimsesiz evin sessizliğiyle giderek büyüyordu. Sanayi çarşısı gibi tozun dumanın birbirine karıştığı, çekiç seslerinin, motor homurtularının, hızar ıslıklarının, bağırıp çağırmaların ve arada bir ortalığı titreten kasa ya da damper gürültülerinin göklere kadar yükseldiği bir yerde, böyle bir sessizlik adasının varlığı oldukça yapay geliyordu bana. Bu yüzden, her şeyde bir tasarı kokusu arıyordum.

Kimi zaman da masanın arkasındaki döner koltuğa oturup gün boyu bitişikteki kimsesiz evi seyrediyordum. Ondaki ayrıntıların hepsini ezberlemiştim artık; serçeler neresine konar biliyordum. Kumruların dem çekişleri hangi saatte çatının hangi ucundan yükselir biliyordum. Pencerelerdeki naylonlar ne zaman hışırdayıp ne zaman susar, güneş gelip tepeye dikilince evin gölgesi babasından korkup gene babasına sığınan bir çocuk zavallılığıyla duvarın dibine nasıl büzülür, sonra o bakımsız bahçedeki buruşuk kâğıt parçaları rüzgâr hangi makamdan eserse merdiven basamaklarının üstünde uçuşur, biliyordum.

Hatta görüntülerin de ötesine geçmeye çalışıp ev üstüne öyküler bile kuruyordum. Sözgelimi, bir kızı oluyordu o evin, adını Bendegül koyuyordum. Ama o bilmiyordu bunu... Akşam saatlerinde bahçeye çıkıp merdiven basamaklarına oturuyor ve dalgın dalgın uzaklara bakıyordu. Ben de ona bakıyordum prefabrik büronun camlarından... Uzaklarda neler gördüğünü bilemiyordum; çünkü uzaklarda gördükleri onun oturuşunda, bakışında ve susuşunda görünmüyordu. “Bendegül,” diye fısıldıyordum yavaşça... Adını bilmediği için dönüp bakmıyordu. Böylece, belki yeryüzünde ilk kez bir insanın adı o insandan çok söyleyene kalıyordu; Bendegül... Sonra, bu kızın bir de ablası oluyordu. Kırılgan bir abla ama bu, buyurgan ve Bendegül’ü uzaktan uzağa kollayan... Hani neredeyse Bendegül’ün dışına çıkmış bir iç sese benziyordu abla. Onun bu özenine ve koruyuculuğuna baktıkça bir babanın eksikliğini de yakıştırıyordum tabii eve, bir annenin ya da; ya da bir erkek kardeşin eksikliğini de yakıştırıyordum. Ev, aklımdan geçenleri anlamış gibi biraz daha içine kapanıyordu bu sırada; pencerelerini küçültüp duvarlarını kalınlaştırıyordu. Düşlerim bu kimsesiz yapının içe kapanışıyla kışkırtıldığı için sona eriyordu nedense, sıkıntıyla büronun öteki yanındaki oto galerisine gidip

tabanı çakıl döşeli alanda, otomobillerin arasında yavaş yavaş yürüyerek saatlerce dolaşıyordum. Çakıl sesleri dinliyordum bir yandan da... Her sabah bütün otomobilleri yıkayıp silen, onları ışıltılı birer boncuk gibi yan yana dizen ve gün boyu davul göbekli patronlarına gazoz taşıyan karayağız çocuk, köşedeki büronun önüne dikilip ellerini de beline dayayarak bir an olsun gözlerini ayırmadan beni izliyordu.

Hiç konuşmuyorduk onunla, aramızda eskiden beri süregelen gizli bir düşmanlık vardı sanki. Öyle ki, patronları gider gitmez bana inat olsun diye radyoyu sonuna kadar açıyor, ıslık çalıyor, ya da alandaki otomobillerin birini çalıştırıp düşündeki yokuşları tırmanırcasına acı acı gaz veriyordu. O böyle didindikçe galerinin canlılığıyla prefabrik büronun ölülüğü arasındaki uçurum giderek derinleşiyordu tabii... Büro biraz daha ölüyordu yani, mekân savaşından yenik çıkıyordu. Belki de çocuk, davul göbekli patronları gider gitmez onca otomobile tek başına sahip oluşunun altını acı acı gaz verişlerle çizerek beni kıskançlıktan çatlatmayı düşünüyordu.

Oysa nefret ediyordum o otomobillerden; tamirhanelerin görüntüsünden, havadaki çekiç seslerinden, yoldan gelip geçen kamyonlardan, beyaz dişli çıraklardan, eciş bücüş kaporta yığınlarından, otobüslerden ve özellikle de otobüslerin içinde uyuyan yolculardan nefret ediyordum. Hafta sonu tatillerinde, genellikle briket odaya kapanıyordum bu yüzden; tahta kanepeye uzanıp iki gün boyunca ölü gibi yatıyordum.

Kimi zaman da 'Meftune çıkıp geliyordu pazar günleri. Evinden dolmalar getiriyordu bana, köfteler, okunmuş gazeteler, dergiler getiriyordu. Tahta kanepeye oturup saatlerce konuşuyorduk. Daha doğrusu, hep o konuşuyordu. Sonra da, sevişmeye başlıyorduk. Prenses heykellerine can vere vere prensesleşen Meftune’yi incitmekten korkarcasına, yavaş yavaş soyuyordum. O da beni soyuyordu titreyen elleriyle, yavaş yavaş... Derken, onun ellerindeki titreme bana da bulaşıyordu; birlikte titreye titreye, birbirimizi öpüp okşayarak, ısırıp yalayarak, hatta kimi zaman da kovalamaca oynayarak kanepeye uzanıyorduk. Zaman, tıpkı bizim gibi titreyerek geçiyordu üzerimizden... Dillerimiz zamanın ritmine uyarak dolanıyordu birbirine, ellerimiz briket duvarların duruşundan bir şeyler alıp vererek okşuyordu tenimizi ve irkilişlerimiz, gözlerimizi kapatıp salınışlarımız giderek bulunduğumuz odaya benziyordu. İçerinin ter kokulu havası bütünüyle ciğerlerimize doluyordu o sırada, telaşla boşalıyordu sonra, bedenlerimizi bir kez daha sarıp sarmalayıp yeniden ağzımıza doğru akıyordu... Ardı arkası kesilmeyen bu gidip gelişleriyle boşluk da bizimle

birlikte heyecanlanıyordu sanki, boşluk da kendinden geçip ter içinde kanepeye, ikimizin arasına uzanıyordu. Akşam karanlığı çökerken Meftune, boşalan tabağı bir gazeteye sarıp koltuğunun altına sıkıştırarak sessizce evine dönüyordu.

Artık ona öyle alışmıştım ki, pazar günlerini tek başıma geçirmek zorunda kaldığımda kendimde büyük bir boşluk hissederek dışarıya çıkıp saatlerce yürüyordum. Babamla İsvan aklımdan çıkmıyordu bir türlü. Yönümü nereye dönersem döneyim onlardan birine yaklaşıyormuşum duygusuna kapılıyordum. İkisi arasına gerilmiş bir iptim sanki, teldim ya da tel; tenimde kocaman bir vınlamayı biriktirerek her adımda geriliyordum.

Gene böyle gerile gerile yürüdüğüm güneşli bir pazar günü, birdenbire İsvan'ın teyzesinin oturduğu evin bahçesinde bulmuştum kendimi. Erik ağaçlarının gölgesinden ürkek adımlarla kapıya doğru yaklaşıyor gibiydim, biraz sonra o çıkacaktı da karşıma sanki, hiçbir şey demeden sessizce bakışacaktık.

Kapının önünde durmuştum. Kararsızlık içinde dikilirken yakalanmamak için zile uzandım hemen. Kapıyı Asuman açtı; hem şaşkın, hem memnun, burukça gülümsüyordu. Gülderim de ablasının bir adım gerisinde durmuş, ışıltıyla bana bakıyordu.

Teyzenin öldüğünü kahvelerimizi içtikten sonra söylediler. “Ölüm ölen için değil, geride kalanlar için,” dedi Gülderim. “Şimdi de veraset işleriyle uğraşıyoruz.”

“İçinden çıkılır gibi değil,” diye sürdürdü Asuman. “Artık her şeyi köydeki yakınlarımıza bıraktık. Bakalım kaç yıl sonra sonuçlandırabilecekler.”

“Sonuçlanır,” dedim ne dediğimi bilmeden.

“Sonuçlanır da, olan bize oldu bu arada. Gülderim üniversiteyi bıraktı. Ev sahibi de tepemizde, bugün yarın başka bir yere taşınmamız gerekiyor.”

Susmuştum. Yaşamın birdenbire hareketlendiğini ve her şeyin üst üste gelmeye başladığını düşünüyordum o sırada. Meftune'yle ilişkimin belli bir çizginin üstüne çıkışı, işten atılışım, yeni bir iş bulup bodrum katından ayrılışım ve Gülderim'le Asuman'a böyle beklenmedik bir zamanda yakın oluşum hep İsvan'ın ölümünden sonraya rastlıyordu. İsvan, yaşamımın sessizlik çivisiydi sanki, durgunluk pınarıydı; o ölünce her şey kendi sınırlarının dışına taşmaya başlamıştı.

“Niye daldın?” dedi Gülderim.

“Ben,” dedim gözlerimi iki kardeşin yüzünde hızla gezdirerek, “size yardımcı olabilirim.”

Gülderim’in yüzüne tatlı bir gülümseme yayılmıştı.

Sonraki günlerde ev aramaya çıktık onunla, gözlerimizi pencerelere dikip kentin her sokağını dolaştık. Kimi zaman sıcaktan şıpır şıpır terlediğimizde, çay bahçelerine oturup baş başa dondurma yedik... Gülderim pek konuşmuyordu böyle zamanlarda, durgun bir yüzle sandalyesine yaslanıp, uzaklara, görebildiğince uzaklara bakıyordu o kimsesiz eve yakıştırdığım Bendegül gibi... Bu haliyle, Bendegül’le birlikte İsvan’ı da anımsatıyordu bana. Gözlerimi yüzüne dikip uzun uzun seyrediyordum. Bakışlarımın ağırlığı altında büsbütün durgunlaşıp kendi içine kapanıyordu işte o zaman... Sonra kalkıp elimizde dondurma külahlarıyla yeniden ev aramaya başlıyorduk. Sonunda, bir bakkal dükkânının camındaki duyurudan yola çıkarak, bakkaldan apartman yöneticisine, yöneticiden ev sahibinin yeni adresine, oradan da notere gide gele, bir bodrum katını kiraladık, iki oda bir yerdi burası, Gülderim’in kalabalık oluyor diye içeri sokmadığı iki koltuk dışında eşyaların hemen hepsini alıp alıp içeriye taşırken, Asuman ikide bir, “Fırsat buldukça ziyaretimize gel olur mu, hiç çekinme!” diyordu.

Pek sık gidemiyordum tabii. Çünkü, Meftune briket odaya her pazar geliyordu artık. Her gelişinde de tepeden tırnağa değişik giysiler giyiyordu. Briket odamı podyum sanan şehvetli, şehvetli olduğu kadar da hesapsız bir mankene benziyordu. Tezgâhın başında horoz heykelciklerinin ibiğini kan kırmızıya boyarken tanıdığım ve belli kurallar içinde, toplumun isteklerine göre yaşadığına inandığım Meftune kesinlikle bu Meftune değildi. Farklılıklarından vazgeçmiş görünerek toplumla uyum sağlayabilen gizli bir trompetti o; briket odaya adımını atar atmaz öteki çalgıların hepsini geride bırakıp tıpkı bir trompet asiliğiyle sağa sola kıvrılmaya, tavana yükselip yükselip yere inmeye ve beni de peşinden sürükleyerek başını alıp gitmeye başlıyordu. Çoğu kez, kucağıma oturtup sütbeyaz bacaklarını okşaya okşaya yukarıya tırmandığımda, külotsuz bulurdum onu... Parmaklarım birdenbire kıvırcık tüylerinin ıslaklığıyla karşılaşırdı. Sutyensiz memelerini hoplatarak kıkır kıkır gülerdi benim şaşkınlığıma, kimi de tam iç içeyken hızla altımdan kayıp ne zaman ve kiminle evleneceğimi sorardı.

“Hiçbir zaman seninle evleneceğim!” derdim ona. “Ben de,” derdi içini çekerek, “hiçbir zaman seninle!”

Sonra çırılçıplak dışarı çıkar, prefabrik büroyla briket oda arasındaki beş altı adımlık alanda yan yana oturup güneşlenirdik. Çevremiz kapalı olduğu

için kimse görmezdi bizi. Görülmemenin verdiği rahatlıkla giderek çocuklaşırdık. Hatta Meftune, yere serdiği gazetelerin üzerine uzanıp uyurdu.

“Çırılçıplak uyumanın ne demek olduğunu biliyor musun?” derdi bana. “Hiç çırılçıplak uyandın mı?”

“Uyanmadım,” derdim.

“Uyanmalısın. Annenden doğarken yaşadığın duyguları yıllar sonra yeniden yakalayıp tanımak için uyanmalısın.” Bir gün, gene böyle boylu boyunca uzanıp yatmıştı. Ben de başucunda oturmuş, onun çıplaklığını seyrederek sigara içiyordum. Bir yandan da, bu kızla sevişirkenki kudurganlığımda beni güçlü bir insan olarak yetiştirmeye çalışmaların payı bulunup bulunmadığını düşünüyordum. Hiç kuşkuşuz yetiştirilme tarzımın, kudurganlığımda büyük pay vardı. Onu çırılçıplak soyup kollarımın arasına aldığımda içimdeki hayvanın kıpırdandığını hissediyordum.

Giderek kuduruyordum sonra, tırnaklarımı etine batıra batıra teninin bütün sıcaklığını avuçlarımda topluyordum. Ülkem gibi görüyordum onu, çıplaklığının bir ucundan bir ucuna hükümdarlar gibi yürüyordum. O gün orada, dizlerimin dibinde yatarken bile onun hükümdarıydım belki. Arada bir esen sıcak rüzgâr çıplaklığımı yoklayıp yoklayıp geçiyordu. Kimsesiz evin pencere naylonları hışırtıyla dalgalanıyordu o sırada, boşluğa rüzgârın gelişini haber veriyordu. Kimi de, daha rüzgâr esmeden dalgalanıyordu bu naylonlar sanki rüzgârın önüne geçmek istercesine. Derken, naylonların ardında bir karaltının durduğunu fark ettim. Gözlerimi oraya dikmiş, dikkatle bakıyordum. Pencere kenarına asılmış uçuk renkli eski bir cekete benziyordu karaltı, orada kalakalmış yırtık bir perde de olabilirdi tabii, bir şapka ya da torba da olabilirdi ama, ben gene de bir canlılık buluyordum onda. Bir süre sonra yanıldığımı anladım. Karaltı kıpırdamıştı çünkü, geri çekilip yavaşça kaybolmuştu.

“Bendegül...” diye mırıldandım. “Kim?” dedi Meftune.

“Hiç kimse,” dedim, “hiç kimse...”

Ama o gittikten sonra, gene aynı yere oturup gözlerimi kimsesiz evin penceresine diktim. Günler önce yarattığım bir düşü inatla sürdürmeye çalışıyormuşum gibi geliyordu bana. Akşam saatleriydi artık, sanayi çarşısının pazar sessizliği gitgide ertesi günkü gürültüye doğru akıyordu. Büsbütün koyulaşmıştı yani... Anayoldan geçen otobüslerin homurtusu bile boğuktu. O gün orada gözlerimi tozlu naylon görüntülerinden ayırmadan kaç saat oturdum bilmiyorum. Egzoz kokularıyla dolu bir karanlık,

prefabrik büroyla briket oda arasındaki boşluğu iyice daraltmaya başlamıştı. Boşa geçen zamanıma acıyarak yerimden kalktım. Tam o sırada bir gölge sokuldu yanıma.

“Sen burada mı çalışıyorsun?” dedi. “Evet,” derken ben de ona doğru yürüdüm.

Çarpık gülüşlü, genç bir kızdı. Bir an onun, Meftune’yle beni çırılçıplak görmüş olabileceğini düşündüm.

“Buraya nasıl girdin sen?”

Gülüşü her şeyi gördüğünü açıklarcasına bütün yüzüne yansımıştı.

“Bahçe duvarından atladım, şu ev bizim.” Susmuş, öylece yere bakıyordum. Artık naylonun ardındaki karaltının o olduğundan emindim. “Adın ne?”

“Bedran, ya senin?” “Ayla.”

Yüzüm hâlâ yüzündeydi, doğrusu ona nasıl davranmam, ne söylemem gerektiğini bilemiyordum. İkimiz de karanlığın ortasında çakılıp kalmıştık. Sonra o, briket odaya doğru yürüdü. Peşinden gidip lambayı yaktım. Birden değişmişti kız, yüzü aydınlanıp kaşı gözü ortaya çıkınca bütün bedeni dişiliğe bürünmüştü. O haliyle artık bir Bendegül’dü.

“Geç oldu gitmeliyim,” dedi saatlerdir oradaymış gibi; “Dilerim gene görüşürüz. Biz ablamla başka yerde oturuyoruz. Arada bir gelip ev yerinde mi, bir yeri yıkılmış mı diye bakıyoruz işte... Kimi zaman ablam geliyor, kimi zaman ben.”

“Neden bu evde oturmuyorsunuz?” diye sordum. Yüzünü ekşiterek, “Burada mı,” dedi, “onca gürültüde!” “Şimdi oturduğunuz yer sessiz mi?”

“Evet. Sessiz bir bodrum katı...” Bu kez benim yüzüm ekşimişti.

“Bodrum katları,” diye mırılandım, “hep bodrum katları...” “Anlamadım?” “Yok bir şey.”

Odadan çıkmış, bahçe duvarına doğru yürüyorduk. Ayla, omzuma tutunup duvarın öteki yanına atladı.

“İyi akşamlar,” dedi. “Bundan sonra eve bakmaya hep ben geleceğim haberin olsun, hem de sık sık.”

“İyi akşamlar,” diye fısıldadım arkasından.

Fısıldadım fısıldamasına ya, sesim oldukça tuhaf çıkmıştı.

10

Dün gece geç saatlere dek karımın dönmesini beklediğim için, bu sabah gözlerimi oldukça zor açtım. Hemen yataktan kalkıp evin içini gözden geçirdim. Ben uyurken sessizce gelip gitmiş olabileceğini düşünüyordum. Oysa boş bir umuttu bu, belki de bunca yıllık beraberliğin doğurduğu aptal bir iyimserlikti. Her şey nasıl bırakılmışsa öylece duruyordu çünkü, eve gelip giden yoktu...

Bir süre, tabancayı avuçlarımın içinde tutarak pencerenin önünde dikildim. Karşıdaki küçük balkon hâlâ boştu. Belki de hep boş kalacak, diye mırıldandım kendi kendime. Sonra buzdolabına gidip bisküvi paketinden fark edilmeyecek şekilde bir bisküvi aldım. Raflardaki kitapların adlarını tek tek okudum sonra... Tam elimi uzatıp birini alacakken, tozlarda kalacak parmak izlerimden ayağa kalkabildiğim anlaşılır diye korkup vazgeçtim. Adımlarımı olabildiğince uzun atmaya çalışarak gezindim evin içinde; salondaki karmaşanın ortasında durup duvarı boydan boya kaplayan hantal vitrine, içindeki ıvır zıvırlara, pembe koltuk takımlarına, cam sehpalara ve yerdeki halıya baktım. Ne yapacağımı bilemiyordum.

Sonra odama gidip yatağa uzandım. Ayağa kalkamadığım günlerdeki konumumu alarak, hatta yataktan çıkıp yürüyebildiğimi tamamen unutmaya çalışarak boylu boyunca yatıp gözlerimi tıpkı o günlerdeki gibi tavana diktim. Tabanca yorganın altında, göğsümün üzerindeydi; soluk alıp verdikçe ağırlığını hissediyordum.

Derken kapının zili çaldı. Kalkıp kalkmamakta kararsız kaldım önce, sonra kapıya gelenin Karım olamayacağını düşünerek doğrulmaya çalıştım. Ama bu hiç de mümkün değildi, başımı kaldırmama karşın, dizlerimle belim bir türlü bükülmüyordu.

Şaşırmıştım.

Dünden bu yana evin her köşesini gezip dolaşabilmişken, böyle birdenbire yatağa çivilenip kalışımı anlayamıyordum.

Yoksa bütün olup bitenler bir düş müydü?

Tabancaya uzandım aceleyle, koyduğum yerde duruyordu. Yeniden kalkmaya çalıştım.

Kalkamadım.

Zile yeniden bastı kapıdaki. Kalkamadım.

Kalkamıyorum...

11

Bir pazar günü, briket odaya kapanmış, havada vızıldayan sinekleri arada bir elimle kovarak şiir yazmaya çalışıyordum. Daha doğrusu kafamda oluşan iki şiir arasında, hangisini önce yazacağımı bilemeden sendeleyip duruyordum. Şiirlerden birinin adı, “Babalar Kül Dansında” olacaktı; dizelerin içinden çocuklar yürüyecekti ellerinde ateşlerle, sıkıntı kuyusu evlere kundak ipiyle sarkıtılan boncuk gözlü çocuklar... Sonra bu çocuklar bakmayı, dokunmayı ve öpmeyi öğreneceklerdi bok kokularıyla dolu karanlık bir ahırda doğan hayvanlar gibi. Sevmeleri kuyu kadar olacaktı bu yüzden, kuyu ağzı kadar dar olacaktı. Son dizelerde de babalar çıkacaktı ortaya. Kül dansına başlayacaklardı çocukların ellerindeki ateşlerin ışığında; döne döne, kıvrıla büküle anılarıyla saklambaç oynayacaklardı.

İkinci şiirin öyküsü bu denli gelişmiş değildi; bozkırın ortasına dikilmiş silik yüzlü, kavruk ve cılız bir insan vardı kafamda. Bu insan, ağaçlar durur, çalılıklar durur, kayalar, otlar ve rüzgârlar dururken boşluğa tutunmak istiyordu. Tırnaklarını kesmekten vazgeçiyordu bu yüzden. Daha sonra ne yapacağını bilemiyordum, şiirin sonu gelmiyordu. Tahta kanepenin üstüne uzanmış, bir elimde kalem bir elimde defter, pencereden öylece bakıyordum. Kapı menteşelerini gevşeten, oraya buraya dağılmış kâğıt parçacıklarını oldukları yere çivileyen boğucu bir sıcak vardı dışarıda. Her şey yavaş yavaş buharlaşıyordu. Derken, bir gölge geçti pencerenin önünden. Bir an onun, belleğimden geçmiş olabileceğini düşünüp gözlerimi kapadım. Ama tenime çarpan odanın havası değişmişti, boşluk belli belirsiz dalgalanıyor, bu arada yabancı bir koku yerleşik kokuları geriye iterek yanıma doğru yaklaşıyordu. Birkaç haftadan beri briket odaya uğramayan Meftune’yi görmeyi umarak gözlerimi yavaşça araladım. “Merhaba!” dedi Ayla.

Başucumda durmuş, hınzır hınzır bakıyordu. “Sen misin?” dedim doğrulurken. “Merhaba!”

Az sonra odadan çıkmış, o beş altı adımlık boşlukta, tam da Meftune’nin çırılçıplak uzanıp yattığı yerde, yüzlerimiz birbirine dönük dikiliyorduk. Ayla, bakışlarını omuzlarımın üstünden aşırıp ikide bir karşıdaki pencereleri süzüyordu. Bunu, oradaki naylonun arkasından bizi çırılçıplak yatarken

görmüş olduğunu anımsatmak için yapıyordu sanki. Memeleri o heyecan verici sahneyi yeniden izliyormuşçasına hızlı hızlı inip kalkıyordu.

Sessizce yürüdük sonra; o önde ben arkada, bahçe duvarını aşıp merdivenleri tırmandık. Tahta kapının tozlu gıcırtıları arasından küflü mü küflü, karanlık bir salona girdik. Ayaklarımızın altındaki döşemeler hafif hafif yaylanıyordu. İki yanımızdan akıp dipteki karanlığa doğru uzanan duvarların ağartısına gözlerimizle tutunarak birkaç adım daha attık. Büyülenmiş insanlara benziyordum, bakmadan, dokunmadan, yoklayıp sakınmadan, ama önümde giden insanın varlığını ve sıcaklığını duyarak sessizce ilerliyordum. Ayla, soldaki kapılardan birini açıp içeri girmişti. Penceresi naylon kaplı loş bir odaydı burası; köşede rengi belirsiz bir masa, üzerinde de çöpe atılmayı bekleyen çürük bir soba vardı. Duvarın biriyse boydan boya yüklüktü. Ayla, pencerenin önüne gidip durmuş, ışıldayan gözleriyle bana bakıyordu. Şimdi düşünüyorum da, neden öyle dikilip kalmış ve birbirimize düşmanca bakmıştık anlayamıyorum. Sonra birer sigara yakmıştık orada, odanın loşluğunda eriyip giden dumanların kıvrılıp yüklelişlerine gözlerimizi dikerek uzun süre susmuştuk. Biz bakışırken bedenlerimiz konuşmuştu uzaktan uzağa... Tenlerimiz konuşmuştu fısıltılarla... Belki de bu yüzden, sigaralarımızı söndürdüğümüzde, hemen her şeyi bütün ayrıntılarıyla konuşmuş gibiydik. Hatta, bazı kararlar bile almıştık sanki, almıştık da Ayla bu kararların sevinciyle belime sarılıp başını göğsüme yaslamıştı. Ben de onu sarmıştım kollarımla, ellerim bel çukurunun hemen altında, kalçalarının başladığı yerdeydi. Teni hâlâ konuşurcasına sıcak sıcak seyriyordu. Derken, dudak dudağa kenetlendik... Ayla benden kopup yüklükteki yatağı ne zaman yere serdi bilmiyorum, belki de yatak günler öncesinden hazırdı. Üstüne uzanıp bir yandan soyup soyunurken bir yandan da amansız bir kavgaya tutuşmuştuk.

Kimi zaman dizlerimizin üstünde doğrulup birbirimizin omzunu kavrayarak hızla asılıyor ya da itiyor, kimi de saçlarımızı avuçlayıp çekiyor ve dilsiz iki çoban köpeği gibi ayrılıp ayrılıp yeniden boğuşmaya başlıyorduk. Ayla'nın her hareketi kaçışa ayarlıydı. Hatta saldırılarında bile kaçış öncesinin o çekimser havası vardı. Bu hava bende dayanılmaz bir kovalama isteği uyandırıyordu tabii, peşi sıra koşup yakalıyordum onu ve meme uçlarını, omuz başlarını ya da poposunu hırıltıyla ısırıp morartıyordum. Zevkin doruklarına çıkıyordu böyle anlarda, yüzünde kocaman bir gülümseyişle kaçışını yüzünde kocaman sürdürüyordu. Kimi zaman da tam yakalamak üzereyken, serbest bırakıyordum çırpına çırpına

kaçışım seyretmek için... Avına fırsat tanıyan güçlü bir avcı olmanın tadı karışıyordu bakışlarıma, bir süre o tadın içinde durup soluklanıyordum. Tam o sırada Ayla, gerçek avcı kendisiymişçesine ayağa kalkıp hızla üstüme yürüyordu. Onun bu hareketi öfkelendiriyordu beni, geri çekilip sakınacağım yerde parmaklarımı gerip dişlerimi gıcırdatarak saldırıya geçiyor ve onun çıplaklığını altıma alıp taht değiştirmiş acımasız bir hükümdar gibi boylu boyunca uzanıyordum.

“Bendegül,” diye mırıldanıyordum kulağına yangınlar içinde titreyip sarsılırken.

“Kim?” diyordu kuşkuyla. “Bendegül,” diyordum gene.

Ama Bendegül’ün kim olduğunu söylemiyordum ona, küçük bir gizim olsun ve bunu kimse ele geçirmesin istiyordum. Hatta bu düşünce daha başka gizler edinmeye de yöneltiyordu beni, gizlerimi insanların karşısında susarak büyütmeye de yöneltiyordu. Bu nedenle, yanında zaman zaman sayıklamama karşın, Meftune’ye de açıklamıyordum Bendegül’ün kimliğini, ısrar etse bile susuyordum. Her susuşumda giderek büyüyordu Bendegülüm, giderek ete kemiğe bürünüp canlanıyordu.

Meftune’yse ona inat olsun diye günden güne silinip kaybolmaya başlamıştı. Bazı hafta sonları briket odaya gelmiyordu artık, gelse bile bir görevi yerine getirircesine önceden tasarlanmış hareketleri yineleyerek sevişiyordu benimle ve her sevişmemizde coşkusunu biraz daha yitiriyordu. Dili eskisi kadar kıvrak değildi ağzımın içinde, ölü yılan ya da tabakta unutulmuş bayat bir patates dilimi soğukluğuyla öylece uzanıp kalıyordu. Dalgındı Meftune, bir zamanlar gözlerini yeşil boyalarla derinleştirdiğimiz prenses heykelleri kadar dalgın ve sessizdi.

Sonunda bu dalgınlığın nedenini öğrendim.

Fahir Ağabey’in, “Bedran yavrum, sanıyorum büroyu buradan kaldırtacaklar, belediyeyle başımız dertte!” dediği günlerdi... Meftune, gazeteye sardığı tabağı koltuğunun altına sıkıştırmış evine dönüyordu. Kapıya doğru yürürken durdu birden. Dudaklarının ucunda yaşamı hafife alan, gene de bunu tam anlamıyla beceremeyen titrek bir gülümseme vardı.

“Biliyor musun,” dedi, “ben nişanlandım!” Şaşırmıştım.

“Hani hiçbir zaman benimle evlenecektin!” dedim yarım yamalak bir sitemle.

Güldü. Çok kısa, insanı sarsan ve sarsıntıyı sessizce kanatan bir gülüştü bu... Ardından da zehir zıkkım bir hüzün çöktü yüzüne. Gözlerini ayaklarının ucuna indirmişti.

“insan yeryüzünün en bağımlı yaratığı,” dedi kırık bir sesle. “Düşündüğü için belki, ya da duyduğu için. Bana kalsa hiç evlenmeyecektim biliyorsun. Ama baskılara dayanamadım. Hiç, ama hiç mi hiç yapmam dediklerimizi bize yaptıran bir şey var Bedran...” “Nişanlın kim?”

“Ayhan. Babamın uzak bir akrabası.” Susuyordum.

“Bir daha buraya gelebileceğimi sanmıyorum. Böyle bir cesareti bu aşamada gösteremem herhalde. Gene de gelecekte görüşeceğimizi umut ediyorum. Düğünümüze gelirsin değil mi? Önümüzdeki pazar.”

“Gelirim,” dedim fısıltıyla.

Gitmemiştim tabii, gidememiştim. O kimbilir hangi düğün salonunda Ayhan’ın kolları arasında dans ederken, ben briket odaya kapanıp Babalar Kül Dansında adlı şiirimin dizelerini oluşturmaya çalışmıştım. Bir yandan da Fahir Ağabey’in söylediklerini düşünüyordum. Belediye büroyu kaldırtacak olursa, önümüzdeki günlerde gene işsiz kalacaktım. Belki de sokak sokak dolaşıp o bitip tükenmez kovalamacanın içine düşecektim gene; dilekçeler yazıp masaların ucunda bekleyecek, koridorların karanlığında umutla yürüyecek ya da vitrinlere yapıştırılan iş ilanlarını kollayacaktım. Bu düşünceler giderek korkuya, ama dayanılmaz bir korkuya dönüşerek yakama sımsıkı yapışmıştı. Ayla’ya bakılırsa boş yere korkuyordum, anasından karamsar doğan insanlardandım ben; istersem, onların pencereleri naylon kaplı evinde kalabilirdim.

“Hiç dert değil,” diyordu. “Bir odasını aklar paklarız senin için, hatta içine eşyalar da yerleştiririz. Hem böylece ev insansız kalmamış olur.”

Sonra elimden asılıp evin içine sokuyordu beni, odaları tek tek gezdirip hangisinde oturmak istediğimi soruyordu. Pencerelerin önünde durup onların bakış açılarını ve günün hangi saatinde içeriyi nasıl aydınlatabileceğini düşündüğümüz bile oluyordu. Ayla yerleşmek eğilimini gösterdiğim odanın penceresine düşsel bir perde takıyordu hemen; köşeye bir sehpa atıp üstüne bir çiçek saksısı oturtuyordu. Derken, ablasının kaldıkları bodrum katından getireceği bir kilimi tozları havalandırmamaya çalışarak yavaşça yere seriyordu. Her şeyi yerli yerine koyduktan sonra da boynuma sarılıp çocuklar gibi tepiniyordu.

Turan’ın büroya soluk soluğa gelip tabancasını bana bıraktığı ve üniversiteyi bitirip bir an önce doktor olabilmek için artık bir süre hiçbir şeye karışmak istemediğini söylediği gün, loş odaların birinde gene böyle çocuklar gibi tepinirken birdenbire soyunmaya başlamıştı Ayla. Hareketleri oldukça yavaştı aslında, küçücük bir düğmenin çevresinde uzun süre

dolaşarak beni bekliyordu. Ellerimi bluzunun yakasına uzatmıştım. Karşı çıkışlarla beni engellemeye çalışıp büsbütün vahşileşmemi sağlayacağını biliyordum; giysilerini parçalayıp yırtarcasına çıkarmam, oradan buradan ışıldayan teninin sıcaklığına salyalarımı akıtarak bakmam ve homurtuyla hırıltı arasında gidip gelen seslerle ısırmaya çalışmam inanılmaz bir zevk veriyordu ona. Birkaç dakika sonra çırılçıplak kalıp hemen kapının arkasında, ayaküstü bir kavgaya tutuşmuştuk gene. Üstelik o günkü kavgamızda Meftune'nin yokluğundan kaynaklanan önüne geçilmez bir öfke de vardı. Sırtımızı kimi zaman duvara, kimi de gıcırdayıp duran kapıya yaslayarak ne kadar süre seviştik bilmiyorum. Kendime geldiğimde, yenik bir hükümdar yorgunluğuyla yer yatağında uzanıyordum. Ayla'nın soluk alıp verişleri yanı başımdaydı ve hâlâ tenimi yakıp kavuruyordu. Arada bir elinin tenimde gezindiğini, parmak uçlarının göğsüme tıp tıp vurduğunu duyuyordum. Derken, oda kapısının sessizce aralandığını hissettim. Salonun karanlığında birisi vardı sanki, bir yüzün ağartısı pervaza doğru yaklaşıp bizi gözetliyor, sonra da kararsızlık içinde geri çekilip hiç kıpırdamadan, hatta soluk bile alıp vermeden, heykel gibi öylece dikiliyordu. Ayla'yı usulca dürttüm.

"Ablam..." dedi fısıltıyla.

Bu sılada kapı büsbütün aralanmış, abla içeri girmişti. Ne yapacağına, bize nasıl davranacağına henüz karar verememiş gibiydi. İki üç adım yakınımıza kadar yürüyüp durdu. Gözlerini kısmış, dikkatle bize bakıyordu. Ayla dirseklerinin üstünde doğrulup yüzünü yere eğmişti. Bense, tepile tepile ayak ucumuzda toplanan çarşafı el yordamıyla yakalayıp üzerimize örtmeye, hiç olmazsa böylelikle ablayı yumuşatacak bir görünüm yaratmaya çalışıyordum. Bir şeyler söylemem gerektiğini de düşünüyordum düşünmesine ama, ablanın sessizliği buna engel oluyordu. İçimden bağırıp çağırmadığına ya da kardeşinin üstüne yürümediğine göre tasarladığı başka şeyler olmalı diye geçiriyordum.

Derken abla dizlerinin üstüne çöküp bluzunun düğmelerini çözmeye başladı. Bu inanılmaz davranış karşısında o anda Ayla mı daha çok şaşırmıştı yoksa ben mi bilmiyorum. İkimiz de, ağzımız yarı açık bakakalmıştık... Abla alev alev yanan bedeniyle aramıza uzanmıştı artık ve biz hiç düşünmediğimiz, bu nedenle de hiç hazırlıklı olmadığımız bir durumun huzursuzluğuna gömülmüştük. Ayla yatağın içinde doğrulup otururken abla bütün çıplaklığı ve ağırlığıyla üstüme çıkmış, nefesini boynumda kulağımda gezdirerek beni canlandırmaya çalışıyordu. Ondan

sakınmak için yüzümü sağa sola çevirirken arada bir Ayla’nın öfkeli bakışlarıyla karşılaşıyordum. Derken, nasıl oldu anlayamadım, abla onu da çekti üstümüze doğru ve üçümüz bir anda birbirimize karıştık. Tuhaf bir yazıyı hecelercesine zorlanıyorduk önce, ama bir süre sonra açıldık; herkes kim olduğunu, kimlere nasıl bağlı olduğunu, belki de adını bile unuttu... Dünyada üç kişiydik artık ve dünya yatak kadardı; İsvan diye, kıvırcık saçlı, Turan, Meftune, Gülderim ve Asuman diye, hatta kent, kasaba, anne baba ve kamyon ve minibüs ve tabanca diye bir şeyler ve bir yerler yoktu yeryüzünde... Hepsi belleğin birer oyunuydu bunların, hepsi yaşanmış olana tutunarak düşlenebilen basit birer kurmacanın kokuşmuş kalıntılarıydı. Hızla geçiyorduk üstlerinden, ter içinde, birbirimizi okşayarak, okşayışları bir sonrakine ileterek, uçsuz bucaksız bir dinginliğe doğru el ele, ten tene, dudak dudağa ve soluk soluğa yuvarlanıyorduk.

Yorgunluktan ölerek yan yana uzandığımızda, kendimizin çok ötesindeydik.

“Şaşırdınız mı?” diye sordu abla.

Ayla yanıt vermedi, gözlerini kapamış, derin derin soluk alıp eriyordu.

“Şaşırdım,” diye fısıldadım ben.

“Elbette,” dedi abla, “insan bazı şeylere şaşırmaya mahkûmdur.”

“Bunu hiç düşünmemiştim.” “Ne yazık ki öyle...”

Ayla gözlerini açmıştı. Kalkıp giyindi sonra, buruk bir yüzle salonun karanlığına çıkıp dışarıya doğru yürüdü. Kâğıt parçacıkları, kirli üstübeç demetleri, bezler, buruşturulup atılmış sigara paketleri ve oradan oraya savrulan bin bir çeşit yaprakla dolu hanenin ortasında onlardan ayrılırken elimi uzun süre avucunda hapsederek; “Bodrum katına da gel,” dedi abla, “burada çekiç esleriyle araba homurtularını arasında buluşmamız yersiz bence... Geleceksin değil mi?”

“Gelirim,” dedim Ayla’nın gözlerine bakarak.

Oysa o anda onlara gitmekten çok işsiz kalıp kalmayacağımı düşünüyordum. Fahir Ağabey’in endişeleri giderek artıyordu, kendi işi açısından hiçbir yarar sağlamayan büronun yıkılacağına değil de benim işsiz kalacağıma üzülüyordu sanki.

Sonunda, bütün endişelerinde haklı çıktı tabii... Onun bağırıp çağırmalarına, sekiz silindirli Chevrolet’sinin kapılarını öfkeyle çarpmalarına ve elini ardına bağlayarak beş on adımlık bir alanla burnundan alevler püsküre püsküre gidip gelmelerine karşın, prefabrik büroyu yıktılar... Ben bir kenara dikilmiş, duvar çivilerinin, camların, köşebentlerin

ve çatıdaki sac levhaların tek tek sökülüp bir kamyona yüklenişini seyrediyordum. Sıra arkadaki briket odaya gelince, bavulumu toplayıp Chevrolet'nin yanına koydum. Bu sırada bitişikteki oto galerisinin davul göbekli üç patronu çakıl döşeli alanın ucuna kadar gelmiş, karayağız çocukla birlikte olup bitenleri izliyorlardı. Çocuğun ağzı kulaklarındaydı; işsiz kalışıma seviniyordu herhalde. Briket odanın duvarları da yıkılınca Fahir Ağabey otomobiline doğru yürüdü. Kahrolmuştu. Başını alıp gidecek, bir daha da buralara hiç dönmeyecek gibiydi.

"Yarın garaja gel," dedi bana, "garaja gel. Sana bir iş ayarlayalım!"

"Olur," dedim.

Bavulu elime almış nereye gideceğimi, nerede kalacağımı bilemeden öylece .dikiliyordum. Pencereleri naylon kaplı kimsesiz ev, prefabrik bürodan kalan boşluğu da kendine ekleyerek büsbütün kimsesizleşmişti; orada tek başıma kalmak istemiyordum. Kıvırcık saçlıyla Turan'ın oturduğu bodrum katına dönmekse korkutuyordu beni... İsvan'ın bıraktığı mindere oturmayı, onun açıp kapadığı kapılara dokunmayı ve onun ellerine, dudaklarına ya da diline değmiş kaşıkları kullanmayı göze alamıyordum. Tuhaf bir duygu vardı içimde varla yok arası; İsvan'a karşı hazmedilmesi güç bir suç işlemiştim sanki. Kirliydim ona karşı, yenilgilerle yüklüydüm ve kendimi unutmalarla, kendimi yitirip yitirip yeniden bulmalarla, buldum sanmalarla yüklüydüm. Bu nedenle, ondan kalan yoklukla yüz yüze gelmekten bile çekiniyordum.

Elimdeki bavulla ne kadar zaman kentin sokaklarında dolaştım bilmiyorum. Gülderim'le Asuman'ın oturduğu bodrum katına gelmiştim. Gülderim ışıl ışıl parlayan iri gözleriyle karşımda, bir kol uzanımı yakınımdaydı. Sonra, ansızın boynuma sarıldı... Şaşırmıştım. Ama onun sarsıla sarsıla hıçkırmaya başladığını görünce her şeyi kavradım. Hiç kuşkusuz o anda İsvan'ın yerine geçmiştim... Biraz Bedran'sam biraz da İsvan'dım yani... Gene de o akşam Asuman işten dönene dek İsvan'dan hiç söz etmedik. Konuşmalarımız genellikle onların miras işlemlerinde yoğunlaşıyordu. Dediklerine göre, işlemler o günlerde tamamlanmak üzereydi ve tamamlanır tamamlanmaz köydeki taşınmazları paraya çevirip Asuman'ın çalıştığı işhanında çeyiz dükkânı açmayı düşünüyorlardı. Abla bu konuda şaşılası derecede azimkârdı ama, Gülderim'in pek aldırdığı yoktu. Her şeyi kendi akışına bırakmıştı. Ablası gelecekle ilgili taşanlardan söz ederken o kitaplığın dibindeki sandalyeye oturmuş, arada bir yüzüme bakıyordu. Tedirgindim bu yüzden. Onun, için için beni tartıp hakkımda

kimi değerlendirmeler yaptığını düşünüyordum. Bu arada dalmış olmalıyım.

“Bak ne diyeceğim,” dedi Asuman. Bacak bacak üstüne atmış, gözlerimin içine bakıyordu. “Neden orada duvar dibine çömeldin sen?”

Şaşırarak, oturuşuma baktım hemen.

Gerçekten, oturuyorum diye farkında olmadan duvar dibine çömelmiştim.

“Biliyor musun,” diye sözünü sürdürdü Asuman, “bu halinle İsvan’ı anımsatıyorsun.”

Gözlerimi yavaş yavaş yerden kaldırdım. Gülderim, ağzı yarı açık bana bakıyordu.

12

Karım hâlâ dönmedi.

Artık ne Rasim'in ne de Turan'ın yüzünü düşleyebiliyorum. İsvan'sa zaten yok...

Tabanca elimde bekliyorum.

13

Gülderim'le evlenişimizin ikinci yılıydı.

Kentteki sahafları dükkân dükkân gezip kitaplar aldığımız yıllar geride kalmıştı artık; votka bardaklarıyla çınlayan akşamlarımız, üç şiirli saatlerimiz ve evimizi dokunuşlar denizine dönüştüren sıcak yaz gecelerimiz geride kalmıştı. Gülderim, ablasıyla birlikte işlettikleri çeyiz dükkânına gidip geliyor, ikide bir eline kâğıt kalem alıp hesaplara dalıyor ya da bütün gece dantelli iç çamaşırlarından, armalı havlulardan, el örgüsü masa örtülerinden ve sim ışıltılarıyla dolu bir sürü giysiden söz ediyordu. Kendini işe öyle kaptırmıştı ki, eski dostlarını bile gözü görmüyordu. Arada bir anarsa yalnızca Figen'in adını anıyordu. Günden güne gelecek hesaplarına daha çok gömülüşüne ve tek bir şiir dizesini dinlemeye ya da kısacık bir öyküyü okumaya bile zaman ayıramayışına bakılırsa geçmişi, sözgelimi İsvan'ın duvar diplerine çömelip derin derin sigara içişini ve onun ölüsünü alelacele köye kaçırdığımız geceyi de unutmuş gibiydi.

Zaten evlendik evleneli İsvan'ın adını ağzımıza almamıştık. Belki de İsvan bendim artık, ben olmak zorundaydım.

O günlerde bunu pek düşündüğümüz de yoktu gerçi; Gülderim her gidişimde merdivenlerini ıslak bulduğum o uğultulu çarşıdaki dükkâna gide gele para hırsını körükler, sonra bu hırsı alışveriş anındaki çekişmeli pazarlıklarla biler, bu arada da düğün sırasında basit, hafif ve gerekli eşyalarla döşenen evimize yeni yeni hantal şeyler alır ve orada burada gördüğü ıvır zıvırı karınca gayretiyle gizlice eve taşırken ben de Fahir Ağabey'in garajına koşuyordum. Prefabrik büro belediye görevlilerince sökülüp götürüldükten sonra, Fahir Ağabey beni bir süre garajın dip köşesindeki üstü sac levhalarla örtülü barakada oturtmuştu. Sıkıcı bir işti bu; ne yaptığım belli değildi gene; kimi zaman karşıdaki çay ocağına gazoz almaya gidiyor, kimi de çekicilerin başındaki adamlara yardım etmeye çalışarak zincirleri toplayıp kancaları yerlerine takıyor ya da boşalmış hidrolik kutularını el arabasının içine tepeleme yığıp hurdalığa götürüyordum. Bu işlerin dışında gün boyu yapılacak hiçbir şey yoktu; barakanın gölgesinde, çekiç sesleriyle araba homurtularının ortasında akşama dek oturuyordum. Telefon çaldığında çoğunlukla Fahir Ağabey kendisi bakıyor, sivri yüzünü omzuna yatırıp çabuk çabuk konuşuyor, sonra

telaşla barakanın önüne çıkıp şoförlerden birini çağırarak hangi yolun kaçıncı kilometresinde kaza yapılmışsa oraya bir kurtarıcı araç gönderiyordu. Şoförler Fahir Ağabey'in tersine, oldukça telaşsızdılar; egzoz boruları vapur bacaları gibi havaya bakan araçlara binip yavaş yavaş yola koyuluyor, aradan birkaç saat geçince de kancalarına eciş bücüş bir otomobil ölüsünü takarak geri dönüyorlardı. Garajın önünden geçip tamirhanelere doğru giderlerken, kalın kalın korna çalıyorlardı genellikle. Fahri Ağabeylerine bir şey demeye çalıştıkları yoktu aslında, gene de bir şey denmiş de her şey anlaşılmış gibi rahatlıyorlardı. Korna çalmak öyle kurallaşmıştı ki, kimi zaman Fahir Ağabey bir yere gittiğinde barakanın önünden şoförlere ben el sallamak zorunda kalıyordum. Pis pis sırıtıyorlardı. Derken, yağmurlar başladı. Ardından da soğuklar... Hepimiz barakaya sığınıyorduk artık. Orta yere kurduğumuz teneke sobada sabahtan akşama dek cayır cayır otomobil lastiği yanıyor, üstünde de sürekli isli bir çaydanlık duruyordu. Ama Fahir Ağabey hiç gelmiyordu yanımıza, o, Chevrolet'nin direksiyonunda oturuyordu. Sivri yüzünü ileriye uzatarak, sanki gönlündeki yere doğru yol alıyormuş da bir türlü varamıyormuş gibi durup dinlenmeden sigara içiyordu. Canı çay çektiğinde kornayı dat dat öttürüp barakaya haber veriyor, baktığımızı görünce de parmağını yere dikip çay kaşığı gibi döndürerek işaret ediyordu.

Bir gün, gene böyle barakada oturuyorduk.

Tepemizdeki sac levhaları döven yağmur arada bir yön değiştirip camlara saldırıyor, havada ağır bir tül gibi savrulup uçuşuyor ve garajın motor yağlarıyla kararmış zemininden ışıldaya ışıldaya akıp gidiyordu. Teneke soba nar gibi kızarmıştı. Hepimiz, buğulanan camların serinliğine doğru kaçışıyorduk. Fahir Ağabeyse her zamanki gibi otomobilin içindeydi gene. Bu kez, düşünde yağmurlu bir yolculuğa çıkmış olmalıydı; direksiyonu elleriyle sımsıkı kavramıştı, gözleri uzaklarda bir türlü ulaşamadığı o yitik noktadaydı. Sonra, yavaş yavaş gevşedi elleri. Hedeflediği yere varmışçasına ya da hiçbir zaman varamayacağını anlamışçasına direksiyonu bıraktı. Yeni bir sigara ateşleyerek otomobilden inip barakaya koştu. Biraz daha sıkışıp yer açtık ona. Şoförlerden biri, ortalıkta dağılıp duran çay bardaklarını toplayıp kapıya doğru yürüdü. Tam o sırada kapının ardındaki ceketler yere düştü. Fahir Ağabey, az önceki başarısız yolculuğunun etkisindeydi hâlâ, yüzü gerginlikten iyice sivrileşmişti. Gene de, yerdeki giysileri yağlı çamurla kirletmemek için atacağı adımı erteleyip eşikte durdu. “O ne o?” dedi birden.

Parmağını uzatmış, yere saçılan cüzdanın, toplu taşıma kartının ve kimliğimin yanındaki sürücü belgesini gösteriyordu. Ne diyeceğimi bilemeden susup kalmıştım. Ama onun parmağı tıpkı bir çoban sopası gibi giderek uzuyordu. Sonunda, tam da sürücü belgeme değdi değecekti ki yanıt vermek zorunda kaldım.

"Sürücü belgesi," dedim cılız bir sesle.

Fahir Ağabey, şoför olduğumu bunca zamandır gizlediğim için öfkelenmişti. Sürücü belgesini her ne kadar kendi isteğimle değil de babamın zorlaması, hatta bağırıp çağırmasıyla aldığımı söylediysem de öfkesi yatışmadı. Şoförlerin boşalttığı tabureye oturmuş, küskün bakışlarla beni süzüyordu.

"Demek baban şofördü!" diye homurdandı. "Şofördü," dedim.

"Öyleyse sen çekirdekten yetişmesin," dedi. "Barakada oturmanın anlamı yok bundan sonra, ücretini artırıyorum, bu bir... İkincisi, artık şoförümsün!"

Çaresiz, boynumu büktüm. İşten ayrılmayı birkaç kez içimden geçirdiysem de göze alamadım. Gülderim'in ortak olduğu çeyiz dükkânı o günlerde henüz emekleme evresindeydi. Üstelik Fahir Ağabey benim gözümde hiç de bir çırpıda silinip atılacak adam değildi. Ayrıca ona karşı, şoförlüğümü gizlediğim için suçluluk duyuyordum. Gerçi bu suçluluk duygusu pek uzun sürmedi. Hatta zamanla bir tür nefrete dönüştü. Nefret ediyordum ondan; çünkü sürücü belgemi görmekle küçük gizlerimden birini ele geçirip beni biraz daha kendisinin kılmıştı. Dahası beni, hiç istemediğim ve sürekli kaçtığım halde babamın mesleğine hapsetmişti.

Bu yüzden kurtarıcı araçlardan birinin direksiyonuna geçtiğim gün oldukça tedirgindim. Ellerim belli belirsiz titriyordu. Fahir Ağabey'in telefonla öğrendiği kaza yerlerine giderken sigara içiyordum sürekli, kimi zaman kendi kendime şoförlük yaptığımı unutturmak için bağıra bağıra, motorun sesiyle yarışırcasına türküler söylüyordum. Düz yolda takla atmış, köprüden uçmuş, uçurumdan yuvarlanmış ya da yol kenarına yan yatmış araçları kancalara takıp sürükleye sürükleye sanayi çarşısına getirirken babamı düşünüyordum durup dinlenmeden. Durup dinlenmeden onun yüz çizgileriyle boğuşuyordum...

Çoğunlukla, kaza yapan araçların şoförleri de yanıma oturuyordu böyle zamanlarda ve sorsam da sormasam da, hemen kazanın nasıl olduğunu anlatmaya başlıyorlardı. Onları dinlemiyorum gerçi ama, gene de anlatıyorlardı. İkide bir de, henüz kazanın etkisinde olduklarından, bana dikkatli gitmem gerektiğini söylüyorlardı. Başımı sallıyordum sessizce.

Belki bir süre susuyorlardı o sırada. Sonra yine kazaya dönüp olup biten her şeyi bir kere daha baştan alıyorlardı.

Gene böyle sapsarı bir sonbahar ikindisinde garajdan çıkmış, kentin altmış kilometre ötesindeki kaza yerine gidiyordum. Hava sıcaktı. Gökyüzünde darmadağınık bir kırlangıç bulutu oradan oraya savrulup duruyordu. Solumdaki camdan giren rüzgâr yüzümün yarısını serinleterek incecik ıslık çalıyor, kimi zaman da ağzımdan çıkan sigara dumanını aceleyle derleyip toplayarak arkaya doğru alıp götürüyordu. Kentin çıkışında yavaşlayıp direksiyonu her zamanki akaryakıt istasyonuna kırdım. Çatık kaşlı, kapkara bir adam çalışıyordu burada; içeride oturup camdan bakıyor, korna çalınmadıkça ya da avaz avaz bağırmadıkça yerinden kalkmıyordu. Bu nedenle, daha pompaya yaklaşırken korna çalmaya başladım. Ayaklarının ucuna baka baka kalktı geldi. Hortumu uzatıp tabancayı sıkarak depoyu doldurmaya koyuldu. Dikiz aynasından onu izliyordum. Sonunda dayanamayıp indim.

“Fahir Ağabey’in hesabına yazacaksın,” dedim. Kapkara elleriyle deponun kapağını sıkıyordu.

“İçeri gel de fişi imzala,” dedi ellerine benzeyen kapkara bir sesle.

Birlikte içeri yürüdük. Köşedeki koltuğun ucunda, yedi sekiz yaşlarında çatık kaşlı bir çocuk oturuyordu, imzamı atarken adam kesik kesik öksürdü.

“Gözler köyünden geçiyorsundur inşallah!” dedi. “Geçiyorum,” dedim kapıya yürürken.

“Şu çocuğu oraya kadar götürür müsün?”

Gözucuyla çocuğa baktım; topuklarının dibindeki naylon torbayı alıp ayağa kalkmıştı.

“Gelsin,” dedim.

Akaryakıt istasyonundan uzaklaşırken çatık kaşlı adam, gözden yitinceye dek el salladı arkamızdan. Sağımdaki koltuğun ucuna ilişen çocuk boynunu uzatıp ikide bir geriye bakıyordu. Bir süre sonra artık hiçbir şeyi göremeyeceğini anlayınca bakmaktan vazgeçip koltuğa biraz daha yerleşti. Vitesi yavaş yavaş yükseltip hızımızı artırırken, gizlice onun davranışlarını izliyordum. Gözlerini önümüzde uzanıp giden yola dikmişti, kirpiklerini bile kırpmadan öylece bakıyordu.

O sırada babamı anımsadım nedense... Ortaokulu bitirip liseye kaydolduğum yıllardı... Yaz tatillerinde daha okul kapanır kapanmaz babamın yanına koşuyordum gene. Hatta o yıllarda bu bir zorunluluktu benim için. Çünkü babam, güpegündüz direksiyon başında uyumaya

başlamıştı ve onun bu huyunu artık bütün kasabalılar biliyordu. Gerçi minibüsün ön koltuğuna babamı lafa tutmak için her zaman konuşkan adamlar oturuyordu ama, o gene, de sohbetin bir yerinde gözlerini yavaşça kapatıp kestirmeye başlıyordu. İşte tam o sırada ben giriyordum devreye; arka kapıyı açıyor ve hızla yeniden kapatıyordum. Gürültüyü işitince babamın dikiz aynasındaki gözleri çakmak çakmak açılıyordu hemen, bana bakıyordu ve ben, gözlerimi kapayıp başımı öne doğru düşürerek "Uyuyorsun..." demeye getiriyordum. Bu davranışım kızdırıyordu babamı, kaşlarını çatıp gözlerini yola dikerek gaz pedalına büsbütün yükleniyordu. Bir süre sonra yeniden uyuyordu tabii; hem uyuyor, hem de direksiyonu kaçıracakmış gibi sımsıkı tutup gaza basmayı sürdürüyordu. Öyle ki, önceleri telaşlanıp homurdanan, onu yüksek sesle uyaran ya da birbirlerine dönerek, "Yahu bu nasıl iştir!" dercesine hayıflanan yolcular babamın uykuya dalmasını olağan karşılıyorlardı artık... Hatta aralarında bunca yıldır aynı yolu gidip gelen minibüsün yolun ne zaman kıvrılıp ne zaman büküleceğini ezberlemiş olduğuna inananlar bile vardı. Bense babamın, bile isteye uykuya dalıp kendisini tasarladığı bir kazada görevlendirmeye çalıştığını, ama bunu hiçbir zaman hakkıyla başaramadığını düşünüyordum. Çünkü minibüs içindeki yolcularla birlikte tam yoldan çıkmak üzereyken uyanıyordu babam, birdenbire direksiyonu kırıp her seferinde kazanın eşiğinden dönüyordu. O günlerde onun, böyle yapmakla bir tür ölüm oyunu oynadığını ve bu oyuna başkalarını da bulaştırmaktan zevk aldığını da düşünmüştüm. O başkalarının başında yolcular geliyordu tabii. Canlarını babamın uykulu ellerine teslim eden bu zavallı insanlar, şaşılası bir kayıtsızlıkla koltuklarına oturup minibüsün sağa sola savruluşunu izliyorlardı. Babamın ölüm oyununa gönüllü katılıyorlardı sanki, onunla birlikte heyecanlanıp onunla birlikte ölmemiş olmanın tadına varıyorlardı.

Kimi zaman da babam dikiz aynasından başını sallayarak beni çağırıp sol yanına alıyor ve direksiyonu tutmamı istiyordu. Belimi hafifçe büküp ellerimi uzatırken yolcuların gözlerine yardım istercesine bakıyordum o sırada ama, hiçbirinden ses çıkmıyordu. O anda çaresiz hissediyordum kendimi, yalnız, kimsesiz ve korunmasız hissediyordum. Üstelik, tıpkı kasabanın tören alanındaki gibi artık istesem de hiçbir yere kaçamayacağımı düşünüyordum. Hiçbir yere kaçamayacağımı düşünmek öldürüyordu beni; direksiyonu ölü ellerle kavrıyor ve sağımızdan solumuzdan geçen araçlara çarpmamaya dikkat ederek gitgide yolun

ortasına doğru kayıyordum. Babamsa giderek acımasızlaşıyordu o sırada, hızımızı artırdıkça artırıyordu...

Bir sigara yakıp solunlandım. Önümüzde uzanan yol, ufuktaki mor dağların eteğinde kayboluyordu. Sağımda oturan çocuğa çevirdim yüzümü. Yolu izlemekten yorulmuş olmalıydı ki o da bana bakıyordu. Kaşlarının arası biraz açılmıştı.

Birden, çocukluğumu gördüm onda... Oraya oturmuş, onun gözleriyle kendime bakıyordum sanki. Bu düşünceyi beş on kilometre kadar kafamda taşıyınca ansızın irkildim. Çünkü onun bedenine sığınıp gözlerini kullanarak direksiyondaki kendime bakıyorduysam, benim bedenime de babam yerleşmiş olmalıydı... Bu ürkütücü denklem içimi bir anda allak bullak etmişti.

Sigaramdan derin bir nefes alıp pencereden hışım gibi giren rüzgâra üfledim. Dirseğimi camdan çıkarıp üşümeye bıraktım sonra. Derken, bütün bu davranışlarımla hâlâ gözlerini benden ayırmayan çocuğu şoförlüğe özendirmeye çalıştığımı fark edip kendime çekidüzen verdim. Gene de vitesi değiştirir, direksiyonu kırar ya da gaza basarken hareketlerime imrenilesi bir hava vermekten kendimi alamıyordum bir türlü. Hatta koltukta oturuş biçimim bile değişmişti, hafifçe yan dönmüş, yolu çapraz bir bakışla izliyordum.

Kaçıncı kilometredeydik bilmiyorum. Akşam karanlığı çökek üzereydi ve ben durup dinlenmeden peş peşe sigara içiyordum. Çocuğa her bakışımda o da bana bakıyordu. Bir süre sonra onun kemerli burnu, çene yapısı, kaşları ve özellikle de gözleriyle tıpkı babama benzediğini fark ettim. Dahası, her kilometrede benzerlik giderek daha da artıyordu. Sonunda dayanamadım artık; vitesi boşa alıp yavaşça frene bastım. Mor dağların tepesinde, küçük bir düzlükteydik. Düzlük biter bitmez yol, birkaç yüz metrelik dönemeçler halinde kekik kokulu kayalıklar arasından aşağılara doğru iniyordu.

“Şoför olmak ister misin?” dedim çocuğa. “İsterim,” dedi gülümseyerek, hevesle.

“Hadi o halde,” dedim öfkemi örten bir sesle, “yer değişelim.”

14

Günlerdir bekliyorum ama, karım hâlâ dönmedi.
Artık kimi vuracağımı biliyorum.

Sincan, 1991